KALENDARZ
dla
Nauczycieli
1874

No 10/u

10 c

Kalendarze.

(Szkoły.)

1896. VI. 10.

Kalendarz kieszonkowy

dla

NAUCZYCIELI

na rok

1874

który jest rokiem zwyczajnym liczącym 365 dni

wydany staraniem

Tadeusza Kozłowskiego, prof. szkoły realnej we Lwowie.
Karola Maszkowskiego, prof. akad. techn., radnego m. Lwowa.
Dr. Juliusza Popiela, adw. kraj. we Lwowie.
Karola Widmana, sekr. Rady pow. Lwowskiej, radn. m. Lwowa.
Członków Towarz. pedag.

WE LWOWIE.
Nakładem Wydawców.

W drukarni Stauropigiańskiego Instytutu,
pod zarządem St. Huczkowskiego.

Przedmowa.

Usiłowaliśmy wydaniem niniejszego kalendarza odpowiedzieć dawno uczuwanej potrzebie stanu nauczycielskiego a zarazem wyświadczyć mu dogodność.

Ograniczyliśmy się dla tego w samym kalendarzu na podanie dni powszednich i świąt, pomijając zwykłe kalendarskie proroctwa pogody i niepogody, a nawet astronomiczne dane o zmianie kwadr i in. gdyż wydały nam się one obojętne dla celu, jakiśmy sobie wytknęli wydając ten kalendarz.

Po kalendarzu świąt i dni powszednich umieściliśmy zapas kart czystych mogących służyć na sporządzenie katalogu lub inne zapiski. Wahaliśmy się zrazu czy dać kartki rubrykowane, czy też czyste, lecz w końcu zwyciężył wzgląd na to, żeby każdy miał wolność zużytkowania tych kart jak mu się podoba. Dla tego niechcieliśmy rubrykowaniem już z góry wskazywać, jak mają być użyte. Jeżeliby jednak szan. Odbiorcy kalendarza życzyli sobie na przyszłość mieć gotowe rubryki, natenczas prosimy nam objawić swoje życzenia w tej mierze, a wszelkie słuszne żądanie zostanie uwzględnionem.

Obok tych dwoch rzeczy, służących ku potrzebie i wygodzie, uważaliśmy za rzecz potrzebną umieścić krótki przegląd najnowszych ustaw i rozporządzeń w sprawach szkolnych i szematyzm szkół i nauczycieli. Obydwa te działy kalendarza są ułożone według najnowszych danych za których udzielenie z wszelką uprzejmością składamy niniejszem powinne dzięki Radzie szkolnej krajowej i Radom szkolnym okręgowym niemniej też kancelarji Uniwersytu Lwowskiego i Akademji technicznej we Lwowie.

Niektóre z Władz szkolnych do których udaliśmy się z prośbą o udzielenie nam danych nie raczyły od-

powiedzieć naszemu żądaniu, dla tego musieliśmy dane dotyczące uniwersytetu i instytutu technicznego w Krakowie, jakoteż niektórych okręgów szkół ludowych podać podług szematyzmu wydanego na rok 1873 przez Namiestnictwo, który przedstawia etat z r. 1872.

Pochlebiamy sobie, że zamieszczenie dwóch rozpraw dydaktycznych (o uczeniu fizyki i rachunków w szkołach ludowych) uznają Sz. Czytelnicy jako zupełnie usprawiedliwione.

Rozprawy te są zarówno jak obraz statystyczny zakładów naukowych i szkół w niniejszym kalendarzu podany, początkiem całego szeregu prac tego rodzaju, które będziemy w dalszych rocznikach kalendarza zamieszczać, jeżeli ten rocznik znajdzie przyjęcie odpowiednie przyrzeczeniom i zapewnieniom, jakie nas skłoniły do podjęcia tego wydawnictwa.

Polecając tę pracę pobłażliwości Sz. Czytelników, winniśmy usprawiedliwić spóźnienie w jej wydaniu. Przyczyną tego główną było, że myśl wydawnictwa dojrzała do czynu dopiero w przededniu walnego Zgromadzenia Towarzystwa pedagogicznego, a to w skutek licznie objawionych życzeń przez przybywających na to zgromadzenie. Czas był więc zbyt krótki aby zwalczyć wszelkie trudności, na które wykonanie takiej pracy koniecznie napotykać musi. Już ta sama okoliczność niech nam służy na usprawiedliwienie, żeśmy otrzymali wiadomości o szkołach ludowych, nadesłane nam z uznania godną uprzejmością i gotowością ze strony kilkunastu Rad szkolnych okręgowych, z niektórych okręgów jeszcze po 15 października.

Tuszymy sobie jednak, że Czytelnicy uwzględnią to co kalendarz zyskał na dokładności przez mimowolne spóźnienie. Na przyszłość będziemy już mogli prędzej się uiścić z przyjętych zobowiązań.

Wydawcy.

Styczeń, Ꙗнꙋарїй, Jänner, Januarius

ma dni XXXI.

Dnie tygodniowe		ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie (Декемврїй) 1873
1	C.	**Nowy Rok**	20. Игнатїѧ Єп. М.
2	P.	Makarego Op. W.	21. Юлїанны
3	S.	Genowefy P.	22. Ꙗнастазїи М.
1. Ewang. Mat. Gdy Herod umarł.			Книга Рожд. Інсꙋса Мат. 1.
4	N.	**N. po N. R.** Tyt.	23. НЕД. 30. пр. Р. Г.
5	P.	† Telesfora M.	24. Євгенїи
6	W.	**Trzech Króli**	25. РОЖД. ХРИСТ.
7	Ś.	Walentego B.	26. СОБОРЪ П. БОГОР.
8	C.	Seweryna Op.	27. СТЕФАНА МꙋЧ.
9	P.	Maryanny P. M.	28. 2000 Мꙋчен.
10	S.	Pawła Pust. W.	29. СС. Младен.
2. Ewang. O Chrystusie w 12 lecich.			Інс. вход. до Єгип. М. 2.
11	N.	**N. I. po 3. Kr.** Hig.	30. Н. по Рожд. Г. 6.
12	P.	Honoraty P.	31. Меланїи М.
13	W.	Hilarego B. W.	1. ꙖНꙋАРІЙ 1874. О Г.
14	Ś.	Feliksa z Noli	2. Сильвестра
15	C.	Maura Op.	3. Малахїѧ
16	P.	Marceli P. M.	4. Соборъ 70 Ꙗпост.
17	S.	Antoniego Op. W.	5. Θеопемпта
3. Ew. O godach w Kanie Galilej.			Іоан. проп. коп. Марк. 1.
18	N.	**N. 2. po 3. Kr.** I. Jez.	6. НЕД. БОГОꙖВЛ. Г. 7.
19	P.	Ferdynanda	7. Соборъ о Їоанна
20	W.	Fabiana i Sebastiana	8. Георгїѧ Пр.
21	Ś.	Agnieszki P.	9. Полевкїта М.
22	C.	Wincentego M.	10. Григорїѧ Єп.
23	P.	Zaślubienie N. P. M.	11. Θеодозїѧ
24	S.	Tymoteusza B. M.	12. Татїанны М.
4. Ew. o oczyszczenie trędowatego.			Інс. почин оучити Мат. 4.
25	N.	**N. 3. po 3. Kr.** Naw. ś. P.	13. НЕД. по Бог. Гл. 8.
26	P.	Polikarpa B.	14. СС. Отецъ въ С.
27	W.	Jana Chryz. B. W.	15. Павла Θив.
28	Ś.	Karola W.	16. Вериги П. Ꙗп.
29	C.	Franciszka Salezego	17. Ꙗнтонїѧ Вел.
30	P.	Martyny P. M.	18. Ꙗθаназїѧ
31	S.	Piotra M.	19. Макарїѧ Преп.

Kalendarz żydowski.

19. Stycznia. 1. Szebat. **5634.**

Luty, Феврꙋарїй, Februar, Februarius

ma dni XXVIII

Dnie tygodniowe		ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie
5.		Ewang. O robotnikach w winnicy.	О Мит. и Фар. Лꙋк. 18.
1	N.	**N. Starozapust.** Ignacego	20. НЕД. о Мит. и Ф.
2	P.	**N. Marji P. Gromn.**	21. Максима Преп.
3	W.	Błażeja B. M.	22. Тимоѳеѧ
4	Ś.	Weroniki P.	23. Климента
5	C.	Agaty P. M.	24. Ксенїи Преп.
6	P.	Doroty P. M.	25. Григорїѧ Бог.
7	S.	Romualda Op. W.	26. Ксенофонта
6.		Ew. O nasieniu i wielorakiej roli.	О блꙋдномъ сынѣ. Лꙋк. 15.
8	N.	**N. Mięsopust.** Jana z M.	27. НЕД. о бл. сынѣ
9	P.	Apolonii P. M.	28. Ефрема Пр.
10	W.	Scholastyki P.	29. Игнатїѧ М.
11	Ś.	Łucyusza B.	30. ТРЕХЪ СВѦТ.
12	C.	Eulalii P. M.	31. Кѵра и Їоанна
13	P.	Katarzyny z Rik. P.	1. Феврꙋарїй. Трифона
14	S.	Walentego B.	2. СТРѢТЕНІЕ ГОСП
7.		Ewang. O uzdrowieniu ślepego.	О страшн. сꙋдѣ Маѳ. 25.
15	N.	**N. Zapust.** Faustyna M.	3. НЕД. Мѧсоп. Гл. 3.
16	P.	Julianny P. M.	4. Їсидора П.
17	W.	Konstancyi P.	5. Ѧгаѳїи М.
18	Ś.	**Popielec.** † Flawiusza	6. Вꙋкола Еп.
19	C.	Konrada Pust.	7. Парѳенїѧ Преп.
20	P.	Nicefora M.	8. Ѳеодора С.
21	S.	Eleonory kr.	9. Никїфора М.
8.		Ew. O czarcie kuszącym Jezusa.	О постѣ и милостынѣ.
22	N.	**N. I. Wstępna.** Piotra K.	10. НЕД. Сыропꙋст.
23	P.	Romany P.	11. Власїѧ
24	W.	Macieja Ap.	12. Мелетїѧ Ѧрх.
25	Ś.	† Tarazyusza M.	13. Мартинїана
26	C.	Wiktora z Ar.	14. Ѧксентїѧ
27	P.	† Aleksandra B.	15. Онисима Еп.
28	S.	† Leandra B.	16. Памфїла М.

Kalendarz żydowski.

18. Lutego. 1. Adar.

Marzec, Мартъ, März, Martius

ma dni XXXI.

Dnie tygodniowe		ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie
9. Ew. O przemienieniu Pańskiem.			О Нафтанаили. Іоан. 1.
1	N.	**N. 2. Sucha.** Albina	17. НЄД. 1. Поста Гл. 5.
2	P.	Symplicyusza	18. Льва Єписк.
3	W.	Kunegundy	19. Архіпа
4	Ś.	Kazimierza królew.	20. Леона Єп.
5	C.	Fryderyka	21. Тимоѳея Преп.
6	P.	Kolety P.	22. СС. Мучен. въ Є.
7	S.	Tomasza z Akw. Wyzn.	23. Поликарпа Єп.
10. Ew. O wyrzuceniu diabłów.			О розслаблен. въ Каперн.
8	N.	**N. 3. Głucha.** Jana B.	24. НЄД. 2. Поста Гл. 6.
9	P.	Cyryla i Metodego	25. Терасія
10	W.	40 Męczenników	26. Порфирія
11	Ś.	Anieli i Konst.	27. Прокопа
12	C.	Grzegorza Pap.	28. Василія Єп.
13	P.	Rozyny	1. Мартъ. Євдокіи
14	S.	Matyldy Wd.	2. Ѳеодота
11. Ew. O nakarmieniu 5000 ludzi.			О грядении по Христ.
15	N.	**N. 4. Srodop.** Longina	3. НЄД. 3. Поста Гл. 7.
16	P.	Lubina M.	4. Гарасима П.
17	W.	Gertrudy	5. Конона Муч.
18	Ś.	Edwarda II. Króla	6. СС. 42 Муч.
19	C.	Józefa Obl. N. M. P.	7. Василія М.
20	P.	Eufemii i Teod.	8. Ѳеофилакта П.
21	S.	Benedykta Op.	9. 40 Муч. зъ С.
12. O żydach chcących ukam. Jez.			О исцѣленіи нѣмого.
22	N.	**N. 5. Czarna.** Oktawiana	10. НЄД. 4. Поста. Гл. 8.
23	P.	Wiktora M.	11. Софронія
24	W.	Gabryela	12. Ѳеофана Преп.
25	Ś.	**Zwiastowanie N. M. P.**	13. Никифора Патр.
26	C.	Emanuela	14. Венедикта Єп.
27	P.	7 boleści N. P.	15. Агапія
28	S.	Syxtusa Pap.	16. Савина
13. O wjeździe Jezusa do Jeruzolimy			О сынахъ Заведовыхъ.
29	N.	**N. 6. Kwietnia.** Eustach.	17. НЄД. 5. Поста Гл. 1.
30	P.	Kwiryna M.	18. Кирилла
31	W.	Balbiny P.	19. Хрисанда

Kalendarz żydowski.

2. Marca.	13. Adar. Post Estery	4. Marca.	15. A. Szuszan P.
3. „	14. „ Pur. czyli Haman	19. „	1. Nisan.

Kwiecień, Апрѣлїй, April, Aprilis

ma dni XXX.

Dnie tygodniowe		ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie
1	Ś.	Hugona M.	20. Преп. Отец.
2	C.	Wieczerza Pańska	21. Ꙗкова Преп.
3	P.	Wielki Piątek †	22. Василїа
4	S.	Wielka Sobota †	23. Никона Преп.
14. O zmartwychwstaniu Jezusa.			О грѧденїи Іисуса во Іер.
5	N.	**Niedz. Wielkanocna**	24. НЕД. ЦВѢТ. Гл. 2.
6	P.	**Poniedziałek Wielk.**	25. БЛАГ. ПР. БОГОР.
7	W.	Hermana	26. Соб. Гаврїила
8	Ś.	Dyonizego B.	27. Матроны
9	C.	Maryi Eg.	28. Четвергъ великїй
10	P.	Ezechiela Pr.	29. ПѦТОКЪ ВЕЛ.
11	S.	Leona Wiel. P.	30. Собота велика.
15. O ukazaniu się Jezusa uczniom.			О божествѣ Іисуса.
12	N.	**N. I. Biała.** Juliusza	31. ВОСКР. ГОСП.
13	P.	Justyny M.	1. Апрѣлїй. ПОН. ВОС.
14	W.	Waleryana	2. ВТОР. ВОСКР.
15	Ś.	Anastazyi	3. Никиты Преп.
16	C.	Lamberta	4. Іосифа Преп.
17	P.	Rudolfa B.	5. Өеодота
18	S.	Apolloniusza M.	6. Евтихїа Еп.
16. O Chrystusie dobrym Pasterzu.			О невѣрномъ Өомѣ.
19	N.	**N. 2. po Wielk.** Emy	7. НЕД. 1. Антип. Гл. 1.
20	P.	Agnieszki	8. Іродїона Ап.
21	W.	Anzelma	9. Евпсихїа Еп.
22	Ś.	Sotera i Kaja M.	10. Терентїа М.
23	C.	Wojciecha B.	11. Антипы Еп.
24	P.	Jerzego M.	12. Василїа
25	S.	Marka Ew.	13. Артемона
17. O odejściu Chrystusa do Ojca.			О Мироносицахъ.
26	N.	**N. 3. po Wielk.** Op. ś. J.	14. НЕД. 2. Мироп. Гл. 2.
27	P.	Peregryna Wyz.	15. Аристарха Ап.
28	W.	Witalisa	16. Агапїа
29	Ś.	Piotra Męcz.	17. Симеона
30	C.	Katarzyny Sen.	18. Іоанна Преп.

Kalendarz żydowski.

2. Kw. 15. Nisan. **Pocz. Wielk.**
3. „ 16. „ **2 dzień** „
8. „ 21. „ **7** „ „

9. Kw. 22. Nisan. **Kon. Wielk.**
18. „ 1. Ijar.

Maj, Май, Maj, Majus.

ma dni XXXI.

Dne tygodniowe		ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie
1	P.	Filipa i Jakóba Ap.	19. Іоанна Вел.
2	S.	Zygmunta król.	20. Ѳеодора Триф.
18.		O przyczynie odejścia Chryst.	О розслабленномъ. Іоан. 5.
3	N.	**N. 4. po Wielk.** Znalez. †	21. НЕД. 3. Розсл. Гл. 3.
4	P.	Floryana M.	22. Ѳеодора
5	W.	Piusa Pap.	23. Григорїѧ Мȣч.
6	Ś.	Jana w oleju	24. Саввы М.
7	C.	Domiceli P.	25. Марка Єв.
8	P.	Stanisława B.	26. Василїѧ Єп.
9	S.	Grzegorza Tol. B. W.	27. Симеона Єп.
19.		O skutku prośby w imieniu Jez.	О Самарѧнини. Іоан. 4.
10	N.	**N. 5. po Wielk.** Izydora	28. НЕД. 4. Самар. Гл. 4.
11	P.	Beatryksy } Dnie krzyżowe	29. 9 Мȣч.
12	W.	Pankracego } Dnie krzyżowe	30. Ꙗкова Ап.
13	Ś.	Serwacego } Dnie krzyżowe	1. Май. Еремїи Пр.
14	C.	**Wniebowstąpienie Pańskie**	2. Аѳанасїѧ М
15	P.	Zofii i 3 córek	3. Тимоѳеѧ
16	S.	Jana Nep. M.	4. Пелагїи П.
20.		O przyjściu pocieszyciela D. św.	О слѣпорожденномъ.
17	N.	**N. 6. po Wielk.** Paschal.	5. НЕД. 5. Слѣпорожд.
18	P.	Feliksa W.	6. Іова Мног.
19	W.	Piotra Cel.	7. Знам. ч. кр.
20	Ś.	Bernarda H.	8. Їоана Богосл.
21	C.	Heleny król.	9. ВОЗНЕС. ГОСП.
22	P.	Julii P.	10. Симеона
23	S.	Dezyderyusza †	11. Мокїѧ
21.		O zesłaniu Ducha świętego.	О прославленїи Іисȣса.
24	N.	**N. Zielone Swięta**	12. НЕД. 6. СС. От.
25	P.	**Poniedziałek Ziel. Św.**	13. Гликерїи М.
26	W.	Filipa Nereusza	14. Їсидора Мȣч.
27	Ś.	Such. Magdaleny P. †	15. Пахомїѧ вел.
28	C.	Jadwigi król. pol. i W.	16. Ѳеодора Осв.
29	P.	Maxyma †	17. Андроника
30	S.	Feliksa Pap. †	18. Сȣбота задȣшна
22.		O władzy Chrystusa.	О сошествїи св. Дȣха.
31	N.	**N. I. po Sw. św. Trójcy**	19. НЕД. СОШ. СВ. Д.

Kalendarz żydowski.

5. Maja. 18. Ijar. Lag-Beomer (Św. szkolne)
17. Maja. 1. Siwan.
22. Maja. **Zielone Święta**
23. „ **Drugie św. Ziel.**

Czerwiec, Їюнїй, Juni, Junius

ma dni XXX.

Dnie tygodniowe		ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie
1	P.	Nikodema M.	20. Пон. Сош. Св. Д.
2	W.	Erazma B.	21. Конст. и Єл.
3	Ś.	Klotyldy Kr.	22. Василїа Єп.
4	C.	**Boże Ciało**	23. Михаила Преп.
5	P.	Bonifacego B. M.	24. Симеона
6	S.	Norberta B. W.	25. Обр. гл. св. Їоанна
23.		O wezwaniu na wieczerzę.	О исповѣданїю Христа.
7	N.	**N. 2. po Świąt.** Roberta	26. НЄД. 1. В. СС. Гл. 8.
8	P.	Medarda B.	27. Ѳерапонта
9	W.	Felicyana	28. Никиты Єп.
10	Ś.	Małgorzaty kr.	29. Ѳеодосїи М.
11	C.	Barnaby Ap.	30. Ісака Преп.
12	P.	Urocz. Serca Jezusowego	31. Єремїа Ап.
13	S.	Antoniego z Pad. W.	1. Їюнїй. Юстина
24.		O zgubionej owcy i groszu.	Петро иде въ слѣдъ Іис.
14	N.	**N. 3. po Świąt.** Bazylego	2. НЄД. 2. ТѢЛ ХР.
15	P.	Wita i Mod.	3. Лукїтиана
16	W.	Franciszka R.	4. Митрофона Пр.
17	Ś.	Adolfa B.	5. Доростеа Єп.
18	C.	Marka i Marcelego	6. Висарїона Пр.
19	P.	Gerwaz. i Prot.	7. Ѳеодата М.
20	S.	Sylweriusza P. M.	8. Ѳеодора Стр.
25.		O obfitym połowie ryb Piotra.	Никто не може двомъ служ.
21	N.	**N. 4. po Świąt.** Alojzego	9. НЄД. 5. по Сош.
22	P.	Paulina B.	10. Тимоѳеа Єп.
23	W.	Zenona M.	11. Варѳоломеа
24	Ś.	Jana Chrzciciela	12. Онуфрїа Преп.
25	C.	Prospera B.	13. Акилины М.
26	P.	Jana i Pawła M.	14. Єлисеа
27	S.	Władysława Kr. W.	15. Аммоса Пр.
26.		O sprawiedliwości.	О сотницѣ. Маѳ. 8.
28	N.	**N. 5. po Świąt.** Leona	16. НЄД. 4. по Сош.
29	P.	**Piotra i Pawła**	17. Мануила
30	W.	Wspomnienie św. Pawła	18. Леонтїа М.

Kalendarz żydowski.

1. Czerwca. 6. Siwan.

Lipiec, Іюлїй, Juli, Julius

ma dni XXXI.

Dnie tygodniowe	ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie
1 S.	Teobalda Op.	19. Юды Ап.
2 C.	Nawiedzenie N. P.	20. Меѳодїѧ Єп.
3 P.	Heliodora B. W.	21. Юлїана М.
4 S.	Józefa Kal. W.	22. Євсевїѧ Єп.
27. O nakarmieniu 4000 ludzi.		О двохъ бѣснꙋющихъ.
5 N.	**N. 6. po Swiąt.** Filom.	23. НЕД. 5. по Сош.
6 P.	Izajasza Pr.	24. РОЖД. СВ. ІОАННА
7 W.	Pulcheryi Ces.	25. Февронїи М.
8 Ś.	Elżbiety król. wd.	26. Давида Селꙋн.
9 C.	Cyryla	27. Сампсона Преп.
10 P.	Amalii P.	28. Кира и Іоанна
11 S.	Pelagii P. M.	29. ПЕТРА И ПАВЛА
28. O fałszywych prorokach.		О ослабленномъ жилами.
12 N.	**N. 7. po Swiąt.** Jana z D.	30. НЕД. 6. по Сош.
13 P.	Małgorzaty P.	1. Юлїй
14 W.	Bonawentury	2. Полож. Ризи Бог.
15 Ś.	Rozesł. śś. Apost.	3. Ꙗкинѳа М.
16 C.	N. P. Maryi Szkaplerz.	4. Андреѧ Архїеп.
17 P.	Aleksego W.	5. Атаназїѧ
18 S.	Szymona z Lipnicy	6. Сизона Вел.
29. O niesprawiedliwym szafarzu.		О двохъ слѣпцахъ.
19 N.	**N. 8. po Swiąt.** Winc. P.	7. НЕД. 7. по Сош.
20 P.	Czesława W.	8. Прокоп.
21 W.	Praksedy P.	9. Панкратїѧ Єп.
22 Ś.	Maryi Magdaleny P.	10. СС. 45 Мꙋч.
23 C.	Apolinarego B.	11. Євтимїи М.
24 P.	Krystyny i Włodz.	12. Прокла
25 S.	Jakóba Ap.	13. Соборъ св. Гавр.
30. O zburzeniu Jerozolimy.		О пѧть хлѣб. и двое рыб.
26 N.	**N. 9. po Swiąt.** Anny	14. НЕД. 8. по Сош.
27 P.	Natalji P.	15. Кирика
28 W.	Innocentego	16. Аѳиногена М.
29 Ś.	Marty P.	17. Марины М.
30 C	Abdona i Senny	18. Ємилїана М.
31 P.	Ignacego Lojoli W.	19. Макрины

Kalendarz żydowski.

13. Lipca. 17. Tamuz. Zdobycie świątyni.

25. Lipca. 1. Abh.

23. „ 9 Post. Spalenie św.

Sierpień, Августъ, August, Augustus

ma dni XXXI.

Dnie tygodniowe	ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie
1. S.	Piotra w Okow.	20. Иліи Прор.
31.	O faryzeuszu i celniku.	О маловѣрствѣ Петров.
2 N.	**N. 10. po Swiąt.** N. M. P.	21. НЕД. 9. по Сош.
3 P.	Znalezienie św. Szczep.	22. Маріи М.
4 W.	Dominika	23. Трифона и Т.
5 Ś.	N. P. Maryi śnieżnej	24. Христины М.
6 C.	Przemienienie Pańskie	25. Оуспен. св. Анны
7 P.	Kajetana W.	26. Ермелая П. М.
8 S.	Cyryaka M.	27. Пантелеймона
32.	O uzdrowieniu głuchoniemego.	О бѣснующ. на нов. мѣс.
9 N.	**N. 11. po Swiąt.** Rom. i K.	28. НЕД. 10. по Сош.
10 P.	Wawrzyńca	29. Калин.
11 W.	Zuzanny	30. Солы Ап.
12 Ś.	Klary P.	31. Евдокіма П.
13 C.	Hipolita M.	1. Августъ. Происх. с.к.
14 P.	Euzebiusza M.	2. Стефана
15 S.	**Wniebow. N. M. P.**	3. Исакія Преп.
33.	O miłosiernym samarytanie.	О двохъ должникахъ.
16 N.	N. 12. po Swiąt. Rocha	4. НЕД. 11. по Сош.
17 P.	Anastazego	5. Евсихія
18 W.	Heleny kr.	6. ПРЕОБР. ГОСП.
19 Ś.	Benigny P.	7. Деметрія Пр.
20 C.	Stefana kr.	8. Емиліана Еп.
21 P.	Joanny Franciszki	9. Маѳея
22 S.	Tymoteusza	10. Лаврентія М.
34.	O uzdrowieniu 10 trędowatych.	О юношу богатомъ.
23 N.	**N. 13. po Swiąt.** Joach. i Fil.	11. НЕД. 13. по Сош.
24 P.	Bartłomieja	12. Фотія
25 W.	Ludwika kr.	13. Максима Преп.
26 Ś.	Zefiryny P. M.	14. Михея Прор. †
27 C.	Przen. św. Kaźmierza	15. УСПЕН. БОГОР.
28 P.	Augustyny B. W.	16. Нер. Обр. Іис. Хр.
29 S.	Scięcie św. Jana Chrz.	17. Мирона Муч.
35.	O służeniu Bogu i mamonie.	О злихъ дѣлат. во виног.
30 N.	**N. 14, po Swiąt.** An. St. i R.	18. НЕД. 13. по Сош.
31 P.	Rajmunda W.	19. Андрея

Kalendarz żydowski.

14. Sierpnia. 1. Elul.

Wrzesień, Сентемврїй, September

ma dni XXX.

Dnie tygodniowe		ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie
1	W.	Izabeli i Idziego	20. Самѹила Пр.
2	Ś.	Justa B. W.	21. Ѳадеѧ Ап.
3	C.	Bronisławy	22. Агаѳоника М.
4	P.	Rozalii P.	23. Лѹппа
5	S.	Wawrzyńca Just. B. W.	24. Євтихїѧ М.
36.		O wskrzeszeniu syna w Naim.	О званыхъ на браки.
6	N.	**N. 15. po Świąt.** Zachar.	25. НЕД. 14. по Сош.
7	P.	Reginy P.	26. Адрїана М.
8	W.	**Narodzenie N. M. P.**	27. Пимена Преп.
9	Ś.	Georgoniusza M.	28. Мойсеѧ
10	C.	Mikołaja z T.	29. Ѹсѣк. гл. Іоанна
11	P.	Prota i Jacka M.	30. Алексаньдра
12	S.	Gwidona Wyz.	31. Полож. Поѧ. П. Бог.
37.		O uzdrowieniu opuchłego.	О милости Бога и ближн.
13	N.	**N. 16. po Świąt.** J. M. P.	1. С. НЕД. 15. по Сош.
14	P.	Podw. św. Krzyża	2. Маманта
15	W.	Nikodema M.	3. Анѳима М.
16	Ś.	Such. Ludmilli M. †	4. Вавили М.
17	C.	Lamberta B.	5. Захарїи Пр.
18	P.	Tomasza z W. †	6. Ч. Михаила
19	S.	Januarjusza †	7. Созанта М.
38.		O miłości Boga i bliźniego	О роздѣленїю талент.
20	N.	**N. 17. po Świąt.** Eustach.	8. НЕД. 16. по Сош.
21	P.	Mateusza	9. Іоакима
22	W.	Maurycego	10. Минодоры Преп.
23	Ś.	Tekli P. M.	11. Ѳеодоры Преп.
24	C.	Gerarda B.	12. Автонома
25	P.	Kleofasa M.	13. Корнилїѧ Сот.
26	S.	Cypryana M.	14. ВОЗДВ. ЧЕСТ. КР.
39.		O uzdrowieniu paralityka.	О женѣ хананейской.
27	N.	**N. 18. po Świąt.** K. i D.	15. НЕД. 17. по Сош.
28	P.	Wacława kr.	16. Іосафата
29	W.	**Michała Archanioła**	17. Софїи Муч.
30	Ś.	Hieronima Wyz.	18. Евминїѧ Преп.

Kalendarz żydowski.

12. Wrześ.	1. Tiszri.	**Nowy r. 5635.**	21. W. 10. T. **Św. pojednania**
13. „	2. „	**Drugie św. N. R.**	26. „ 15. „ **1. św. Kuczek.**
14. „	3. „	Post Gedalia	27. „ 16. „ **2. św. Kuczek.**

Październik, **Октоврїй**, October

ma dni XXXI.

Dnie tygodniowe		ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie
1	C.	Remigjusza	19. Трофима
2	P.	Leodegara B.	20. Євстафїѧ М.
3	S.	Kandyda B. M.	21. Кондрата Ап.
40.		O wezwaniu na gody.	О ловитвѣ рыбъ.
4	N.	**N. 19. po Swiąt.** N.M.P. R.	22. НЕД. 18. по Сош.
5	P.	Placyda M.	23. Зачатїе св. Іоанна
6	W.	Brunona W.	24. Ѳеклы Перв. М.
7	Ś.	Justyny P. M.	25. Євфрозины Преп.
8	C.	Brygidy wdowy	26. Іоанна Бог.
9	P.	Dionizego B. M.	27. Калистрата
10	S.	Franciszka Bor. W.	28. Харитона Преп.
41.		O chorym synie królewskim.	О любви врагѡвъ.
11	N.	**N. 20. po Swiąt.** Emila W.	29. НЕД. 19. по Сош.
12	P.	Maksymiliana	30. Григорїа
13	W.	Edwarda kr.	1. Октоврїй. Покр. Б.
14	Ś.	Kaliksta Pap.	2. Кипрїана Еп.
15	C.	Teresy P.	3. Дїониза М.
16	P.	Gawła Op.	4. Єродеѧ
17	S.	Jadwigi wd.	5. Харитины М.
42.		O dłużniku i złośliwym słudze.	О воскрес. сына вдовы
18	N.	**N. 21. po Swiąt.** Poś. koś.	6. НЕД. 20. по Сош.
19	P.	Piotra z Alk.	7. Сергїа
20	W.	Felicyana B. W.	8. Пелагїи Пр.
21	Ś.	Urszuli P. M.	9. Іакова Ап.
22	C.	Korduli P.	10. Евлампїа
23	P.	Jana Kapistr. W.	11. Филиппа Ап.
24	S.	Rafała Arch.	12. Прова М.
43.		O oddawaniu monety czynsz.	О розсѣанїи сѣмена.
25	N.	**N. 22. po Swiąt.** Jana K.	13. НЕД. 21. по Сош.
26	P.	Ewarysta P.	14. Назарїа
27	W.	Sabiny	15. Євѳимїи Пр.
28	Ś.	Szymona i Judy Ap.	16. Лонгина С.
29	C.	Narcyza B.	17. Осїи Прор.
30	P.	Klaudyusza M.	18. Луки Ев.
31	S.	Wolfganga	19. Іоиля Прор.

Kalendarz żydowski.

2. Paźdz. 21. Tiszri.	4. Paźdz. 23. Tiszri.
3. „ 22. „	12. „ 1. Marcheswan.

Listopad, **Ноемврїй**, November

ma dni XXX.

Dnie tygodniowe		ŚWIĘTA rzymsko-katolickie	ŚWIĘTA grecko-katolickie
44.		O wskrzeszeniu córki księcia.	О богатимъ и Лазарѣ.
1	N.	**N. 23. Wszystkich Swięt.**	20. НЕД. 22. по Сош.
2	P.	Dzień zaduszny	21. Иларїона
3	W.	Huberta B.	22. Аверкїа Еп.
4	Ś.	Karola Bor.	23. Іакова
5	C.	Elżbiety	24. Ареды М.
6	P.	Leonarda Op. W.	25. Маркїана
7	S.	Herkulana B. M.	26. ДИМИТРІѦ
45.		O nasieniu dobrem i kąkolu.	Інсꙋсъ изганѧе бѣсов.
8	N.	**N. 24. po Swiąt.** O. N. M.	27. НЕД. 23. по Сош.
9	P.	Teodora M.	28. Терент.
10	W.	Andrzeja Aw.	29. Анастазїи Рим.
11	Ś.	Marcina B. W.	30. Зеновїѧ
12	C.	Marcina P.	31. Стахїѧ Ап.
13	P.	Eugeniusza	1. Ноемвр. Коз. и Дам.
14	S.	Serapiona M.	2. Акиндина М.
46.		O okropności spustoszenia.	О воскрес. дочки Іаира.
15	N.	**N. 25. po Swiąt.** Stan. k.	3. НЕД. 24. по Сош.
16	P.	Otmara Op.	4. Іоанны
17	W.	Salomei P.	5. Галактїона М.
18	Ś.	Otona Op. W.	6. Павла Архїеп.
19	C.	Elżbiety król. węg.	7. Ерона М.
20	P.	Feliksa de Wal. W.	8. СОБ. СВ. МИХАИЛА
21	S.	Ofiarowanie N. M. P.	9. Онисифора М.
47.		O znakach na niebie i ziemi.	О милосерномъ Самарит.
22	N.	**N. 26. po Swiąt.** Cecylii P.	10. НЕД. 25. по Сош.
23	P.	Klemensa	11. Мины М.
24	W	Emilii i Jana od krz.	12. Іоанна Милост.
25	Ś.	Katarzyny P. M.	13. Іоанна Злот.
26	C.	Konrada M.	14. Филиппа
27	P.	Wirgiljusza B.	15. Гурїѧ
28	S.	Krescentego B.	16. Матеѧ Ев.
48.		O poselstwie Jana do Chryst.	О богатимъ, де мн. зарод.
29	N.	**N. I. Adwent.** Saturnina	17. НЕД. 26. по Сош.
30	P.	Andrzeja Ap.	18. Платона и Ром.

Kalendarz żydowski.

10. Listopada. 1. Kislew.

Grudzień, Декемврїй, December

ma dni XXXI.

Dnie tygodniowe		Ś W I Ę T A rzymsko-katolickie	Ś W I Ę T A grecko-katolickie
1	W.	Eligiusza B.	19. Авдїѧ Прор.
2	Ś.	Bibianny P.	20. Прокїѧ и Григорїѧ
3	C.	Franciszka Ksaw.	21. ВОВЕД. БОГОРОД.
4	P.	Barbary P. M.	22. Филимона
5	S.	Serafina	23. Амфилохїѧ Еп.
49.		O poselstwie żydów do Jana.	Іисꙋсъ исцѣлае въ Сабатъ.
6	N.	**N. 2. Adwent.** Mikołaja B.	24. НЕД. 27. по Сош.
7	P.	Ambrożego	25. Климента
8	W.	**Niep. Pocz. N. M. P.**	26. Алиппа Преп.
9	Ś.	Leokadji i Walerji	27. Якова М.
10	C.	N. P. M. Loretańskiej	28. Стефача М.
11	P.	Damazego Pap.	29. Парамона
12	S.	Maksentego M.	30. Андреѧ Ап.
50.		W 15. roku panow. ces. Tyb.	Іис. исцѣлае 10 прокаж.
13	N.	**N. 3. Adwent.** Łucyi i Ot.	1. НЕД. 28. по Сош.
14	P.	Nikazego B. M.	2. Авакꙋма
15	W.	Ireneusza M.	3. Софонїѧ Пр.
16	Ś.	Adelaidy ces. †	4. Варвары М.
17	C.	Łazarza B.	5. Саввы Осв.
18	P.	Grzegorza †	6. НИКОЛАѦ
19	S.	Nemezyusza M. †	7. Амврозїѧ Еп.
51.		O Symeonie i Annie w kościele.	О князѣ пит. Іисꙋса.
20	N.	**N. 4. Adwent.** Teofila	8. НЕД. 29. по Сош.
21	P.	Tomasza Ap.	9. Зачат. Б. Б.
22	W.	Zenona M.	10. Мины и Ер.
23	Ś.	Wiktoryi P.	11. Данїила
24	C.	Wig. Adama i Ewy	12. Спиридїона Еп.
25	P.	**Boże narodzenie**	13. Евстратїа
26	S.	**Szczepana Męcz.**	14. Фирса М.
52.		W owym czasie dziwili się oj. i m.	О великой вечерѣ.
27	N.	**N. 2. po Boż. Nar.** Jana E.	15. НЕД. 31. по Сош.
28	P.	Młodzianków	16. Аггеѧ
29	W.	Tomasza Bisk. M.	17. Данїила Прор.
30	Ś.	Dawida kr.	18. Севастїана М.
31	C.	Sylwestra Pap.	19. Вонифатїѧ

Kalendarz żydowski.

4. Grudnia. 25. Kislew. Poświęcenie Świątyni.

19. Grudnia. 10. Tebeth. Post. Oblęż. Jerozol.

Rys ustawodawstwa o szkołach ludowych.

I. Ustawodawstwo państwowe.

Podstawą teraźniejszego urządzenia szkół ludowych w Austryi są:

1. *Państwowa ustawa zasadnicza z dn.* **21.** *grudnia* **1867** r, l. 142 Dz. ust. p., o powszechnych prawach obywatelskich, która stanowi w

Art. **17.** Umiejętność i jej nauka jest wolną. — Prawo, tworzenia zakładów naukowych i wychowawczych, tudzież udzielania w nich nauki, przysługuje każdemu obywatelowi Państwa, który w sposób ustawą przepisany uzdolnienie swe ku temu wykaże. — Nauka w domu nieulega takiemu ograniczeniu. — Staranie o naukę religji w szkołach należy do właściwego kościoła lub stowarzyszenia religijnego. — Państwu służy prawo naczelnego kierunku i nadzoru nad całością oświecenia i wychowania publicznego.

2. *Ustawa państwowa z dnia* **25** *maja* **1868** r. l. 48 Dz. n. p. którą wydano zasadnicze postanowienia o stosunku szkoły do kościoła. Postanowienia jej są następujące:

§. 1. Naczelny kierunek i nadzór nad całością oświecenia i wychowania publicznego służy Państwu, które je wykonuje przez organa w moc ustawy do tego powołane.

§ 2. Nieuwłaczając temu prawu nadzoru pozostawia się udzielanie, kierunek i bezpośredni nadzór nauki religji i ćwiczeń religijnych w szkołach ludowych i średnich, właściwemu kościołowi lub stowarzyszeniu religijnemu. Nauka innych przedmiotów w tychże szkołach jest niezależną od wpływu jakiegokolwiek kościoła lub stowarzyszenia religijnego.

§ 3. Szkoły i zakłady naukowe które przez Państwo, kraj lub gminy w całości lub częściowo są założone

albo utrzymywane, są przystępne dla wszystkich obywateli Państwa, bez względu na wyznanie religijne.

§ 4. Każdemu kościołowi lub stowarzyszeniu religijnemu wolno zakładać i utrzymywać własnymi środkami szkoły dla nauki młodzieży pewnego wyznania religijnego. Podlegają one jednak ustawom o oświeceniu publicznem i mogą wtenczas jedynie domagać się przyznania im praw publicznego zakładu naukowego, gdy dopełnią wszelkich warunków dlą nabycia takichże praw ustawami przepisanych.

§ 5. Ustawa nie wzbrania członkom innego stowarzyszenia religijnego, używania szkół i zakładów wychowawczych przeznaczonych dła należących do pewnego wyznania.

§ 7. O posady nauczycielskie w szkołach i zakładach wychowawczych w § 3. oznaczonych mogą w równej mierze wszystcy obywatele państwa się obiegać którzy uzdolnienie swe ku temu w sposób ustawny wykazali. Jako nauczyciele religji ci tylko mogą być ustanowieni których właściwa naczelna władza wyznaniowa za uzdolnionych ku temu uznała. Co do innych szkół i zakładów wychowawczych (§ 4) rozstrzyga w tym względzie statut erekcyjny. Wychowawców i nauczycieli dla nauki prywatnej. wybierać można bez wszelkiego względu na wyznanie religijne.

§ 7. Książki naukowe które mają być używane wszkołach ludowych i średnich, tudzież w seminarjach nauczycielskich muszą być zatwierdzone li tylko przez organa według niniejszej ustawy do kierownictwa i nadzoru oświecenia publicznego powołane. Książkom dla nauki religji może jednak wtenczas jedynie powyższe zatwierdzenie być udzielonem, gdy właściwa naczelna władza wyznaniowa uznała je za dopuszczalne.

§ 8. Dochód z funduszów szkół normalnych, z funduszu szkolnego i z innych fundacyj na cele naukowe będzie użytym bez względu na wyznanie religijne wyjąwszy gdy takowy dowodnie tylko dla członków pewnego wyznania jest przeznaczonym.

§ 9. Państwo wykonuje przysługujący mu naczelny kierunek i nadzór nad wszystkiemi sprawami oświecenia i wychowania publicznego przez Ministerstwo oświaty.

§ 10. Dla kierownictwa i nadzoru wychowania publicznego tudzież szkół ludowych i seminaryj nauczycielskich ustanowione będą w każdem krolestwie i kraju:

a. rada szkolna krajowa jako najwyższa krajowa władza szkolna.

b. rada szkolna okręgowa, dla każdego okręgu szkolnego.

c. rada szkolna miejscowa, dla każdej gminy szkolnej.

Podział kraju na okręgi szkolne nastąpi w drodze ustawodawstwa krajowego.

§ 11. Dotychczasowy zakres działania duchownych i świeckich władz szkolnych, a mianowicie:

a. rządu krajowego, kościelnych władz naczelnych, i naczelnych nadzorców szkolnych,

b. politycznych władz powiatowych i okręgowych nadzorców szkolnych,

c. miejscowych dusz pasterzy i miejscowych nadzorców szkolnych,

przechodzi, nieuwłaczając postanowieniu § 2, na organa w § 18 oznaczone.

§ 12. W Radzie szkolnej krajowej zasiadać będą pod przewodnictwem namiestnika lub jego zastępcy, powołać się do niej mający członkowie politycznej władzy krajowy, delegaci Wydziału krajowego, duchowni wyznań w kraju istniejących i mężowie znani w zawodzie naukowym.

Skład okręgowych i miejscowych nad szkolnych w § 10 lit. b i c. wspomianych oznaczy ustawodawstwo krajowe.

§ 13. Ustawodawstwo krajowe wyda także bliższe postanowienia pod względem składu i urządzenia rady szkolnej krajowej, okręgowej i miejscowej, tudzież pod względem wzajemnego odgraniczenia ich zakresu działania, tudzież pod względem przejścia na nich zakresu działania dotychczasowych duchownych i świeckich władz szkolnych.

Również postanowi ustawa krajowa, czy i o ile wyjątkowo delegaci znaczniejszych gmin wejść mają do rady szkolnej krajowej.

§. 19. Postanowienia §§ 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8 i 9 wchodzą w życie z dniem ogłoszenia tej ustawy (26 Maja 1868 r.), a tracą swą moc wszelkie z temiż §§ sprzeczne dotychczas obowiązujące ustawy i rozporządzenia.

Wydany na podstawie najw. postan. z d. 25 Czerwca 1867 r. statut urządzający radę szkolną krajową dla królestw Galicji i Lodomerji z W. ks. krakowskiem, pozostaje w swej mocy.

3. Ustawa z dn. 14 Maja 1869 r. l. 62 Dz. u. p. stanowiąca zasady o oświeceniu publicznem odnośnie do szkół ludowych, — które to zasady służą za podstawę postanowień ustawodawstwa krajowego w tym przedmiocie.

2. Ustawodawstwo krajowe.

1. Statut organizacyjny **Rady szkolnej krajowej** *dla Galicji i W. ks. Krakowskiego* która ustanowiona najw. postanowieniem zdn. 25 Czerwca 1867 r. (Obwieszcz. ck. Namiestnictwa z dn. 6 Lipca 1867 r. l. 5306 pr. — Część IV. l. 12. Dziennika ustaw i rozp. kraj. dla Gal. z r. 1867), jako w sprawach szkół ludowych i średnich najwyższa władza nadzorcza i wykonawcza w kraju (art. II. statutu) rozpoczęła swe urzędowanie zdniem 24. Stycznia 1868 r. (obwieszcz. c. k. Prezydium Namiestnictwa z dn. 10. Stycznia 1868 r. l. 88 pr. — Cz. II. l. 3 Dz. ust. i rozp. kr. z r. 1868).

Do jej czynności należą (art. III. stat.):

1. Zarząd administracyjny i umiejętny szkół i zakładów naukowych w zakresie przyznanym dotychczas naczelnym władzom politycznym kraju, wobrębie ustaw obowiązujących;

2. Przedstawienie do nominacji przez Cesarza inspektorów szkolnych;

3. Mianowanie i wszelkie stosunki służbowe dyrektorów i nauczycieli szkół średnich i ludowych, z zastrzeżeniem szczegółowych praw gminom, korporacjom i osobom prywatnym służących. (Z tego powodu mogą według Obwieszcz. Rady szk. kraj. z dn. 15 Lutego 1868 r. l. 606. [Cz. IV. l. 9. Dz. ust. i rzp. kr. z r. 1868] ck. urzędy powiatowe i naczelnicy gmin od dnia 24 Stycznia 1868 r. począwszy tylko temu nauczycielowi oddać szkołę,

który się wykaże dekretem nominacyjnym wystawionym od Rady szkolnej krajowej; a opróżnienia posad nauczycielskich mają być bezzwłocznie do wiadomości Rady szk. kraj. podane.) — Wpływ Biskupów na nominację nauczycieli religji pozostaje i nadal;

4. Wygotowywanie ogólnych projektów naukowych (systemów) tudzież częściowych projektów we względzie szkół ludowych i średnich, drogą uchwały w wykonanie wejść mających. Co do nauki religji obowiązują istniejące ustawy;

5. Wskazywanie wzorów tekstów naukowych dla szkół ludowych, i zatwierdzanie dla szkół średnich książek wykładowych. Udział Biskupów w zatwierdzaniu książek dla nauki religji będzie taki sam, jaki dotąd zastrzegały ustawy;

6. Układanie rocznego budżetu na rzecz szkół ludowych i średnich, ze skarbu publicznego zasilanych lub utrzymywanych;

7. Ogłoszenie corocznego sprawozdania w przedmiocie publicznego wychowania w kraju.

Rada szkolna krajowa składa się (art. IV stat.):

1. z Namiestnika lub zastępcy, z jego ramienia wyznaczonego; — 2. z każdoczesnego referendarza Namiestnictwa do spraw szkolnych; — 3. z dwóch inspektorów, do posiedzeń Rady szkolnej powoływanych przez Namiestnika; — 4. z dwóch duchownych, przez Cesarza powołanych; — 5. z członka Wydziału kraj. przez Wydział wydelegowanego; — 6. z dwóch delegowanych, wybranych przez Rady miejskie głównych miast Lwowa i Krakowa; — 7. z dwóch osób, zaszczytnie znanych w zawodzie naukowym, przez Wydział kraj. przedstawionych. a przez Cesarza mianowanych; — 8. Członek Wydziału kraj. urzęduje przez czas trwania mandatu od Wydziału otrzymanego; delegaci miejscy i dwaj członkowie z zawodu naukowego urzędują przez lat trzy, po których upływie mogą znowu być powołani.

2. *Ustawa o* **języku wykładowym** *w szkołach ludowych (i średnich)* z dn. 22 Czerwca 1867 r. (Cz. V. l. 13. Dz: ust. i rzp. kr. z r. 1867).

Art. I. Prawo stanowienia o języku wykładowym w szkołach *ludowych* służy tym, którzy szkołę utrzymują. — *Art. II.* Jeżeli szkoła ludowa pobiera zasiłek z funduszów publicznych, prawo stanowienia, który z języków, polski albo ruski, ma być wykładowym, wykonywa gmina wspólnie z władzą szkolną krajową w ten sposób, że orzeczenia gminy ulegają zatwierdzeniu władzy szkolnej krajowej. — *Art. III.* W każdej szkole ludowej, w ktorej część uczęszczającej młodzieży używa polskiego, część zaś ruskiego języka ten język, który nie jest wykładowym, będzie obowiązkowym przedmiotem nauki w granicach szkole odpowiednich. Począwszy od trzeciej klasy wszystkich wyższych szkół ludowych język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki. — *Art. IV.* W szkołach *średnich,* utrzymywanych wyłącznie funduszem prywatnym, czy to gminy, czy osób pojedyńczych lub zbiorowych, językiem wykładowym będzie ten, za jakim oświadczą się dostarczający dla szkoły funduszu. — *Art. V.* W szkołach średnich, w części lub całości utrzymywanych z funduszów publicznych, językiem wykładowym jest język polski, z następującemi zastrzeżeniami: *a.* Język ruski pozostaje jako wykładowy dla nauki języka ruskiego, tudzież w czterech niższych klasach gimnazjum akademickiego we Lwowie. Co do języka wykładowego w nauce religji, obowiązują istniejące przepisy. — *b.* Czasowej potrzebie i możności zaprowadzenia obok wykładów w języku polskim, także wykładów ruskich w pojedyńczych przedmiotach nauki, orzeka w każdym danym przypadku władza szkolna krajowa na żądanie rodziców przynajmniej 25 uczniów. — *c.* W klasach zjęzykiem wykładowym ruskim nauka języka polskiego w szkołach średnich, z językiem wykładowym polskim nauka języka ruskiego jest obowiązkiem względnym, t. j. zależnym od oświadczenia się w tej mierze rodziców. — *d.* Dopóki ustawa inaczej nie orzecze, pozostaje język niemiecki w dotychczasowym zakresie wywykładowym w gimnazium II we Lwowie i gimnazjum niższem realnem w Brodach. — *Art. VI.* Co do nauki

języka niemieckiego, będącego obowiązkowym we wszystkich klasach szkół średnich przestrzegane będą przepisy ces. postanowienia z dn. 20. Lipca 1859 r. l. 150 Dz. pr. p. z r. 1859. Według tego ocenienie środków dydaktycznych, jakie prócz obowiązkowej nauki języka niemieckiego we wszystkich klasach, mają być wtym celu użyte, iżby uczniowie po ukończeniu gymnazjum w języku niemieckim w mowie i pismie byli biegłymi, pozostawionem jest tym którzy mają czuwać nad właściwem gymnazjum, i mianować dlań nauczycieli; przyczem jednak przy pisemnym i ustnym egzaminie dojrzałości z całym naciskiem należy wymagać znajomości języka niemieckiego i biegłości w używaniu go, i przekonać się niej tak przez pytanie z tego przedmiotu jakoteż przy pytaniu z innych przedmiotów naukowych). — *Art. VII.* O zmianach co do języka wykładowego w szkołach średnich z funduszu publicznego utrzymywanych w ogóle, a w szczególności mających na celu stopniowe rozszerzanie wykładów w języku ruskim przez zaprowadzenie go stale, bądź w pojedynczych klasach głównych lub pobocznych (równoległych), bądź z czasem w całych gimnazjach lub szkołach realnych, stanowić będzie na przyszłość Sejm po wysłuchaniu Rad powiatowych. — *Art. VIII.* Uczącym się, względnie ich rodzicom lub opiekunom, zostawia się wolność w wyborze szkoły tak, że uczniowie, bez względu na obrządek, słuchać mogą polskich lub ruskich wykładów. — *Art. IX.* Wszystkie przepisy z ustawą niniejszą niezgodne uchylają się. —

Rozporządzeniem Rady szk. kraj. z dn. 22 Czerwca 1868 r. l. 1224 (Cz. V. l. 12. Dz. ust. rzp. kr. z r. 1868) wydano postanowienia względem przeprowadzenia ustawy o języku wykładowym w tych szkołach *żydowskich*, w których utrzymujący je język polski wykładowym mieć pragną; a mianowicie: że językiem wykładowym jest język polski; że naukę religji i język hebrajski (naukę religji w połączeniu z biblją) poczytuje się za jeden przedmiot szkolny, który ma być udzielany w tym języku, którego dla swych dzieci uczęszczających do szkoły większość rodziców zażąda; — że język niemiecki jako przedmiot obowiązkowy, następuje od klasy II.; — że tym szkołom żydowskim, w których nauka języka polskiego najbardziej

dotąd jest zaniedbaną, przydzielani będą nauczyciele zupełnie biegli w języku polskim bez względu na ich religję; — że nareszcie uregulowanie szkółek talmudycznych (chederów) i przymusu szkolnego, tudzież kształcenie nauczycieli ludowych izraelickich w urządzić się mających seminarjach, zastrzeżone jest dalszym rozporządzeniom.

Celem uchylenia niejednostajności w urzędowaniu, Rada szkolna kraj. okólnikiem z dn. 5. Listopada 1868 r. l. 8883 (Cz. XI l. 24 Dz. n. i rzp. kr. r. 1868) oznajmiła, że jej *językiem urzędowym* jest język polski, i że tego języka powinny używać w urzędowych stycznościach z Radą szkolną kr. wszystkie jej podległe władze, urzędy i instytucje szkolne.

3. *Statut prowizoryczny dla* **Seminarjów nauczycielskich.**

ogłoszony na mocy reskryptu Minist. Wyznań i Oświecenia z dn. 22 Paźdź. 1870 r. l. 11238, rozporządzeniem Rady szkolnej kraj. z dn. 25. Lutego 1871 r. l. 1740 (Cz. VIII. l. 20 Dz. n. i rzp. kr. za 1871).

(§ 1.) Zaprowadza się seminarja nauczycielskie jako osobne zakłady, mające na celu kształcenie nauczycieli i nauczycielek dla szkół ludowych, mianowicie męskie we Lwowie i Krakowie, żeńskie we Lwowie i Przemyślu od dn. 1. Maja 1871 r. seminarja zaś męskie w Nowym Sączu, Rzeszowie, Tarnopolu i Stanisławowie, i żeńskie w Krakowie od d. 1. Września 1871 r. Kurs naukowy rozłożony w nich na trzy lata.

(§ 2.) Dla kształcenia kandydatów i kandydatek w praktyce nauczycielskiej urządza się przy każdem seminarjum nauczycielskiem szkołę ludową o dwóch klasach, jeżeli istniejąca w miejscu szkoła ludowa nie da się użyć do tego celu. Celem nastręczenia uczniom seminarjów sposobności do ćwiczenia się praktycznego w gospodarstwie wiejskiem, dodany będzie do każdego seminarjum męskiego stosowny kawał gruntu lub ogród.

(§ 3.) W seminarjach *męskich* wykładane są następujące przedmioty: 1 nauka religji; 2 pedagogika w połączeniu z dydaktyką i nauką o szkolnictwie; 3 język polski, ruski, niemiecki; 4 matematyka, a mianowicie

arytmetyka i geometryja; 5 geografja i historja z uwzględnieniem najpotrzebniejszych wiadomości o konstytucji krajowej; 6 nauki przyrodnicze, mianowicie historja naturalna i fizyka; 7 gospodarstwo wiejskie, mianowicie rolnictwo, ogrodnictwo, pszczelnictwo, jedwabnictwo i najważniejsze wiadomości o hodowli bydła i weterynarji; 8 kaligrafja; 9 rysunki; 10 spiew i muzyka; 11 gimnastyka. — Jeżeli w miejscu, gdzie jest seminarjum, znajduje się zakład głuchoniemych lub ślepych, seminarzyści zaznajomić się mają z metodą udzielania tymże nauk. Również zaznajomią się z urządzeniem ochronek dla małych dzieci, skoroby w miejscu nadarzyła się do tego sposobność. Nauka gry na organach, tudzież gr. k. rytuałów kościelnych jest obowiązkową dla uczniów, którzy, zapisawszy się na nią, odpowiednie ku temu okażą zdolności.

(§ 4.) Przedmioty wykładów w seminarjach *żeńskich*: 1) powyższe (§ 3) 1. 2. 3. 4. 6. 8. 9. 10. 11; 2) język francuski, 3) geografia i historja; 4) nauka gospodarstwa domowego; 5) kobiece roboty ręczne.

Naukę języka francuskiego, gimnastyki i muzyki uważa się za przedmioty nadobowiązkowe. Jeżeli w miejscu, gdzie jest seminarjum żeńskie nadarzy się sposobność, winny kandydatki zaznajomić się z urządzeniem i kierowaniem ochronek dla małych dzieci.

(§ 5.) W każdem seminarjum, czy to męskiem, czy żeńskiem należy ile możności starać się oto, by kandydatom lub kandydatkom podana była sposobność nauczenia się języka ruskiego.

(§ 6.) Językiem wykładowym w seminarjach męskich w Krakowie w N. Sączu i w Rzeszowie, tudzież w seminarjach żeńskich w Krakowie i Przemyślu jest dla wszystkich przedmiotów naukowych język polski; w seminarjach męskich zaś we Lwowie w Tarnopolu i w Stanisławowie, niemniej w seminarjum żeńskiem we Lwowie mają być oba języki, t. j. polski i ruski, wykładowemi, które przedmioty mają być wykładane w tych seminarjach w języku polskim, a które w ruskim, oznaczy Rada szkolna krajowa.

(§ 7.) Do publicznych seminarjów nauczycielskich uczęszczać mogą kandydaci i kandydatki nauczycielskie bez różnicy wyznania lub obrządku.

(§ 8.) Dla kandydatów i kandydatek tak wyznania katolickiego jak wyznania mojżeszowego ustanowieni będą do nauki religji, a dla ostatnich i do języka hebrajskiego uzdolnieni nauczyciele. Kandydaty i kandydatki nauczycielskie innych wyznań mają pobierać naukę religji prywatnie, i obowiązani są tak przy rocznych promocjach, jak przy egzaminach dojrzałości i kwalifikacyjnych wykazać sie świadectwem dostatecznej znajomości religji, wydanem przez zwierzchność wyznania swego.

(§ 9.) Koszta zaprowadzenia i utrzymania seminarjów nauczycielskich, równie jak zaopatrywania ich w potrzebne przybory naukowe i sprzęty szkolne, ponosi skarb Państwa.

(§§ 10. 11. 12.) Przy każdem seminarium naucz. są ustanowieni: jeden dyrektor o płacy od 1200 do 1800 złr., trzej nauczyciele (względnie nauczycielki) starsi (wyżsi) — o płacy od 1000 złr. do 1200 złr. — i odpowiednia liczba nauczycieli (nauczycielek) młodszych (niższych) — o płacy od 600 do 800 złr. — tudzież pomocników (pomocnic) nauczycielskich — którzy otrzymują wynagrodzenie od swego zajęcia. — Prócz płac powyższych pobierać będą dyrektorowie i nauczyciele po upływie każdego pięciolecia stałej a nienagannej służby przy seminarjach nauczycielskich dodatek do płacy w kwocie 100 złr. — Płace wyznacza na przedstawienie Rady szk. kraj. Minister Wyznań i Oświecenia. — Nauczyciele (nauczycielki) młodsi udzielać będą nauki w szkole przeznaczonej do ćwiczeń praktycznych; prócz tego są także obowiązani do udzielenia nauk kandydatom, lub kandydatkom a to w razie potrzeby.

(§ 13.) Nauka w publ. seminarjach naucz. jest bezpłatną. Ubodzy a zdolni kandydaci (kandydatki) mogą pobierać stypendja, zobowiazawszy się atoli osobną deklaracją na pismie, iż przynajmniej przez pierwsze sześć lat po ukończeniu nauk oddadzą się służbie publicznej w zawodzie nauczycielskim.

(§ 14.) Kto chce być przyjętym do seminarjum nauczycielskiego ma się wykazać:

1. iż ukończył 15ty rok życia; — 2. iż wolnym jest od takich widocznych wad fizycznych, któreby mu stały na przeszkodzie w wypełnianiu obowiązków przyszłego po-

wołania: — 3. ma przedłożyć świadectwo moralności i krótki przebieg życia swego; — 4. ma się poddać egzaminowi wstępnemu tak ustnemu jak pisemnemu a w nim złożyć dowody takiego rozwoju umysłowego, jakiego wymaga się od uczniów, którzy ukończyli cztery niższe klasy gimnazjalne, lub niższą szkołę realną. — Kandydatki mają się przy egzaminie wstępnym wykazać takiem przygotowaniem naukowem, jakiego udziela wyższa szkoła ludowa.

(§ 15.) Przyjęcie do seminarjum naucz. odbywa się na początku roku szkolnego. W ciągu roku może być przyjęty kandydat (kandydatka) jedynie wyjątkowo za pozwoleniem Rady szkolnej kraj. — Kandydaci (kandydatki) dojrzalszego wieku mogą być przyjęci od razu na wyższy kurs do seminarjum naucz. na podstawie egzaminu wstępnego, jeżli dopełnią warunków wymienionych w § 14. pod 1. 2. 3. Liczba przyjętych do jednej klasy kandydatów (kandydatek) nie może być wyższą nad 40. Na wyjątek od tej zasady może zezwolić jedynie Rada szk. kraj.

(§ 16.) Z końcem każdego roku szkolnego orzeka grono nauczycielskie pod przewodnictwem dyrektora o postępie kandydatów (kandydatek) z klasy niższej do wyższej. Kandydaci (kandydatki) którym grono nauczycielskie odmówi promocji, mogą tę samą klasę tylko przez jeden rok powtarzać.

(§ 17.) Po ukończeniu ostatniego kursu 3. nauk w seminarjum naucz. poddają się kandydaci (kandydatki) ścisłemu egzaminowi wstępnemu ze wszystkich udzielolonych im przedmiotów naukowych. Egzamin ten odbywać się będzie pod przewodnictwem delegata Rady szkolnej kraj. — Kandydaci (kandydatki), którzy wszystkim wymogom egzaminu tego zadość uczynią, otrzymują świadectwo dojrzałości; kto je otrzyma. może być umieszczony jako pomocnik nauczycielski lub zastępca nauczyciela przy szkołach ludowych. Do egzaminów tych mogą być przypuszczeni kandydaci (kandydatki), którzy przysposobili się do niego przez naukę prywatną. jeżeli posiadają wiek odpowiedni (ukończony rok 18y życia), dopełnią warunków przytoczonych § 14. pod I. 2. 3. — i wykażą się odbytemi studjami. Nim jednak tacy kandydaci (kandydatki)

otrzymają świadectwo dojrzałości, winni odbyć trzechmiesięczną praktykę w szkole, przeznaczonej do doświadczeń praktycznych.

(§§ 18. 19. 20.) Do stałego umieszczenia w zawodzie nauczycielskim wymaga się patentu uzdolnienia, który uzyskać można po dwuletniej przynajmniej praktyce w służbie nauczycielskiej, w skutek złożonego egzaminu kwalifikacyjnego. Celem przeprowadzenia takich egzaminów wyznacza Minister Wyznań i Ośw. na podstawie wniosku Rady szk. kraj. osobne komisje. — Sposób, w jaki egzamina te jak i poprzednie (§ 17) odbywać się mają, oznacza bliżej osobna instrukcja, wydana przez Radę szk. kraj. — Patent uzdolnienia nadaje prawo do objęcia posady nauczyciela lub nauczycielki w szkołach ludowych, czy to niższych, czy wyższych. — W patencie uzdolnienia ma być wyrażone, w jakim języku wykładowym kandydat lub kandydatka może udzielać nauki.

4. *Ustawa o* **władzach nadzorczych miejscowych i okręgowych** *dla szkół ludowych*

z dnia 23. Sierpnia 1873 r. (Cz. XXXI l. 255 Dz. u. rzp. kr. z d. 3. Sierpnia 1873 r.)

a. *Rada szkolna miejscowa.*

Ma pod swoim nadzorem szkoły ludowe utrzymane w całości lub częściowo z funduszów Państwa, kraju powiatu lub gminy (§ 1); przyczem jedna rada szk. m. może mieć nadzor nad kilku szkołami jednej miejscowości, a według uznania rady szk. okręgowej, także nad szkołami kilku gmin (§ 2); a odwrotnie może reprezentacja gminy za zezwoleniem Rady szk. okręg. podzielić miejscowości w których jest kilka szkół, na kilka dzielnic szkolnych z osobną dła każdej dzielnicy Radą sz. m. (§ 8.) O ile w okręgach miejskich mają być oddzielne Rady sz. m. urządzone, lub tylko dozorcy dla poszczególnych szkół ustanowieni orzeka Rada szk. krajowa (§ 24.)

Rada szk. m. składa się z reprezentantów *kościoła, szkoły i gminy;* prócz nich mają prawo wstąpić jako członkowie rady szk. m. mający prawo prezentowania na-

uczyciela i właściciel obszaru dworskiego, jeżeli przyczynia się przynajmniej w $^1/_{10}$ części do corocznych zwyczajnych wydatków na szkołę (§ 3.)

Kościół reprezentowany jest w R. szk. m. przez duszpasterza młodzieży szkolnej; gdzie ich jest więcej tego samego obrzędu, władza kościelna wyznacza z nich członka Rady sz. m., do której wstępuje także reprezentant wyznania izraelickiego wyznaczony przez zwierzchność konfesyjną (§ 9.)

Szkoła jest reprezentowaną przez kierownika szkoły (nauczyciela, a gdzie ich jest kilku, przez dyrektora lub starszego nauczyciela). Gdzie kilka szkół podlega szk. m. jest członkiem jej kierownik szkoły najwyższej co do stopnia, a jeżeli szkoły są tego samego stopnia, kierownik najstarszy w służbie, a kierownicy innych szkół biorą udział w obradach tyczących się ich szkół z głosem doradczym (§ 5.)

Reprezentantów *gminy* wybiera reprezentacja gminna, a gdy więcej gmin do tej szkoły należy, zgromadzenie, wszystkich właściwych reprezentacji gminnych, które zwoła i któremu przewodniczy naczelnik gminy w której jest szkoła; ilość tych reprezentantów, (najmniej dwóch, a najwięcej pięciu tudzież dwóch zastępców) oznacza rada szk. okręgowa tak by każde wyznanie miało swego reprezentanta w R. sz. m. — Wybór następuje absulotną większością głosów na lat 6, po 3 latach ustępuje połowa; wybór ponowny jest dozwolony. — Wybranym może być każdy, kto może być wybranym do reprezentacji właściwej gminy, a utrata prawa wyborczego do tejże pociąga za sobą wykluczenie z Rady szk. m. i uchylić się od wyboru może ten tylko, kto może odmówić wyboru do reprezentacji gminy, tudzież kto przez ostatnich lat 6 był członkiem Rady szk. m. Nieusprawiedliwione nieprzyjęcie wyboru karze Rada szk. okręg. grzywnami od 20 — 100 złr., które będą użyte na cele szkolne (§§ 6. 7.)

Zakres działania Rady szk. m. (§§ 9. 10. ustawy) R. szk. m. ma dbać o dokładne wykonywanie ustaw szkolnych i rozporządzeń władz szkolnych. Wszczególności winna ona:

1. przestrzegać, aby nauczyciele odbierali płace w odpowiedni sposób, w należytym czasie, i bez uszczerbku; przyjmować zażalenia nauczycieli o zatrzymywanie lub nieregularne uiszczanie płacy, sprawdzać ich słuszność, a wyczerpnąwszy środki pojednawcze, popierać te zażalenia u właściwych władz;

2. zarządzać funduszem szkolnym miejscowym, jeżeli takowy istnieje, tudzież majątkiem zakładowym szkolnym, o ile co do tego niema innych postanowień w aktach fundacyjnych;

3. przestrzegać, aby strony, do utrzymania szkoły i nauczyciela konkurujące, w należytym czasie i w zupełności zobowiązania konkurencyjne wypełniały;

4. nadzorować budynek szkolny, grunta i sprzęty szkolne, utrzymywać potrzebny inwentarz własności szkolnej;

5. rozstrzygać o uwolnieniu od opłaty szkolnej;

6. starać się o książki szkolne i inne środki pomocnicze dla ubogich uczniów, zakupno i utrzymanie sprzętów szkolnych, jakoteż rekwizytów i innych przyborów naukowych;

7. układać roczny preliminarz potrzeb szkolnych, o ile do tego innych władz ustanowionych niema, przedstawiać preliminarz reprezentacyi gminnej, i składać rachunek z otrzymanych pieniędzy;

8. rozkładać wydatki szkolne wedle obowiązujących przepisów na strony konkurujące do utrzymania szkoły i nauczyciela;

9. przechowywać papiery wartościowe, dokumenta, fasye i t. p., własnością szkoły szkoły będące;

10. sporządzić corocznie wykaz dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły, a porównywając go z wykazem dzieci rzeczywiście uczęszczających, który to wykaz nauczyciel co tydzień ma podawać, wpływać drogą zachęty i rady na rodziców i opiekunów, aby dzieci do szkoły posyłali; przyjmować i sprawdzać wniesione w tym względzie tłumaczenia, na trwających zaś w nieusprawiedliwionej niedbałości lub niechęci wzywać pomocy władz właściwych;

11. naznaczać czas nauki z przestrzeganiem przepisanej ilości godzin;

12. czuwać nad udzielaniem przepisanej nauki;

13. czuwać nad prowadzeniem się nauczycieli, nad zachowaniem się młodzieży poza szkołą;

14. wspierać ile możności nauczycieli w ich urzędowem działaniu;

15. godzić spory nauczycieli bądź to pomiędzy nimi samymi, bądź między nimi a gminą lub pojedyńczymi członkami gminy, (o ile spory te wynikają ze stosunków szkolnych), popierać wszelkiemi sposobami troskliwie i z oględnością, tak interesa, jak powagę szkoły i nauczyciela;

16. prezentować nauczycieli na opróżnione posady w razach, w których ją do tego ustawy upoważniają;

17. podawać wyjaśnienia i opinje swe do reprezentacyi gminnej i władz przełożonych, którym Rada szkolna miejscowa wnioski swe każdego czasu przedstawiać ma prawo.

Rada szkolna miejscowa jest organem uchwalającym i nadzorującym; jej przewodniczący organem wykonawczym.

§ 10. Z pod władzy Rady szkolnej miescowej wyjęte są szkoły ćwiczeń, połączone ze seminaryami nauczycielskiemi; tam tylko, gdzie szkoły takie w całości lub częściowo utrzymywane są z środków gminnych, ma nad niemi Rada szkolna miejscowa władzę określoną w § 9. ustęp 1 — 9.

Obrady i załatwianiu spraw (§§ 11 — 15 i 17). Rada szkolna m. wybiera z pośród członków swoich przewodniczącego i zastępcę na lat trzy; zbiera się na posiedzenia zwyczajne przynajmniej raz na miesiąc, na nadzwyczajne na żądanie dwóch członków Rady; do ważności uchwały potrzebna jest obecność przynajmniej trzech członków i absolutna większość głosów; przy równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który może także zawiesić wykonanie uchwały i odwołać się do Rady szk. okręg, Zażalenia przeciw uchwałom i rozporządzeniom Rady szk. m. idą do R. szk. okręgowej, za pośrednictwem pierwszej, i mają moc odraczającą jeżeli są wniesione w dniach 14 po ogłoszeniu uchwały zażaleniem objętej. Żaden członek Rady nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami tyczącemi się jego własnych interesów. — W razie nagłości przewodniczący może sam wydać rozporządzenie, lecz wnieść o zatwierdzenie go przez Radę najbliższem

jej zebraniu. Członkowie Rady nie pobierają żadnego wynagrodzenia. Poczynione przez nich wydatki, równie jak koszta kancelaryjne ponosi fundusz gminny.

Dozorcy szkolni miejscowi (§ 16.) Do nadzorowania dydaktyczno-pedagogicznego stanu szkoły, Rada szk. okręg. ustanawia jednego szłonka R. sz. m. dozorcą szkolnym, a tam gdzie kilka szkół jednej Radzie szk. m. podlega, i dwóch dozorców szk.

Dozorca szk. miejscowy znosi się z kierownikiem szkoły; w razie różnicy zdań mogą odwołać się do R. szk. okręg. Gdzie jest więcej nauczycieli dozorca szk. miejsc. ma prawo być obecnym na konferencjach nauczycielskich.

Inni członkowie R. szk. m. mogą także odwiedzać szkoły celem przekonania się o ich stanie; wydawanie potrzebnych zarządzeń służy jednak tylko całej Radzie.

Dusz pasterze należący do Rady mają (p. § 2. ust. z d. 25 maja 1868 r. — powyżej pod l. 2.) szczegółowe prawo nadzorowania nauki religji w szkole udzielanej. (§ 18.)

Obsadzenie posad nauczycielskich (§ 19.) W razie opróżnienia posady nauczyciela w szkole miejscowej, Rada szkolna miejscowa zarządzi bezzwłocznie tymczasowe zastępstwo. Równocześnie o tymczasowem zarządzeniu swojem da wiadomość Radzie szkolnej okregowej, do dalszego urzędowego postąpienia.

Po rozpisaniu konkursu na posadę nauczyciela i po upływie terminu nastąpi z listy ukwalifikowanych kandydatów, przez Radę szkolną okręgową Radzie szkolnej miejscowej udzielonej, wybór stałego nauczyciela, przez uprawnionych do tego dokonać się mający. O wyborze tym zawiadomi R. szk. m. Radę szkolną okręgową, i podda go pod zatwierdzenie Rady szkolnej krajowej.

b. *Rada szkolna okręgowa.*

Sprawuje bezpośrednio wyższy nadzór nad szkołami ludowemi. (§ 20.)

Okręgi szkolne (§ 21.) Kraj dzieli się na trzydzieści siedm następujących okręgów szkolnych:

1. Okręg szkolny miasta *Lwowa.*

2. Okręg szkolny miasta *Krakowa*.
3. *Krakowski* (pow. pol. Kraków, Chrzanów),
4. *Wadowicki* (pow. pol. Wadowice, Biała, Żywiec).
5. *Myślenicki* (pow. pol. Myślenice Nowy Targ).
6 *Nowo Sądecki* (pow. pol. Nowy Sącz, Limanowa).
7. *Górlicki* (pow. pol. Gorlice, Grybów).
8. *Bocheński* (pow. pol. Bochnia, Wieliczka).
9. *Tarnowski* (pow. pol. Tarnów Brzesko).
10. *Pilźnieński* (pow. pol. Pilzno, Dąbrowa).
11. *Jasielski* (pow. pol. Jasło, Krasno).
12. *Mielecki* (pow. pol. Mielec, Tarnobrzeg).
13. *Ropczycki* (pow. pol. Ropczyce, Kolbuszowa).
14. *Rzeszowski* (pow. pol. Rzeszów, Łańcut, Nisko).
15. *Sanocki* (pow. pol. Sanok, Brzozów, Lisko).
16. *Przemyski* (pow. pol. Przemyśl, Bircza).
17. *Jarosławski* (pow. pol. Jarosław, Cieszanów).
18. *Mościski* (pow. pol Mościska, Jaworów)
19. *Samborski* (pow. pol. Sambor. Stare Miasto).
20. *Drohobycki* (pow. pol. Drohobycz, Turka).
21. *Stryjski* (pow. pol. Stryj, Żydaczow).
22. *Kałuski* (pow. pol, Kałusz, Dolina).
23. *Gródecki* (pow. pol. Gródek, Rudki).
24. *Lwowski* (pow. pol. Lwów, Bóbrka).
25. *Sokalski* (pow. pol. Sokal, Kamionka Strumiłowa).
26. *Żółkiewski* (pow. pol. Żółkiew, Rawa).
27. *Złoczowski* (pow. pol. Złoczów, Brody).
28. *Brzeżański* (pow, pol. Brzeżany, Podhajce).
29. *Rohatyński* (pow. pol. Rohatyn, Przemyślany).
30. *Tarnopolski* (pow. pol. Tarnopol, Skałat, Zbaraż).
31. *Husiatyński* (pow. pol, Husiatyn, Trembowla).
32. *Zaleszczycki* (pow. pol. Zaleszczyki, Borszczów).
33. *Czortkowski* (pow. pol. Czortków, Buczacz).
34. *Śniatyński* (pow. pol. Śniatyn, Horodenka).
35. *Kołomyjski* (pow. pol. Kołomyja, Kossów).
36. *Nadwórniański* (pow. pol. Nadwórna, Bohorodczany).
37. *Stanisławowski* (pow. pol Stanisławów, Tłumacz).

Siedziba każdej Rady szkolnej okręgowej jest w tem mieście, od którego okręg szkolny nosi nazwisko.

Miasta, ktore otrzymają własny stat., mogą tworzyć osobne okr. szkolne z osobnemi Radami szkolnemi okręgow.

Skład Rady szkolnej okręgowej.

Rada szk. okręg. składa się:

a) z przewodniczącego, którym jest naczelnik władzy politycznej powiatowej, istniejącej w siedzibie Rady sz. okr., a w miastach rządzących się własnym statutem prezydent miasta (burmistrz); zastępcę prz. wybiera Rada bezwzględną większością głosów ze swego grona.

b) z duchownego każdego wyznania i obrządku, liczącego w okręgu więcej niż 2000 dusz, a w miastach o własnym statucie, więcej niż 500 dusz. Delegata tego mianuje wyższa władza kościelna (reprezentanta religji izraelickiej przełożeństwo gmin konfesyjnych w okręgu) na tak długo, dopóki go nie odwoła; do strzeżenia religijnych interesów tych mieszkańców szkolnego okręgu, do których wyznania żaden z członków Rady szk. okr. nienależy, wybiera taż Rada dla każdego z wyznań osobnego doradcę;

c) z dwóch reprezentantów zawodu nauczycielskiego obranych na lat trzy; jednego wybiera zgromadzenie nauczycieli okręgu szkolnego, drugim jest Dyrektor seminarjum nauczycielskiego w okręgu istniejącego, — gdy tegoż niema dyrektor jednej ze szkół średnich okręgu, — gdy i takiej niema w okręgu, kierownik jednej ze szkół ludowych, mianowany przez Radę szk. krajową;

d) z delegatów Rad powiatowych w okręgu, po jednym z każdej; a w miastach o własnym statucie, z dwóch delegatów wybranych przez reprezentację gminy z pośród siebie lub z pośrod innych osób wybieralnych.

e) Z inspektorów szkolnych okręgowych.

Wszystkie tu wyszczególnione mianowania i wybory potrzebują zatwierdzenia Rady szk. kraj.

Zakres działania Rady szk. okręgowej (§ 27). Rada szkolna okręgowa ma ze względu na wszystkie szkoły ludowe publiczne, i wszystkie należące do jej okręgu zakłady naukowe prywatne, niemniej na szkoły specyalne początkowe, i na znajdujące się w okręgu ochronki dla dzieci ten sam zakres działania, jaki według dotychczasowych przepisów służył politycznym władzom powiatowym i okręgowym nadzorcom szkolnym.

W szczególności ma Rada szkolna okręgowa:

1. zastępować na zewnątrz sprawy okręgu szkolnego, mieć dokładny przegląd stanu szkół w okręgu, tudzież starać się o prawem przepisany porządek w szkołach, i o polepszenie, o ile to być może, tak w ogóle jak co do każdej szkoły z osobna;

2. starać się o ogłaszanie ustaw i rozporządzeń wyższych władz szkolnych w przedmiocie spraw szkolnych tudzież o przeprowadzenie tych ustaw i rozporządzeń;

3. prowadzić pertraktacye co do regulowania i rozszerzania szkół istniejących tudzież co do zakładania nowych szkół; rozstrzygać w pierwszej instancyi o przyłączeniach do związku i wyłączeniach ze związku szkolnego, nadzorować budowle szkolne, sprawiać sprzęty i inne potrzeby, sprawdzać i potwierdzać fasye szkolne;

4. opiekować się funduszami i fundacyami szkolnemi miejscowemi o ile do tego nie są przecznaczone osobne władze, albo o ile te czynności dla wyższej władzy nie są zastrzeżone; prowadzić pertraktacye o subwencyonowanie pojedyńczych szkół z funduszów powiatowych i krajowych;

5. opiekować się nauczycielami, niemniej pod względem ekonomicznym i policyjnym szkołami; rozstrzygać w pierwszej instancyi zażalenia w sprawach dotacyi i opłat emerytalnych, o ile tych opłat nie ponosi skarb Państwa lub kraju, tudzież w sprawach środków pomocniczych do do nauki, preliminarzów szkolnych i reparacyj konkurencyjnych;

6. używać środków przymusowych w razach ustawą oznaczonych, przyczem winni jej być pomocni c. k. starostwie powiatowi;

7. tymczasowo obsadzać opróżnione posady przy szkołach; współdziałać w stanowczem obsadzeniu posad, względnie zaś w posuwaniu nauczycieli na wyższe płace;

8. przeprowadzać śledztwa w przekroczeniach dyscyplinarnych nauczycieli i co do usterek w szkole; rozstrzygać o tem w pierwszej instancyi, albo w razie potrzeby czynić wnioski do Rady szkolnej krajowej;

9. starać się o dalsze kształcenie nauczycieli, urządzać konferencye nauczycielskie, i czuwać nad ich postępem; nadzorować biblioteki szkolne i biblioteki dla nauczycieli;

10. zawiązywać rady szkolne miejscowe, oznaczać ich granice i siedzibę, wspierać je i czuwać nad ich działaniem;

11. zarządzać nadzwyczajne inspekcye szkół;

12. po wysłuchaniu Rady szkolnej miescowej, naznaczać odpowiedni miejscowym okolicznościom czas do prawem przepisanych wakacyj w szkołach elementarnych;

13. udzielać objaśnień i opinii, robić wnioski i peryodyczne sprawozdania do wyższych władz szkolnych.

Obrady i załatwienie spraw (§§ 28, 30, 35, 37 do 39.) Wszystkie sprawy, o których trzeba rozstrzygać, przedkładać sprawozdania lub wnioski, mają być kolegialnie traktowane. Rada nadaje sobie w porozumieniu z Radą szk. kraj. regulamin czynności i określa kompetencję wydziału wykonawczego.

Obrady zwyczajne odbywają się przynajmniej raz na miesiąc, nadzwyczajne na żądanie dwóch członków. Do uchwały potrzeba obecności więcej niż połowy członków i absolutnej większości głosów. W razie równości rozstrzyga przewodniczący, który może wstrzymać wykonanie uchwały i odwołać się do Rady szk. kraj. Przy obradach i głosowaniu nad sprawami osobistemi jednego z członków, tenże nie może mieć udziału. Zażalenia przeciw uchwałom Rady szk. okr. idą do Rady szk. kraj. za pośrednictwem pierwszej, i wniesione w 14 dniach po ogłoszeniu uchwały mają mieć moc odraczającą. W sprawach nagłych przewodniczący może sam co potrzeba zarządzić lecz zasiągnąć najdalej na najbliższem posiedzeniu potwierdzenia Rady szk. okr.

Przewodniczący przydziela członkom Rady wpływające sprawy do referowania. Lokalu, sił pomocniczych i potrzeb kancelaryjnych dostarcza polityczna władza powiatowa, w miastach o własnym statucie, reprezentacja gminna.

W imieniu rady załatwia bieżące czynności *wydział wykonawczy*, do którego należą: prezes, jego zastępca i inspektor szkolny okręgowy; nieobecność którego z nich, niespowodowana winą przewodniczącego nie wstrzymuje czynności wydziału.

Prezes i członkowie Rady mogą zwiedzać osobiście szkoły ludowe, a to prezes szkoły okręgu, delegaci rad powiat. szkoły swego powiatu, duchowni szkoły służące

dzieciom ich wynania. Mogą z poczynionych spostrzeżeń zdawać sprawę swoim mocodawcom, nie zaś udzielać ich bezpośrednio nauczycielom.

Członkowie Rady sprawują swe czynności bezpłatnie, li za zwrotem kosztów podróży na posiedzenia Rady w myśl ustawy państwowej z dn. 19. Kwietnia 1872 r. l. 63. Dz. pr. p. za 1872 (stanowiącej że członkowie Rady szkolnej kraj. i rad szk. okręg. mieszkający dalej jako pół mili od siedziby rady otrzymują z funduszów państwowych wynagrodzenie kosztów podróży i utrzymania spowodowanych ich przybyciem na zebranie rady; wysokość tego wynagrodzenia oznacza po wysłuchaniu Rady szk. kraj. minister oświec. z uwzględnieniem stosunków lokalnych; nie mogą one jednak być wyższe jak za koszta podróży po 1 złr. za milę, a za koszta utrzymania po 1 złr. 50 ct. za każde pół dnia. Delegaci Rad powiat. mogą żądać zwrotu kosztów z funduszów powiatowych.

Inspektorowie szkolni okręgowi (§§ 31 — 34.)

§ 31. Dla każdego okręgu szkolnego mianuje Minister wyznań i oświecenia na podstawie terna, przez Radę szkolną krajową przedłożonego, osobnego inspektora okręgowego, a w razie potrzeby dwóch lub więcej inspektorów; inspektorowie mają zazwyczaj powołani być na ten urząd z grona nauczycieli.

Naukę religii pod względem dogmatycznym, nadzoruje władza duchowna.

§ 32. Okręgowy inspektor ma obowiązek peryodycznie odbywać wizytacyę szkół.

Jest on upoważniony w dydaktyczno-pedagogicznym względzie udzielać rad i zaradzać spostrzeżonym w tej mierze niedostatkom przez udzielanie na miejscu ustnych wskazówek. Jemu także służy przewodnictwo na okręgowych konferencyach nauczycielskich.

Podczas wizytacyi powierzonych sobie szkół publicznych, ma inspektor okręgowy przedewszystkiem uważać:

1. na dozorcę szkolnego miejscowego, czy wypełnia swe obowiązki służbowe;

2. na przestrzeganie przepisów prawnych przy przyjmowaniu i uwalnianiu dzieci ze szkoły;

3. na biegłość, pilność, na zachowanie się nauczycieli w ogóle, na panującą w szkole karność, porządek i ochędóstwo;

4. na przestrzeganie planu nauk, na metodę naukową i na postępy dzieci w ogóle, i w pojedyńczych przedmiotach;

5. na zaprowadzone środki do nauki służące, i na przybory pomocnicze, tudzież na wewnętrze urządzenie szkoły;

6. na stosunki ekonomiczne szkoły: w szczególności na dotacyę nauczycieli, czy nauczyciel otrzymuje regularnie zapewniony mu dochód, czy i jakiem trudni się ubocznem zajęciem.

Przy wizytacyi prywatnych zakładów szkolnych i wychowawczych, winien inspektor szkolny okręgowy na to uważać, czy zakłady te odpowiadają warunkom, pod któremi były założone, i czy nie przekraczają granic swego uprawnienia.

§ 33. Inspektorowie szkolni okręgowi mają robić sprawozdania o swych czynnościach do Rady szkolnej okręgowej z dołączeniem potrzebnych wniosków i wskazówek, których na miejscu udzielili.

Sprawozdania te mają być przedłożone wraz z uchwałami wskutek nich zapadłemi, Radzie szkolnej krajowej, która uwzględnia je w sprawozdaniach szkolnych do Ministerstwa wyznań i oświaty przesyłanych.

§ 34. Doradcy Rady szkolnej okręgowej (§ 25) mają prawo zwiedzać znajdujące się w okręgu szkoły swojego wyznania, aby się przekonać o ich stanie, tudzież mają prawo być obecnemi przy peryodycznych wizytacyach tychże przez inspektorów szkolnych okręgowych; wreszcie mają prawo donosić Radzie szkolnej okręgowej o zrobionych przez siebie spostrzeżeniach, i czynić wnioski w celu polepszenia rzeczonych szkół.

Rada szkolna okręgowa ma zasięgać zdania doradców we wszystkich przedmiotach, zostających w związku z ich powołaniem, doradcy zaś mogą uczestniczyć w dotyczących obradach Rady szkolnej okręgowej z głosem stanowczym.

(Z wprowadzeniem w życie powyższej ustawy ustaje obowiązywać rozporządzenie ministra wyznań i Oświecenia z dn. 1 Grudnia 1870 r. ł. 570, [Cz. XXIX

L. 94 Dz. m. i rzp kr. z r. 1870] względem prowizorycznego urządzenia nadzoru miejscowego i okręgowego nad szkołami ludowemi).

5. *Ustawa* o zakładaniu i utrzymaniu *publicznych szkół ludowych* i obowiązku posyłania do nich dzieci.

z dn. 2 Maja 1873 r. (Cz. XXVIII str. 250 Dz. u. rzp. kr. z dn. 1 Lipca 1873 r.)

a. *O zakładaniu, kategorjach i podziale publicznych szkół ludowych.*

Szkoła publiczna ludowa ma być wszędzie zaprowadzona, gdzie w obwodzie jednej godziny drogi, po przeciętnem z pięciu lat obliczeniu, znajdzie się przynajmniej 40 dzieci będących w wieku obowiązanym do pobierania nauki szkolnej, któreby w razie przeciwnym musiały chodzić do szkoły więcej niż pół mili od miejsca ich pobytu oddalonej (art. 1).

Szkoły ludowe w myśl tej ustawy urządzone są etatowemi, i dzielą się na *pospolite i wydziałowe*; te ostatnie są albo *osobne* albo w połączeniu ze szkołą pospolitą (art. 2). Ze szkołą ludową można wrazie potrzeby połączyć zakład wychowawczy dla dzieci niedoszłych jeszcze do wieku szkolnego tudzież kursa dla udzielania wiadomości potrzebnych w praktycznych zawodach jakoto w rękodzielniczym, rolniczym itd. (art. 3).

Liczba nauczycieli w szkole lud. stosuje się do liczby uczniów ;gdy ta przez 3 lata dosięga 80 należy postarać się o drugiego nauczyciela, gdy dojdzie do 160 o trzeciego itd. Prócz tego wolno gminie zawsze podnieść liczbę nauczycieli, jeżeli przyjmuje na siebie wcałości koszt z tąd wynikający. (art. 4).

Zakładać można także szkoły *filialne* w których uczyć będą nauczyciele szkoły sąsiedniej lub jej nauczyciele młodsi, nauczyciele nadetatowi lub dochodzący; a to tam, gdzie szkoła najbliższa, choćby nie nad $^1/_2$ mili odległa dla miejscowych przeszkód nie jest przystępną, a utworzenie szkoły w miejscu dla braku funduszów niemożebnem, lub tam gdzie liczba dzieci nie jest stosunkowo

znaczną by osobną założyć szkołę, ani też zasoby gminy potemu, a fundusze okręgowe i krajowe na to nie wystarczają. Szkoła filialna musi być w związku z jedną z najbliższych szkół etatowych i pod nadzorem jej kierownika; do tego związku należeć musi kilka szkół filjalnych (art. 6. 7.)

Gdzie tylko fundusze miejscowe wystarczają mają dziewczęta oddzielnie pobierać naukę lub urządzić się osobne szkoły *żeńskie*; musi to nastąpić w szkołach, w których jest więcej niż 6 nauczycieli, tudzież gdy w skutek napływu uczniów i uczennic do szkoły w ostatnich pięciu latach, musiano z większej połowy klas tworzyć po dwa współrzędne oddziały. Nauczycielki tylko w pierwszych trzech latach szkoły lud. uczyć mogą w klasach, w których chłopcy bądź osobno bądź łącznie z dziewczętami pobierają nauki (art. 8).

Rada szk. okręg ma prowadzić potrzebne w sprawie zakładania szkół lud. rokowania i podawać wnioski o sposobach zabezpieczenia ich bytu (art. 9 — 13).

b. *O kosztach zakładania i utrzymania szkół ludowych i o funduszach szkolnych.*

Koszta te ciężą w pierwszym rzędzie na gminach do obrębu szkoły wcielonych; na obszarach dworskich o tyle, o ile te nie utrzymują własnym nakładem w swym obrębie publ. szkoły ludowej; gdy zasoby miejscowe nie wystarczają, przychodzi w pomoc okręg szkolny i cały kraj.

Mają być utworzone: dla każdej gminy, *fundusz szkolny miescowy*, dla każdego okręgu szkolnego, f. szk. *okręgowy*, wreszcie f. sz, *krajowy* (art. 14).

Fundusz szkolny miejscowy (art. 15 — 26).

Do niego należą: grunta nadane szkole, zabudowania szkolne, kapitały, zapisy i darowizny prywatne. — Do niego wpływają; *a* wszystkie dochody z majątku szkolnego, — *b* ofiary i datki dobrowolne od gmin korporacji, lub prywatnych; — *c* grzywny sciągane od rodziców za opieszałość w posyłaniu dzieci do szkoły; — *d* dodatki pieniężne od gmin, obszarów dworskich, w ogóle od stron

konkurujących na utrzymanie nauczyciela; do których to dodatków w razie powyższych funduszów niewystarczenia (abc) obowiązane są gminy do wysokości 12% a obszary dworskie do wysokości 4% podatków bezpośrednich a dopiero gdy to wszystko nie wystarcza, posiłkuje fundusz szkolny okręgowy, względnie krajowy. — Ofiary wyznaczone na utrzymanie nauczyciela w naturze mogą być zamienione na ofiary pieniężne, mocą układu między zobowiązanemi a Radą szkolną okręgową. — Funduszem tym zarządza Rada szk. miejscowa; z dochodów jego ma się przedewszystkiem opłacać nauczycieli i część tym płacom odpowiednią odesłać do kasy Rady szkolnej okręgowej jeżeli ta co innego nie zarządziła; na inne zaś cele użyć go można jedynie wtenczas, gdy się okaże nadwyżka w dochodach, lub gdy część ich już na mocy zapisu lub ustawy była na inne cele przeznaczona.

Wszystkie *wydatki* na wystawienie, naiem, utrzymanie, wewnętrze urządzenie, opał, oświetlenie i obsługę *budynków szkolnych*, tudzież na *pomieszkania dla nauczycieli*, wreszcie na *grunta* pod budynki, na szkółkę wzorową lub pasiekę, tudzież na ćwiczenia gimnastyczne, ponoszą właściwe *gminy*, o ile wydatków tych nie pokrywają prawomocne zobowiązania trzecich osób, korporacji lub funduszów, albo zapisy; *obszar dworski* przyczynia do nich do wysokości 4% podatków bezpośrednich przezeń opłacanych.

Fundusz szkolny okręgowy (art. 27 — 31) wypłaca płacę nauczycieli szkół ludowych, nadto dostarcza środków na przybory szkolne, biblioteki, na wydatki konferencyj nauczycielskich okręgowych i na inne wydatki, których wymaga wspólne dobro szkół całego okręgu.

Do tego funduszu wpływają: *a)* dochody miejscowych funduszów szkolnych przeznaczone na płacę nauczycieli; *b)* zapisy i darowizny; *c)* zasiłki z funduszu szk. krajowego do których fundusz szk. okręg. dopiero wtenczas ma prawo jeżeli powiat, dla którego szkół potrzeba zasiłków, wnosi do niego ogół dodatków przynajmniej 4% podatków bezpośrednich wynoszący; *d)* dodatki do podatków przez rady powiatowe na cele szkolne uchwalone.

W gminie stanowiącej przez się okręg szkolny, fundusz szkolny miejscowy jest oraz funduszem szkolnym okręgowym. — Które kasy i kiedy w zastępstwie kasy szkolnej okręgowej zająć się mają pobieraniem dochodów i wypłatą należytości im wyłącznie przekazanych, określa ustawa państwowa z dn. 11. Maja 1871 r. (Dz. u. p. l. 47. — według której Ministerstwo skarbu na żądanie władzy szkolnej krajowej poruczyć ma urzędom podatkowym zawiadowstwo pieniędzy i dokumentów kas okręgów szkolnych, tudzież kas funduszu emerytalnego nauczycieli). — Funduszem szk. okręg. zarządza rada szk. okr. pod nadzorem kraj.; ma on wszelkie prawa funduszu publicznego, a należytości jego można ściągać drogą egzekucji politycznej.

Fundusz szkolny krajowy (art. 32 — 39) utworzony będzie dla Galicyi i Wks. krakowskiego, jako fundusz spólny z dotychczasowych funduszów szkół normalnych galicyjskiego i krakowskiego. Do niego wpływają: *a*) dochody z majątku zakładowego, *b*) dodatek do byłego funduszu szkół normalnych ze skarbu państwa wypłacany — *c*) zasiłek z funduszu krajowego w budżecie krajowym umieszczony — *d*) dochody z innych źródeł na to osobnemi ustawami przeznaczonych; *e*) zapisy i darowizny osób prywatnych, korporacyj lub instytucyj.

Funduszem szkolnym krajowym zarządza Wydział krajowy, a Rada szk. kraj. rozporządza jego dochodami w granicach corocznego preliminarza. Z dochodów jego będą pokryte takie wydatki na szkoły ludowe, do których nie są obowiązane fundusze gminne lub szkolne okręgowe; mianowicie: *a*) dodatki co lat pięć do płac nauczycieli; *b*) zasiłki dla funduszu emerytalnego, przeznaczonego na emerytury i zapomogi nauczycieli i pensje ich wdów i sierót w kwocie przeciętnego wydatku ponoszonego na ten cel w ostatnich trzech latach przez fundusz szkół normalnych; *c*) ogólne potrzeby szkół całego kraju; *d*) zasiłki dla funduszów szk. okręg.

c. *O uczęszczaniu do szkoły* (art. 40 — 55).

Obowiązek uczęszczania do szkoły poczyna się z ubiegłym szóstym, a ustaje z upłynionym 12 rokiem życia,

jeżeli uczeń udowodni dostateczną biegłość o gałęziach nauk przepisanych dla szkół ludowych. Po ukończeniu szkoły lud. winien każdy jeszcze przez 2 lata uczęszczać na naukę niedzielną. Od obowiązku uczęszczania do szkoły w powyższym wieku wolne są dzieci, które albo uczęszczają do szkół wyższych, alho dla ułomności cielesnych lub umysłowych nie mogą korzystać z nauki udzielanej w szkole publ. albo pobierają naukę w domu lub w zakładzie prywatnym.

Przed rozpoczęciem roku szkolnego sporządza Rada szk. miejsc: wykaz dzieci będących w wieku szkolnym tudzież tych które sę uwolnione od uczęszczania do szkoły, i zaciągnie doń i te dzieci które mimo ukończonego roku 12 nie uzyskały świadectwa z nabytych nauk szkoły ludowej; - zaś najdalej w 4 tygodnie po rozpoczęciu roku szk. *nauczyciel* przedłoży odpis tego wykazu radzie szk. okr. i będzie czuwał nad ścisłem przestrzeganiem przepisów o uczęszczaniu do szkoły.

Przeciw rodzicom, ich zastępcom i opiekunom, niedopełniającym obowiązku posełania dzieci do szkoły użyć należy przymusu a opornych karać grzywnami lub aresztem; a to: kto ukrywa dziecko przed spisem, ulega grzywnie od 1 — 10 złr. lub karze aresztu od 1 — 3 dni; — kto w przeciągu 14 dni po rozpoczęciu roku szk. nie postara się o przyjęcie dziecka swego do szkoły — będzie przez *nauczyciela* Radzie szk. miejscowej podanym, która go upomni, a po bezskutecznym upływie 3 dni, skaże go na grzywnę od 1 — 10 złr. lub areszt 1 — 3 dni, a w razie dalszego oporu na grzywny do 50 złr. lub areszt do dni 14.; — kto w ciągu roku szkolnego bez szłusznych powodów nie poseła dziecka do szkoły, będzie upominanym, — a za każdą następną przerwę nieusprawiedliwioną karanym grzywnami od 50 ct na 5 złr. albo aresztem od 1 — 3 dni — którą to karę podwoić można. — *Nauczyciel* przedłoży wykaz dzieci szkołę zaniedbujących co miesiąc radzie szk. miejscowej, która wymierza kary powyższe, których wykonanie należy do zwierzchności gminnej; rada szk. miejs. zdaje sprawę i przedkłada wykaz co 2 miesiące radzie szk. okręg., która w razie, gdyby władze gminne zaniedbywały swe obowiązki zarządza sto-

sowne przeciw nim kroki. — Rekurs wniesiony od powyższych zarządzeń wtenczas tylko ma skutek odraczający jeżeli jest wymierzony przeciw nałożeniu kary.

6. *Ustawa* o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego *w publicznych szkołach ludowych.*

z dn. 2. Maja 1873 r. (Cz. XXVIII l. 251 Dz. n. i rzp. kr. z dn. 1 Lipca 1873 r).

a. *O mianowaniu nauczycieli* (art. 1 — 10).

Posady rzeczywistych nauczycieli nadaje Rada szk. kraj. na podstawie prezenty Rad szkolnych miejscowych, gmin, albo osób do tego uprawnionych. — Tymczasowe nadawanie posad nauczycielskich należy do Rad szk. okręgowych. Prawo prezentowania nie uwłacza jednak prawu Rady szk. kraj przenoszenia nauczycieli w razie uznanej potrzeby z jednej posady na drugą.

Prawo prezentowania służy: *a) wyłącznie*: gminom, obszarom dworskim, korporacjom, instytucjom lub innym osobom prywatnym, które szkołę wyłącznie własnym nakładem utrzymują i *bb* Radzie szkolnej kraj. która mianuje bezpośrednio nauczycieli utrzymywanych całkowicie z funduszu szk. kraj; *cc.* we wszystkich innych wypadkach, Radzie szk. miejscowej; — *b. wspólnie* ztąż (*cc*) tym korporacjom, instytucjom, obszarom dworskim i osobom prywatnym, które przyczyniają się całą prestacją roczną do utrzymywania szkoły, chociażby do tej Rady szk. miejsc. nie należały.

Przedstawionemu kandydatowi wyda Rada szk. kraj. dekret nominacyjny, jeżeli niema przeciw niemu nic do zarzucenia; jeżeli prezentowanie nie nastąpiło najdalej w ciągu czterech tygodni, może Rada szk. kraj. na przedstawienie okręgowej zamianować i bez prezenty jednego z kandydatów.

b. *O płacach nauczycieli i innych służbowych korzyściach* (art. 11 — 21).

Roczne płace nauczycieli szkół ludowych dzielą się na następujące klasy, przedstawiające minimum rocznych stałych płac nauczycielskich.

A. Wszkołach pospolitych:

I. klasa w gminach z ludnością przenoszącą 20.000, 500 złr. a. w.

II. klasa z ludnością od 10 do 20.000, 400 złr.

III. klasa z ludnością od 2 do 10.000, 350 złr.

IV. klasa z ludnością niżej 2.000, 300 złr.

B. W szkołach wydziałowych osobonych, i w wyższych trzech klasach szkół wydziałowych połączonych z pospolitemi:

I kl. w gminach z ludnością wyższą od 20.000 700 złr. rocznie.

II. kl. z ludnością od 10 do 20.000, 600 zlr.

III. kl. z ludnością niższą od 10.000, 500 złr.

Prócz tego pobiera dyrektor szkoły wydziałowej połączonej ze szkołą pospolitą dodatek do płacy w ilości 300 złr.; kierownik każdej szkoły wydziałowej osobnej, jakoteż starszy nauczyciel szkoły ludowej pospolitej wyżej w klasie I objęty, dodatek w ilości 100 złr., nauczyciel klasy II i następnych 50 złr. rocznie, a to z funduszu szkoln. miejscowego. — Dodatek ten wlicza się tylko rzeczywistym dyrektorom, względnie starszym nauczycielom przy wymierzeniu emerytury.

Oprócz tych płac należy się nauczycielom za każde pięć lat nienagannej służby przy publicznych szkołach ludowych osobny dodatek pięcioletni z funduszu szkoln. krajoweg , który to dodatek dla wszystkich wogóle nauczycieli szkół wydziałowych (B) tudzież dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych (A) należących do I klasy, — wynosi 50 złr., — dla takich nauczycieli: (A) II klasy 40 złr., III klasy, 30 złr., IV klasy 26 złr,

Przyznawanie tego dodatku powtarza się tylko do 30 lat służby na posadzie rzeczywistego nauczyciela, a wymierza się według tej kategorji, do której nauczyciel w ostatnim roku pięciolécia, za które dodatek ma się przyznać, posadą swoją należy.

Osobom stanu nauczycielskiego już przed wprowadzeniem tej ustawy w wykonanie stale zamianowanym, przyznaje się pierwszy pięcioletni dodatek wtedy jedynie, jeżeli już przez 15 lat w publicznej szkole ludowej nieprzer-

wanie i nienagannie służyły. Wszystkim innym, już dawniej stale zamianowanym nauczycielom przyznawać się on będzie dopiero z ukończonym pietnastym rokiem służby.*)

Katecheta ma być ustanowionym dla każdej szkoły ludowej, w której nauka religji wymaga przynajmniej 17 godzin tygodniowo, wynagrodzenie jego oznaczy rada szk. kraj. stosownie do zajęć jego.

Płaca młodszego nauczyciela wynosi 60°|₀ płacy nauczyciela rzeczywistego szkoły, przy której młodszy ten nauczyciel pełni służbę, nigdy jednak mniej jak 200 złr. a jeżeli zawiaduje szkołą filjalną, 250 złr. rocznie.

Dyrektorowi starszemu nauczycielowi i nauczycielowi który sam jeden uczy, należy się wolne mieszkanie, a wbraku onegoż stosowne przez Radę szk. okręg. wyznaczyć się mające wynagrodzenie z funduszu szk. miejscowego.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych i nauczycielki robót ręcznych mają pobierać stałe wynagrodzenie przez Radę szk. okręg. oznaczyć się mające.

Nauczycielom nie wolno przyjmować takich zajęć ubócznych, któreby uwłaczały ich stanowi, lub czyniły uszczerbek ich obowiąkom służbowym. Organistowstwo, diakowstwo, pisarstwo gminne i pokątne, udzielanie korepetycyj szkolnych jest im w prost wzbronione. Rada szk. okręg. wyznaczy przekraczającym ten zakaz termin 6 tygodniowy, do porzucenia takiego zatrudnienia lub ustąpienia z posady.

Czysty dochód z gruntów przydanych do użytku nauczycielowi, wykazany według zasad katastralnych a dopóki oszacowanie katastralne nie będzie przeprowadzone, obliczony według orzeczenia znawców, wlicza się po odtrąceniu podatku gruntowego wraz z dodatkami, do płacy nauczyciela.

---

*) A więc nowomianowani nanczyciele mają otrzymać dodatek ten już po pięciu latach; nauczycielom zaś, którzy n. p. przed rokiem od wprowadzenia tej ustawy w wykonanie wstecz licząc zostali stale zamianowani, mógłby dodatek ten byc przyznanym dopiero po dalszych 14 latach służby (?!) Nie można przypuścić aby taką niekonsekwencję przy uchwalaniu ustawy zamierzono; widocznie więc zachodzi tutaj luka w ustawie, której wypełnienia w interesie nauczycieli domagać by się należało.

Płace wraz z dodatkami pobierają nauczyciele i dyrektorowie z góry, emerytury zaś z dołu.

Powyższe zasady o płacach nauczycieli tyczą się także nauczycielek.

a. *O karach dyscyplinarnych i wydaleniu ze służby* (art. 22 — 33).

Nauczyciela wykraczającego przeciw owym obowiązkowi skarci sam kierownik szkoły ustnie, a w ważniejszych wypadkach Rada szk. okręgowa pisemnie; Rada szk. krajowa zaś karze nauczycieli w drodze dyscyplinarnej; *a*) naganą na piśmie daną, która po upływie trzech lat dobrego zachowania się traci swoje znaczenie *b*) odjęciem kierownictwa szkoły lub przeniesieniem na inną posadę przyczem oznaczony będzie stopień, jaki ma zająć skazany w etacie szkoły, do której go przeniesiono *c*) oddaleniem ze służby które nastąpić może tylko co do nauczyciela, który mimo poprzedniego ukarania w drodze dyscyplinarnej, dopuścił się ponownie wykroczenia służbowego lub co do nauczyciela skazanego sadownie na karę połączoną z utratą obieralności do reprezentacji gminnej.

Podczas śledztwa dyscyplinarnego, lub śledztwa o zbrodnię albo przestępstwo hańbiące może Rada szk. kraj. odjąć obwinionemu nauczycielowi urzędowanie i płacę; w ciągu takiego odjęcia urzędowania wyznacza się nauczycielowi na utrzymanie $^1|_3$ do $^2|_3$ płacy przedtem pobieranej, przyczem należy uwzględnić stosunki jego rodzinne i lata służby; uniewinnionemu zwróconą będzie cała niewypłacona należytość.

O każdem oddaleniu ze służby szkolnej doniesionem będzie Ministrowi wyznań i oświecenia.

d. *O przenoszeniu nauczycieli w stan spoczynku, wyznaczeniu im pensyj wysłużonych i zaopatrywaniu wdów i sierot po nauczycielach* (art. 34 — 54)

Nauczyciela (nauczycielkę) można *przenieść w stan spoczynku* na jego własną prośbę, albo z urzędu, jeżeli po nienagannej służbie dla podeszłego wieku, ciężkich ułomności fizycznych lub umysłowych, albo też z innych

powodów ważnych okaże się niezdolnym do dalszego pełnienia swych obowiązków. Po 40 letniej nienagannej służbie nie można żadnemu nauczycielowi odmówić stałego przeniesienia w stan spoczynku na jego własne żądanie. — Przeniesienie w stan spoczynku jest albo stałe albo czasowe; gdy przyczyna ostatniego została uchyloną, winien nauczyciel na wezwanie wstąpić do służby, albo też zrzec się emerytury. — Zrzeczenie się posady lub jej opuszczenie, pozbawia prawa do emerytury. Zawarcie ślubów małżeńskich przez starszą nauczycielkę lub nauczycielkę w ogóle i przez nauczyciela niemającego stałej posady, bez przyzwolenia Rady szk. okręg. uważanem będzie za zrzeczenie się posady. — Zrzec się posady lub przejść wstan spoczynku można, wyjąwszy wrazie osobnego pozwolenia Rady szk. kraj. tylko z końcem kursu szkolnego.

Wymiar emerytury stosuje się z jednej strony według wysokości płacy pobieranej wchwili przeniesienia w stan spoczynku wraz z dodatkami pięcioletniemi i dodatkami za kierownictwo, z drugiej strony, według ilości lat spędzonych przy szkołach etatowych, począwszy od pierwszego choćby tymczasowego mianowania na posadę nauczyciela lub młodszego nauczyciela; przyczem przerwa w służbie zaszła bez powodu ze strony nauczyciela nie pozbawia go prawa policzenia wszystkich lat wysłużonych. — Nauczyciel, który nie wysłużył lat 10 otrzyma jedynie odprawę, równającą się półtorarocznej należytości, jak wyżej obliczonej. Po wysłużonych 10 latach dostaje emeryt jako emeryturę $^1/_4$ część, a za każdy rok dalszy jeszcze $^1/_{40}$ część płacy z przynależytościami.

Wdowy i sieroty po nauczycielach mają wtedy prawo do zaopatrzenia, jeżeli zmarły miał prawo do emerytury, jeżeli zmarły nie wysłużył lat 10 dostaną jako odprawę $^1/_4$ część, a jeżeli wdowa ma dzieci, otrzyma $^1/_2$ należytości męża.

Gdy zmarły wysłużył lat 10. lub więcej, wdowa utrzyma jako zaopatrzenie $^1/_3$ część rocznej płacy jego ostatniej z przynal. Jeżeli małżeństwo było zawarte po przeniesieniu nauczyciela w stan spoczynku, lub z winy żony nastąpił rozwód sądowy, niema wdowa prawa do zaopatrzenia. W razie ponownego małżeństwa może sobie

wdowa albo zastrzedz zaopatrzenie na wypadek powtórnego owdowienia, albo żądać tytułem odprawy wypłaty dwuletniego zaopatrzenia swego.

Wdowa mająca prawo do zaopatrzenia otrzyma na każde pozostałe dziecko zmarłego dodatek na wychowanie przez Radę szk. kraj wymierzyć się mający, tak jednak, by zaopatrzenie wdowy wraz z dodatkami dla dzieci nie przewyższało połowy ostatniej płacy męża. Dodatek ustaje, gdy dziecko skończy lat 20 lub inne uzyska utrzymanie. — Jeżeli żona zmarłego także już nie żyje, lub nie ma prawa do zaopatrzenia a względnie wyjdzie ponownie zamąż, otrzymują dzieci zmarłego, które nie skończyły jeszcze lat 20 i nie mają innego utrzymania, zasiłek na wychowanie, a to wrazie, gdyby wdowie dostała się tylko odprawa, takąż samą odprawę; gdyby zaś wdowie należałoby się zaopatrzenie, pobierają wszystkie dzieci razem corocznie $^1/_6$ ostatniej płacy ojca, który to zasiłek ustaje dopiero wtedy, gdy już nie ma ani jednego w inny sposób niezaopatrzonego dziecka które nie doszło lat 20. — To samo znaczy się i o sierotach po nauczycielu mającym prawo do emerytury. — Wdowa i sieroty po nauczycielu zmarłym w czynnej służbie, zatrzymują przez kwartał jeszcze pomieszkanie jego, lub dostają kwartalną ratę pobieranej przezeń spłaty za pomieszkanie, — pożytki zaś zgruntów do uposażenia szkoły należących jedynie wtenczas, gdy śmierć zaszła między 1. Czerwca do 31 Października; w przeciwnym razie otrzymują tylko zwrot wydatków poczynionych na też pożytki. — Należy się nareszcie spadkobiercom zmarłego $^1/_4$ część płacy jego jako *kwartał pozgonny*, jeżeli płaca jego z dodatkami pięcioletnimi nie pozenosi 600 złr. a spadek nie wystarcza na opędzenie kosztów choroby i pogrzebu.

Nauczyciele, którzy z powodu przeistoczenia dotychczasowych szkół w etatowe utracą swe posady, tudzież ich wdowy i sieroty, mają prawo do takich jedynie zapomóg, jakie im się należą według ustaw lub przepisów dotąd obowiązujących. Nauczyciele dotychczasowi, którzy przejdą na nowy etat uważani będą pod względem emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierot tak jak gdyby służbę swą od razu pod tym etatem byli rozpoczęli; mają

jedynie zapłacić (także ratami) funduszowi emerytalnemu jednorazową kwotę równającą się 2% od każdorocznej płacy przez wszystkie lata służby poprzedniej.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny, na emerytury dla nauczycieli i zaopatrywanie ich wdów i sierót utworzyć się mający, będzie miał następujące wpływy: a) dochody z majątku zakładowego, b) stały roczny dodatek z funduszu szk. kraj., c) zapisy i darowizny, d) interkalarja od opróżnionych posad, e) spłaty kwot 2%owych dotychczasowych nauczycieli, f) stałe wkładki nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% płacy, a przy każdem jej podwyższeniu 10% nadwyżki; prócz tego zrównanie 2% rocznej płacy, g) dodatek z funduszu kraj. o ile wpływy powyższe nie pokryją rocznych wydatków.

Zarząd funduszu tego należy do Rady szk. kraj. Miasta o własnym statucie mogą zaprowadzić u siebie swój własny fundusz szkolny emerytalny.

7. **Instrukcja do egzaminów dla nauczycieli** *szkół ludowych i wydziałowych* (wydana rozporządzeniem ministra wyznań i oświecenia z d. 26 lutego 1873 r. l. 1023).

Ustanowione są dwie komisje egzaminacyjne, we Lwowie i w Krakowie, w obec których odbywają się egzamina corocznie we wrześniu i w lutym. Mogą one przyznać kandydatom kwalifikację na nauczycieli pospolitych *szkół ludowych i szkół wydziałowych* bez ograniczenia, albo też li na nauczycieli pospolitych *szkół udowych*.

Kwalifikacja na nauczycieli szkół *wydziałowych* opiewa bądź na wszystkie przedmioty naukowe tam udzielane, bądź na jeden tylko, lub też na dwa z następujących przedmiotów: I. *Języki* (polski, ruski, niemiecki) i *historja* (geografia). II. Nauki *przyrodnicze* (historja natnralna, fizyka z chemią, a jako dopełnienie i matematyka albo nauka gospodarstwa wiejskiego). III. Nauki *matematyczne* i *techniczne* (matematyka, rysunki, a jako dopełnienie fizyka z chemią albo nauka gospod. wiejskiego). Prócz tego jest *pedagogika* przedmiotem egza-

minu każdej grupy. Kandydaci poddający się egzaminowi z II i III grupy mogą zamiast wyznaczonych tam jako dopełnienie egzaminu przedmiotów, obrać sobie inny przedmiot z grup III lub II. Kandydat musi złożyć egzamin co najmniej ze wszystkich przedmiotów do jednej grupy należących; wolno mu jednak poddać się egzaminowi z jednego albo z kilku przedmiotów, należących do innej grupy.

W *podaniu* o dopuszczenie do egzaminu wniesionem do dyrekcyi komisji egz. musi kandydat oświadczyć, który z egzaminów złożyć zamierza i załączyć: a) swój życiorys i przebieg kształcenia się; b) świadectwo dojrzałości z seminarjum nauczycielskiego, c) dowód trzyletniego nauczania w szkole publicznej albo prywatnej mającej prawo publiczności. Kandydaci, którzy nie ukończyli nauk w publ. seminarjum naucz., muszą także przedłożyć świadectwo zdrowia.

Dla szczególnych powodów może minister przypuścić do egzaminu także kandydata, który nie wykazał powyższych warunków. — Egzamin dzieli się na: *teoretyczny* i *praktyczny*; pierwszy na *ustny* i *pisemny*; ustny odbywa się publicznie. Kandydatów którzy pracami na polu piśmiennictwa udowodnili swe uzdolnienie, można uwolnić od egzaminu pisemnego; od ustnego praktycznego nie masz uwolnienia. — *Pisemny* egzamin kandydatów dla posp. szkół *ludowych* obejmuje: 1) wypracowanie tematu w języku wykładowym i ewentualnie w drugim języku krajowym; 2) rozwiązanie kilku zadań matematycznych; 3) opracowanie tematów z innych przedmiotów, przedewszystkiem z nauki o wychowaniu i nauczaniu. — Kandydaci na naucz. szkół *wydziałowych* otrzymują wypracowania pisemne ze wszystkich przedmiotów, które sobie obrali. — Środków pomocniczych nie wolno używać. *Ustny* egzamin kandydatów na naucz. posp. szk. *ludowych* obejmuje pedagogikę i wszystkie te przedmioty których nauczyciel ludowy ma nauczać według ustawy szkolnej; do udzielania nauki religji muszą składać osobny egzamin kwalifikacyjny. Jakie są wymagania przy egzaminie nauczycielskim dla szkół *wydziałowych* z każdego przedmiotu szczegółowo, określają §§. 11. i 12.

instrukcyi Egzaminu *praktyczny* zależy na lekcji próby w szkole, w obec komisji; przedmiot do lekcji otrzyma kandydat dzień przed egzaminem. — ***Postęp*** w każdym przedmiocie egzaminu, tudzież ogólny wynik egzaminu oceniony będzie jako: bardzo dobry, dostateczny, zaledwie dostateczny. — ***Kwalifikacja*** na naucz. pospol. szkół *ludowych* może być przyznana, jeżeli kandydat nie otrzymał z żadnego przedmiotu cenzury niedostatecznej, a nie więcej jak z 2 przedmiotów cenzurę zaledwie dostateczną; kwalifikacja na naucz. szkół *wydziałowych* nie może być przyznaną, jeżeli kandydat otrzymał więcej jak w jednym przedmiocie tej samej grupy cenzurę dostateczną.

Tym, co otrzymali kwalifikację z jednej grupy przedmiotów szkół wydziałowych, wolno starać się później o świadectwo kwalifikacji z innej grupy przedmiotów; w takim razie odpada egzamin z pedagogiki. W razie *reprobacji* musi być egzamin powtórzony przed tą samą komisją egzaminacyjną i zwyczajnie w całej swej objętości. Tylko co do kandydatów na naucz. pospolitych szkół ludowych może komisja w wypadkach uwzględnienia godnych wyłączyć te przedmioty z powtornego egzaminu, z których kandydat otrzymał przy pierwszym egzaminie cenzurę bardzo dobrą albo dobrą. Zwyczajnie można egzamin raz tylko powtarzać; na wyjątek może zezwolić minister. ***Taksa*** egzaminu wynosi od kandydatów na naucz. szkół ludowych, 3 złr. — szkół wydziałowych 6 złr, — ***Swiadectwo*** z odbytego egzaminu ma zawierać: rodowód kandydata, w jakim języku do nauczania jest uzdolniony, cenzurę z każdego przedmiotu, orzeczenie ogólne, oznaczone liczbami 1, 2 3 4 w tem znaczeniu, że l. 1 oznacza bardzo dobrą, l. 2 dobrą, l. 3 dostateczną kwalifikację, świadectwo l. 4 otrzymują ci, którym kwalifikacja na nauczyciela nie została przyznaną.

Egzamin na *nauczycielki*, odbywa się tym samym sposobem, co egzamin na nauczycieli, — tylko osobno, z uwzględnieniem tych zmian, które są wskazane organizacją szkół ludowych i wydziałowych żeńskich a względem szczegółowych gałęzi nauki objęte są planem nauk dla seminarjów nauczycielskich żeńskich.

Kandydaci, którzy uzyskali już kwalifikację na naucz. szkół średnich (gimnazjów i szkół realnych) i chcą uzyskać kwalifikację na nauczycieli szkół wydziałowych, mają się poddać egzaminowi uzupełniającemu z tych gałęzi nauki, do których nauczania nie kwalifikuje ich złożony egzamin. — Kandydaci posiadający już kwalifikację na nauczycieli, a chcący osiągnąć ją w tym samym zakresie nauki w drugim języku wykładowym, mają się poddać ponownemu egzaminowi w tym kierunku, czy ten drugi język wykładowy posiadają w takim stopniu, iżby nim tak w ogólności, jak ze względu na obrane przez siebie przedmioty naukowe całkowicie władać mogli; przyczem kandydat może być całkiem lub częściowo uwolnionym od egzaminu pisemnego i praktycznego, nigdy zaś i od egzaminu ustnego. Uzdolnienie do nauczania w tym kierunku może być przyznane jedynie po bardzo dobrym, albo dobrym wyniku egzaminu. Za ten powtórny egzamin nie płaci się taksy, jeżeli takowy odbywa się przed tą samą komisją i w tym samym terminie, w innych razach płaci się połowę taksy.

CZĘŚĆ DRUGA.

Z fizyki.

Jakkolwiek fizyka niestety dotychczas nie jest przedmiotem obowiązkowym w szkołach ludowych, uważaliśmy jednakowoż za stosowne, przyjąć do kalendarza rozprawkę niniejszą, a to z następujących powodów:

po pierwsze, zdaje nam się, że koniecznie wypada dziecię mianowicie wiejskie, które w życiu swem przyszłem praktycznem tak bardzo od przyrody jest zawisłém, a którego cała nauka po największej części na szkole ludowej się kończy, zaznajomić przynajmniej z ogólnemi własnościami ciał;

powtóre, znajdujemy nawet w czytankach ustępy z życia przyrody, które nauczyciel obowiązany jest dzieciom tłumaczyć. Zdawało nam się więc, że przysłużymy się nauczycielom, jeżeli podamy metodę, jakiej nauczyciel ma się trzymać, tłumacząc cokolwiek z życia przyrody; a do tego może jest najstosowniejszym rozbiór ogólnych własności ciał, jako głównych podstaw życia przyrody;

po trzecie, przyjmując jako jedno z zadań szkoły ludowej rozwijanie umysłu dziecięcego, uważaliśmy za najstosowniejsze, uczyć dziecko patrzając, widzieć naturę, a z tego co widzi wnioskować o przyczynach i prawach, podług których te przyczyny działają.

Wreszcie i na to zwróciliśmy uwagę, że nic nie może więcej na uszlachetnienie i umoralnienie młodzieży wpłynąć, jak zaznajomienie się jéj z prawami odwiecznemi, które tak mądrze i zbawiennie przyrodą rządzą.

Chcąc zaś być dla młodzieży w tak młodym wieku zrozumiałymi, potrzeba koniecznie wszystko, co się jej tłumaczy, unaocznić, wszystko, że się tak wyrazimy, namacalnem uczynić, a prócz tego, zdobywszy jakąkolwiek wiedzę, na praktyczne zastosowanie zwracać uwagę, i wielką ilością przykładów ubarwić. Tylko tym trybem idąc, można wiedzę uczynić pożyteczną.

Przy dociekaniu zaś prawd, powinniśmy wychodzić z rzeczywistych danych, z obserwacyi, a dopiero na niej się oparłszy ogólnikować, i tworzyć abstrakcyjne pojęcia.

Także wedle naszego zdania powinien nauczyciel, uzmysłowiwszy to, o czem do dzieci mówi, i przyprowadziwszy je do tego, że uogólnioną, na uzmysłowieniu zdobytą prawdę pojmą, dbać bardzo o to, ażeby dzieci tę prawdę jasno, zwięźle i językowo poprawnie wypowiedzieć były w stanie. W tej mierze, zdaje nam się niemoże nauczyciel łatwo zgrzeszyć nadmiarem pedanteryi, Lecz tylko pod tym warunkiem, że nie będzie kazał formułować (albo powtarzać) zdania, dopóki się nieprzekona, że dziecię wszystko dobrze pojęło. Tym sposobem, prócz wzbogacenia materyalnego wiedzy, kształci się dziecię formalnie, zniewalając je do trafnego i poprawnego formowania zdań.

Jeżeli przyłożymy rękę czy to do kamienia, czy to kawałka ziemi, drzewa, zboża, pługa, stołu, ławki, ściany i t. d. poczujemy w ręce pewien opór tego ciała, doznamy pewnego uczucia dotknięcia się, które tem silniejsze będzie, im bardziej starać się będziemy, przez dotknięcie ten przedmiot z miejsca wyruszyć, które on zajmuje.

Jak wiemy, można się także dotknąć wody, i ona będzie nam tem większy opór stawiać, im szybciej n. p. rękę włożoną do niej poruszać będziemy, im bardziej usiłujemy część jej przegarnąć z jednego miejsca na drugie.

Tak samo czujemy pewien, choć bardzo mały opór, poruszając w powietrzu rękę, które to uczucie silniejszem się wyda, gdy weźmiemy do ręki szerszą n. p. deszczułkę, i nią będziemy machać. Także mamy to uczucie, jakoby się nas coś mocno dotykało, coś pchało, jeżeli wiatr na nas wieje, to jest, jeżeli powietrze szybko płynąc, nas się dotyka. Widzimy więc, że przedmioty mniej lub więcej twarde, jakoteż i ciecze (jak woda) a nawet powietrze działają na nasz zmysł dotykania. *Otoż wszystko, cokolwiek działa, albo działać może na nasz zmysł dotykania, zowiemy* **ciałem fizycznem.**

Niektórych ciał, jak n. p. cząsteczek znajdującyh się w powietrzu, a oznajmiających nam swe istnienie przez działanie na nasz zmysł powonienia, niemożemy się dotknąć, t. j. niemożemy się przez dotknięcie o ich istnieniu przekonać, gdyż są nadto drobniutkie. Lecz nagromadziwszy ich dostateczną ilość, i zbiwszy je w pewną znaczniejszą całość, da się nam potem ta całość uczuć przez *dotknięcie.*

Niechże więc dziecię wymienia teraz różne *ciała fizyczne*, i za każdym przykładem niech mówi dla czego to co przytoczyło jest ciałem fizycznem.

Na zapytanie, czy słońce, gwiazdy i księżyc są ciałami fizycznemi, trzeba potakująco odpowiedzieć, z tym dodatkiem, że pomimo tego, iż się ich dotknąć niemożemy, mamy z innych, później zrozumieć się dających powodów, pewność, że i one są ciałami fizycznemi. — A to dla tego, że przekonać się możemy, iż posiadają pewne własności, które wszystkim ciałom przypadają, o których istnieniu przez zmysł dotykania przekonać się możemy.

Czy pies, kot, krowa, kura, indyk, wąż, komar, pszczoła, żaba, ryba, małpa, człowiek i t. p. są ciałami fizycznemi? i dla czego?

A jakież to są własności, które posiadają wszystkie ciała fizyczne? Przejdziemy je po kołei.

Najpierw wpada nam w oczy, że każde ciało fizyczne zajmuje pewną przestrzeń, że ma pewną długość, szerokość i grubość (albo głębokość i wysokość); że możemy je zmierzyć w tych trzech kierunkach. (Co na przykładach da się z łatwością uwidocznić). Przy wodzie, można okazać, że pewne ilości mieszczą się to w szklance małej, to w garncu, to w beczce, to w stawie, jeziorze i t. d.

Co do powietrza, to także można je zamknąć w butelkach i naczyniach najrozmaitszęj wielkości; a zatem każde ciało albo samo przez się, albo na skutek ujęcia go w naczynie ma pewne rozmiary w długość, szerokość i grubość. Otóż tę własność ciał zowiemy *rozciągłością.* Czy ziemia, słońce, gwiazdy i księżyc, czy zwierzęta, ludzie, skrzypce, machiny i narzędzia, potrawy

i t. d. mają rozciągłość. Jak się mierzy rozciągłość ciała na długość, szerokość i grubość? Oto za pomocą miary. Dotychczas używano u nas polskiej lub wiedeńskiej miary. Od roku 1875 zaś będziemy używać miary francuzkiej czyli metrycznej.

Przy tej sposobności może i powinien nauczyciel obznajomić młodzież z temi nowemi miarami, przedkładając jej naocznie miary dotychczas używane i nowe, i wprawiając ją w stosunkowość tychże miar. — Lecz bliższe objaśnienie tego nie należy do tej rozprawy, i odsyłamy p. p. nauczycieli do broszury p. Pietrzyckiego „Nowe miary i wagi“ w księgarni polskiej we Lwowie, zwracając jednakowoż na to uwagę, że na nic nie przydadzą się żadne rachunki, żadne liczby stosunkowe, lecz wszystko zależy na tem, ażeby dzieci *wciąż miały przed oczami te miary*, i przedmioty wymierzały tak teraźniejszemi jako i przyszłemi miarami. A to nietrudno, gdyż potrzeba tylko jednego paska papieru, na którym by oznaczona była miara teraźniejsza n. p. sążeń podzielony na cale, i drugiego na którym wyrysowano znaczki na metr, decimetr i centimetr, co nauczyciel sam potrafi zrobić. — Zaś co do miar dla cieczy albo zboża, i wag, to już szkoła powinna się o nie postarać.

Prawda? że można położyć kamień na, albo obok kamienia, lub też podsunąć podeń. Tak samo ma się z każdem ciałem. Zawsze można jedno ciało położyć na drugiem, obok drugiego, wsunąć pod drugie. Lecz sprobujmy, czy się uda w to samo miejsce, w którem się jedno ciało znajduje, wstawić inne ciało, nie wysunąwszy poprzód tego pierwszego ciała ze swego miejsca.

Tak n. p. położywszy na tem miejscu kamień, probujemy, czy też niemożnaby w to samo miejsce położyć kawałek drzewa. — Można, ale trzeba najpierw kamień wziąć; bo kamień i drzewo w tej samej chwili nie mogą się na tem samem miejscu znajdować. Takie próby możemy poczynić z różnemi ciałami stałemi. Chcąc do szklanki pełnej wody nalać taką samą ilość piwa, musimy najpierw wodę wylać, bo woda nie dopuści, aby w tem

samem miejscu o tym samym czasie i piwo się znajdowało. — Wstawiwszy w szyjkę od flaszki, w której się znajduje powietrze, lejek, i wlewając weń wodę, spostrzeżemy, że lejek się wodą napełni, a do flaszki woda niewcieknie. W czem że to leży, oto w tem, że całe wnętrze flaszki wypełnia powietrze, a zatem dla wody dotąd we flaszce miejsca niema, dopokąd powietrze nie ustąpi. Dlatego też podniosłszy trochę tylko lejek, natychmiast powstałą szczeliną powietrze zacznie uchodzić, a natomiast woda do flaszki wpływa. Otoż widzimy, że *wszystkie ciała mają tę własność, iż w tem samem miejscu o tym samym czasie nie mogą się dwa ciała znajdować.* Tę ogólną własność ciał zowiemy **nieprzenikliwością.** Połóżmy na powierzchnię wody znajdującej się w większem naczyniu kawałeczek drzewa, i przykryjmy to miejsce szklanką dnem do góry obróconą. — Zanurzając teraz szklankę coraz głębiej, spostrzeżemy, że drzewko, a zatem i powierzchnia wody w szklance coraz niżej opadać będzie. W czem że to leży? Oto w tem, że powietrze w szklance znajdujące się, jest nieprzenikliwe, a zatem w miarę zniżania się szklanki, spycha wodę na dół. Tak, że choćbyśmy szklankę całkiem zatopili, to woda jej nie wypełni. — Tu dla rozrywki i zainteresowania większego może nauczyciel dzieciom opisać *dzwon nurkowy.*

Jeżeli rzucimy kamyk gładki pewną siłą po trawniku, albo po bardzo piaszczystej drodze, potoczy się ten kamień na pewną odległość nieznaczną. Rzucając zaś ten kamień po bitym gładkim gościńcu, albo po podłodze drewnianej, potoczy się daleko dalej; a rzuciwszy go znowu taką samą siłą po lodzie, n. p. po zmarzniętym stawie, jeszcze nierównie dalej się potoczy. I tak samo się będzie działo w tych trzech wypadkach, jeżeli zamiast kamienia, użyjemy jakiegokolwiek innego martwego ciała fizycznego. W czem że to leży, że to samo ciało po trawniku lub piasku, krótko, po gościńcu lub podłodze dalej, a po lodzie jeszcze dalej się potoczy?

Oto w tem, że poruszającemu się ciału, trawa piasek stawiają bardzo wielki, gościniec gładki i podłoga

już mniejszy, a gładziusieńki lód najmniejszy opór. — Widzimy więc, że im mniejszy opór, tem dalej i dłużej rzucone ciało posuwać się będzie.

Wiemy n. p. że rozbiegłszy się, można z łatwością i dość daleko się ślizgać po gładkim lodzie, zaś bardzo krótko lub wcale nie po podłodze, gościńcu lub trawniku. — Bo na lodzie nie trą się podeszwy prawie nic, gdy po kamienistej drodze to tarcie, (ten opór) jest bardzo wielkie. Możemy więc powiedzieć: *że raz w ruch puszczone ciało fizyczne tém* **dłużej** *się sunąć będzie, im* **mniejszy** *opór natrafia.* Jakże długo ciało sunąćby się mogło, gdyby żadnego oporu, żadnego tarcia nie było? Mnie się zdaje, że bez końca, wiecznie!

Widzimy więc, że ciało fizyczne raz w ruch puszczone, jeżeli niema żadnych przeszkód, ruszać się musi wiecznie. Bez jakichś przyczyn zewnętrznych żadne ciało poruszone swego ruchu niezaprzestaje.

A widział kto kiedy, ażeby martwe ciało samo przez się, bez żadnej zewnętrznej siły zaczęło się ruszać?

Tę własność ciał fizycznych: że ciało ani samo przez się nie może się zacząć ruszać, ani znowu raz w ruch puszczone, samo przez się ruchu tego zaprzestać lub zmienić nie może, zowiemy **bezwładnością.**

Ziemia nasza, gwiazdy i księżyc otrzymawszy przy stworzeniu ruch, odbywają go wciąż jednakowo aż na wieki, bo w przestworzu świata niema nic co by ich ruchowi mogło opór stawić. — Ziemia więc i gwiazdy i księżyc są ciałami fizycznemi, ponieważ posiadają bezwładność, t. j. własność ogolną ciał.

Łatwo nam zrozumieć, że się człowiek porusza, dopóki nogami po ziemi przebiera, ale dlaczego się porusza także po ślizgawce, gdzie nogami już nie przebiera? Bo ciało ludzkie jest także ciałem fizycznem, posiada także własność bezwładności, a zatem raz się rozbiegłszy, pozostaje już w tym ruchu i bez pomocy nóg.

Dla czego piłka rzucona w górę, nie leci bez końca, lecz po niejakim czasie zaczyna spadać ku ziemi? Wszakże, jeżeli piłka jest jako ciało fizyczne bezwładną,

to powinna bez końca do góry lecić! Rzeczywiście — leciałaby bez końca do góry, gdyby nie opór powietrza, które piłka lecąc, wciąż przerzynać musi, i gdyby nie inna jeszczcze własność ogólna, o której teraz pomówimy.

Wypuszczając jakiekolwiek ciało z ręki, spostrzegamy, że w ten moment spada ku ziemi, w kierunku pionowym. Jakaż przyczyna tego spadania? Otóż *wszystkie ciała fizyczne przyciągają siebie wzajemnie.* Tak jak magnes przyciąga żelazo, tak też jakeśmy to już powiedzieli, wszystkie ciała przyciągają się wzajemnie. — Im większe ciało jest, tém mocniej przyciąga, i sprowadza to, że mniejsze ciała do niego się zbliżają. Ponieważ więc ziemia jest bardzo znacznie większa, jak każde na niej znajdujące się ciało, więc też ciała ku ziemi (a nie odwrotnie) bywają przyciągane; a jeżeli niemają podpory dostatecznej, to ku niej spadają. — Otóż tę własność ciał, że je ziemia (a one ziemię) ku sobie przyciąga, zowiemy **ciężkością.**

Skutkiem ciężkości jest to, że każde ciało, położone na jakąś podkładkę, na tę ostatnią wywiera nacisk pewien. Ten nacisk zowiemy *ciężarem bezwzględnym,* i mierzymy go na wagach funtami, łutami, centnarami i t. d. — a niebawem będziemy mierzyć kilogramem (t. j. ciężarem nieco mniejszym od 2 funt. w. w.) i jego podziałowemi cząstkami.

Wszystkie ciała ziemia jednakowo przyciąga t. j. ciężkość dla wszystkich ciał jest jednakową. Ciężar zaś w ogólności każdego ciała jest inny, a to dla tego, że w każdem ciele jest inna ilość cząstek je składających, (z których każda na podkładkę ciśnie) a zatem nacisk na podkładki różny, a to większy, im więcej, zaś tem mniejszy im mniej cząstek ciało tworzą.

Więc każde ciało składa się z poszczególnych cząstek. Zkądże my to wiemy?

Czy to kamień młotkiem, czy drzewo piłą lub nożem, czy to żelazo pilnikiem, czy zboże na żarnach lub w młynie, czy jakiekolwiek ciało odpowiedniem narzędziem jesteśmy w stanie rozdrobić, t. j. rozdzielić na części, cząstki jak najmniejsze. Ten podział możemy na drodze

mechanicznej do takiego stopnia rozdrobnienia doprowadzić, że tych cząsteczek gołem okiem już dostrzedz nie możemy, i trzeba się uciekać aż do szkieł powiększających, aby je poszczególnie dostrzedz. A weźmy n. p. sól lub cukier rozproszkowany jak najmiałciej, gdzie przecież daje się spostrzedz że są drobniutkie cząsteczki, i wrzućmy do wody. Cóż się stanie? Oto ten cukier rozdrobni się jeszcze bardziej, i tak drobne porobią się cząsteczki pływające w wodzie, że dopiero przez najbardziej powiększające szkła, tak zwane *mikroskopy* dostrzedz się dadzą.

Tę własność wszystkich ciał fizycznych, t. j. to, iż się dają podzielić na najdrobniejsze cząstki zowiemy **podzielnością.**

Przypatrzmyż się teraz temu, jak te cząstki składają się by utworzyć ciało fizyczne. Czy te cząstki w ciele leżą bezpośrednio obok siebie, czy też są pewne między niemi odstępy?

Przypatrzmy się n. p. gąbce. Prawda, że widać bardzo wiele na niej dziur większych i mniejszych? A czyż nie widzimy drobniejszych dziurek w pomeksie, w drzewie dębowem, jasionowem, brzostowem? A biorąc pod szkło powiększające, spostrzeżemy w każdem z nich większych lub mniejszych dziurek bez liku!? Podobne dziurki spotrzedz się dadzą także w rozmaitych kamieniach, kruszcach i t. p. Więc co do ciał stałych mamy pewne prawdopodobieństwo, że cząsteczki, z których się ciała te składają, nie przylegają bezpośrednio do siebie, lecz zostawiają pewne odstępy między sobą, zwane dziurkami.

Lecz może to niewszystkie ciała stałe posiadają takie dziurki? N. p. żelazo, szkło i t. d.

Zróbmy z cienkiej blaszki próżną kulę i napełniwszy ją wodą, zalótujmy otwór szczelnie; zklepawszy z wierzchu tę kulę tak, ażeby się zmniejszyła, spostrzeżemy, że powierzchnia jej oblecze się rosą, t. j. drobniuteńkiemi kropelkami wody. Którędy więc mogły się te kropelki wody z wnętrza wydobyć? Przypuszczać, że przez cząsteczki żelaza byłoby bezsensem; a zatem i w że-

lazie muszą być dziurki, któremi woda kropelkami przeciekać może. — Nalawszy do szklannego naczynia nafty, spostrzegamy, że po niejakim czasie zewnątrz nafta oblekła naczynie. Którędy? oczywiście, że przez dziurki drobniutkie szkła.

Dociekając w rozmaity sposób, przekonaliśmy się, że wszystkie ciała stałe mają dziurki,

Lecz może ciecze, albo powietrze ich niemają. Jakże sobie tłumaczymy zasolenie wody?

Sól wrzucona do wody rozpada się w zetknięciu się z nią na najdrobniejsze cząstki, które mieszczą się w tych przestrzeniach, jakie cząsteczki wody między sobą pozostawiają. Rozgrzewając wodę, widzimy, że po niejakim czasie, zaczynają się tworzyć małe bańki podnoszące się aż do powierzchni, gdzie nareszcie pękają. Cóż to są te bańki? Oto w dziurkach wody znajdują się cząsteczki powietrza, które rozgrzane rozszerzają się, a jako lżejsze od wody wypływając na wierzch, w końcu pękają, — Więc i ciecze mają dziurki. — A powietrze, ma też ono dziurki? Połóżmy gdzie w kącie kawałek kamfory. Po niejakim czasie woń kamfory da się nczuć w każdem miejscu izby. Jakżesz to się dzieje? Z powierzchni kamfory odrywają się cząsteczki nadzwyczaj małe, które zajmując miejsce w dziurkach powietrza, rozchodzą się po całej izbie.

Na dowód tego, że woda ma dziurki i to posłużyć może: Jeżeli do jednej kwarty wody, nalejemy drugą kwartę wody, otrzymamy równo dwie kwarty wody. Nalawszy zaś do kwarty wody kwartę okowity, otrzymamy mniej jak dwie kwarty wódki. Gdzież się reszta podziała? Oto okowita wypędza powietrze znajdujące się w dziurkacch wody, i zajmuje jego miejsce. — Tę własność wszystkich ciał zowiemy **dziurkowatością.** I mamy prawo powiedzieć, że wszystkie ciala fizyczue są **dziurkowate.**

O dziurkowatości wielu ciał możemy się także przekonać tém, że wrzucone do wody, albo innej jakiej cieczy, nasiąkają tą cieczą. — To znaczy, że ciecz wsiąka w dziurki ciała. Gdyby dziurek tych nie było, ciało cieczą by przesiąknąć nie mogło.

W czem n. p. także i to leży, że chcąc aby swieże pismo wyschło, przykładamy je bibułą? Leży to w tem, że bibuła posiada bardzo wielką ilość dziurek, w które inkaust z pisma wsiąka; i tym sposobem wysecha.

Dziurkowatość ciał jest nam czasami bardzo pożyteczną. — Wiemy, że każda woda, gdy długo bardzo w naczyniu stoi, z czasem się zaśmierdza; t, j. tworzą się w niej śmierdzące gazy (a to po największej części w skutek chemicznego rozkładu cząstek organicznych znajdujących się w wodzie). Wrzucając do takiej wody węgla drzewnego, — który jest bardzo dziurkowaty, w ten węgiel, a właściwie w jego dziurki wciskają się te gazy śmierdzące, przez co się woda staje bezwonną, i może być użytą jakoby świeża.

Lecz każdy może się spytać: po co to nam wiedzieć? Na to pytanie odpowiedź łatwa.

Gdybyśmy niewiedzieli, że ciała są dziurkowate, bardzo wiele zjawisk niemoglibyśmy sobie wytłumaczyć; jak to zaraz zobaczymy.

Weźmy n. p. kawał gumy elastycznej, albo stali, albo gąbki, lub innego jakiego ciała do rąk, i poddajmy takie ciało ciśnieniu, lub siłom rozrywającym je. Cóż spostrzeżemy. Ściskając ciało, spostrzeżemy, że ciało się zmniejszy co do objętości, nie tracąc nic na wadze; tak jak rozciągając je spostrzeżemy, że objętość ciała się powiększy, choć ciało także na wadze ani straciło, ani przybrało. Jakżeż sobie to tłumaczyć?

Jedynie tem, że cząstki ciało składające, nie przylegają bezpośrednio do siebie, lecz są w ciele w pewnych odstępach umieszczone w skutek czego te odstępy t. j. właśnie **dziurki** mogą być przez ciśnienie zmniejszone, a przez rozciąganie powiększone. Jedynie więc na podstawie przypuszczenia dziurkowatości, możemy sobie wytłumaczyć **ściśliwość** i **rozciągalność** ciał. — Co do tego, musimy rozrożniać parę przypadków. I tak: ciało dane ma pewne rozmiary, pewien kształt. Możemy użyć sił ściskających, albo rozciągających a to do tego stopnia, iż po ustaniu działania tych sił ciało *stale* albo zmniejszone, albo też *stale* powiększone pozostanie.

Jeżeli zaś tylko w pewnych granicach tych ciał użyjemy, to spostrzeżemy, że ciała, dopokąd siły te działają, albo mniejsze, albo większe albo przynajmniej co do kształtu (n. p. skrzywione, gdy przedtem proste było) odmienne jest; gdy zaś siły działać przestaną, w ten moment ciało wraca do swej pierwotnej wielkości i do swych pierwotnych kształtów.

Tu nauczyciel może zwrócić uwagę dzieci i pokazać łuk, piłkę, resory, sprężyny, struny, bębny, tafle szklanne u okien, i t. p. na wszystkich tych przedmiotach okazać tę własność ciał, a nareszcie powiedzieć, że tę własność nazywamy: *sprężystością* czyli *elastycznością*.

Kiedyż używamy elastyczności na naszą korzyść?

Wszędzie tam, gdzie nam chodzi o zmniejszenie uderzeń. Tak n. p. koła wozu toczącego się po drodze kamiennej, uderzając się o nie, sprawiają nieznośne wstrząśnienia. Kładąc zaś taki wóz niebezpośrednio na koła, lecz za posrednictwem resorów, te wstrząśnienia elastyczność resorów znacznie łagodzi.

Gdyby ciała, nie były elastyczne, bardzo łatwo by się zginały (krzywiły) lub łamały. Dlatego też natura dała nam kości bardzo elastyczne, a jeszcze do tego w stawach swoich połączone nadzwyczaj elastycznemi chrząstkami. Gdyby nie to, bardzo malo ludzi na świecie miałoby całe proste członki, pomnąc na to, ile to razy osobliwie dzieci padają, uderzają się i t. p.

Także używamy elastyczności tam, gdzie nam chodzi o wydobycie szybko działającej siły. I tak n. p.: nigdy niebylibyśmy w stanie z wolnej ręki wyrzucić strzałę z taką siłą i szybkością, jaką jej nadajemy, wyrzucając ją za pomocą łuku. Struna łuk zginająca wywołuje w nim elastyczność; puściwszy strunę, łuk wraca w skutek elastyczności nadzwyczaj szybko w swe pierwotne położenie, a porywając ze sobą strunę, o którą się strzała opiera tejże tej szybkości udziela.

Określenie pojęcia jedności i mnogości.

Nim nauczyciel przystąpi z dziećmi do rachunków z pamięci, powinien najpierw wyrobić w nich przez stosowne pytania i objaśnienia pojęcie jednostki i mnogości. Pytania i objaśnienia powinne być dla dzieci zrozumiałe i dla tego należy je odnosić do przedmiotów dzieciom znanych. Z tego też względu nie może nauczyciel określać ogolnego pojęcia jednostki i mnogości, gdyż takowe byłoby dla dzieci jak wszystkie abstrakcye niezrozumiałem; również jest nieprzystępnem dla dzieci pojęcie jedności i mnogości ilości ciągłych, gdyż w tych ilościach jednostka nie występuje jawnie, tylko zlewa się niejako z innemi. Najstosowniej zatem będzie określać pojęcie jednostki i mnogości na ilościach oddzielnych, t. j. takich, ktore już z natury mają swoją jednostkę jak n. p. drzewa, owoce, zwierzęta itp.

W tym celu zwraca nauczyciel uwagę dzieci na przedmioty otaczające, pyta się o ich nazwę i objaśnia im, że każdy przedmiot dla siebie zauważany stanowi jednostkę przedmiotów tej samej nazwy, że zaś więcej przedmiotów tej samej nazwy razem wziętych tworzą mnogość. Aby te określenia stały się dla dzieci zrozumialszemi a oraz utkwiły na zawsze w ich pamięci, powinien nauczyciel stawiać liczne przykłady z życia dziecinnego i na tych przykładach wykazać, że jednostka jest częścią składową mnogości, zaś mnogość zbiorem jednostek.

Dodawanie i odejmowanie liczb mniejszych niż 10.

Kiedy już dzieci z całą świadomością siebie wygłaszają jednostki różnych ilości oddzielnych, należy uczyć ich dodawać po 1 do 10 na przedmiotach znanych dajmy na to na gałkach a następnie odejmować po 1, i to w następujący sposób: Nauczyciel wskazując na gałki

pyta się o jednostkę tychże, a otrzymawszy odpowiedź oddziela jedną gałkę i wygłasza z dziećmi jedna jednostka; następnie oddziela znowu jedną gałkę i pyta się, ile gałek tą razą oddzielił, a gdy otrzymał odpowiedź „jedną gałkę“ czyli „jedną jednostkę“, objaśnia im, że ta gałka z poprzednio-oddzieloną gałką czyni mnogość nazwaną „dwie gałki“ czyli „dwie jednostki“; następnie oddziela jeszcze jedną gałkę i oznacza ilość wszystkich oddzielonych gałek nazwą „trzy jednostki“ itd postępuje aż do 10.

Kiedy już dzieci dobrze nauczyły się dodawać po 1 do 10, ćwiczy ich nauczyciel w odejmowaniu po 1, stawiając przytem najpierw pytania: Ile gałek pozostanie, jeżeli od 2 gałek oddzielimy 1 gałkę? Ile gałek pozostanie jeżeli od 3 gałek oddzielimy 1 gałkę itd. aż do 10; a następnie: Ile gałek trzeba dodać do 1 gałki, aby otrzymać 2 gałki? ile gałek trzeba dodać do 2 gałek, aby otrzymać 3 gałki? itd. a w końcu jak można 2 gałki rozłożyć? jak można 3 gałki rozłożyć? itd.

Aby ułatwić dodawanie więcej jednostek, których suma jednakże nie przekracza 10, wykaże nauczyciel na gałkach, lub innych przedmiotach, że 2 a 2 jest 4, 3 a 3 jest 6, 4 a 4 jest 8, a 5 a 5 jest 10.

Na tem opierając się uczymy dodawać przez rozkładanie najpierw liczby różniące się o 1, następnie o 2 itd. jak to następujące przykłady wskazują:

Wiele jest 2 a 3? Wiemy że 2 a 2 jest 4; jedną 2 już mamy a drugą 2 otrzymamy rozkładając 3 na 2 i 1, a zatem teraz możemy dodać 2 a 2 jest 4 a 1 pozostały z rozkładania do tego, będzie 5.

Tym sposobem obliczy nauczyciel z dziećmi wiele jest 3 a 4? 4 a 5? Wiele jest 2 a 4? 4 rozkładamy na 3 i 1; ten 1 dodany do 2 daje znowu 3, a zatem 3 a 3 jest 6. Tak samo obliczymy wiele jest 3 a 5? 4 a 6?

Wiele jest 2 a 5? Gdy weźmiemy z 5 jeden i dodamy do 2 to otrzymamy 3 a 4, a to daje według poprzedzającego 7. Podobnie znajdziemy wiele jest 3 a 6?

Wiele jest 2 a 6? 2 rozkładamy na 1 i 1, zaś 6 na 3 i 3, dodając jedną 1 do jednej 3 a drugą 1 do dru-

giej 3, otrzymamy 4 a 4, co czyni 8. Tak samo znajdziemy wiele jest 2 a 8?

Wiele jest 2 a 7? 7 rozkładamy na 2 i 5, dodając 2 do 2 a do tego 5 otrzymamy 4 a 5, co daje 9. W ten sam sposób obliczymy wiele jest 3 a 7?

Nauczyciel przeszedłszy stopniowo te przykłady z dziećmi na gałkach wykazując oraz, że porządek, w jakim dwie liczby dodajemy, nie wpływa na sumę, stawia im dla wprawy i nabycia biegłości w dodawaniu odpowiednie przykłady na innych przedmiotach.

Kiedy już dzieci na powyższe zagadnienia z całą pewnością siebie odpowiadają, należy ćwiczyć ich w odejmowaniu, stawiając poprzednie zagadnienia w następujący sposób: Ile trzeba dodać do 2, aby otrzymać 5? ile trzeba dodać do 3, aby otrzymać 5? ile trzeba dodać do 2, aby otrzymać 6? itd. albo, ile pozostanie jeżeli od 5 odejmiemy 2? ile pozostanie, jeżeli od 6 odejmiemy 4? itd. następnie jak można rozłożyć 7? jak można rozłożyś 8 itd.

Przezwyciężywszy te początki możemy przystąpić do dodawania większych liczb opierając się na nabytych już wiadomościach.

Dodawanie.

Nauczyciel objaśni dzieciom na gałkach, że 10 jednostek możemy uważać znowu za „jedną jednostkę“ lecz wyższego rzędu i dlatego nazywamy ją „jednostką dziesiątkową“ czyli króciej „dziesiątką“, a następnie przejdzie z niemi dodawanie po 10 aż do sto, przyczem zaznajomi ich z wyrazami: dwadzieścia, trzydzieści, czterdzieści itd.

Należy tu także przerobić dodawanie dziesiątkami w ten sam sposób, jak uczyniliśmy to jednostkami i tak:

Wiele jest 30 a 40? Obliczając powiemy: 4 dziesiątki rozkładam na 3 dziesiątki i 1 dziesiątkę, 3 dziesiątki a 3 dziesiątki dają 6 dziesiątek a 1 dziesiątka pozostała z rozkładania do tego będzie razem 7 dziesiątek czyli 70 itd.

Teraz wykaże nauczyciel na gałkach, że 10 a 1 jest tyle co 1 nad 10 czyli jedenaście, 10 a 2 jest tyle co 2 nad 10 czyli dwanaście itd.; następnie każe liczyć po 1 do 20, przyczem powinien kłaść nacisk swoimi pytaniami na skład tej liczby dwucyfrowej t. j. z wielu dziesiątek i jednostek powstała, co też powinien powtarzać i przy innych liczbach wyższych nad 20.

Dodając dziesiątki i jednostki możemy przystąpić do następujących pytań:

Wiele jest 20 a 6? 30 a 6? 70 a 8? itd. Przy obliczaniu powiemy: 20 a 6 znaczy 2 dziesiątki i 6 jednostek czyli 20 i 6 = 26; tak samo 30 a 5 znaczy 3 dziesiątki i 5 jednostek czyli 30 i 5 = 35; 70 a 8 znaczy 70 i 8 = 78 itd.

Gdy nauczyciel jest tego przekonania, że uczniowie są już dobrze obznajomieni z tem dodawaniem, może im teraz kazać po 1 liczyć do 100. Naliczywszy do 100 trzeba im znowu wytłumaczyć, z czego setka powstała, i że ją za jednostkę wyższego rzędu uważać należy; tym sposobem można później wyjaśnić uczniom, jak powstały tysiące, itp. Przy tej sposobności należy zaznajomić dzieci z wyrazami dwieście, trzysta i t. d.

Stosownie do wiedzy dzieci możnaby teraz dawać pytania następujące:

Wiele jest 100 a 25? 200 a 37? 500 a 68? 900 a 99? itp.

Wiele jest 200 a 400? 300 a 500? 400 a 500? itp.

Z czego powstało: 138, 206, 316, 970? itd.

Rozwiązując ostatnie zagadnienie powiemy: 138 powstało z 1 setki, 3 dziesiątek i 8 jednostek; 206 powstało z 2 setek i 6 jednostek itd.

Kiedy już dzieci nabyły pewnej wprawy w dodawaniu przeprowadzonem, może nauczyciel przystąpić z niemi do dodawania nieco trudniejszego a mianowicie:

Wiele jest 5 a 8? 6 a 7? 7 a 4? 9 a 8? itp.

Ucząc powiemy: od 8 do 10 brakuje nam 2; ażeby te 2 otrzymać, rozkładamy 5 na 2 i 3 i mówimy 8 a 2 jest 10 a 3 jest 13; — tak samo postępujemy przy

obliczaniu 7 a 6, — od 7 do 10 brakuje 3, te 3 wezmę z 6, z czego mi także 3 pozostanie, a więc otrzymam 7 a 3 jest 10 a 3 jest 13; 7 a 4=7 a 3+1=10+1=11, 9 a 8=9+1+7=10+7=17 itd.

Wiele jest 15 a 4, 17 a 7, 19 a 6? itd.

Rozwiązując te zagadnienia mówimy: 15 da się rozłożyć na 10 i 5; 1 dziesiątkę mamy już a resztę z drugiej dziesiątki utworzymy z 5 i 4 jednostek, co podług dawniejszego daje 9, — a zatem 10 a 9 jest 19; przy dodawaniu 17 a 7 powiemy od 17 do 2 dziesiątek czyli do 20 brakuje nam 3; te 3 weźmiemy z 7, a pozostanie nam 4; a więc otrzymamy 24; tak samo 19 a 6=19+1+5, a to daje 25 itd.

Wiele jest 27 a 5?, 34 a 8?, 65 a 9? itd.

Licząc jak przedtem powiemy: od 27 do 3 dziesiątek czyli do 30 brakuje 3; te 3 weźmiemy z 5 — a pozostanie nam 2; a więc otrzymamy 32; tak samo 34 a 8=34 a 6+2=42; 65 a 9=65 a 5+4=74 itd.

Przy dodawaniu liczb dwucyfrowych staramy się sprowadzić zadanie do przykładów poprzedzających, a to w ten sposób, że do jednej z liczb dodajnych dodajemy dziesiątki drugiej, zaś do otrzymanego ogółu doliczamy pozostałe jednostki drugiej liczby. jak np.:

Wiele jest 17 a 15, 26 a 18, 38 a 24 itd?

Dodając 15 do 17 rozkładamy 15 na 10 i 5 i mówimy: 17 a 10 jest 27 a 5 jest 32; tak samo 26 a 18=26+10+8=36+8=44; 38 a 24 jest 38+20+4= 58+4=62 itd.

Jeżeli uczniowie nabyli wprawy w dodawaniu, mogą rozwiązywać podobne zagadnienia w pewnym takcie, przez co dodawanie staje się przyjemniejszem; i tak np. 15 a 17 w takcie można od razu powiedzieć: 27 a 5 jest 32; 26 a 18 mówimy 36 a 8 jest 44 itd.

Dodawanie trzy- i czterocyfrowych liczb z pamięci jest natężające, a osobliwie, jeżeli budowa tych liczb jest rozmaitą, dlatego ograniczamy naszą metodę na dodawanie liczb jedno- i dwucyfrowych.

Odejmowanie.

Odejmować w myśli można w sposób dwojaki, a to przez dodawanie i przez rozkładanie. Liczba, z której odejmujemy, t. j. ujemna rozkłada się wtenczas, jeżeli jest mniejszą niż 10, jeżeli zaś przekracza 10, to rozkładamy liczbę, którą odejmujemy, t. j. odjemną.

O tem pouczą nas następujące przykłady:

Wiele się zostanie, jeżeli z 9 weźmiemy 4? Wiedząc, że 4 a 4 jest 8 mówimy od 4 do 8 brakuje 4, a od 8 do 9 brakuje 1; więc od 4 do 9 brakują 4 i 1 t. j. 5, co też przy odejmowaniu resztą się zowie.

Ten sam przykład przez rozkładanie liczby, z której odejmujemy: 9 rozkładamy na 4 (ponieważ tyle mamy od 9 odjąć) i na 5; teraz odejmujemy 4, a 5 jako reszta pozostanie.

Jaką otrzymamy resztę, jeżeli od 13 odejmiemy 5? Od 5 do 10 brakuje 5, a od 10 do 13 nie dostaje 3, a zatem od 5 do 13 brakują 5 i 3 t. j. 8. Za pomocą rozkładania; mamy odjąć 5 od 13 — będziemy się więc starali pierwiej w liczbie, od której odejmujemy, t. j. w tem zadaniu w 13, te 3 jednostki utracić, rozkładając 5 na 3 i 2 i odejmując 3, przez co otrzymamy 10, z których mamy jeszcze 2 odjąć, co uczyni 8 jako resztę.

Wiele pozostanie, jeżeli od 24 odejmiemy 7? W odgadnieniu rozkładamy 7 na 4 i 3, a to dlatego, ponieważ chcemy się z 24 tych 4 jednostek pozbyć, co też rzeczywiście po odtrąceniu 4 (z rozkładania 7 otrzymanych) nastąpi; — z pozostałych 20 odejmiemy jeszcze 3 (też z 7 przez rozkładanie otrzymane), i tym sposobem dostaniemy 17 jako resztę itd.

Jaką resztę otrzymamy, jeżeli od 63 odejmiemy 28?

Przez dodawanie: od 28 do 30 brakuje 2, od 30 do 60 nie dostaje 30, a zatem od 28 do 60 nie dostaje razem 2 i 30 t. j. 32, — od 60 zaś do 63 brakuje 3 a więc od 28 do 63 brakują 32 i 3, co razem czyni 35.

Przez rozkładanie: 28 mamy odjąć od 63, rozkładamy więc 28 t. j. liczbę, którą odejmujemy, na 20 i 8;

odjąwszy 20 od 63 zostaje 43, od których mamy jeszcze odjąć 8; — te 8 rozkładamy jak przedtem (chcąc się pozbyć 3 z 43) na 3 i 5, co odtrąciwszy z 43 da nam 35 jako resztę.

Aby dzieci wprawić w odejmowanie, powinien nauczyciel stosownie do przeprowadzonych przykładów stawiać liczne zagadnienia, w którychby najpierw ujemna i odjemna były jednocyfrowemi, następnie ujemna dwucyfrową, a odjemna jednocyfrową, a w końcu obydwie dwucyfrowemi.

Przy odejmowaniu liczb większych lepiej jest obliczać resztę przez dodawanie.

Mnożenie.

Jeden raz ilość jakaś wzięta, wcale się nie zmienia — a zatem, jeżeli powiemy 1 razy 1, to otrzymamy 1; 1 razy 5, otrzymamy 5, tak samo 1 razy 45 jest 45.

Przy mnożeniu zaś liczbami, większemi od 1 zaczniemy dla ułatwienia mnożyć najpierw przez 5, jak pod a), potem przez 9, jak pod b), w końcu przez takie czynniki, które przy mnożeniu rozłożyć musimy na dwie liczby dodajne jak pod c) przytoczone przykłady pokazują.

a) przez 5 będziemy mnożyć trzymając się tej zasady, że 5 a 5 jest 10.

Wiele jest 4 razy 5? 4 razy 5 znaczy tyle, że mam 4 razy po 1 piątce, a więc mam 4 piątki, z których każde 2 piątki czynią 1 dziesiątkę; teraz pytanie wiele razy z 4 piątek będę mógł brać po 2 piątki czyli po 1 dziesiątce? — jużciż tyle razy wiele w 4 jest dwójek czyli par, a zatem, ponieważ w 4 mamy 2 pary więc otrzymamy 2 razy po 1 dziesiątce czyli 2 dziesiątki t. j. 20.

Wiele jest 7 razy 5? w 7 jest par 3 i 1 pozostaje, więc otrzymam 3 dziesiątki i 1 piątkę czyli 35 i t. d.

Wiele jest 18 razy 5? w odpowiedzi obliczymy najpierw, wiele jest dwójek czyli par w 18 a to w ten sposób, że powiemy: w 10 mamy dwójek 5; w 8 zaś

4 dwójki, co czyni razem 9 dwójek czyli par, a zatem otrzymamy 9 dziesiątek czyli 90 i t. d.

b) Przez 9 mnożymy jeżeli 9 uzupełnimy do 10 dodając do niej 1.

Wiele jest 7 razy 9? zamiast 7 dziewiątek pomyślimy sobie 7 dziesiątek, przez co otrzymamy 70, — tworząc w myśli z każdej dziewiątki dziesiątkę musieliśmy do 9 dodać 1, a zatem do 7 dziesiątek po 1 dodaliśmy razem 7, które w iloczynie jako zbyteczne od 70 odjąć należy, — przez co otrzymamy 63 jako rezultat naszego zadania i t. d.

Wiele jest 17 razy 9? — podług poprzedzającego otrzymamy 17 dziesiątek czyli 170, z których ujmujemy 17; — podług dawniejszego odejmiemy najpierw 10, a otrzymamy 160, z tego 7, — a dostaniemy 153 jako iloczyn.

c) W takich razach, gdzie ani 5 ani 9 w mnożeniu jako czynnik nie przychodzi — użyjemy rozkładania jak następuje.

Wiele jest 4 razy 7?

W tem odgadnieniu rozkładamy 4 na 2 i 2, i mówimy: raz 2 siódemki i drugi raz 2 siódemki zamiast 4 siódemek, co innemi słowy wyraziwszy raz 14 i drugi raz 14 czyli razem 28 i t. d.

Wiele jest 8 razy 7?

Rozwiązując to zadanie rozkładamy 7 na 5 i 2; teraz mówimy 8 razy 5 jest 40 podług dawniejszego, zaś 8 razy 2 jest tyle co 8 a 8 t. j. 16; razem więc 40 a 16 jest 56, co właśnie jest iloczynem z 8 razy 7 i t. d.

Przy podobnych zagadnieniach sam nauczyciel oceni najlepiej na jakie czynniki uczniowie powinni liczby rozkładać.

Wiele jest 6 razy 18?

Przy mnożeniu liczby, w której jednostki i dziesiątki przychodzą używamy także rozkładania, a mianowicie, rozkładamy liczbę złożoną na jednostki i dziesiątki, gdyż zamiast powiedzieć w tem zagadnieniu, że mamy 18 szóstek, — mówimy, że mamy 10 szóstek i 8 szóstek,

czyli mamy 10 razy 6 i 8 razy 6, co czyni 60 i 48 razem 108 i t. d.

Gdy już dzieci mnożenie liczbami jednocyfrowemi dobrze pojęły, możnaby z nimi rozpocząć mnożenie liczbami wyższemi nad 10; jednakże ilość dziesiątek tak w jednym jak też i w drugim czynniku winna być ta sama, gdyż inaczej zachodziłyby niejakie trudności połączone z natężeniem umysłowem, które jako zbyteczność przy obliczaniu miejsca mieć nie powinny; i tak n. p. 16 razy 18; przy obliczaniu będziemy mnożyć w sposób następujący:

Jednostki jednej liczby [jak na boku przykład unaocznia] dodajemy do liczby drugiej, i pozostałą dziesiątką zaraz mnożymy, a zatem przez samo dodawanie wiemy pewną ilość dziesiątek, do których mamy jeszcze iloczyn z jednostek dodać; a więc 6 [przekreślone] od 16 dodajemy do 18 i otrzymujemy 24; przez pozostałą [po zabraniu 6 od 16] dziesiątkę mnożymy otrzymane 24, przez co dostaniemy 24 dziesiątek czyli 240, do tych 240 dodajemy iloczyn 48 powstały z jednostek 6 razy 8, i otrzymujemy 288 jako iloczyn z czynników 16 razy 18.

18×16	
6	10×6
24	
240	
48	
288	

W podobny sposób można obliczyć 15 razy 15, jeżeli tylko 5 ujęte z jednej 15 dodamy do drugiej 15 i otrzymane w ten sposób 20 przez pozostałą z pierwszej 15 dziesiątkę pomnożymy, co 200 czynić będzie, do tych 200 dodawszy iloczyn z jednostek 5 razy 5=25, otrzymamy wreszcie iloczyn 225.

Wiele jest 14 razy 16?

Licząc tym samym sposobem w takt powiemy: 200 a 24 jest 224 i t. d.

Używając tego samego fortelu przy mnożeniu, możnaby 98 razy 96 i t. p. przy jednakowych dziesiątkach w obu czynnikach obliczyć — jednakże dla dzieci wprawionych dopiero w mnożenie, jest podobne zagadnienie za trudne, dlatego radziłbym ich tylko większą tabliczkę mnożenia do największych czynników 20 razy 20 uczyć.

Uwaga. Jeżeli dziesiątki w obu czynnikach nie są jednakowe, to możnaby w tym celu użyć rozkładania większego co do dziesiątek czynnika i mnożyć podług wyżej wskazanych prawideł przez rozkładanie.

Dzielenie.

Tak samo jak wykazaliśmy przy mnożeniu, że 1 razy 5 jest 5 i t. p. czyli że 1 nic nie mnoży — możemy wykazać (także i przy dzieleniu, że 1 nic nie dzieli, albowiem mając 5 rozdzielić na jednego — to samo przez się jest jasnem, że takowe 5 oddaję mu nietknięte w całości, — z czego wynika, że 5 i t. p. podzielone przez 1 daje 5 i t. p. do ilorazu.

Następujące przykłady pouczą nas jak przez 5 i inne liczby dzielić należy:

Dzieląc 5 między pięciu damy każdemu po jedynce; dzieląc zaś 10 na 5 — to ponieważ 1 dziesiątka ma 2 piątki, a z każdej piątki przy dzieleniu na 5 po jednemu przypada, a zatem z 10 na 5 po 2 przypadać musi.

Wiele dostanie się jednemu, jeżeli 60 na 5 podzielimy? Przy dzieleniu 10 na 5 otrzyma każdy po 2, a ponieważ w 60 jest 6 dziesiątek, a zatem 6 razy po 2 t. j. 12 otrzyma każdy i t. d.

Wiele jest 98 przez 5? Przy odgadnieniu rozkładamy 98 na 90 i 8; 90 dzieląc na 5 to podług poprzedzającego każdy otrzyma po 18; — dzieląc zaś 8 na 5, to przypada na jednego po 1 i 3 pozostanie; a więc pierwej po 18 teraz po 1, — razem po 19 otrzyma każdy i 3 pozostanie jako reszta i t. d.

Przez liczby większe lub mniejsze od 5 dzielimy też w podobny sposób — dzieląc pierwej 1 dziesiątkę, jednakże tutaj musimy pilnie baczyć na pozostałą z tej 10 resztę, ażeby uniknąć myłki.

Wiele otrzyma jeden, jeżeli 34 na 4 podzielimy?

Jedną 10 dzieląc na 4 otrzyma każdy po 2 i 2 z tej dziesiątki pozostanie, ponieważ mamy 3 dziesiątki a więc 3 razy po 2 otrzyma każdy t. j. 6 i 3 razy po 2

t. j. 6 pozostanie, — te pozostałe 6 dodajemy do 4, to będziemy mieli jeszcze 1 dziesiątkę do podzielenia na 4, z czego każdy jak pierwej otrzyma po 2 i 2 się zostanie jako reszta; a zatem pierwszą razą każdy otrzymał po 6, teraz zaś po 2, razem więc otrzyma każdy po 8 i 2 jako reszta pozostaje i t. d.

Po wiele otrzyma każdy, jeżeli 70 na 8 podzielimy? W tem odgadnieniu można zupełnie tak dzielić jak przed tem — lub też można sobie postąpić w ten sposób, że pierwej obdzielimy po 5, przez co wydamy 40 z 70, — zaż pozostałe 30 dzielimy jak przed tem na 8 i damy każdemu pierwszą razą po 5, teraz po 3 a więc razem po 8; a 6 pozostanie i t. d.

Przy dzieleniu większych liczb przez większe liczby, uważamy także, czy nie możnaby obdzielać najpierw po 10 lub po 5 lub też jaką bądź mniejszą ilością.

Wiele jest 148 przez 12?

W odgadnieniu powiemy: obdzielając po 10, wydamy 12 razy 10 t. j. 120 i pozostanie nam 28; teraz obdzielamy jeszcze po 2, przez co rozdamy 2 razy 12 t. j. 24 i 4 pozostanie; przed tem otrzymał każdy po 10, teraz zaś po 2, a więc razem po 12 a 4 pozostaje i t. d.

Jeżeli dzieci z mnożenia zapamiętały dobrze z jakich czynników iloczyny powstają, to i dzielenie liczb, które tylko kilkoma jednostkami od takich iloczynów są różne, przez czynniki tychże iloczynow z łatwością wykonują, jak np. Podzielić 59 na 7. — W odgadnieniu zastanowimy się, czy nie znamy jakiego iloczynu nie o wiele rożniącego się od liczby 59 powstałego z czynnika 7 i drugiej jakiejkolwiek liczby; — tutaj przypomniemy sobie, że takim iloczynem jest liczba 56; — dzieląc 56 na 7 dodamy każdemu po 8, gdyż 7 razy 8 jest 56, a ponieważ zadaniem naszem było podzielić 59 na 7, — to jest jasnem, że każdy otrzyma po 8, przez co 56 rozdamy a 3 pozostanie i t. d.

U w a g a. Możnaby dzielenie z pamięci w ten sposób, jak nas przykład następujący poucza, wykonać, n. p. podzielić 60 na 7? W odgadnieniu powiemy: gdyby po 1

każdy otrzymał, to wzięliby 1 razy 7=7; po 2 wzięliby 2 razy 7 t. j. 14, po 3 . . . . 21, po 4 . . . . 28, po 5 . . . . 35, po 6 . . . . 42, po 7 . . . . 49, po 8 . . . . 53, z 60 i 4 pozostałoby do reszty, a więc przypada na jednego 8; a 4 pozostaje i t. d.

STATYSTYKA

zakładów naukowych i szkół.

Przyrzekliśmy w prospekcie wydanym na niniejszy kalendarz wprawdzie tylko statystykę *szkół* i dla tego położyliśmy taki tytuł na czele tego działu.

Zdaje nam się jednak, że dla każdego nauczyciela będzie pożądanem mieć nietylko samych szkół obraz ale i tych instytucji, które ze szkołami i z nauką w ogóle blizką styczność mają, jakoteż władz pod których zarządem lub nadzorem szkoły zostają.

Najwyższą instytucją naukową w kraju jest:

Akademja umiejętności w Krakowie.

Istniejące w Krakowie od r. 1816 Towarzystwo naukowe miało już pierwotnie, gdy powzięto myśl założenia go, przedstawiać Akademję umiejętności. Dla tego to statut zatwierdzony jeszcze w r. 1809 przez księcia Józefa Poniatowskiego nadawał mu nazwę „*Instytutu*“ na wzór istniejącej we Francji akademji nauk pod tą nazwą. Jednakże „*Instytut*“ nie wszedł w życie, a w r. 1816 założone zostało „*Towarzystwo naukowe*“, które postanowieniem cesarskiem z d. 28 Stycznia 1872 przemienione zostało w *Akademję umiejętności*.

Ważna to różnica. Towarzystwo bowiem naukowe jakkolwiek pod opieką i nadzorem rządu stało, było zawsze uważane za instytucję prywatną i utrzymywało się tylko z tych funduszów, które albo członkowie towarzystwa według statutu składali albo z datków i ofiar dobroczynnych.

Akademja jest instytucją publiczną, z funduszów publicznych utrzymywaną. Protektora jej, Zastępcę protektora, Prezesa i Sekretarza mianuje cesarz, członków wybor wymaga zaś potwierdzenia cesarskiego.

Akademja umiejętności w Krakowie jest pierwszą i jedyną dotąd tego rodzaju instytucją na całym obszarze ziem niegdyś rzeczpospolitę Polską stanowiących. Ukonstytuowała się dopiero i otwartą została uroczyście d. 8. maja 1873. Niewiele więc można powiedzieć o jej dotychczasowej działalności i postępie.

Większa część członków Akademji została wybraną z grona dawniejszego Towarzystwa naukowego, które zresztą istnieć nie przestało.

Akademja stoi pod naczelnym kierunkiem *Protektora*, którym jest brat cesarza *Arc. Karol Ludwik* i *Zastępcy Protektora*, którym został mianowany *hr. Alfred Potocki.*

Obok tych honorowych zwierzchników Akademji istnieje czynny zwierzchnik w osobie *Prezesa*. Do prowadzenia czynności urzędowych jest *Sekretarz generalny.*

Akademja dzieli się na trzy oddziały:

A) *filologiczny*, dla filologji, historji i sztuki.

B) *historyczno-filozoficzny* dla historji w ścisłem znaczeniu tego słowa, prawa, nauk społecznych, filozoficznych.

C) *matematyczno-przyrodniczy*, do którego należą wszystkie nauki na matematyce i prawidłach przyrody oparte.

Kandydatów na członków akademji wybierają odpowiednie Wydziały w ten sposób, że dwóch członków czynnych przedstawia ich piśmiennie. Dyrektor Wydziału zawiadamia o tem Wydział na najbliższem posiedzeniu, ten zaś dokonywa wyboru na ostatniem zebraniu przed publicznem posiedzeniem Akademji. Wybor stanowczy dokonywa się przez całą Akademję.

Przy założeniu Akademji weszli w jej skład oprócz wyżej wymienionych, protektora i wiceprotektora jako

prezes: *dr. Józef Majer* z Krakowa,

Sekretarz generalny: *Józef Szujski* z Krakowa.

Członkowie czynni:

a) w oddziale dla filologji, historji i sztuki.

Estreicher Karol, dyrektor bibl. uniw w Krakowie.

Fredro Alexander we Lwowie.

Klaczko Juljan, c. k. radca nadworny w Wiedniu.

Małecki Antoni, prof. literatury polskiej we Lwowie.

Mecherzyński Karol, emer. prof. lit. polsk. w Krakowie.

Siemieński Łucjan, współpracownik „*Czasu*“ w Krakowie.

Żebrawski Teofil, inżynier w Krakowie.

b) w oddziale historyczno-filozoficznym:

Bielowski August we Lwowie.
Dunajewski Juljan, prof. uniw. w Krakowie.
Kremer Józef, prof uniw. w Krakowie.
Pawłowski Franciszek, ksiądz kanonik obrz. łac. w Przemyślu.
Supiński Józef, ekonomista we Lwowie.
Szaraniewicz Izydor, prof. uniw. we Lwowie.
Szujski Józef, prof. uniw. w Krakowie.
Walewski Antoni, emer. prof. uniw. w Krakowie.

c) w oddziale matematyczno-przyrodniczym:

Biesiadecki Alfred, dr. med. prof. w Krakowie.
Czerwiakowski Ignacy, profesor botaniki w Krakowie.
Dietl Józef, dr. med. w Krakowie.
Kuczyński Stefan, prof. fizyki w Krakowie.
Majer Józef, dr. med. w Krakowie.
Skobel Frydryk, dr. med. w Krakowie.
Teichmann Ludwik, dr. med. w Krakowie.
Żmurko Wawrzyniec, prof. matematyki we Lwowie.

Oprócz tych przedstawieni zostali przez Wydziały przy uroczystem otwarciu Akademji następujący kandydaci do wyboru, który nastąpić ma na publiczném posiedzeniu Akademji, na

Członków czynnych: A) *krajowych*: a) w oddziale filol., hist. i sztuki: Dzieduszycki Maurycy we Lwowie, Łuszczkiewicz Władysław w Krakowie, ksiądz Pietruszewicz Antoni we Lwowie, Tarnowski Stanisław w Krakowie, Węclewski Zygmunt we Lwowie.

b) *w oddziale historyczno-filozoficznym*: Bojarski Alexander w Krakowie, Burzyński Piotr w Krakowie, Heyzmann Ulryk w Krakowie, Stadnicki Kazimierz we Lwowie, Zielonacki Jozafat z W. X. Poznańskiem, Zoll Fryderyk w Krakowie.

c) *w oddziale matematyczno-przyrodniczym*: Alth Aloizy w Krakowie, Czyrniański Emil w Krakowie, Karliński

Franciszek w Krakowie, Nowicki Maxymiljan w Krakowie, Piotrowski Gustaw w Krakowie, Strzelecki Felix we Lwowie.

B) *Pozakrajowi:* a) *w oddz. filol., histor. i sztuk*: Jireczek Józef, Miklosić Franciszek.

b) w oddz. histor.-filoz.: Palacki Franciszek;

c) w oddz. matem.-przyrodn: Hyrtl Józef, Rokitanski Karol.

C) *Zagraniczni:* a) *w oddz filol., hist. i sztuk*: Koźmian Stanisław w Dreznie, Kraszewski Józef Ign. w Dreznie, X. Malinowski Ign. w pruskiej Polsce, Mann Maurycy, Przyborowski Józef, Tyszyński Alexander.

b) *w oddz. histor.-filoz.*: Cieszkowski August, Hube Romuald, Libelt Karol, Maciejowski Wacł. Alex. Roeppel Ryszard, Stawiski Edmund, Theiner Aug. Wołowski Ludwik.

c) *w oddz. matem.-przyrod*: Domejko Ignacy, Frączkiewicz Augustyn, Szokalski Wiktor.

Korespondentów: a) w oddz. filol.-hist. i szt. Chodźko Alexander, Kaszewski Kazim., Kolberg Oskar, Nehring Wład., Odyniec Ant. Edw., Podczaszyński Bolesł., Spasowicz Wład., Wojcicki Kaz. Wład.

b) w oddz. histor.-filoz.: Hoffmann Karol. Kalinka Walery, Kętrzyński Wojc. Liske Xawery, Lubomirski Tadeusz, Noailles Henryk, Pawiński Adolf. Struve Henryk, Wagner Leon, Zaleski Bronisł., Zieliński Felix.

c) *w oddz. matem.-przyrodn.*: Brodowski Włodz. Girsztowt Polikarp Hoyer Henryk, Strassburger Edward, Skiba Edw., Tetmajer Józef, Zajączkowski Wład.

Członków rzeczywistych 23; Proponowanych członków czynnych 39; korespondentów 25.

Uniwersytety.

Uniwersytety zajmują między szkołami najwyższe miejsce. Sama ich nazwa wskazuje, że mają być szkołami dla wszystkich umiejętności, jakie należą do zakresu wiedzy ludzkiej.

W rzeczywistości wszakże tak nie jest.

Żaden uniwersytet nie obejmuje katedr na wszystkie umiejętności i nauki, w jakich by tylko człowiek mógł się

doskonalić, owszem są niektóre, zwłaszcza nauki potrzebne dla pewnych zawodów, zwykle wykluczone z uniwersytetów. Pewne gałęzie umiejętności są wszelako uważane za niezbędne w każdym uniwersytecie. Niewchodząc w poszczególny podział tych gałęzi (który może w każdym uniwersytecie jest inny) uważana jest tylko ta szkoła za uniwersytet, która ma katedry dla *czterech głównych gałęzi wiedzy ludzkiej*: 1) dla nauk filozoficzno-filologicznych, 2) prawniczych, 3) medycznych i 4) teologicznych.

Dla tego też tylko tę szkołę najwyższą nazywamy *uniwersytetem* zupełnym, która posiada dla tych czterech gałęzi nauk przynajmniej odpowiednią ilość wykładów a zatem odpowiednią ilość professorów i która ma prawo dla tych gałęzi nauk mianować *doktorów*. Uniwersytet zupełny posiada więc przynajmniej *cztery* wydziały (fakultety) i mianuje doktorów: *I filozofji II prawa III medycyny IV teologji.*

Taki *zupełny* uniwersytet mamy w Galicji tylko *jeden* t. j. w Krakowie.

Lwowska szkoła najwyższa nosi także nazwę *uniwersytetu* ale nie jest uniwersytetem zupełnym, bo brakuje jej wydziału *medycznego*.

Przy pierwotnem założeniu, przez cesarza Józefa II (dyplomem z 21 Października 1784) otrzymał był uniwersytet lwowski wszystkie 4 wydziały czyli fakultety z prawem graduowania doktorów filozofji, prawa, teologji i medycyny. We 20 lat później, w r. 1805 zwinął cesarz Franciszek uniwersytet lwowski i połączył go z krakowskim. We Lwowie zaś urządzono tak zwane *Lyceum* z osobnem prawem graduowania doktorów filozofji i teologji. W r. 1817 otrzymała szkoła najwyższa lwowska na nowo nazwę uniwersytetu z wydziałem teologicznym prawniczym i filozoficznym a zatem z prawem mianowania w tych oddziałach doktorów. Wydziału lekarskiego nie nadano temu uniwersytetowi i w tym stanie znajduje on się do dziś dnia. Pomimo tego gdy go nazwano prawnie uniwersytetem i nadano mu wszelkie prawa takim szkołom przysługujące, zaliczamy go tem radziej do uniwersytetów ile że mamy nadzieję iż w końcu przecież i ten dla tej części naszego kraju tak bardzo potrzebny wydział lekarski zostanie we Lwowie urządzony.

Mamy więc w kraju naszym *dwa* nniwersytety.

Ponieważ w statystyce liczby stanowią niejako ów kościoskład, około którego się układają inne części organiczne ciała politycznego i społecznego, więc bierzemy przedewszystkiem liczbowe stosunki obu tych uniwersytetów.

Na tak wielką przestrzeń, jaką zajmuje Galicja (1364.06 mil kwadr. austr. = 1425.78 mil kwadr. geogr.) nie jest to bynajmniej za wiele mieć dwa uniwersytety. Pomnijmy że przypada jeden uniwersytet na 713 mil kwadr. Jest to prawie taki sam stosunek jak w Prusiech gdzie jeden uniwersytet przypada na 711 kwadr. mil. ale stosunek ten pochodzi tylko ztąd, że królestwo pruskie samo ma stosunkowo mało uniwersytetów i że niektóre prowincje (jak Poznańskie) nie posiadają żadnego. Ten brak równoważy się wszelako dziś po zlaniu się Prus ze znaczną częścią Niemiec gdzie przypada jeden uniwersytet na 299 kw. mil. Zresztą pruskie uniwersytety są to uniwersytety niemieckie, a my mamy wszystkiego *dwa* na polskie ziemie (bo w warszawskim już zaprowadzono wykład moskiewski).

Stosunek ten wszakże: do obszaru ziemi, okazuje tylko niedokładnie znaczenie uniwersytetów dla oświaty. Dokładniej oznacza to stanowisko uniwersytetów stosunek ich liczby do ludności.

Co do obszaru n. p. są uniwersytety gęściej rozsypane w Belgji i Holandji niż Szwajcarji (które to kraje mają najwięcej stosunkowo uniwersytetów ze wszystkich krajów Europy). W Belgji przypada jeden uniwersytet na 134 mil kw., w Holandji na 199 m. kw. w Szwajcarji na 250 m. kw.

Ale w stosunku do ludności ma się rzecz inaczej. W Belgji przypada jeden uniwersytet na 1,207.330 mieszkańców, w Holandji na 1,217.356 mieszk., w Szwajcarji tylko na 890.115 mieszk.

W tej mierze okazuje się Galicja wielce upośledzoną, bo przypada jeden uniwersytet na 2.709,008 mieszkańców. Jest to stosunek o wiele lepszy niż w Rosji (gdzie jeden uniwersytet na 7.402 770 mieszk. przypada) lepszy niż w całej monarchji austrjacko-węgierskiej (jeden na 5,030.604 mieszk.) nawet niż w części Austrji po tej stronie Litawy (jeden na 3,373.706 mieszkańców) ale gorszy niż we wszystktch in-

nych krajach Europy. Ale możemy się pocieszyć tem że w Prusiech nie lepszy jest stosunek, bo tam przypada 1 uniwersytet na 2,810.285 mieszkańców.

Stosunek ilości uniwersytetów do ludności w ogóle świadczy wprawdzie już poniekąd o poczuciu potrzeby wyższej oświaty ze strony tej ludności, bo gdyby uczniów był natłok w uniwersytetach, to w końcu musiałby rząd nowe zakładać. Ale wiadomo że inne okoliczności mają na to wielki wpływ mianowicie polityka rządów, które nieraz bywają nieprzychylne szerzeniu wyższej oświaty, brak finansowych środków ii.

W każdym razie świadczy większa ilość szkół najwyższych, podobnież jak dobre i staranne tychże urządzenie bardziej o troskliwości władz rządzących o wyższą oświatę niż o poczuciu potrzeby takowej w ludności.

Dowodzi to tylko że ludność pewnego kraju ma większą lub mniejszą możność korzystania z wyższej oświaty, ale czy ona rzeczywiście z niej korzysta na to musimy gdzie indziej szukać odpowiedzi.

Odpowiedź jest bardzo prosta: im większy procent całej ludności stanowią uczniowie uniwersytetów, tem większa jest w ludności tego kraju dbałość o wyższą oświatę.

Otoż obliczmy się w tej mierze.

Liczba uczniów zapisanych na uniwersytecie lwowskim w kursie zimowym r. 1872/3 wynosiła 983
W krakowskim była w szk. r. 1871/2 średnia liczba . . 633

Razem uczniów uniwersyteckich w Galicji . . . 1616
To stanowi w stosunku do całej ludności wynoszącej 5.416.742 mieszkańców 0.00029 całej ludności czyli 29 uczniów na 100000 mieszkańców, albo jeden uczeń na 3.448 mieszkańców. W stosunku zaś do męzkiej ludności, która wynosi w Galicji (z krakowskiem) 2,660.704 przypada 6 uczniów uniwersyteckich na 10000 mężczyzn czyli jeden uczeń na 1666 mężczyzn.

Stosunek ten nie jest niekorzystny w porównaniu z innemi krajami, albowiem Prusy nie liczą więcej jak 55 uczniów na 100000 męzkiej ludności czyli 1 ucznia na 1818 mężczyzn.

W całej monarchji austrjackiej przypada 20 uczniów na 100.000 mieszkańców czyli jeden uczeń na 4.307 mie-

szkańców w ogóle, a w stosunku do mezkiej ludności 1 na 2109 mężczyzn.

Większa liczba uczniów uniwersyteckich nie świadczy jednak jeszcze bynajmniej o stopniu oświaty w kraju. Zależy tu bardzo wiele od urządzenia uniwersytetów. Gdybyśmy tylko podług tych liczb sądzili musielibyśmy stawiać *Hiszpanję* najwyżej w Europie pod względem oświaty tam jest stosunek uczniów uniwersyteckich do ludności najkorzystniejszy, przypada bowiem 1 uczeń na 1500 mieszkańców.

Od r. 1872 zaprowadzone zostały w uniwersytecie lwowskim języki polski i ruski jako wykładowe; pierwszy to jest rok zatem który wykazuje we wszystkich wydziałach katedry polskie i ruskie w programie odczytów jaki co pół roku bywa wydawany.

Co do liczby katedr i wykładających należy zwrócić uwagę na różnicę między etatem systemizowanym a rzeczywistym. Z tego porównania okaże się, że wiele katedr jest nieobsadzonych albo że liczba systemizowanych miejsc nie jest zapełnioną.

Uniwersytet lwowski liczy profesorów (zwyczajnych i nadzwyczajnych) nauczycieli, suplentów, docentów i adjunktów *56*, oprócz tego 19 urzędników i sług nie należących do grona nauczycieli. Personał uniwersytetu obejmuje więc 75 osób.

Krakowski uniwersytet liczy 71 profesorów, nauczycieli, suplentów i docentów, nadto zaś 44 osób nie należących do grona nauczycieli. Pesonał krakowskiego uniwersytetu składa się więc z 115 osób.

Siły naukowe uniwersytetu krakowskiego są w ogólności liczniejsze niż lwowskiego. Nietylko bowiem większą jest ilość profesorów i nauczycieli tam zatrudnionych ale i zakładów pomocniczych do praktycznych ćwiczeń, gabinetów i t. p. jest więcéj w Krakowie niż we Lwowie. Pochodzi to głównie ztąd, że Kraków posiada fakultet lekarski, do którego należy sześć kabinetów, pięć klinik, zakład patologiczno-chemiczny; powtóre że w Krakowie istnieje obserwatorjum astronomiczne i gabinet archeologiczny, czego wszystkiego Lwów niema.

Techniczne szkoły najwyższe.

Do najwyższych zakładów naukowych zaliczamy także Akademje techniczne, których Galicja wraz z Księstwem Krakowskiem posiada dwie, podobnież jak dwa uniwersytety. Stósunek tych zakładów do obszaru ziemi i do ludności jest taki sam, jak uniwersytetów.

Inaczej ma się jednak rzecz pod względem stosunku, jaki zachodzi miedzy ilością uczniów a ludnością.

Akademja techniczna we Lwowie liczyła w r. 1872

uczniów na oddziale technicznym	250
„ na oddziale handlowym	16
Razem . .	266

Instytut techniczny w Krakowie liczył w roku szkolnym 1872/3:

na oddziale technicznym	303
W szkole sztuk pięknych	32
W szkole muzycznej	62
Na wykładzie rachunkowości kupieckiej	22
Razem	419

Widzimy więc przedewszystkiem, że co do bezwględnéj liczby uczęszczających na zakłady techniczne w Krakowie i Lwowie zachodzi zupełnie inny stosunek niż co do uniwersytetów. Jak bowiem Lwów ma prawie o 50% uczniów uniwersyteckich więcej niż Kraków, tak Kraków ma prawie o tyle więcéj uczniów na zakładzie technicznym niż Lwów.

Gdy weźmiemy ogólną liczbę z obydwóch zakładów w porównaniu z uczniami uniwersytetów, to nam się przedstawia stosunek jak 1 do 2.373.

Stosunek uczniów obydwóch zakładów technicznych do ludności przedstawia się w następujący sposób: Ilość wszystkich uczniów wynosi 685 to jest 0.00012 całej ludności, czyli 12 uczniów na 100.000 mieszkańców albo jeden uczeń na 8.333 mieszkańców. Gdy weźmiemy stosunek liczby uczniów do mezkiej ludności, która wynosi, jakeśmy już wyżej wspomnieli 2,660.704, to stanowią uczniowie zakładów technicznych 0.00025, czyli 25 uczniów na 100.000 mężczyzn podczas gdy uniwersyteckich uczniów przypada 60 na tę samą liczbę mężczyzn. Wyraziwszy ten stosunek inaczej mamy jednego ucznia

na 4 00) mieszkańców, podczas gdy uniwersyteckich przypada jeden na 1666.

Z tych liczb wyciągamy wniosek, że popęd ku naukom technicznym nie jest tak wielki jak ku naukom uniwersyteckim, ale tłumaczy się to tem, że uniwersytety obejmują kilka różnorodnych zawodów w których młodzież umieszczenia szuka, podczas gdy zakłady techniczne nie mogą młodzieży przysposabiać do tak różnorodnych zawodów.

Tu jest miejsce, abyśmy się bliżej przypatrzyli organizacji obydwóch zakładów technicznych. Przedewszystkiem nadmienić musimy, że zakład lwowski, jakkolwiek jest młodszy od krakowskiego, bo lwowski jest założony w r. 1844, krakowski zaś w r. 1833. został jednak Cesarskiem postanowieniem z dnia 9 Października 1872 roku wyżej postawiony, niż krakowski. Pod nazwą Akademji technicznej otrzymała ta szkoła podobne prawa, jak mają uniwersytety; ma ona urządzenie autonomiczne, gdyż grono profesorów ma prawo wybierać z pośród siebie rektora i prorektora, jakoteż dla pojedyńczych działów dziekanów, Akademja techniczna jest podzielona na 3 szkoly: 1) szkołę inżynierji, 2) szkołę budownictwa, 3) szkołę chemji.

Oprócz tego dzieli się akademja na oddział techniczny i oddział handlowy.

Instytut techniczny w Krakowie dzieli się na 4 oddziały: 1) oddział techniczny 2) szkołę sztuk pięknych 3) szkołę muzyczną 4) oddział handlowy. Z tego też powodu ma instytut techniczny krakowski większą ilość profesorów i nauczycieli niż Lwowski; jest ich w Krakowie 27 we Lwowie zaś 21.

Szkoły średnie.

Szkoly średnie pozostają pod kierownictwem władzy osobnej, stojącej za obrębem szkół a niewybieranej z grona profesorów i przez profesorów jak to ma miejsce na uniwersytetach i akademjach technicznych.

Zwierzchnictwo najwyższe w kraju nad szkołami średniemi dzierzy *Rada szkolna krajowa.*

Rada szkolna krajowa składa się z Namiestnika, jako przewodniczącego, który ma prawo wyznaczyć ze swego ramienia zastępcę, z referendarza Namiestnictwa do spraw szkolnych (obecnie jest dwóch) z dwóch inspektorów, których Namiestnik na posiedzenie powołuje, z dwóch duchownych, których Cesarz wyznacza, jednego członka Wydziału krajowego, z dwóch delegatów Rad miejskich (t. j. lwowskiej i krakowskiej) z dwóch osób zaszczytnie znanych w zawodzie naukowym przedstawionych przez Wydział krajowy a mianowanych przez Cesarza. Mandat tych ostatnich czterech czlonków Rady szk. kraj. trwa trzy lata; członek Wydziału krajowego urzęduje przez czas mandatu otrzymanego od Wydziału krajowego (a zatem niedłużej jak 6 lat, bo tak długo trwa mandat samego Wydziału kraj.)

Pięciu więc członków Rady szkolnej kraj. mają ograniczony czas urzędowania, czas urzędowania referenta spraw szkolnych zależy od Namiestnika, zaś reprezentantów stanu duchownego od Cesarza.

Członków Rady szkolnej jest zatem 10 a do kompletu na posiedzeniach potrzebna jest obecność 6

Ilość szkół średnich wynosiła podług urzędowego sprawozdania Rady szkoln. kraj. z końcem 1871 roku 25. Obecnie przybyło 2 szkół. Jest więc wszystkich 27.

Między temi jest 22 gimnazyów a 5 szkół realnych.

Stosunek ilości szkół średnich do obszaru ziemi jest więc taki, że jedna szkoła średnia przypada na kwadr. mil 52.77. Jestto stosunek pomyślniejszy niż był jeszcze przed rokiem, ale zawsze jeden z najniepomyślniejszych w Europie, gdyż tylko w Rosji, Szwecji i Norwegji przypada jedna szkoła średnia na większą ilość mil kwadratowych (w Rosji na 528, w Szwecji i Norwegji 145.52 mil kw.) w Hiszpanji przypada jedna szkoła średnia na 50 mil kw. podczas gdy w całej monarchji austrjackiej przypada 1 szkoła średnia na 29 mil kw a w połowie po tej stronie Litawy położonej 1 szkoła na 26 mil kw. czyli 2 szkoły średnie na 1 galicyjską.

Jeszcze bardziej niepomyślnym okazuje się stan szkół średnich w Galicji gdy weźmiemy ich stosunek do ludności. W tej mierze jest na całą Europę tylko jedna Rosja gorzej

postawioną, gdzie przypada 1 szkoła średnia na 339.465 mieszkańców, podczas gdy w Galicji ma się stosunek jak 1 : 216.720, w monarchji austrjackiej 1 : 100.098, a po tej stronie Litawy do 107.540, w Szwecji i Norwegji jeden na 61.690, w Prusiech na 61.326. O ileż niżej stoi w tej mierze Galicja od *Szwajcarji*, która przewyższa pod względem szkół średnich wszystkie kraje Europy i ma jedną szkołę średnią na 2.32 mil kw. a na 8242 mieszkańców.

Również niekorzystnie wypada w tym względzie porównanie Galicji z innemi prowincjami monarchji, bo i tu zajmuje ona ostatnie miejsce. Dziwnym składem rzeczy zajmuje między prowincjami austrjackiemi *Dalmacja* pierwsze miejsce co do stosunku ilości szkół średnich do ludności wypada tu 1 na 49.200 podczas gdy w Szlązku który ma bardzo znaczną ilość tych szkół przypada 1 na 63.947.

Uczniów liczba wynosiła w r 1871 we wszystkich szkołach średnich 8833 publicznych a 307 prywatnych czyli razem 9140 t. j. w stosunku do ludności prawie 1 uczeń na 592 mieszkańców a w stosunku do męzkiej ludności 1 uczeń na 291 mężczyzn.

W roku szkolnym 1872/3 było zapisanych uczniów 10092. Niewiemy czy wszyscy wytrwali do końca roku; jeżeli tak było (o czem wątpić należy) to przyrost wynosiłby 0.1 przeszłorocznej liczby. Pouczeni „*Sprawozdaniem*“ Rady szkolnej musimy wnioskować, że liczba uczniów pomnożyła sie w szkołach średnich w tym roku, ale czy tak znacznie o tem musimy powątpiewać, bo z tego samego sprawozdania widzimy, że od r. 1868 do 1871 liczba uczniów tych pomnożyła się tylko o 1235 t. j. 0 156 liczby uczniów z r. 1868.

Z tej sumy uczniów szkół średnich przypada

na gimnazja	z końcem r. 1871,	7694
na szkoły realne	„ „	1338

Przybytek uczniów stosunkowo największy jest w szkołach realnych. Największy wzrost wykazuje wyższa szkoła realna w Krakowie, gdzie ilość uczniów z końcem r. 1871 była o 122.47% większa niż w r. 1868. We Lwowie było więcej o 98.64%

w Brodach	„	„	„	86.85%
w Tarnopolu	„	„	„	68.25%
w Jarosławiu	„	„	„	41.12%

tylko w *Śniatyńskiej* szkole realnej (niższej) okazał się ubytek o 13.45%.

Wszystkie te szkoły są po części nowo założo ne, po części zaś (tam gdzie dawniej istniały) zreformowane; z tąd się tłómaczy napływ młodzieży do tych szkół. Odpowiedzały one potrzebie społecznej dawno uczuwanej a niezadowolonej.

Niebył ten przybytek uczniów w szkołach realnych tylko skutkiem przenoszenia się z gimnazjów do szkół realnych, bo i liczba uczniów gimnazjalnych wzrosła w perjo dzie od r. 1868 do 1871 chociaż nie tak znacznie jak liczba uczniów szkół realnych. Mianowicie w gimnazjach wyniosł przybytek w tych latach 458, w szkołach realnych 777. Ponieważ zaś w r. 1868 jeszcze było mniej szkół realnych i nie były podniesione do tej stopy na jakiej dziś stoją, podczas gdy urządzenie gimnazjów i liczba ich nie uległy takiej zmianie, więc przybytek uczniów w gimnazjach jest powolny podczas gdy w szkołach realnych jest tak szybki, że n. p. we Lwowie okazuje się dziś potrzeba drugiej szkoły realnej. W procentach wyniósł ten przybytek uczniów w gimnazjach w perjodzie od r. 1868 do 1871 ilość 6.31% w realnych zaś 120.09%.

Ważnym jest także stosunek uczniów pod względem narodowości i wyznań religijnych.

Z końcem roku szkolnego 1871 było w średnich szkołach uczniów: Polaków 6402; Rusinów 1807: Innych Słowian 21; Niemców 74; Żydów 818; innych narodowości 18.

Gdy porównamy te liczby z ludnością całego kraju podług narodowości uważaną to okaże się że między Polakami przypada jeden uczeń na 388 mieszkańców między żydami 1 na 703, między Rusinami zaś 1 na 1287 mieszkańców tej samej narodowości.

Mając zawsze na oku perjod od r. 1868 do r. 1871 uważamy że ilość uczniów Polaków statecznie wzrasta; co do Rusinów objawiła się fluktuacja która w końcu wydała korzystny rezultat, było bowiem *Rusinów* w szkołach średnich w 1867 roku 1770, w r. 1869 spadła ta liczba na 1760, w r. 1870 wzrosła tylko do 1765, dopiero w r. 1871 okazał się znaczny przyrost bo do 1807.

Najwięcej wzmogła się stosunkowo ilość uczniów starozakonnych, bo z 596 urosła do 818. Statecznie się zmniejsza

liczba uczniów *Niemców*, spadła bowiem w tym perjodzie ze 164 na 74.

Co do innych *Słowian* utrzymuje się prawie ciągle ten sam stosunek, fluktuacja była następująca: 21, 17, 20, 21.

Uderzającą jest fluktuacja co do innych obcych narodowości; przedstawia się ona w następującym szeregu liczb: w r. 1868: 17, r. 1869: 55, 1870: 16, 1871: 18.

Najwięcej uczęszcza tych cudzoziemców do szkoły realnej w Śniatynie (8, 10, 11). Różnica w r. 1869 pochodzi ztąd że wtedy uczęszczało do drugiego (t. j. niemieckiego) gimnazjum 37 cudzoziemców którzy już w r. 1870 co do jednego gdzieś zniknęli.

Stosunek uczniów podług wyznań mało się różni od stosunku według narodowości.

Mamy w r. 1871 wyznania rzymsko-katolickiego uczniów 6408, grecko-katol. 1809, grecko wschodniego 1 (we Lwowie na niem. gimn.), ormiańskiego 31 (najwięcej we Lwowie 9, w Śniatynie 8); protestantów 59 (we Lwowie 35), kalwinów 12 (z tych w Krakowie 10) starozakonnych 816*) innych wyznań 2.

Nauczycieli było w tych szkołach 452, coby w stosunku do ilości uczniów przedstawiało jednego nauczyciela na 20 uczniów. Między temi było 179 zastępców (suplentów) 63 niezatwierdzonych jeszcze nauczycieli, co wskazuje na to że większa część nauczycieli składa się z ludzi młodych, jakoż na to samo wskazuje i ta okoliczność że w powyższej liczbie znajduje się 195 niemających więcej jak 5 lat służby a 88 od 5 do 10 lat. Niedowodzi to wprawdzie iżby wszyscy nieliczący wielu lat służby nauczyciele byli młodymi ludźmi, gdyż mamy wypadki że w skutek zmiany systemu powołani zostali na posady nauczycielskie mężowie zasłużeni i w dojrzałym będący wieku, których dawniejsze przepisy nie dopu-

---

*) Zwracamy przytem uwagę że w Sprawozdaniu Rady szk. kraj. zaszła pomyłka bardzo rażąca, bo zamiast *Brody* wydrukowano *Bochnia*, tak że mógłby kto sądzić jakoby najwięcéj żydów było w bocheńskiej szkole, podczas gdy to się odnosi do brodzkiej. Jest tam 114 żydów na 191 uczniów.

szczały do publicznej służby nauczycielskiej; ale na wszelki wypadek składa się większa część tych sił nauczycielskich z ludzi młodych.

Szkoły ludowe.

Szkoły ludowe wzięło nowsze ustawodawstwo pod szczególną opiekę i cały zarząd tych szkół otrzymał zupełnie nową organizację.

Najwyższą zwierzchnością nad szkołami ludowemi w kraju jest *Rada szkolna krajowa*, o której mówiliśmy już wyżej.

Drugorzędną władzą kierującą szkołami ludowemi są Rady szkolne okręgowe. Okręgowych Rad szkolnych powinno według ustawy z 3 sierpnia 1873 istnieć w kraju 37. Dotychczas wszelako mamy tylko 22 Rad szkolnych okręgowych, mianowicie nie mają jeszcze osobnych Rad szkolnych okręgi: Drohobycki, Gorlicki, Grodecki, Husiatyński, Kałuski, Mielecki, Mościski, Myślenicki, Nadworniański, Pilzneński, Rohatyński, Ropczycki, Śniatyński Sokalski, Zaleszczycki.

Pochodzi to ztąd że teraźniejszy skład Rad szkolnych okręgowych opiera się jeszcze na rozp. min. z d. 1. Grudnia 1870 które dzieli kraj na 20 okręgów szkolnych a dla Lwowa i Krakowa ustanawia osobne okręgi miejskie, zatem razem 22.

W skład Rady szk. okr. wchodzi: Starosta powiatu, w którym Rada ma swoją siedzibę jako Przewodniczący; Zastępca przewodniczącego wybrany przez Radę; duchowni reprezentanci wyznań i obrządków liczących więcej niż 2000 dusz w okręgu, mianowani przez władze kościelne lub gminy wyznaniowe; dwóch reprezentantów zawodu nauczycielskiego, z których jednego wybiera zgromadzenie nauczycieli okręgu szkolnego, drugim jest albo dyrektor seminarjum nauczycielskiego, albo jeżeli takowego niema w okręgu dyrektor jednej ze szkół ludowych, którego wyznacza Rada szk. kraj.; delegaci Rad powiatowych, inspektorowie szkolni okręgowi.

Dzisiejsze Rady szkolne składają się wszystkie razem z 235 członków, na każdą Radę przypada najmniej 9 a najwięcej 13 (z tylu członków składa się Rada szkolna okręg. w Czortkowie).

Trzeciorzędną władzą szkolną nadzorującą bezpośrednio szkoły ludowe, są Rady szkolne miejscowe, które dopiero

w r. 1872 zostały zaprowadzone i których ilość i skład jeszcze tylko niedokładnie mogłyby być podane.

Przystępujemy więc do statystyki samychże szkół ludowych.

Szkół tych wszelkiego rodzaju było w kraju w 1871/2 roku szkolnym: 2322. Ponieważ w kraju liczymy 5936 gmin więc przypada 1 szkoła na $2^1/_2$ gminy, a pod względem przestrzeni 1 szkoła na 0.61 mil kw. t. j. jedna na $^1/_2$ mili kw. W stosunku do ludności zaś 1 szkoła na 2333 mieszkańców.

Szkoły te miały w r. 1871 uczniów 156015; wypadał więc jeden uczeń na 34 mieszkańców czyli w procentach wyraziwszy 32.22% całej ludności. To jeszcze nie wykazuje nam tak dobitnie chęci mieszkańców do korzystania ze szkół, jak stosunek uczniów uczęszczających do szkół do ilości dzieci które powinny chodzić do szkoły. Ilość dzieci obowiązanych do szkoły w r. 1871 wynosiła 396.930 uczęszczało zaś rzeczywiście tylko 156.015, albo 39% czyli jedno na 2.5 t. j. dwoje dzieci uczęszcza do szkoły na 5 obowiązanych do uczęszczania, a zatem $^3/_5$ dzieci któreby powinne chodzić do szkół usuwa się od takowych i zostają bez wszelkiej nauki.

Między obowiązanemi do nauki szkolnej było chłopców: 223970, dziewcząt 172960, z tych uczęszczało do szkół chłopców 95.380, dziewcząt 60635. Liczba więc chłopców chodzących do szkoły wynosiła 0.42, dziewcząt zaś 0.31, a zatem chłopców mniejsza połowa a dziewcząt mniej niż trzecia część.

Godnym uwagi jest stosunek płci pod względem wyznania religijnego. Między dziećmi *rzymsko-katol. obrz.* było chłopców 51982, dziewcząt 36464, uczęszczających do szkoły, t. j. 1.42 chłopca na 1 dziewczynę albo raczej 142 chłopców na 100 dziewcząt.

Inaczej ma się rzecz między dziećmi grecko-katolickiego obrządku. Tu chodzi jedna dziewczyna na 2.37 chłopców czyli 100 dziewcząt na 237 chłopców.

Między ewangielickiemi jest stosunek ten dla płci żeńskiej korzystniejszy niż między katolikami, bo tu chodzi do szkoły na 1999 chłopców 1529 dziewcząt czyli 100 dziewcząt na 130 chłopców.

Najpochopniejszą jest płeć żeńska do uczęszczania do szkoły między *starozakonnymi*. Przypada tam bowiem na 4379 chłopców 6492 dziewcząt t. j. 148 na 100 czyli prawie 1½ raza więcej dziewcząt niż chłopców chodzących do szkoły. Świadczy to wprawdzie na korzyść płci żeńskiej, ale na niekorzyść płci męzkiej. W ogóle frekwencja żydowskich dzieci w stosunku do ludności jest znacznie mniejsza niż chrześciańskich bo wynosi tylko 18.88% ludności.

Nauczycieli i nauczycielek wszelkiej kategorji było w r. 1871 w szkołach ludowych 3051 a zatem w średnim sosunku 17 nauczycieli na 10 szkół, zaś w stosunku do uczniów 1 nauczyciel na 51 uczniów.

Liczba powyższa nauczycieli składa się z 2173 dyrektorów i nauczycieli, 532 pomocników, 208 nauczycielek i 95 pomocnic, oraz 43 pobocznych pomocników i pomocnic. Z tego widzimy że nauczycielek liczba jest znacznie mniejszą niż nauczycieli a nawet chociaż liczba uczennic jest znacznie mniejszą niż liczba uczniów męzkiej płci to jednak jest nauczycielek ilość w stosunku do uczennic bardzo małą. Podczas gdy bowiem jeden nauczyciel przypada na 35 uczniów, to nauczycielka przypada jedna na 73 uczennic.

Pochodzi to zapewne ztąd że dotychczas płeć żeńska miała nierównie mniej sposobności kształcenia się w zawodzie nauczycielskim. Jakkolwiek bowiem niedostateczne były dawniejsze szkoły nauczycielskie dla mężczyzn to jednak istniała ich stosunkowo znaczna liczba, podczas gdy dla kobiet było ich bardzo mało. Obecnie w najnowszych czasach urządzono szkoły nauczycielskie czyli tak zwane seminarja dla obojej płci.

Seminarjów nauczycielskich istnieje 9, z tych jest 6 męzkich, 3 zaś żeńskie. Instytucje te zbyt są młode w naszym kraju, abyśmy mogli wiele donieść o ich rozwoju. Istnieją one dopiero od r. 1871 i 1872. Z każdem seminarjum jest połączona szkółka dla praktycznych ćwiczeń uczniów seminarjów. Jak wielką jest potrzeba takich szkół okazuje sama frekwencja, a co najgodniejsza uwagi że frekwencja żeńskich seminarjów przewyższa frekwencję męskich.

We wszystkich seminarjach nauczycielskich męzkich było z początkiem roku szkolnego 1872 uczniów 237, w żeń-

skich zaś było uczennic 238; z tych przypadło na Lwowskie sem. męzkie 78, żeńskie 96; krakowskie męzkie 38, żeńskie 111; Rzeszowskie męzkie 33; Nowosandeckie męzkie 32; Tarnopolskie męzkie 26; Stanisławowskie męzkie 30; Przemyskie żeńskie 31.

Liczba kandydatek nauczycielskich pomnożyła się od r. 1869 o 136 podczas gdy liczba męzkich kandydatów się zmniejszyła.

Pochodzi to ztąd, że mężczyźni mają otwarte pole w różnych innych zawodach i sposobność kształcenia się tak, iż zawód nauczyciela ludowego jest jednym z pośledniejszych; przeciwnie zaś kobiety nietylko że mają jeszcze w zawodzie nauczycielskim obszerne pole (gdyż brak jest nauczycielek, jakeśmy to już wykazali) ale nadto seminarja są dla mniej zamożnych jedyną szkołą, gdzie mogą nabyć wyższego wykształcenia, choćby się nawet nie sposobiły na nauczycielki.

Nauczycieli i nauczycielek liczą seminarja 107; są to więc zakłady naukowe najobficiej zaopatrzone w siły nauczające bo przypada jeden nauczyciel lub nauczycielka na 4 uczniów lub uczennic.

Na tem kończymy nasz pogląd statystyczny, ograniczając się w tym roku na stosunki ilości osób, czyli aby użyć wyrazu używanego w statystyce, zaludnienia zakładów naukowych; ich ustrój, rozkład czynności, ekonomiczne stosunki wreszcie porównawcze ustawienie musimy dla braku czasu i miejsca odłożyć do następnego rocznika.

SZEMATYZM SZKÓŁ I NAUCZYCIELI.

C. k. Uniwersytet Lwowski.

Senat akademicki.

Etat systemizowany.

1 rektor, 1 prorektor, 3 dziekanów, 3 pro-dziekanów i 3 asesorów senatu.

Rektor magnificus.

X. Filarski Wojciech, dr. teol.

Pro-rektor.

Małecki Antoni dr. filoz, prof. jęz. polsk. i liter. polsk.

Dziekani wydziałów.

X. Watzka Józef, dr. teolog.
Fangor Andrzej, dr. praw.
Czerkawski Euzebjusz, dr. fil.

Pro-dziekani wydziałów.

X. Sembratowicz Sylwester, dr. teologji.
Buhl Edward, dr. praw.
Kreutz Feliks, dr. filozof.

Asesorowie senatu.

X. Sarnicki Klemens, dr. teol.
Liske Franciszek Xawery dr. filozof.
Gryziecki Felix, Dr. praw.

Grono profesorów wydziału teologicznego.

Etat systemizowany.

6 zwyczajnych profesorów, 3 docentów, 3 adjunktów.

Dziekan i przewodniczący.

X. Watzka Józef, dr. teolog.

Prodziekan.

X. Sembratowicz Sylwester, dr. teolog.

Profesorowie.

X. Delkiewicz Józef, dr. teolog. zwycz. publicz. prof. histor. kościel.

X. Kostek Franciszek, dr. teolog. zwycz. publicz. prof. teologji, pastor. z wykładem ruskim i pedagogiki.

X. Filarski Albert, dr. teolog., zwycz. publicz. prof. teolog. moraln.

X. Watzka Józef, dr. teolog. zwycz. pub. prof. biblii nowego zakonu i exegetyki wyższej.

X. Sarnicki Klemens, dr. teolog. kapłan zakonu Bazyl. zwyczaj. publ. prof. studjum biblijnego starego zakonu i wschodnich języków.

X. Lewicki Rudolf, dr. teolog. docent teolog. pasterz z wykładem polskim.

X. Paliwoda Marceli, dr. teolog. pryw. docent prawa kanonicz. na wydz. teolog.

1. adjunkt X. Kloss Ludwik, dr. teolog. prefekt łacińsk. małego seminarjum.

2. adjunkt X. Mielnicki Józef, dr. teolog. prefekt gr. k. seminarjum.

Grono profesorów wydziału prawniczego.

Etat systemizowany.

6 zwyczajnych i 6 nadzwyczajnych profesorów, z nieoznaczoną liczbą suplentów i docentów.

Dziekan i przewodniczący.

Fangor Andrzej, dr. praw, zwycz. publ. prof. austr. i dawn. polsk. prawa cywil.

Pro-dziekan.

Buhl Edward, dr. praw. i filozofii, zwycz. publ. prof. histor. państw. i prawa niemieck. tudzież tegoż prawa powszech. prywatn. i ustaw skarb.

Profesorowie.

Buhl Edward, j. w.

Kabat Maurycy, dr. praw, zwycz. publicz. profesor postęp. cywiln.

Źródłowski Ferdynand, dr. praw. zwycz. publ. prof. prawa rzymsk.

Gryziecki Felix, dr. praw, nadzw. publ. profes. austr. prawa karn.

Piętak Leonard, dr. pr., nadzw. publ. prof. prawa handl. i weksl.

Biliński Leon, dr. praw, nadzwycz. publ. profes. ekon. społecz. umiej. skarb. i polityki gospod.

Pilat Tadeusz, dr. praw, nadzw. publ. prof. austr. prawa admin. i statystyki.

Łopuszański Emil, dr. praw, adjunkt c. k. prokur. skarbu, suplent cywilnego postę. sąd. z wykł. ruskim.

Kozma Szczepan, sekr. i notar. c. k. uniwer. suplent rachun. państwowej na uniwers. i rachunkowości kupieck. i umiejętności handlowej, jakoteż towaroznawstwa przy techn. akadem. członek tow. rolniczo-przyr. i krajoznawstwa w Bernie.

Weigel Józef, dr. med i chir. suplent med. sąd. na wydz. prawn.

Ogonowski Aleksander. dr. praw, supl. austr. prawa prywatn. z wykł. ruskim.

Rittner Edward, dr. praw. koncep. c. k. Namiestnictwa, docent pryw. austr. kanon. prawa.

Dobrzański Jan, dr. praw. docent pryw. austr. prawa i postęp. karnego z wykładem ruskim.

Kulczycki Teodor, radca rach. przy c. k. dyrek. skarbu, czł. gal. tow. gosp. docent rachunkow. rząd. z wykładem polskim.

Br. Canstein Raban, dr. praw, adj sąd. docent austr. prawa handlowego i wekslowego.

Balasits August, dr. praw. docent austr. postęp. sąd. cywiln.

Grono profesorów wydziału filozoficznego.

Etat systemizowany.

12 zwyczajnych, 1 nadzwyczajny profesor, nieoznaczona liczba suplentów i docentów.

Dziekan i przewodniczący.

Czerkawski Euzebjusz, dr. filoz. zwycz. publicz. prof. filoz. i pedagogiki.

Pro-dziekan.

Kreutz Feliks, dr. filoz. nadzw. publ. prof. mineralogji.

Profesorowie.

Schmidt Hermann Maxymilian, dr. med. zwycz. publ. prof. uniwer. zoologii.

Małecki Antoni, dr. filoz., prof. polsk. jęz. i literatury.
Wróbel Jan, dr. filozof. zwyczaj. publ. prof. klas. filologii.
X. Ogonowski Emiljan, dr. filozof. zwycz. publ. prof. rusk. języka i literatury.
Żmurko Wawrzyniec, zwycz. pnbl. prof. matem.
Ciesielski Teofil, dr. filoz. zwycz. publicz. profes. botaniki przełoż. ogrodu botan.
Węclewski Zygmunt, dr. filoz. c. k. zw. publ. profes. klas. filol.
Szaraniewicz Izydor, dr. filoz. profesor zwycz. hist. austr., członek akademii umiejęt. w Krakowie.
Stanecki Tomasz, dr. filozof. prof. zwycz. fizyki.
X. Janota Eugenjusz, dr. filoz. nadzw. publ. profesor języka niemieck. i literatury.
Liske Franciszek Xawery; dr. filozof. nadzw. publ. prof. histor. pow.
Radziszewski Bronisław, dr. filozof. nadzw. publ. prof. ogólnej i farmaceutycznej chemii.
Pilat Roman, dr. filoz. docent prywatny liter. polsk.
Tangl Edward, dr. filozof. docent pryw. anatomii roślin.
Freund August, dr. filozof. prof. techn. chemii przy akademji techn. docent pryw. chemii.
Fabian Oskar, dr. filozof. profesor przy wyższej szkole realnej, docent prywat. matematycz. fizyki.
Olewiński Lubin, nauczyciel i egzam. stenogr. niemieck., polsk. i ruskiej.
Kropiwnicki Józef, nauczyciel angielsk. języka.
Amborski Jan, naucz. jęz. franc.

Kancelarya senatu akademickiego, uniwersytetu i kwestura.

Przełożony.
Małecki Antoni, rektor j. w.

Dyrektor kancel.
Buhl Edward, dziekan wydz. praw. j. w.

Sekretarz i notarjusz.
Kożma Szczepan, j. w.
1 kancel. i kwestor Weppner Rudolf.
2 kancel. Kaiseritz Albin, ozd. sreb. med. walecz. 2 klasy i wojsk. zn. służb. 1 klasy.
Pedel i zarządca ekonomiczny uniwersytetu Jellinek Jan, ozdob. sreb. med. walecz. 1 klasy i wojsk. zn. służb. 2 klasy.
4 sług zwyczajnych etat. uniw.

Zakłady naukowe uniwersytetu lwowskiego.

(W zabudowaniu uniwersyteckim.)

---

a) Biblioteka i gabinet numizmatyczny.

Bibliotekarz.
Urbański Wojciech Dr. filoz.
Kustosz Burzyński Edm. Dr. pr.
Skryptor Reifenkugel Karol, Dr. filoz.

Ammanuensis Ottman Rudolf.
Famulus. Bursik Wojciech.
1 sługa biblioteczny.

b) Seminaryum filologiczno-historyczne dla kandydatów stanu nauczycielskiego.

Przełożeni:
Wróbel Jan, Dr. filoz. j. w.
Szaraniewicz Izydor. Dr. filoz.
Liske Ksawery, Dr. fil. j. w.
Węclewski Zygm. Dr. fil. j. w.

c) Gabinet fizykalny, zakład fizykalny dla kandydatów stanu nauczycielskiego i pracownia mechaniczno-fizykalna.

Przełożony: Stanecki Tomasz. Dr. filoz. j. w.
Mechanik uniwersyt. Leopolder Jan.

d) Laboratoryum chemiczne z gabinetem przyrządów i preparatów.

Przełożony Radziszewski Bronisław. dr. fil. j. w.
Asystent. Zaleski Kazimierz.
Laborant. Hornig Piotr.

e) Gabinet mineralogiczny.

Przełożony. Kreutz Feliks, dr. filoz. j. w.

f) Gabinet botaniczny z biblioteką szczegółową botaniczną.

g) Ogród botaniczny.

h) Zakład dla kształcenia ogrodników.

Przełożony ad f) g) h). Ciesielski Teofil, Dr filoz. j. w.
Ogrodnik uniwers. Bauer Karol, naucz. i zarz. zakładu dla kształcenia ogrodników krajowych i zagran.

i) Gabinet zoologiczny.

Przełożony. Schmidt Maksymilian Herman, Dr. med. j. w.
Dozorca gabinetów pod e) f) i) Jarolim Zygmunt.

C. k. uniwersytet jagielloński.

w Krakowie.

(Stan w r. 1872.)

C. k. senat akademicki.

Rektor.

Fierich Edward, Dr. o. pr., kawaler ces. austr. ord. Fr. J., c. k. prof. p. z. post. cyw.-sądow. austr. tudzież prawa handl. i wekslow. czł. sejmu galic.

Prorektor.

Teliga Karol, Dr. teol, kanonik kated. krak. dziek. kapituły katedr. krak., radca konsyst. jen. dyec. krak, człon. akadem. rzym. sztuk i umiejętności.

Dziekani wydziałów.

Czerlunczakiewicz Józef, kapłan dyec. przem. obrz. gr. kat., Dr. teol. i prawa kanonicznego, c. k. prof. p. z. ogólnej i szczegól. dogmatyki.

Bojarski Sas Aleksander, Dr. o. praw, c. k. prof. p. z. prawa i postępowania karnego.

Teichmann Ludwik, Dr. med., kaw. ces. austr. ord. Fr. J., i prof. p. z. anatomii.

Karliński Franciszek Michał, Dr. fil., c. k. prof. p. z. astronomii i matematyki wyższej.

Zastępcy dziekanów.

Schindler Aleksander, kapłan archid. lwow. obrz. łac., Dr. teol. c. k. prof. p. z. nauk biblij. now. testam.

Zoll Frydryk, Dr. o. praw, c. k. prof. p. z. prawa rzym.

Skobel Frydryk Kazimierz, Dr. med. i chir. c. k. prof. p. z. patologii i terapii ogólnej, tudzież farmakognozyi i farmakodynamiki.

Nowicki-Siła Maksymilian, Dr. filoz. c. k. prof. p. z. zoologii.

Grono profesorów wydziału teologicznego.

Dziekan i przełożony.

Czerlunczakiewicz Józef, j. w.

Zastępca dziekana.

Schindler Aleksander. j. w.

Profesorowie.

Wilczek Józef, Dr. teol., kan. kated. krak. kan. honor. kapit. kat. tarnowskiej, c. k. prof. p. z. teol pastoraln. i homiletyki.

Droździewicz Jan, Dr. teol. c. k. prof. p. z. studyum biblij. star. zak. i wschodnich języków.

Zastępcy profesorów.

Gołaszewski Filip, kapł. zgrom. mis. dyr. semin. dyec. zast. prof. teolog. mor.

Dąbrowski Antoni, kapł. zgrom. mis. zast. prof. histor. kośc. i lit.

Cholewiński Wacław, naucz. katechetyki i metod.

Grono profesorów wydziału prawniczego.

Dziekan i przełożony.

Bojarski-Sas Aleksander, j. w.

Zoll Frydryk, j w.

Profesorowie.

Fierich Edward, j. w.

Dunajewski Julian. Dr. o. praw, c. k. radca rządowy i prof. p. z. umiej. polit. statyst. i pr. adm. austr., prezes c. k. kom. rząd. egzam.

Burzyński Piotr, Dr. o praw, c. k. prof. p. z. prawa cyw. franc. prawa polsk. i jego hist.

Heyzmann Udalryk, Dr. o pr., c. k. prof. p. z. prawa kośc.

Zatorski Maksymilian, Dr. o. praw, c. k. prof. p. z. prawa cyw. austr.

Girtler Jakób, Dr. o praw, c. k. prof. p. n. hist. rzeszy i prawa niemiec. i powsz. niem. prawa prywatn.

Oczapowski Bogdan Józef, Dr. filoz., c. k. p. n. prof. nauki admin. i encykl. um. polit.

Blumenstock Leon, Dr. med., magister położn. c. k. prof. p. n. medyc. sąd. i policyi lekarskiej.

Kasparek Franciszek, Dr. o. praw., c. k. prof. p. n. filoz. prawa.

Docenci prywatni.

Bochenek Mieczysł., Dr. o. pr., doc. pryw. ekon. polit.

Hankiewicz-Habdank Hilary, doc. pryw. nauki rach. rządowej.

Grono profesorów wydziału lekarskiego.

Dziekan i przełożony.

Teichmann Lndwik, j. w.

Zastępca dziekana.

Skobel Frydryk Kazimierz, j. w.

Profesorowie.

Majer Józef, Dr. med. i chir. c. k. prof. p. z. fizyol.
Bryk Antoni, Dr. med. i chir., c. k. prof. p. z. chirurgii teoret. i prakt. dyr. klin. chirurg.
Piotrowski Gustaw, Dr. med., c. k. prof. z. p. fizyol. i mikroskopii.
Madurowicz Maurycy. Dr. med. i chir. mag. położn. c. k. prof. p. z. położn. teoret. praktycz.
Janikowski Stanisław, Dr. med., c. k. prof. p. z. med. sąd. i pol. lek.
Biesiadecki Alfred, Dr. med. i chir., mag. położn., c. k. prof. p. z. anat. patolog.
Rydel Łucyan Dr. med. i chir. c. k. prof. p. z. okulist.
Rosner Antoni, dr. med. i chir., mag. położn., operator., c. k. prof. p. n. patol. i ter. chorób skórnych i wenerycznych.
Stopczańskl Aleksander, Dr. med., c. k. prof. p. n. chemii patol.

Docenci prywatni.

Jakubowski Maciej Leon, Dr. med. i chir., mag. położn., doc. pedyjatryki.
Oetinger Józef, Dr. med. doc. hist. medyc.
Domański Stanisław, Dr. med. i chir., docent elektroterapii.
Pareński Stanisław, Dr. med., doc. dyagnostyki lek.

Docent weterynaryi.

Rasp Karol, Dr. med.

Asystenci.

Jordan Henryk, Dr. med. mag. położn. asyst przy klin. położn.
Konarzewski Jan, asyst. przy kat. anat. opis.
Wiercioch Józef, asyst. przy kat. anatomii opis.
Kluczenko Bazyli Dr. med. i chir. asyst. przy klin. chirurg.
Feigel Longin, asyst. przy kat. patol. anatomii.
Dębicki Klemens, asyst. przy kat. nauki o chor. skórn.

Posady asystentów przy instytucie fizyologicznym i katedrze nauk o chorobach ocznych nie są obsadzone.

Grono profesorów wydziału filozoficznego.

Dziekan i przełożony.

Karliński Franciszek j. w.

Zastępca dziekana.

Nowicki-Siła Maksymilian, j. w.

Profesorowie.

Kremer Józef, Dr. fil. i o. praw. c. k. prof. p. z. filoz., prof. nadzw. estet. i hist, sztuk pięknych w szkole

sztuk pięknych w Krakowie.
Kuczyński Szczepan Ludwik, Dr. fil. prof. p. z. fizyki.
Czerwiakowski Ignacy, Dr. med., c. k. prof. p. z. botaniki.
Bratranek Tomasz, Dr. fil. c. k. prof. p. z. jęz. i literat. niemieck.
Czyrniański Emil. Dr. fil. c. k. prof. p. z. chemii ogólnej i farmac.
Alth Alojzy, Dr. o. praw, c. k. prof. p. z. mineralogii.
Brandowski Roch Alfred, Dr. fil. c. k. prof. p z. filol. klasycznej.
Mertens Franciszek, Dr. fil., c. k. prof. p. z. matem. czystej.
Szujski Józef, c. k. prof. p. z. hist. polsk.
Łepkowski Józef, Dr. filozofii, c. k. prof. p. n. archeologii sztuki średn.
Iskrzycki Maksymilian, c. k. prof. p. n. filol. klas.
Tarnowski Stanisław, hr. Dr. fil., c. k. prof. p. n. hist. i literatury polskiej.
Skiba Edward, Dr. fil., c. k. prof. p. n. fizyki teoret.
Zakrzewski Wincenty, Dr. filoz. c. k. prof. p. n. historyi powsz.

Docenci prywatni.

Matejko Franciszek*), Dr. o. praw, doc. pryw. bibliogr.
Rehmann Antoni, Dr. filozofii, doc. pryw. botaniki.
Ziemba Teofil, Dr. fil., docent pryw. hist. filoz.
Straszewski Maurycy, Dr, fil., doc. pryw. filoz. i hist. filozof.

Asystenci.

Jaworski Stanisław, asyst. przy katedr. fizyki.
Zaręczny Stanisław, asyst. prow. przy kated. mineralogii.
Kotula Bolesław, asyst. przy katedrze zoologii.
Olszewski Karol, asyst. przy katedrze chemii.
Godlewski Emil, asyst. przy katedrze botaniki.
Piotrowski Seweryn, konserw. przy gab. zoologicznym.
Niemetz Jan, Mechanik akademicki.

Kancelarya c. k. uniwersytetu.

Naczelnik.

Fierich Edward, rektor uniw. j. w.

Sekretarz oraz dyrektor kancelaryi i archiwum uniwersytetu.
Hankiewicz - Habdank Hilary j. w.

1. kancel. Stachowec Walenty
1. „ Szumski Wilhelm.

Pedele uniwersyteccy.

Wiśniewski Józef.
Frasiński Franciszek.
19 posługaczy uniwersyteckich.

Biblioteka c. k. uniwersytetu.

Przełożony. Estreicher Karol, Dr. fil. czł. tow. nauk. krak.

Kustosz. Matejko Franciszek*), j. w.

---

*) Umarł.

Skryptor. Straszyński Józef, Dr. fil., honor. kustosz bibl.
Amanuensis. Wojciechowski Tadeusz, Dr. fil.
„ Piwowarski Adam.

Amanuensis. Pauli Ignacy Żegota, czł. tow. nauk. krak. i histor. szlązk. w Wrocławiu.
2 posługaczy bibl.

Kliniki c. k. uniwersytetu.

Klinika lekarska.

Dyrektor. Posada nieobsadzona.
Asystent. Posada nieobsadzona.

Klinika chirurgiczna

Dyrektor. Bryk Antoni, Dr. med. i chir., j. w.
Asystent. Kluczenko Bazyli, Dr. med. i chir. j. w.

Klinika okulistyczna.

Dyrektor. Rydel Łucyan, Dr. medyc. i chir., j. w.
Asystent. Posada nieobsadzona.

Klinika położnicza.

Dyrektor. Madurowicz Maurycy, Dr. med. i chir. j. w.
Asystent. Jordan Henryk, Dr. med., j. w.
Prow. nadpołożna. Szydłowska Kunegunda.

Klinika chorób skórnych.

Dyrektor. Rosner Antoni, Dr. medyc. i chir., j. w.
Asystent. Dębicki Klemens, j. w.
Zastępca ekonoma przy zakładzie klinicznym. Dobiński Józef.

C. k. zakład anatomii opisowej.

Przełożony. Teichmann Ludwik. Dr. med., j. w.
Asystent. Konarzewski Jan, j. w.
— Wiercioch Józef, j. w.

C. k. zakład anatomii patologicznej.

Przełożony. Biesiadecki Alfred, Dr. med., j. w.
Asystent. Feigel Longin, j. w.

C. k. zakład patologiczno-chemiczny.

Przełożony. Stopczański Aleksander, Dr. med. j. w.

C. k. obserwatoryum astronomiczne.

Dyrektor. Karliński Franciszek Michał, Dr. fil., j. w.
Prow. adjkt. Wierzbicki Daniel, Dr. fil.
1. posługacz.

C. k. ogród botaniczny.

Dyrektor. Czerwiakowski Ignacy, Dr. med., j. w.
Asystent. Godlewski Emil.
Ogrodnik. Schwarz Wawrzyniec.
1 posługacz.

Instytut fizyologiczny.

Przełożony. Piotrowski Gustaw, Dr. med. i chir., j. w.
Asyst. Posada nieobsadzona.
I posługacz.

C. k. Akademia techniczna we Lwowie.

Etat osobowy.

Rektor.
Felix Strzelecki, p. z. prof. fiz.

Prorektor.
Jan Nep. Franke p. z. profes. mechaniki.

Dziekan szkoły inżynieryi.
Władysław Zajączkowski p. z. prof. matematyki.

Dziekan szkoły budownictwa.
Julian Zachariewicz, p. z. prof. budownictwa lądowego i mechaniki budowniczéj.

Dziekan szkoły chemiczno-technicznej.
August Freund p. z. profesor chemii.

Kolegium profesorów.
Wawrzyniec Żmurko, profesor matematyki.
Felix Strzelecki, jak wyżej.
Julian Zachariewicz, jak wyżej.
Józef Jägermann, profes. nauk inżynierskich.
Karol Maszkowski, p. z. prof. geometryi wykreślnej.
Jan. Nep. Franke jak wyżej.
Dominik Zbrożek, p. z. prof. geodezyi.
Władysław Zajączkowski, jak wyżej.
Herman Rudolf Günsberg p. z. prof. technologii chem.
Stanisław Ziembiński, p. z. prof. technologii mechaniczn. i opisowej nauki o machinach.
Julian Niedźwiedzki p. z. prof. mineralogii i geognozyi.
Leonard Marconi p. nadzw. prof. rysunków ornamentalnych i modelowania.

C. k. Instytut techniczny w Krakowie.

(Stan w r. 1872-)

Dyrektor.

Posada nieobsadzona.
Brzeziński Paweł, Dr. filoz. prow. dyr.

Profesorowie.

Na oddziale technicznym.

Boguński Mieczysław, supl. mat. element. i geom. wykr.
Gwiazdomorski Jan, zast. prof. wiad. kup.
Hałatkiewicz Zenon, mag. farm. zast. profes. hist natur. i gosp. z chemią roln.
Lorentski Jędrzej, inżyn. cyw. tymcz. profes. budown. wodnego, dróg i mostów.
Matusiński Jacek, budowniczy, wykłada architekturę.
Nitsch Mieczysław, budowniczy, tymcz. prof. budownictwa lądowego.
Rozwadowski Władysław, zast. prof. technol. mechan. i rysunków maszyn.
Straszyński Józef, Dr. filoz. do jęz. niem. i liter. niem. zast. prof.
Switkowski August, supl. jęz. franc.
Tomaszewski Władysław, zast. prof. fizyki.
Wojnarowski Jan, supl. rysunków techn.
Zaleski Jan, supl. geometryi prakt.
1 posada nieobsadzona.

Asystenci.

Do budown. Posada nieobsadz.
Do rysunków technicznych. Posada nieobsadzona.
Kobyliński Władysław, do chem.

Przy szkole sztuk pięknych.

Kremer Józef, Dr. praw i filoz., publ. prof. przy uniw. jag., wykłada estet. i hist. sztuki.
Kossowski Henryk, supl. prof. rzeźbiarki.
Łuszczkiewicz Władysław, supl. prof. malarstwa i rysunk.
Dembowski Leon, supl. prof. malarstwa i rysunk. krajobrazów.
Szynalewski Feliks, asyst.

Przy szkole muzycznej.

Blaszke Józef, naucz. spiewu chór. i muzyki na organ.
Mirecki Stanisław, naucz. śpiewu dramat.
Molenda Daniel, naucz. instr. smyczkowych.
Keyha Jan, supl. naucz. na instr. metalowych.
Mikuszewski Józef, adjunkt śpiewu dramat.

Służba instytutu.

1 odźwierny, 2 sług szkolnych i 2 pomocników.

C. k. zakład medyczno-chirurgiczny
przy Uniwersytecie Lwowskim.

(w budynku wszechnicy i w głównym szpitalu)

Liczba słuchaczów chirurgii w roku szkolnym 1871:

Na 1 roku	15
„ 2 „	5
„ 3 „	3
W praktycznym kursie położniczym .	18
Razem	41

Liczba uczennic nauki położniczej 78.

Dyrektor.

Ressig Ignacy, dr. med. Radca namiest.

Profesorowie.

Hawranek Ignacy Wiktor, dr. med. i chir. mag. położ. i okulistyki, profesor med. teoretycznej i okulistyki.

Finger Józef, dr. med. i chir. profesor patol. specj. terapeutyki i kliniki med.

Rektorzik Ernest, dr. med. i chirurgii mag. położ., operator, profesor anatomii.

Czyżewicz Adam, dr. med. i mag. położ. prof. teoret. i prakt. nauki położ.

Nieobsadzone są katedry prak. chir., nauki o zarazach bydlęcych i policyi weterynaryjnej, nauk przygotowawczych do studjów medyczno-chirurg. i nauki medycyny sądowej.

Suplują: prak. chir. dr. Weigel Józef; med. sąd. Dr. Finger; weter. dr. Werner Józef.

Asystenci kliniczni.

Szeparowicz Jan. dr. med. i chir. mag. położ. asyst kliniki chirurg.

Śmiłowski Mieczysław, dr. med. mag. położ. asystent klin. med.

Hinze Henryk, dr. med. i mag. położ. asyst. zak. położn.

C. K. KRAJOWA RADA SZKOLNA.

Prezydujący:
Hr. Gołuchowski Agenor.
Członkowie:
Rodakowski Leon, rad. nam
Bodakowski Waler. rad. nam.
X. Solecki Łukasz kan. o. rz.
X. Ilnicki Bazyli o. gr.
Pietruski Oktawian rad wyż. sąd. kraj. i członek Wydz. kr.
Starkel Juljusz. czł. rad m. lw.
Janota Eug. dr. fil. prof. uniw.
Sawczyński Zygm. pos. sejm.
Schmidt Henr. czł. rad m. lw.
Inspektorowie:
Sołtykiewicz Antoni.
Olszewski Stanisław.
Mandybur Tymoteusz.
Czarkowski Antoni zast.

SZKOŁY ŚREDNIE.

Bochnia.

Gimnazyum.

Dyrektor: Biłous Teodor.
Profes. X. Pietrzycki Piotr.
„ Nowak Walenty.
„ Stöger Seweryn.
Naucz. Pukowski Hipolit.
Nauczyciel: Szklarz Michał.
Zastępca: Nowicki Franciszek.
„ Czubek Jan.
Uczniów 130.

Brody.

Gimnazyum realne.

Dyrektor: Fischer Jan.
Prof. Schmudermeyer Jan.
„ Schittawanz Józef.
„ Hawel Jan.
Naucz. Berkieszczuk Gabryel.
„ Małaczyński Stanisław.
„ Wierzbicki Jan.
Naucz. Bętkowski Norbert.
Katech. X Zöller Karol.
Zast. kat. X. Łotocki Eugeniusz.
Naucz. Rel mojż. dr. Herzel Leop.
Zast. naucz. Stypkowski Tom.
„ „ Nasalski Julian.
Uczn. 192 a do szk. hand. 20.

Brzeżany.

Gimnazyum wyższe.

Dyr. Kurowski Mateusz.
Prof. Czaczkowski Józef.
„ X. Neuburg Erazm.
„ X. Soniewicki Michał.

Naucz. Sternat Jan.
" Flach Ignacy
" Spitzer Roman.
" Prochnicki Francisz.
" Czuleński Teodor.
" Milkowicz Zenon.
Zast. naucz. Dr. Uranowicz Zyg.
" Wolski Jan.
" Giedziński Józef.
" Łuczakowski Konst.

Zast. naucz. Hładyłowicz Celest.
" Kadlewicz Kasper.
" Brand Jan.
" Pasławski Włodz.
" Lichtenstein Karol.
Do przedmiotów nadobowiązk.
Waniek Piotr dla spiewu
Salater Hersch do rel. moj.
Uczniów 415

Kołomyja.

Gimnazyum wyższe.

Dyr. Kraczkowski Kalixt.
Prof. Zosel Jan.
Naucz. Müller Adolf.
" Stemerling Józef.
" Perfecki Romuald.
" X. Martini Mikołaj.
" X. Łepki Mikołaj.
" Kiszakiewicz Emanuel.
" Weigel Leopold.
" Machnicki Henryk.
" Rudnicki Stanisław.

Zast. naucz. Bałut Jan.
" Gunkiewicz Leon.
" Kobak Jan.
" Wołczuk Jan.
" Stetkowicz Mat.
" Gierad Leon.
" Polański Kornel.
" Michalewski Adolf.
Naducz. nadetatowy.
Rosenstock Chaskiel.
Uczniów 314.

Kraków.

Gimnazyum św. Anny.

Dyr. Stawarski Ignacy.
Profes. Łoziński Czesław.
" Gralewski Ignacy.
" Klęsk Karol.
" Maj Andrzej.
" Rypel Wojciech.
" Flach Karol.
" Dr. Salwach Kazim.
" Swierz Leopold.
Katech. X. Chełmecki Jan.
Naucz. Dr. Ziemba Teofil.
" X. Nowiński Stanisł.
" Kulczyński Leon.

Zast naucz. Leway Adolf.
" Żukowski Antoni.
" Mikłaszewski Julj.
" Kołecki Julian.
" Łokczewski Teofil.
" Froncz Teofil.
" Berger Edward.
" Soswiński Antoni.
" X. Strzelichowski Piot.
" KruczkiewiczBron.
" Gruszkiewicz Teof.
" Cieśliński Jan.
" Disput Alexander.

Naduczyciele nadetatowi.
Badura Jerzy.
Dankowicz Szymon.
Eljasz Walery.
Platowicz Felix.
Uczniów 630.

Gimnazyum św. Jacka.

Dyr. Szynglarski Franc.
Prof. Kośmiński Alexander.
„ Brzeziński Karol.
„ Dutkiewicz Jan.
„ Tymiński Sofron.
„ Znamirowski Ignacy.
„ Siedlecki Stanisław
Naucz. Rozwadowski Józef.
„ Dr. Stodolak Stan.
„ Doležan Wiktoryn.
„ Skuba Tadeusz.
„ Lizak Juljan.
Kat. X. Bukowski Juljan.
Kat. X. Skimina Walenty.
Zast. naucz. Piękosz Józef.
„ Popławski Jan.
„ Król Ignacy.
„ Kosiba Antoni.
„ Dworzański Jan.
„ BuczakiewiczFelix.
„ Zułkiewicz Michał.
„ Kretowicz Józef.
„ German Ludomil.
„ Pazdrowski Antoni.
„ Skupniewicz Józef.

Nadetat. nauczyciel.
Dankowicz Szymon.
Swierzyński Saturnin.
Boczkowski Wincenty.
Blaschke Józef.
Uczniów 458.

Lwów.

Akademickie Gimnazyum.

Dyr. X. Ilnicki Bazyli.
Profes. Dr. Morowski Jędrz.
„ Polański Michał.
„ Jandaurek Juljusz.
„ X. Wilomitzer Edward.
„ X. Guszalewicz Jan.
„ Szankowski Ambrozy.
Naucz. Kałużniacki Emil.
„ Wachnianin Anatol.
„ Borkowski Alexander.
„ Sawicki Emil.
„ Romańczuk Julian.
Zast. naucz. Święcicki Paulin.
Zast. naucz Żelichowski Marcel.
„ Futyma Jan.
„ Sołtysik Tomasz.
„ Fischer Korneli.
„ Piurko Teodor.
„ Iskrzycki Teofil.
Przyboczni:
„ Löwenstein Bernard.
„ Wiszeniewski Piotr.
„ Stiegler Franciszek.
„ Cybulski Karol.
„ Dr. Madejski Edward.
Uczniów 357.

Drugie wyższe gimnazyum.

Dyrek. Dr. Janowski Ambr.
Profes. Daszkiewicz Jan.
„ Schechtel Wilhelm.
„ Dr. Blackert Jerzy.
„ Ambros-Rechtenb.Józ.
„ Adlof Franciszek.
„ X. Rodecki Michał.
„ Krygowski Antoni.
Naucz. Bayli Teofil.
„ X. Dr. Lewicki Józef.
Naucz. Zharski Eugeni.
„ Schnitzel Klemens.
„ Grzegorczyk Francisz.
„ Jurman Jerzy.
Zast. naucz. Wilusz Waleryan.
„ Bittner Józef.
„ Hoszowski Ignacy.
„ Dr. Kubisztal Stan.
„ Kostecki Jan.
„ Okaz Kazimierz.

Nadzw. Onyszkiewicz Ignacy.
„ Löwenstein Bernard.
„ Victorini Otmar.
„ Godlewski Michał.

Nadzw. Poliński Józef.
„ Bayli Teofil.
„ Bayer Edward.
Uczniów 407.

Gimnazyum Franciszka Józefa.

Dyr. Oskard Andrzej.
Profes. Kruszyński Jan.
„ Hamerski Edward.
„ Przesławski Szymon.
„ Krystyniacki Jan.
„ Hückel Edward.
„ Dr. Samolewicz Zygm.
„ Biesiadzki Wojciech.
Naucz. Hoszowski Franciszek.
„ Kloss Ludwik.
„ Łepki Onufry.
„ Soleski Józef.
Zast. naucz. X Zieliński Andrz.
„ Stroka Wincenty.
„ Alexandrowicz Wł.
„ Dr. Kubala Ludw.
„ Czernecki Józef.
„ Jezierski Andrzej.

Zast. naucz. Sęk Jakób.
„ Jawrugiewicz Miecz.
„ Chorzemski Jan.
„ Petelenz Ignacy.
„ Librowski Stanisł.
„ Pawłowski Tomasz.
„ Gromnicki Izydor.
„ Stangenberg Wilh.
„ Petelenz Karol.
„ Łoziński Floryan.
„ Dajewski Bron.
„ Zbrożek Piotr.
Naucz. przed. wolnych.
„ Szumlański Felix
„ Godlewski Michał.
„ Wiszniewski Piotr.
Uczniów 854.

Nowy Sącz.

Gimnazyum.

Dyr. Klemensiewicz Ludwik.
Profes. X. Fox Franciszek.
„ Małecki Ludwik.
„ Sękowski Michał.
Naucz. Buliński Jan.
„ Poselt Joachim.
„ Wiśniowski Feliks.
„ Drzymuchowski Marcin.
„ Krynicki Maxymilian.
„ Gutkowski Karol.
Uczniów 456.

Naucz. Flis Józef.
Zast. naucz. Komarnicki Hilary.
„ Sluzar Władysław.
„ Jaworski Jan.
„ Czerkawski Jan.
„ Przychocki Jan.
„ Popiel Benedykt.
„ Sieńkiewicz Platon.
Naucz. przedm. nadobow.
Muszyński Hermenegild.

Przemyśl.

Gimnazyum.

Dyr. Polański Tomasz.
Profes. Cipser Józef.
„ Studziński Władysł.

Profes. Michoński Edward,
„ Sieńkiewicz Klemens.
„ Kulczycki Mikołaj.

Naucz. Zelechowski Justyn.	Zast. Carewicz Julian.
„ Łęczyński Jan.	„ Stefkowski Leopold.
„ Dutkiewicz Piotr.	„ Rudnicki Leon.
„ Arzt Seweryn.	„ Baron Józef.
„ Lewicki Anatol.	Nadob. Brzezina Jan.
„ Lewicki Jan.	„ Sedlak Ludwik.
„ Piątkiewicz Stanisław.	Uczniów 436.

Sambor.

Gimnazyum.

Dyr. Kerekjarto Jan.	Naucz. Kossak Korneli.
Profes. Podgórski Fr. ks. kat. k.	Zastęp. Gołkowski Antoni.
„ Jasinicki Paw. ks. gr. k.	„ Urbański Szczęsny.
„ Łaszkiewicz Mikołaj.	„ Kolankowski Włodz.
Naucz. Hładyłowicz Damian.	„ Ochrymowicz Ksenofor.
„ Brajer Józef.	Nadob. Kostrzewski Wincenty.
„ Krokowski Leon.	„ Urbański Szczęsny.
„ Sołtys Wojciech.	„ Łotocki Adryan.
„ Nowotny Franciszek.	„ Eitner Ludwik.
„ Dr. Skrzydylko Wład.	„ Uczniów 306.

Stanisławów.

Gimnazyum.

Dyr. Malinowski Marceli.	Zastęp. Kozakiewicz Ludwik.
Profes. Łopuszyński Jan.	„ Nyczaj Apoloniusz.
„ Bodyński Józef.	„ Rużycki Jan.
Naucz. Świderski Paweł.	„ Kwiatkowski Antoni.
„ X. Dąbrowski Józef.	„ Grünberg Józef.
„ Łomnicki Marjan.	„ Howorka Franciszek.
„ Celewicz Julian.	Nadob. Kozakiewicz Ludwik.
„ Niementowski Przem.	„ Brzośniowski Józef.
„ Żelechowski Eugeniusz.	„ Stryjski Jan.
„ Makowski Andrzej.	Uczniów 402.
„ X. Litwinowicz Jan.	

Tarnopol.

Gimnazyum.

Dyr. Sielecki Leon.	Profes. Ludkiewicz Daniel.
Profes. Pohorecki Feliks.	„ Kopytczak Bazyli.
„ Gabrigel Wilhelm.	Naucz. Dura Michał.
„ Sołtys Ignacy.	„ Lewicki Piotr.
„ Nieświatowski Franc.	„ Zahajkiewicz Wiktor.

Naucz. Fiderer Edward.
" Garbaczewski Jan.
" Hoszowski Jan.
Zastęp. Hoszowski Jan.
" Horbal Konstanty.
" Roskosz Paweł.
" Kłak Wiktor.
Naucz. Michałowski Emil.
Nadob. Perl Emanuel.
" Menkes Meliton
" Ludkiewicz Daniel.
" Zahajkiewicz Wiktor.
" Horitza Józef.
Uczniów 363.

Tarnów.

Gimnazyum.

Dyr. Trzaskowski Bronisław.
Profes. Zawadil Wacław.
" Nedok Józef.
" Tabeau Ferdynand.
" Vimpeller Roman.
" Martusiewicz Wincenty.
Naucz. Hołyński Jan
" Kornicki Jan.
" Habura Franciszek.
" Maziarski Wincenty.
Zastęp. Cisło Wincenty.
" Hreczański Roman.
" Tułasiewicz Józef.
" Dobrzański Paweł.
Zastęp. Krużel Sebastyan.
" Szajdzicki Euzebiusz.
" Gliński Tomasz.
" Morawski Zygmunt.
" X. Łoziński Henryk.
" Berezowski Tomasz.
" Truszkowski Józef.
" Przybyłkiewicz Ignacy.
" Gutman Bronisław.
Nadob. Nedok Józef.
" Hołyński Jan.
" Grüner Zygmunt.
" Feit Salamon.
Uczniów 486.

Złoczów.

Gimnazyum.

Dyrygujący nauczyciel: Płachetko Seweryn.
Zastępca nauczyciela: Machnowski Dominik.

Buczacz.

Gimnazyum OO. Bazylianów.

Dyr. Jaworski Ireneusz.
Supl. Ostrowercha Hieronim.
" Ośmiłowski Łukasz.
" Barewicz Izydor.
Supl. Skobielski Julian.
" Chmura Marceli.
" Berezowski Joachim.
Uczniów 179.

Jasło.

Gimnazyum miejskie.

Dyr. Wolf Emanuel.
Zastęp. X. Cetnarski Szymon.
Zastęp. Kulisz Ludwik.
" Całczyński Jan.

Zastęp. Zosel Teofil.
„ Drewnicki Hipolit.
„ Urbanicki Emil.
„ Janik Jan.
„ Kling Stefan.

Zastęp. Świderski Tytus.
„ Mroczkowski August.
Nadob. Brzeski Alfred.
„ Uczniów 240.

Rzeszów.

Gimnazyum.

Dyr. Sobieski Stanisław.
Profes. Markiewicz Michał.
„ Mrniak Franciszek.
„ X. Dymnicki Felix.
„ Zagorzański Józef.
Naucz. Biliński Klemens.
„ Kozioł Walenty.
„ Lercel Władysław.
„ Świstuń Filip.
„ Korczyński Jan.
Zast. naucz. Panek Jędrzej.
„ Orzechowski Leon.
„ Chorąży Ferdyn.
„ Łokietek Józef.
„ Kuzniar Francisz.

Zast. naucz. Wachnianin Jan.
„ Cetnarowski Piotr.
„ Sołtysik Francisz.
„ Kilarski Tadeusz.
„ Polak Sebastyan.
„ Kaczor Marcin.
Naucz. dla przedm. obowiązk.
X. Puzan Jan.
Dachtelberg Sz.
Nadobowiązkowych.
Kozioł Walenty.
Biliński Klemens.
Albrecht Jan.
Miller Walenty.
Uczniów 555.

Drohobycz.

Gimnazyum realne miejskie.

Dyr. Barewicz Tomasz.
Profes. Toroński Aleksy.
„ Drążek Jędrzej.
„ Antoniewicz Mikołaj.
Naucz. Turczyński Emeryk.
„ Turczyński Juljusz.
„ Kuc Maciej.
„ Purylak Piotr.
„ Sywulak Mikołaj.
Zastęp. Kosiński Kajetan.

Zastęp. Riszka Robert.
„ Świderski Alexander.
„ Baczyński Mikołaj.
„ Steiner Alojzy.
„ Gnat Tomasz.
Nadob. Osmólski Jan.
„ Blumenblatt Joachim.
„ Korytyński Albin.
Uczniów 230.

Wadowice.

Gimnazyum realne.

Dyr. Stahlberger Teodor.
Profes. Zegadłowicz Tytus.
„ Graczyński Adolf.

Naucz. Klimczak Jędrzej.
„ Malinowski Teofil.
„ Pawlica Jan.

Naucz. Kossowicz Ludwik.
„ Kosiński Władysław.
„ Bobrzyński Wincenty.
„ Gąsiorowski Albert.
Zastęp. Grudzień Władysław.
„ Dziama Tomasz.
„ Prysak Piotr.
„ Sękiewicz Józef.
„ Frąckiewicz Michał.
Zastęp. Hierzyk Edmund.
„ Gołosiński Konstanty.
„ Myjkowski Walenty.
Nadob. Dziama Tomasz.
„ Obst Józef.
„ Malinowski Teofil.
„ Zegadłowicz Tytus.
„ Prysak Piotr.
Uczniów 239.

Jarosław.

Szkoła realna.

Dyr. Pohorecki Franciszek.
Profes. Fangor Erazm.
Naucz. Wojnar Franciszek.
„ Dziewoński Józef.
„ Lemoch Leon.
Zastęp. Kozłowski Antoni.
„ Dziurzyński Franc.
„ Balawelder Walenty.
Zastęp. Truszkowski Aleks.
„ Lewicki Eustachy.
„ Chudecki Jan.
„ Konzer Franciszek.
Nadet. Podoliński Miron.
„ Mondschein Selig.
„ Sawerthal Wacław.
Uczniów 258.

Kraków.

Szkoła realna.

Dyr. Studziński Marceli.
Naucz. Urysz Michał.
„ Mazurkiewicz Jan.
„ Dembowski Leon.
„ Miejski Wawrzyniec.
„ Rozumski Czesław.
„ Wierzejski Antoni.
„ Zathej Hugo.
„ X. Tylkowski Marcin.
„ Lenartowicz Jan.
„ Miejski Wawrzyniec.
„ Dr. Walczak Jan.
Zastęp. Sokołowski August.
„ Wierzbicki Danil.
„ Gąsiorowski Wilhelm.
„ Kasprzycki Szczepan.
„ Pol Emil.
„ Dr. Gawenda Tomasz.
„ Mendocha Henryk,
„ Przybylski Wilhelm.
Zastęp. Zehetgruber Henryk.
„ Popławski Jan.
„ Maciszewski Maurycy.
„ Bryk Kazimierz.
„ Jeziorski Franciszek.
„ Lewandowski Ludomir.
„ Hoff Bogdan.
„ Piccard Leon.
„ X. Józefczyk Władysł.
„ Sokalski Seweryn.
„ Grychholik Piotr.
„ Winkler Leopold.
„ Majewski Filip.
„ Madejski Bronisław.
„ Sermin Ignacy.
Nadet. Dankowicz Szymon.
„ Świtkowski August.
„ Peszkowski Ludwik.
Uczniów 741.

Lwów.

Wyższa szkoła realna.

Dyr. Dr. Rodecki Czesław.
Kierownik oddz. 7-klasowego
Dr. Teofil Gerstmann.
Profes. Peroutka Franciszek.
„ Rosenbusch Ferdynand.
„ X. Lewandowski Ant.
„ Kozłowski Tadeusz.
„ Dr. Benoni Karol.
Naucz. Służewski Michał.
„ Gramski Marceli.
„ Daszyński Władysław.
Zastęp. X. Łopatyński Bazyli.
„ X, Lenkiewicz Zygm.
„ Huppenthal Franciszek.
„ Waligórski Franciszek.
„ Engel Adolf.
„ Borowiczka Karol.
„ Skrzyński Mieczysław.
„ TschirschnitzWincenty.
„ Jaworski Józef.
„ Janiszewski Henryk.
„ Dr. Zgórski Alfred.
„ Hoszowski Celestyn.
„ Tomaszewski Marjan.
„ Zajączkowski Adolf.
„ Werchratski Jan.
„ Filipowski Antoni.
„ Górecki Karol.

Zastęp. Dąbrowski Józef.
„ Kobylański Antoni.
„ Ryniawiec Józef.
„ Medweczky Edward.
„ Grabowiec Cyryl.
„ Bielawski Mieczysław.
„ Drzewicki Józef.
„ Dr. Hirschberg Aleks.
„ Fedorowicz Teofil.
„ Kuczek Jan.
„ Maciulski Ludwik.
„ Maryniak Michał.
„ X. Pawłowski Mikołaj.
„ Pieniążek Czesław.
„ Tomaszewicz Czesław.
„ Zagajewicz Ludwik.
„ Dobrowolski Alexy.
„ Sagnowski Józef.
Nadet. Sokołowski Antoni.
„ Zharski Seweryn.
„ Löwenstein Bernard.
„ Grand Herkules.
„ Poliński Józef.
„ Leeder Szatkowski P.
Asyst. Jórski Ignacy.
„ Bandrowski Stanisław.
Uczniów 1064.

Stryj.

Szkoła realna.

Dyr. Misiński Erazm.
Naucz. Buczyński Anatol.
Naucz. Dubrawski Stefan.
„ Frydrych Jan.

Tarnopol.

Szkoła realna.

Dyr. Kicki Józef.
Profes. Waremski Szczepan.
„ Zdziarski Piotr.
„ Lang Jan.
„ Grzybowski Grzegorz.
„ Niziniecki Atanazy.
„ Kopytczak Bazyli.
Naucz. Dyszkiewicz Alojzy.
„ Bobin Artur.
„ Bączalski Edmund.
„ Perl Emanuel.
„ Marie Napoleon.
Uczniów 173.

SEMINARJA NAUCZYCIELSKIE.

Kraków.

Seminaryum męzkie.

Dyr. Józefczyk Andrzej.
Naucz. Stroka Henryk.
„ Zgórek Ludwik.
„ Wojnarski Wojciech.
„ Niemczyk Karol.
„ Wandasiewicz Paweł.
„ Kowalikowski Jan.
„ X. Cholewiński Wacł.
Pomoc. Piccard Leon.
„ Weis Leon.

Seminaryum żeńskie.

Dyr. Jabłoński Wincenty.
Naucz. Zgorzalewicz Julian.
„ Seredyński Władysł.
„ Popper Franciszek.
„ Grelinger Ludwika.
„ Rozwadowska Celest.
„ Bizańska Marya.
„ X. Sobierajski Jan.
Pomoc. Skałkowska.
„ Zagórska Eleonora.
„ Markiewiczowna Rozal.

Lwów.

Seminaryum męzkie.

Dyr. Sawczyński Zygmunt.
Naucz. Kuliczkowski Adam.
„ Partycki Emilian.
„ Tatomir Łucyan.
„ Mańkowski Jan.
„ Biczaj Jan.
„ Batycki Jan
„ X. Wieliczko Jan.
„ X. Lubomęski Zenon.
Pomoc. Młodnicki Karol.
„ Czupski Jan.
„ Madejski Edward.
„ Majcher Andrzej.

Seminaryum żeńskie.

Dyr. Łuczkiewicz Antoni.
Prof. Hückel Edward.
Naucz. Kuryłowicz Stefan.
„ Machczyńska Antonina.
„ Wechslerowa Stefania.
„ Lewicka Julia.
„ Tebinka Paulina.
„ X. Aksentowicz Julian.
„ Pałesz Julian.
Pomoc. Pawłowicz Edward.
„ Leeder-Szatkowski Paw.
„ Majcher Andrzej.
„ Madejski Edward.
„ Abgarowicz Julia.
„ Gawlikowska Emilia.

Przemyśl.

Seminaryum żeńskie.

Dyr. Łękawski Teofil.
Naucz. Kulisseki Ignacy.
„ Twaróg Józef.

Rzeszów.

Seminaryum męzkie.

Dyr. Nizioł Andrzej.
Naucz. Eberhard Franciszek.
„ Jakubowski Antoni.

Naucz. Słoniewski Tytus.
" Wolszczakiewicz Kazim.
" Cisło Gertruda.
" X Biega Henryk.
" X. Sembratowicz Emil.
Pomoc. Kozłowska Joanna.
" Ratyński Józef.

Naucz. Zimmermann Jan.
" Gottwald Franciszek.
" Steczkowski Konstanty.
" Szoskiewicz Adolf.
" X. Juszczyk Józef.
Pomoc. Miller Walenty.
" Stocki Józef.
" Czyżewski Tytus.
" Albrecht Franciszek.

Nowy-Sącz.

Seminaryum męzkie.

Dyr. Twaróg Stanisław.
Naucz. Węgrzyn Felix.
" Etgens Władysław.
" Weinert Antoni.
" Dębowski Władysław.
" Brzeziński Jan.
" X. Wojnarowicz Ignacy.
" Chmielewski Józef.
Pomoc. Daun Konrad.
" Swoboda Jan.

Stanisławów.

Seminaryum męzkie.

Dyr. Turczyński Juliusz.
Naucz. Baranowski Bolesław.
" Jachno Jan.
" Jabłkowski Jan.
" Lang Piotr.
" Szafran Franciszek.
" Sobotkiewicz Antoni.
" Dąbrowski Tomasz.
" Stryjski Jan.
Pomoc. Lang Piotr.
" Czikiel Teofil.
" Gedliczek Franciszek.
" Lityński Jan.

Tarnopol.

Seminaryum męzkie.

Dyr. Dniestrzański Seweryn.
Naucz. Niementowski Karol.
" Barwiński Alexander.
" Boberski Władysław.
" Schmettauer Józef.
Naucz. Ludwik Rudolf.
" Świechło Władysław,
" Nizieniecki Atanazy,
Naucz. Nawrocki Seweryn,
Pomoc. Lang Jan.
" Horitza Józef.

RADY SZKOLNE OKRĘGOWE I SZKOŁY LUDOWE.

1.

Rada szkolna okręgowa
w Bochni,

(Stan w r. 1872).

Na powiaty: bocheński, limanowski i brzeski:

Przewod. Kadyj Ludw., Dr. pr. c. k. star.
Zastęp. Hoszard Franciszek, Dr. med., del. rad. pow. bocheńskiej, poseł na sejm krajowy.
Inspek. szkol. Wąsikiewicz Wincenty, ks. prob. człon. rady pow.
Człon. Kitrys Jan, ks. prob.. del. rady pow. brzeskiej.
„ Zuławski Karol, dr. med., del. rady pow. limanowskiej.
Człon. Kusinowicz Ludwik, ks. zast. wyzn. rz. kat., ozd. zł. krz. zasł. z kor.
„ Pinkas Wolf, zast. wyzn. izrael.
„ BiłousTeodor, dyr.gimn., repr. zawodu naucz.
„ GdowskiCypryan,naucz., repr. zawodu naucz.
„ Gumpert Karol, pastor. doradca dla wyzn. ewang.

W powiecie bocheńskim.

Szkoła główna i niższo-realna w Bochni.

Dyr. tymcz. Hahn Franciszek.
Naucz. szk. real. Polityński Józ.
1 posada nieobsadzona.
Katech. Przyborowski Piotr ks.
Naucz. szk. główn. Pietruszewski Józef.
„ Rybakiewicz Maciej.
„ Wroński Antoni.
„ Zejma Józef.
Zast. naucz. Partel Wiktor.
„ Dyberak Jan.
„ Panczakiewicz Sylwest.
„ Kisielewski Henryk.
Pomoc. Romański Franciszek.

Szkoła panieńska 4-klasowa w Bochni.

Naucz. przew. Gross Klementyn.
Katech. Duchowieństwo miejsc.
Naucz. Bochotnicka Salomea.
„ Rybakiewicz Stanisława.
„ Windyk Amalia
1 posada nieobsadzona.
Pomoc. Bochotnicka Joanna.
„ Smidowicz Franciszka.

Szkoły trywialne.

Bogucice. N. Stwiertnia Jerzy
Brzeźnica. N. Kopeć Michał.
Grobla N. Sanak Tomasz.

Krzyżanowice wielkie. N. Willimek Franciszek, prow.
Lipnica murowana. N, Zaczek Szymon, prow.
Majkowice nowe. N. Posada nieobsadzona.
Mikluszowice. N. Posada nieobsadzona.
Niepołomice. N. Borowicz Ant.
Pomoc. Płaczek Franciszek.
Podłęże. N. Szczurkiewicz Józ.
Trzciana. N. Kupiec Józef.
Uście solne. N. Bursztyn Mich.
Wiśnicz nowy. N. Bernardzikiewicz Teodor.
" w zakładzie karnym. N. Świba Józef.
Katech. Jémiło Ludwik.
Wola batorska. N. Sznajder Jan.
Wola drwińska. N. Gabryel Franciszek.

W powiecie brzeskim.

Szkoły trywialne.

Brzesko. N. Monica Wojciech.
Biadoliny radłowskie N. Jarosz Jan.
Bielcza. N. Rudnicki Konstanty, prow.
Borzęcin. N. Nosek Franciszek.
Pomoc. Szyncel Wincenty.
Czechów. N. Nieć Michał.
Dębno. N. Ossuchowski Józef.
Domosławice. N. Glodt Antoni.
Gnojnik. N. Jonkisz Franciszek.
Gwoździec N. Waligórski Jan.
Jasień. N. Andrusikiewicz Mich., prow.
Jadowniki. N. posada nieobsadzona.
Iwkowa. N. Salabura Wojciech.
Okocim. N. Hostynek Wiktor.
Olszyny. N. Posada nieobsadzona.
Paleśnica. N. Adamski Leon.
Radłów. N Gdowski Cypryan.
Szczurowa. N. Łaszczyński Wacław. prow.
Tymowa N. Machnicki August.
Uszew. N. Wróblewski Edw.
Wojakowa N. Pajor Francisz.
Wojnicz. N. Wnękowski Erazm.
Pomoc. Wojtas Józef.
Zakliczyn ad Dunajec. N. Chodorski Karol.
Pomoc. N. Chodyński Wincent.
Złota N. Gaik Antoni.

W powiecie limanowskim.

Szkoły trywialne.

Dobra. N. Rudnicki Mateusz.
Kamienica. N. Posada nieobsadzona.
Limanowa. N. Hudzicki Stanisł.
Mszana dolna. N. Łaski Jan.
Męcina. N. Salabura Jan.
Niedźwiedź. N. Posada nieobsadzona.
Słopnica. N. Barbacki Jan.
Szczyrzyc, szkołę utrzymuje klasztor OO. Cystersów.
Naucz. dyr. Wieńczewski Dominik. ks.
Naucz. Znamirowski Gerard, ks.
Naucz. Jarzembiński Jędrz. ks.
" Szaflarski Józef, ks.
Pomoc. Kłosowski Piotr.
Tymbark. N. Andrusikiewicz Wincenty.
Ujanowice. N. Pisiewicz Józef.

2.

Rada szkolna okręgowa

w Brzeżanach.

(Stan w r. 1872.)

Na powiaty brzeżański, podhajecki, przemyślański i rohatyński.

Przewod. Lewartowski-Lewartów Włodzimierz, bar., c. k. star.
Zast. Ostrowski Wawrzyniec, ks. zast. wyzn. rz. kat.
Insp. Zarzycki Modest, ks.
Człon. Korczyński Jan, ks., del. rad. pow. rohatyńskiej.
„ Konopka Szymon, ks., del. rad. pow przemyślańskiej.
„ Łukasiewicz Franciszek, c. k. sęd. pow., del. rad. pow. brzeżańskiej.
Człon. Mochnacki Dymitr, del. rad. pow. podhajeckiej.
„ Baczyński Filaret, ks., zast. wyz. gr. kat.
„ Fadenhecht Boruch, zast. wyzn. izrael
„ Kurowski Mateusz. dyr. gimn., repr. zawodu naucz.
„ Trusiewicz Teodor, naucz. szk. repr. zawodu naucz.
„ Majer Jan, doradzca dla wyzn. ewang.

W powiecie brzeżańskim.

Szkoła główna.

Brzeżany.

Dyr. Szpetmański Franciszek.
Naucz. Pławicki Wincenty.
„ Ludkiewicz Jan.
„ Wojciechowski Jan.
Zastęp. naucz. Reichelt Jan.
Pomoc. Błaszkiewicz Tomasz.

Szkoła dla dziewcząt.

Naucz. Wróblewska Amalia.
Pomoc. Syruczek Marya.

Szkoły trywialne.

Budyłów. N. Cieślik Wiktor.
Ceniów. N. Kurman Jan.
Horodyszcze. N. Cybyk Onufry.
Kotow. N. Samofał Grzegorz.
Kozłów. N. Zdanowicz Józef.
Kozowa. N. Majdany Bazyli.
Kurzany. N. Binder Jakób.
Krzywe. N. Gorycki Jan.
Mieczyszczów. N. Martynowicz Konstanty.
Narajów. N. Cupryk Jan.
Olchowiec. N. Fiedler Jakób.
Płaucza mała. N. Ludkiewicz Antoni.
Płaucza wielka. N. Jaców Jan.
Podwysokie. N. Posada nieobs.
Potutory. N Żaki Aleksander.
Słobudka. N. Sawicki Jan.
Słoboda N. Lityński Antoni.
Szybalin, N. Dankits Józef.
Taurów. N. Kwistek Benedykt.
Wybudow. N. Jankowski Włodz.

W powiecie podhajeckim.

Szkoły trywialne.

Bekersdorf. N. Wanczyński Kar.
Białokiernica. N. Żaki Józef.
Bieniawa. N. Szabel Aleksand.
Bohatkowce. N. Hładij Jan.
Burkanów. N. Raczyński Wacł,
Hajworonka. N. Witoszyński Mojsej.
Hnilcze N. Ludkiewicz Aleks.
Horożanka.N.Szczurowski Teod.
Iszczkow, N Rogożinski Grzeg.
Kotuzow. N. Gabrusiewicz Hipol.
Małowody. N. Kurowicz Jan.
Mużyłow. N. Połoszynowicz Józ.
Nowosiołka. N. Wojczak Szym.
Podhajce. N. Hierzyk Adam.
Pomoc. Wałaszkiewicz Winc.
" Baumgarten Józef.
Rosochowaciec, N. Jabłoński Karol.
Siemikowce. N. Widrak Michał.
Sławentyn. N. Tkaczunyk El.
Sokołów. N Siarkiewicz Karol.
Sosnow. N. Stetkiewicz Mikoł.
Szumlany. N. Legan Michał.
Wierzbow. N. Gabrusiewicz Em.
Wiśniowczyk. N. Smiszkiewicz Michał.
Wołoszczyzna. N.Posada nieob.
Zarwanica. N. Burzmiński Jan.
Zawałow. N, Bojarski Michał.
Złotniki. N. Łepki Teodor.

W powiecie przemyślańskim.

Szkoły trywialne.

Baczow. N. Litwin Jan.
Biała. N. Barutowicz Antoni.
Bilka. N. Rukało Dómian.
Błotnia. N. Choma Daniel.
Borszow. N. Majdany Jan.
Brzuchowice. N. Zinkiewicz Jan.
Chlebowice swirskie. N. Korbutiak Jan.
Ciemierzyńce. N. Czyżda Michał.
Dobrzanica. N. Fedyk Cyprian.
Dunajów. N. Szafrański Klem.
Dusanow. N. Lewicki Julian.
Firlejów. N. Strzelbicki Jan.
Gliniany. N. Bałtarowicz Jan.
Hanaczow. N. Parski Grzegorz.
Jaktorow. N. Petryszyn Eliasz.
Janczyn. N. Bartoszewski Jan.
Korzelice. N. Pitułej Jan.
Kosteniów. N. Krasicki Tomasz.
Krościenko. N. Pawluk Jędrzej.
Krzywice. N. Łukawicki Tomasz.
Laszki królewskie. N. Osiadacz Antoni.
Lipowce. N, Prokopowicz Jan.
Ładańce. N. Gwoździk Eliasz.
Łahodow. N. Lewicki Michał.
Łona. N. Semianowicz Mikołaj.
Meryszczow. N. Dzandżała Sylwester.
Nowosiółka. N. Komorowski Jakób.
Ostałowice. N. Czyżda Emil.
Peczenia. N. Kuźma Michał.
Plenikow. N. Bielewicz Jakób.
Pletenice. N. Czerkas Jan.
Podhajczyki N. Malinek Jan.
Podusow. N. Warecki Aleks.
Podhorylce. N. Posada nieobs.
Połonice. N. Kreth Filip.
Połtew. N. Trusiewicz Jan
Poluchow. N. Taniaczkiewicz Paweł.
Potoczany. N. Bartoszewski Antoni.
Przegnojow. N. Łoziński Jan.
Przemyślany. N. Tarnawiecki Józef.
Rozworzany. N. Gajowy Mich.
Słówita. N. Jaremczyszyn Teod.
Stanimierz N. Hussar Jan.

Stryhańce. N. Makohoński Leon.
Swierz. N. Toczyski Stanisł.
Uniów. N. Malaniewicz Justyn.
Unterwalden. N. Lautersweiler Karol.
Uszkowice. N. Bittner Francisz.
Wiśniowczyk. N. Wołoszyn Szymon.
Wołkow. N. Marunie wicz Mik.
Wypyski. O. Orłowski Antoni.
Wyżniany. N. Posada nieobsadz.
Zadwórze. N. Jeżowski Jan.

W powiecie rohatyńskim.

Szkoła główna.

Rohatyn.

Dyr. Hlebowicki Mikołaj.
Naucz. Hajduczek Jan.
„ Zalewski Leon.
„ Trusiewicz Teodor.
„ Czarnecki Franciszek.

Szkoły trywialne.

Babuchów. N. Zborowski Jan.
Bieńkowce. N. Wodestawski Roman.
Bołszowce. N. Wiśniewski Karol.
Bouszów. N. Kilibowski Klem.
Bukaczowce. N. Kaszubiński Stefan.
Bursztyn. N. Posacki Marcin.
Czahrów. N. Cegliński Szymon.
Czercze. N. Hoszowski Bazyli.
Czerniów. N. Leszczyj Cyprian.
Cześniki. N. Swyryda Eliasz.
Doliniany. N. Wieliczkowski Emilian.
Dubryniów. N. Gulin Paweł.
Dziczki. N. Kalina Jan.
Fraga. N. Łezohubski Tcoklest.
Herbutów, N. Piechowicz Kajet.
Hrehorów. N. Bułka Bazyli.
Jahłusz. N. Wasylkowski Ant.
Jawcze. N. Karaczewski Jan.
Kleszczówna. N. Łopuszański Grzegorz.
Knihinicze. N. Turkiewicz Aug.
Kołokolin. N. Reszkiewicz Mik.
Koniuszki. N. Petryna Antoni.
Konkolniki. N. Wojnarowski Błażej.
Korostowice. N. Brzuchacz Jan.
Kozary. N. Bobikiewicz Gust.
Kunaszów. N. Dudyński Zachar.
Lipica górna. N. Grabowicz Antoni.
Lubsza, N. Rogoszewski Jan.
Łuczyńce. N. Kocan Prokop.
Martynów nowy. N. Kuzyk Jan.
Meducha. N. Klusiewicz Teodor.
Mełna. N. Miejski Jan.
Międzyhorce. N. Kierniakiewicz Grzegorz.
Nastaszyn. N. Rubczak Leon.
Obelnica. N. Jankowski Ludw.
Oskrzesińce. N. Ostapowicz Mikołaj.
Podgrodzie. N. Herasymowicz Antoni.
Podkamień. N. Mykitka Mikoł.
Potok. N. Lewicki Bazyli.
Puków. N. Groszek Leopold.
Putiatyńce. N. Bojczuk Onufry.
Ruzdwiany. N. Korościel Jan.
Sarnki górne. N Malawski Leon.
Sarnki średnie. N. Malawski Michał.
Skomorochy nowe. N, Tomaszewski Jan.
Stratyn. N. Feliński Adam.
Swistelniki. N. Jankowski Tad.
Ujazd. N. Wittnik Józef.
Wasiuczyn. N. Dzedzyk Jędrz.
Wierzbiłowce. N. Hrehorowicz Aleksander.
Wiszniów. N. Wodestański Rom.
Załuże. N. Maruszczak Jan.
Załanów. N, Krupka Klemens.
Żelibory. N. Bandura Dmytro.
Żolczów. N. Tylawski Modest.
Żurów. N. Rozłucki Atanazy.

Rada szkolna okręgowa
w Czortkowie.

Na powiaty: borszczowski, buczacki, czortkowski, horodeński i zaleszczycki.

Przewodn. Strojnowski-Strzemie zast. star.
Zast. Czekoński Leon, del. rad. powiat. czortkowskiej.
Insp. Ruszczyński Aleksander.
Członk. X. Kaliniewicz Jan, kanonik, del. rady powiat. buczackiej.
„ Dr. Morawski. Tymon, del. rad. pow. borszczowskiej.
„ X. Smerekowski Jan. del. rad. pow. horodeńskiej.
„ Wybranowski Leoncyusz, wł. d., del. rady powiat. zaleszczyckiej.
Członk. X. Kopertyński Konstanty, kanonik, zastęp. wyzn. rzym. kat.
„ X. Guła Michał, proboszcz zast. wyzn gr. kat.
„ Frenkel Mojżesz zast. wyz. izrael.
„ Ośmiałowski Leoncyusz, dyr. gimn. repr. zawod. naucz.
„ Gauer Franciszek, doradca dla wyzn. ewangiegielickiego.
1 członka nie wybrano jeszcze.

W powiecie borszczowskim.

Szkoły trywialne.

Bielowce. Pawluk Stefan.
Borszczów. Michalewski Józef.
Boryszkowce. Słoniewski Mich.
Burdiakowce. Lisieniecki Filem.
Cygany. Górka Franciszek.
Filipkowce. Stepaniuk Atanazy.
Giermakówka. Rogoziński Jan.
Głęboczek. Cerkowniak Wojc.
Gusztyn Sznajgert Adolf.
Jezierzany małe. Bazylewski Józ.
Iwanie puste. Bilinski Jan.
Krzywcze. Jagiełowicz Mikołaj.
Kudryńce. Horbaczewski Paweł.
Łanowce. Jarocki Hipolit.
Łosiacz. Michalewicz Emil.
Michałków. Gniazdowski Jędrz.
Mielnica. Strumieński Adolf.
Olchowiec. Makohoński Juljan.
Paniowce. Bazali Jan.
Piszczatyńce. Cerkiewicz Korn.
Sapohów. Gnicki Szymon.
Skała. Czeremszyński Bazyli.
„ Buratowski.
„ Dobrowolski.
„ Walek, nauczycielka.
Uście biskupie. Berezowski Bazyli.
Wołkowce. Soniewicki Hilary.

W powiecie buczackim.

Szkoła główna.
Buczacz.

Dyr. X. Fedoryńczuk Doroteusz, z zakonu OO. Bazylianów.
Kat. X. Makohoński Teofil, z zakonu OO. Bazylianów.
Naucz. X. Hrycak Metody, z zakonu OO. Bazylianów.

Naucz. Łotocki Włodzimierz.
Pomoc. Hołyński Emil.

Szkoła dziewcząt.

Naucz. dyr. Kunaszewska Wand.
1 posada pomocn. nieobsadz.

Szkoły trywialne.

Barysz. Sznajgert Jan.
Bobulińce. Chrzanowski Juljan.
Dobropole. Hordziejowski Jan.
Hrehorów. Nieobsadz.
Jarhorów. Matuszewski Aleks.
Jazłowiec. Dzerowicz Probus.
Jezierzany większe. Podlewski Grzegorz.
Koropiec. Krzyżanowski Ignacy.
Kowalówka. Halka Jakób.
Kujdanów. Grzycki Jan.
Leszczańce. Miller Jędrzej.
Łazarówka. Czeremchówka Łukasz.
Medwedowce. Kulczycki Kajet.
Monasterzyska. Szmolik Leon.
Pomocn. X. Szamarkiewicz.
Nowostawce. Guszalewicz Piotr.
Olesza. Krzesiński Ludwik.
Petlikowce. Mielecki Józef.
Podzameczek. Turczański Fran.
Porchów. Winogrodzki Joach.
Potok. Stiasny Józef.
Przewłoka. Horbaczewski Mik.
Puźniki. Jasinski Maciej.
Ścianka. Pokidan Nicety.
Skomorochy. Gromiak Józef.
Snowidów. Hlebowicki Korneli.
Sokołów. Sokołowski Paweł.
Soroki. Kruszelnicki Dyonizy.
Trybuchowce. Celewicz Paweł.
Weleśniów. Wolski Michał.
Wierzbiatyn. Sembratowicz Teodozy.
Wyczułki. Kulczycki Jan.
Zadarów. Wolański Mikołaj.
Zielona. Nieobsadzona.
Zubrzec. Nowak Franciszek.
Żurawiniec. Słoniewski Franc.
Żyznomierz. Walawski Jan.

W powiecie czortkowskim.

Szkoła główna.

Czortków.

Dyr. Szpilczyński Wincenty.
Naucz. Stachów Karol.
" Koczyndyk Piotr.
" Pollo Ferdynand.
Katech. X. Kasel Karol.
" X. Michalewicz Jan.

Szkoły trywialne.

Bazar. Leszczyński Juljan.
Biała. Szoturma Grzegorz.
Białobożnica. Bazylewski Józef.
Budzanów. Serbeński Felix.
Byczkowce. Błażkow Mikołaj.
Dawidkowice. Lisiewicz Jan.
Dżuryń. Buczacki Emil.
Jagielnica nowa. Małaczyński Albin.
Jagielnica stara. Jasieński Winc.
Kosów. Mićkowski Bazyli.
Kolendziany. Nieobsadz.
Koszyłowce. Szpytkowski Wład.
Laskowce. Doliński Aleksand.
Muchawka. Gocko Marcin.
Połowce. Hrehorowicz Jan.
Połowiecka kolonia. Herbing Józef.
Romaszówka. Jacuk Stefan.
Rosochacz. Babiuk. Nicefor.
Słobudka. Ostrowski Tadeusz.
Swidowa. Bereżański Mikołaj.
Szmankowce. Zakrzewski Adam.
Szmankowczyki. Kozłowski Kar.
Uhryń. Głodziński Ouljusz.
Ułaszkowce. Bugiel Jan.
Wierzbowiec polski. Niedzwiecki Józef.
Wierzbowiec ruski. Horodyski Antoni.
Zalesie. Sepoliga Jan.
Zwiniacz. Czekański Cyriak.

W powiecie horodeńskim.

Szkoła główna.

Horodenka.

Dyr. Sucharowski Teodor.
Naucz. Sęk Franciszek.
" Łukasiewicz Mikołaj.
Pomoc. Krzyżanowski Paweł.
Mistrzyni. Moklowska Marya.

Obertyn.

Dyr. Sawczyn Jan.
Naucz. Szybalski Szczęsny.
" Orłowski Grzegorz.
" Wróbel Mikołaj.

Szkoły trywialne.

Czernelica. Cybiak Tomasz.
Czerniatyn. Bryndzej Bazyli.
Czortowiec. Rogowski Jan.
Dąbki. Palatyński Benedykt.
Głuszków. Bundiak Teodor.
Harasymów. Sawicki Jan.
Horodnica. Iżewski Wincenty.
Jasionów polny. Gerulak Teod.
Kolanki. Kobryn Michał.
Kopaczyńce. Jurkowski Piotr.
Korniów. Orzechowski Alex.
Kunisowce. Nieobsadz.
Niezwiska. Guszuł Mikołaj.
Okno. Laszewicz Damian.
Olejowa Korolówka. Gawliński Marceli.
Potoczyska. Kunyk Grzegorz.
Rakowiec Nieobsadz.
Repużyńce. Chomyszyn Jakób.
Semenówka. Nieobsadz.
Serafince. Baczyński Bazyli.
Siemiakowce. Nieobsadz.
Soroki. Ziołkowski Józef.
Strylcze. Liginowicz Jan.
Targowica. Kozankiewicz Leon.
Tyszkowce. Jaszczewski Mikoł.
Wierzbowce. Masiewicz.
Żywaczów. Drohomirecki Mikoł.

W powiecie zaleszczyckim.

Szkoła główna.

Zaleszczyki.

Dyr. Stępień Sebastjan.
Naucz. Janowicz Piotr.
" Rudnicki Hilary.
" Zarzycki Paweł.

Szkoła dziewcząt.

Naucz. dyr. Kulanda Wiktorja.
Pomocn. Nizowy Marja

Szkoły trywialne.

Bilcze. Przepiliński Albin.
Capowce. Wygoda Feliks.
Chmielów. Nieobsadz.
Czerwonogród Lang Jakób.
Dobrowlany. Nieobsadz.
Drohiczówka. Rosinkiewicz Ed.
Dzwiniacz Macieliński Leon.
Iwanie. Szydłowski Antoni.
Kasperowce. Nieobsadz.
Kołodrubka. Tymczuk Grzegorz.
Korolówka. Żołnierz Jan.
Kościelniki: Nieobsadz.
Kułakowce. Nieobsadz.
Latacz Feiner Karol.
Lisowce. Martyniec Piotr.
Nowosiółka kostjukowa. Winnicki Józef.
Sadki. Wyrozumski Antoni.
Sinków. Illasiewicz Aleksand.
Szczyłowce. Nieobsadz.
Tłuste. Zubrzycki Marceli.
Torskie. Gizella Eljasz.
Uhrynkowce. Halikowski Jan.
Uścieczko. Jasiński Franciszek.
Winiatyńce. Łukasiewicz Hilary.
Zazulińce. Morozicwicz Grzeg.

4.

Rada szkolna okręgowa

w Jarosławiu.

Na powiaty. cieszanowski, jarosławski i łańcucki.

Przew. Chlebik Franciszek.
Zastęp. X. Rozdzielski Mik.
Insp. Dąbrowski Leon.
Członk. Studziński Wojciech.
„ Acht Edward.
„ X. Wściślak Józef.

Członk. X. Kowalski Tadeusz.
„ Raff Jakób.
„ Pohorecki Franciszek.
„ Cybulski Ignacy.
„ Gabryś Jerzy, past.

Szkoły ludowe.

W powiecie Jarosławskim.

Szkoła główna.

Jarosław.

Dyr. Kozłowski Maksymilian.
Naucz. Cybulski Ignacy.
„ Kapiszewski Leon.
„ Alszer Adolf.
Zastęp. naucz. Spis Józef.
„ Bar Stanisław.
Pomocnik. Geronis Józef.
Katech. X. Swierczyński Fel.

Nauczyciele dla klas równorz.
Myszkowski Stanisław.
Przysiecki Antoni. dla spiewu.

Szkoła dziewcząt.

Jarosław.

Naucz. dyr. Pittula Elżbieta.
Naucz. Saja Klementyna.
Naucz. spiewu. Przysiecki Ant.
Naucz. Schott Domicela.

Szkoły trywialne.

Boratyn. Nieobsadzona.
Bystrowice. Sroczyński Feliks.
Cieplice. Petryszak Jakób.
Cieszacin wielki. Babiarz Józef.
Chłopice. Zając Roman.
Chotyniec. Leszczyński Józef.
Czelatycze. Nieobsadzona.
Cetula. Nieobsadzona.
Dąbrowica. Niedźwiedź Jakób.
Dobcza. Dublanica Jan.
Dobra, Wankowicz Teofil.
Dunkowice. Gołogórski Michał.
Hruszowice. Nieobsadzona.
Jarosław na przedm. leżajskim. Ludkiewicz Filip.
Jodłówka. Jachimowski Jędrz.

Kidałowice. Nieobsadzona.
Kisielów. Lach Tomasz.
Korzenica. Nieobsadzona.
Kramarzówka. Rheinberger Jan.
Laszki. Skrzyński Józef.
Łazy. Ferencewicz Włodzim.
Leżachów. Nieobsadzona.
Łowce. Smiałowski Ludwik.
Majdan sieniawski. Tryniecki Szymon.
Mołodycz. Tylawski Piotr.
Makowisko. Pych Dymitr.
Miękisz nowy. Gmytrasiewicz Michał.
Morawsko. Kirschner Karol.
Munina. Zygmuntowski Aug
Nienowice. Radecki Grzegorz
Ostrów. Oleński Władysław.
Pawłosiów. Kropiwnicki Adolf.
Pełnatycze. Kraśniak Jan.
Piwoda. Frankiewicz Marceli.
Pruchnik. Orłowski Wiktor.
Rączyna. Szarliński Józef.
Radymno. Szczęścikiewicz Ign.
Rokietnica. Godzień Karol.
Rozborz okrągły. Nieobsadz.
Rudołowice. Nieobsadzona.
Rzeplin. Nieobsadzona.
Radawa. Nieobsadzona.
Rozwiennica. Nieobsadzona.
Ryszkowa Wola. Zowczak Mojż.
Sieniawa. Gardziel Florjan.
Surochów. Kiczura Maciej.
Szówsko. Glina Józef.
Skołoszów. Takliński Stefan.
Tuligłowy. Przybyłowicz Jan.
Tuczępy. Skoczyński Albin.
Węgierka. Nieobsadzona.
Wietlin. Nabak Jakób.
Wiązownica. Majewski Antoni.
Wysocko. Martynowicz Stanisł.
Wola pełkinska. Kmicikiewicz Jan.
Wola węgierska. Nieobsadzona.
Zarzecze. Kościński Antoni.
Zaleska Wola. Mitko Stefan.
Zamiechów. Nieobsadzona
Żurowiczki długie. Nieobsadz.

W powiecie łańcuckim.

Szkoła główna.

Leżajsk.

Dyrek. Kołodziej Sebastjan.
Naucz. Kublin Józef.
„ Brzuszkiewicz Jan.
„ Dobrzański Robert.
„ Myszkowski Stanisław.
Naucz. robót ręcznych Sandbüchler Amalja.
Katecheta. z miejsc. duch. obu obrządk.

Przeworsk.

Dyr. Nieobsadzona.
Naucz. dyr. Szczurka Francisz.
Naucz. Dąbrowski Józef.
„ Szeliga Władysław.
Zastęp. Guzek Paweł.
Katech. z miejsc. duch. obu obrz.

Szkoły trywialne.

Albigowa. Bojarski Józef.
Białobrzegi. Nieobsadzona.
Brzyska wola. Nieobsadzona.
Dębow. Naucz. Pańczyk Ludw.
Dornbach. Krach Adam.
Gać. Skwarczyński Tomasz.
Gniewczyna. Rewakowicz Alfr
Gorliczyna. Nieobsadzona.
Grodzisko. N. Lisowski Stan.
Grzęska. Nowogrodzki Ferdyn.
Kańczuga. N. Marciak Karol.
Kosina. Wojcik Jan, zast.
Krzeczowice. Nieobsadzona.
Kuryłówka N. Horoszko Mich.
Łańcut. N. Graff Marceli.
„ Urbański Leon.
„ Zast. Krawiec Jan.
Łopuszka wielka. N. Świąteck. Józef.

Markowa. Tabiński Antoni.
Nowosielce. Pańczyk Jan.
Ostrów. Szczepanowicz Józef.
Pantalowice. Cisło Jakób.
Przeworsk. szk. żeńsk. Remer Aleksandra.
Siedleczka. Nieobsadzona.
Siennów. Nieobsadzona.
Sietesz. Tepray Ignacy.
Studziana. Nieobsadzona.
Urzejowice. Maślikiewicz Ant.
Wysoka. Kochmann Jan.
Żołynia. Kołpaczkiewicz Stef.
„ Babiarz Józef.
Żuklin. Chmura Jan.

W powiecie cieszanowskim.

Szkoły trywialne.

Basznia. Nieobsadz.
Brusno stare. Czerniewicz Klem.
Chotylub. Nieobsadzona.
Cewków. Workiewicz Albert.
Cieszanów Gilewicz Michał.
Dachnów. Fedun Bazyli.
Deutschbach. Nieobsadz.
Dzików. Nieobsadz.
Felsendorf. Kremer Filip.
Freifeld. Wodziczka Franc.
Kobylnica wołoska. Skutnicki Józef.
Kobylnica ruska. Tereszko Paw.
Lubliniec nowy. Piotrowski Józ.
Łowcza. Daniłów Teodor
Lubaczów. Harländer Rudolf.
„ Kurowiecki Sew. pomoc.
Narol. Tychowski Onufry.
Nowesiolo. Kotowicz Michał.
Oleszyce. Krupa Teodor.
Płazów. Łepak Dymitr.
Podemszczyzna. Nieobsadz.
Reichan. Kaufmann Jan.
Staresioło. Nieobsadz.
Zapałów. Nieobsadz.
Żuków. Ochabski Stefan.

5.

Rada szkolna okręgowa.

w Jaśle.

Na powiaty: gorlicki, jasielski i krośnieński.

Przewod. Merkl Wilhelm, c. k. starosta.
Zast. X. Buchwald Feliks, dziekan i proboszcz, zastęp. wyz. rz. kat.
Inspekt. Karpiński Jędrzej.
Członkowie. Dzianott Ludwin, właś. dóbr, del. rad. pow. jasielskiej.
Friedmann Emanuel, kupiec, zastęp. wyz. izrael.
„ X. Kopyściański Michał, dziekan i proboszcz, zast. wyz. gr. kat.
Członkowie. X. Radecki Józef, proboszcz del. rady pow. gorlickiej.
„ X. Skrzyński Henryk, dziekan i proboszcz del. rady pow. krościenskiej.
„ Wolf Emanuel, zast. dyr. gimnaz. reprez. zawodu naucz.
„ Zaharjasz Michał, dyr. szkoł. główn. repr. zaw. naucz.

W powiecie gorlickim.

Szkoła główna.

Gorlice.

Dyr. Posada nieobsadzona.
Naucz. Przybyłko Konstanty.
„ Skwirzyński Michał.
„ Fiderkiewicz Leon, pom.

Szkoła dziewcząt.

Naucz. Winkler Józefa.
„ Gurgul Emilia.

Szkoły trywialne i parafialne.

Biecz. Dyr naucz. Ropicki Leo.
Naucz. Olexy Michał.
„ Martusiewicz Stanisław.
Binarowa. Dobrowolski Stan.
Bystra. Nieobsadz.
Czarne. Nieobsadz.
Hańczowa. Demianczyk Dym.
Klimkówka. Krynicki Leon.
Kobylanka. Czaporowski Leon.
Krywa. Karpiak Gabryel.
Leszczyny. Nesterak Onufry.
Lipiński. Nieobsadz.
Łosie. Nieobsadz.
Łużna. Michnowski Michał.
Małastów. Czyczyło Grzegorz.
Męcina wielka. Doszna Jan.
Moszczenica. Ryznerski Kaj.
Nowica. Nieobsadz.
Przegonina. Nieobsadz.
Radocina. Nieobsadz.
Ropa. Drzygiewicz Piotr.
Ropica polska. Nieobsadz.
Ropica ruska. Nieobsadz.
Rozenbark. Nieobsadz.
Rychwald. Wasylczak Piotr.
Rzepiennik biskupi. Skaliński Karol.
Sękowa. Nieobsadz.
Staszkowka. Nieobsadz.
Szalowa. Dutkiewicz Jan.
Uście ruskie Kuryło Jan.
Wołowiec. Przysłopski Konrad.
Wysowa. Wandzilak Antoni.
Zagorzany. Wojcikiewicz Winc.
Zdynia. Uscki Szymon.

W powiecie jasielskim.

Szkoła główna.

Jasło.

Dyr. Zacharjasz Michał.
Naucz. Srzeniawski Filip.
„ Krzanowski Józef.
„ Brzeski Alfred.
Pomocn. Markiewicz Jan.

Szkoła dziewcząt.

Naucz. dyr. Małachowska Emeryka.
Naucz. Waściszakowska Ant.
„ Mikiewicz Marja.
„ Staniszewska Emilja.

Szkoły trywialne.

Biezdziedza. Malicki Michał.
Błaszkowa. Litwiński Zygmunt.
Brzyska. Skarbowski Władysł.
Cieszyna. Szymański Jan.
Dębowiec. Wojna Henryk.
Frysztak. Cieśliński Karol.
Gogolów. Stawiarski Antoni.
Kołaczyce. Jasiński Michał.
pom. Rząca Leon.
Lubla. Majchrowicz Leon.
Łączki. Kluczyński Władysław.
Olszyny. Taźbierski Michał.
Ołpiny. Ryznerski Ignacy.
Osobnica. Pyszyński Wojciech.

Pietrusza Wola. Sawczak Aux.
Pstrągówka. Nieobsadz.
Sieklówka. Wojaczyński Ant.
Sowina. Nieobsadz.
Święcany. Karpiński Józef.
Szebnie. Wojnarski Ludwik.
Szerzyny. Kapłoński Alojzy.
Tarnowiec. Kamiński Józef.
Trzcinica. Filipiński Henryk.
Warzyce. Czapliński Antoni.
Wysoka. Żołądek Józef.
Załęże. Lewandowski Jan.

W powiecie krośnieńskim.

Szkoła wydziałowa.

Krosno.

Dyr. zast. Kazienko Jan.
Naucz. Tadrało Jan.
„ Müller Jbn.
„ Kotula Tomasz.
Katech. Nieobsadz.
Pomoc. Kusiba Walenty.

Szkoła dziewcząt.

Naucz. Tadrało Teofila.
Pom. Dżugan Wincenta.

Szkoły trywialne i parafialne.

Dukla. Szymański Władysław.
Grab. Choma Józef.
Iwonicz. Guzik Wojciech.
Jasionka. Bąk Wawrzyniec.
Kombornia. Skórski Antoni.
Korczyna. Łuczycki Tomasz.
„ Wojtyczka Wojciech.
Lubatowa. Frydrych Antoni.
Lubatówka. Albrycht Jan.
Miejsce. Lis Michał.
Mszana. Nieobsadz.
Myscowa. Buśko Mamant.
Odrzykóń. Fiołek Jakób.
Polany. Nieobsadz.
Rogi. Erban Władysław.
Równe. Kłap Tadeusz.
Trzciana. Nieobsadz.
Tylawa. Nieobsadz.
Wietrzno. Nieobsadz.
Wróblik królewski. Nieobsadz.
Wrocanka. Nieobsadz.
Zrencin. Nieobsadz.
Zyndranowa. Nieobsadz.
Zmigród. Kochanowicz Michał.

6.

Rada szkolna okręgowa

w Kołomyji.

Na powiaty: kołomyjski, kosowski, śniatyński tłumacki.

Przewod. Kuczkowski Eugeniusz, c. k. Starosta.
Zast. X. Koblański Jan.
Insp. Kulczycki Grzegorz.
Człon. X. Lewicki Jan, del. rady pow. kołomyjsk.
Człon. X Nowiński Szczęsny, del. rady pow. śniatyńsk.
„ X. Piwec Alojzy, del. rady pow. kosowskiej.
„ X. Sawa Franciszek, del. rady pow. tłumackiej.

Człon. X. Busch Walerjan. zast. wyzn. rz. kat.

„ Wieselberg Salomon, zas. wyz. izrael.

„ Kruczkowski Kalixt, dyr. gimn. repr. zaw. naucz.

„ Dwernicki Mikołaj, naucz. przy szk. główn. reprez. zawodu naucz.

W powiecie kołomyjskim.

Szkoła główna.
Kołomyja.

Dyr. zast. Charęza Michał.
Naucz. Dwernicki Mikołaj.
„ Stetkiewicz Jan.
„ Kulczycki Jędrzej.
„ Sęk Franciszek.
Zast. naucz. Peszko Stanisław.
Pomocn. Jacewiuk Piotr.

Szkoła dziewcząt.

Naucz. Andrzejowska Zofia.
Pomoc. Heym Emilia.
„ Rutkowska Karolina.
„ Skólska Jadwiga.

Szkoły trywialne.

Balińce. Proskórnicki Leon.
Ceniawa. Nieobsadz.
Chlebiczyn leśny. Witwicki Ed.
Czeremchów. Drobowicki Jak.
Debesławce. Obuszczak Szym.
Dżurkow. Jurkiewicz Michał.
Gwoździec. Głazowskl Sylwest.
Gwoździec mały. Gojaniuk Teo.
Jabłonów. Martyniec Łukasz.
Ispas. Humeniuk Michał.
Iwanowce. Michajluk Jan.
Kamionka mała. Zlepko Jan.
Kluczów wielki. Stadniczeńko Antoni.
„ mały. Stawniczy Korneli.
Kniaź dwór. Bazali Henryk.
Kołomyja (Nadwórniańsk. przedmieście.) Miśkiewicz Filaret.
„ (Mariahilf) Burnatowicz Jan.
Kołomyja (Baginsberg.) Decker Jakób.
Kornicz. Semeniuk Szczepan.
Korszów. Strzelbicki Włodz.
Mołodiatyn. Dosinczuk Jan.
Myszyn. Wojnarowski Szymon.
Peczeniżyn. Pawlik Leon.
Pererów. Kałyniuk Jędrzej.
Piadyki. Bolechowski Jędrzej.
Podhajczyki. Jakubowski Jan.
Rakowczyk. Kurpiel Józef.
Siemiakowce. Hordyński Melch.
Słobódka leśna. Charkiewicz Leo.
Sopów. Stefaniuk Prokop.
Szeparowce. Szlemkiewicz Kl.
Tekucza. Gawański Wilhelm.
Tłumaczyk. Białoskórski Dym.
Trościanka. Semeniuk Karol.
Turka. Konkolniak Dymitr.
Werbiąż. Guszuł Mikołaj.
Załucze nad Prutem. Arsenicz Stefan.
Zamulińce. Dosińczuk Teodor.

W powiecie kosowskim.

Szkoła główna.
Kuty.

Dyr. X. Preusentanz Franciszek.
Naucz. Trembicki Michał.
„ Piotrowski Wojciech.
Pomocn. Trembicki Izydor.

Szkoła dziewcząt.

Naucz. Neuhoff Marja.
Pomoc. Neuhoff Rozalja.

Szkoły tryw. i parafialn.

Białoberezka. Kobrzyński Baz.
Brustury. Nieobsadz.
Dołhopole. Kropilnicki Antoni.
Jasionów. Czerkawski Franc.
Jaworów. Dunigiewicz Bogdan.
Kobaki Kazijewicz Emiljan.
Kosmacz. Komarnicki Bazyli.
Kosów. Blij Grzegorz.

Posada pomocnika nieobsadz.
Kosów stary. Malicki Jan.
Krasnoilla. Morowyk Jan.
Kuty stare. Rendygiewicz Jan.
Mykietyńce. Semakowski Jan.
Pistyń. Lewicki Hipolit.
Prokurawa. Nieobsadz.
Riczka. Hrehorców Szymon.
Rostoki. Tymiak Józef.
Szeszory. Huszman Cyryl.
Utoropy. Melnyk Jan.
Żabie. Gauer Józef.

W powiecie śniatyńskim.

Szkoła wydziałowa.
Śniatyn.

Dyr. zast. Dobrowolski Alexy.
Naucz. Moszyński Józef.
„ Miśkowski Józef.
„ Pełwecki Tomasz.
„ Gordziewicz Ignacy.
Zast. naucz. Momut Wincenty.
„ Tarnowiecki Dymitr.
Pomoc. Fedorczuk Eliasz.

Szkoła dziewcząt.

Dyr. naucz. Łopatyner Cecylia.
Naucz. Weiss Matylda.
„ Michalewicz Gertruda.

Szkoły trywialne.

Bełełuja. Pawłusiewicz Emilj.
Borszczów. Proskórnicki Emilj.
Budyłów. Nowicki Jan.
Chlebiczyn polny. Oleniuk Piot.
Dżurów. Knihynicki Platon.
Hańkowce. Nieobsadz.
Ilińce. Koblański Emiljan.
Karłów. Makarewicz Bazyli.
Kniaże. Ludkiewicz Zygmunt.
Krasnostawce. Turzański Mich.
Lubkowce. Nieobsadz.
Nowosielica. Markowski Ant.
Oleszków. Andrusiak Grzegorz.
Orelec. Gawryluk Bazyli.
Podwysoka. Płaksej Szymon.
Popielniki. Łopatyński Teofil.
Potoczek. Konkolniak Grzeg.
Rożnów. Wojciechowski Michał.
Rudniki. Nikieforuk Zacharj.
Russów. Nauczuk Jędrzej.
Stecowa. Kowalski Józef.
Trójca. Bartoszewski Jan.
Trościaniec. Niedzielski Jan.
Tuczapy. Ondrowicz Teofil.
Tułuków. Dasiewicz Józef.
Tułowa. Onyszczuk Mikołaj.
Uście nad Prutem. Nowicki Stef.
Widynów. Jędrzejowski Mik.
Wołczkowce. Makarewicz Jan.
Zabłotów. Pawliszak Bazyli.
Zadubrowce. Nieobsadz.
Załucze nad Czeremoszem. Posacki Jan.
Zawale. Łakusta Prokop.

W powiecie tłumackim.

Szkoły trywialne.

Bratyszów. Wolański Jan.
Chocimierz. Janiszewski Jan.
Dolina. Kruchowski Bazyli.
Gruszka. Walawski Justyn.
Hryniowce. Szadecki Jan.
Kolińce. Nieobsadz.

Korolówka. Melnykowicz Jan.
Krzywotuły. Pahuta Jan.
Ladzkie ad Uście. Kusznireńko Michał.
Nadorożna. Zubrzycki Jan.
Niżniów. Holenderski Karol.
Olesza. Grabowiecki Władysł.
Oleszów. Potylicki Alexy.
Olszanica. Deputat Prokop.
Ottynija. Ginda Józef.
Pałahicze. Dmytryk Michał.
Petryłów. Prymakowski Józef.
Podpieczary. Kluszewicz Teod.
Tłumacz. Prokopiec Jan.
,, Antosiewicz Kazimierz.
Tyśmienica. Rudeński Modest.
Pomoc. Małaniuk Piotr.
Uście zielone. Sękowski Henr.
Worona. Nieobsadz.

7.

Rada szkolna okręgowa

w Krakowie.

Na powiaty: krakowski, chrzanowski i wielicki.

Przewod. Bobowski z Bobów Juliusz, rad. dworu j. w.
Zast. Mieroszewski Stanisław, hr., kaw. ord. żelaz. kor. III. kl. i krz. Maryansk. włas. dóbr, del. rady pow. krakowskiej.
Inspek. Ellinger Apolinary.
Człon. Dydyński Marjan, wł. dóbr, del. rady powiat. krakowskiej.
Człon. Louis Józef, sęd. pow. del. rad. pow. chrzan.
„ Antowski Florjan, ks. kan., zast. wyzn. rz. kat.
„ Samelson Szymon, Dr. pr. i adw. kraj., zast. wyzn. izrael.
„ Józefczyk Jędrzej, dyr. semin. naucz. męz. repr. zawodu naucz.
„ Pająk Aleksander, naucz. repr. zawodu naucz.

W powiecie chrzanowskim.

Szkoła główna.

Chrzanow.

Dyr. Gumiński Wojciech, prow.
Katech. Daroszewski Jan, ks.
Naucz. Chodacki Józef.
„ Gawlicki Ludwik, prow.
„ Cholewiński Aleksand. prow.
Pomocn. Łączka Piotr.

Szkoła dla dziewcząt.

Naucz. Zubrzycka Teofila.
„ Herzog Amalia.

Szkoły trywialne.

Alwernia. Gigon Michał.
Babice. Bernardzikiewicz Wandali.

Balin. Soswiński Władysł.
Brodły. Badańczyk Ferdyn.
Byczyn. Bielecki Jan.
Chełmek. Stobiecki Leon.
Ciężkowice. Ceranowicz Józ.
Dąbrowa. Lubczyński Karol.
Filipowice. KredyckiAleksand,
Gorzów. Posada nieobsadzona.
Grojec. Gadomski Karol.
Gromiec. Cholewka Sebastyan.
Jankowice. Posada nieobsadz.
Jaworżno. Skudlarski Antoni.
Pomocn. Kwakiewicz Teod.,
Naucz. rob. ręczn. Skudlarska Karolina.
Jeleń. Więzownicki Erazm.
Naucz. rob. ręczn. Więzownicka Marya.
Kościelec. Strycharski Kazim..
Krzeszowice. Majewski Edw.
Kwaczała. Swierczewski Kazim.
Naucz. rob. ręcz. Swierczewska Urszula.
Libiąż wielki. Juszczakiewicz Ludwik.
Naucz. rob. ręczn. Juszczakiewiczowa Antonina.
Łuszczowice. Michalik Piotr,
Nowa góra. Sieprawski Tomasz,
Nawojowa góra. Żegiestowski Piotr.
Naucz. rob. ręcz. Żegiestowska Józefa.
Paczołtowice. Willimek Rud.
Płaza. Ziemba Piotr.
Naucz. rob. ręczn. Ziembowa Antonina.
Płoki. Jaszkiewicz Michał.
Poręba. Bernadzikiewicz Józ.
Naucz. rob. ręczn. Bernadzikiewiczowa Antonina.
Psary. Kłosiński Władysław.
Regulice. Willimek Józef.
Rudawa. Posada nieobsadzona.
Siersza. Olszewski Bronisław.
Naucz. rob. ręczn. Olszewska Ludwika.
Szczakowa. Wiśniewski Jan,
Tenczynek. Pomianek Wawrzyniec.
Trzebinia. Łowczowski Teofil.
Pomocn. Dąbrowski Józef.
Naucz. rob. ręczn. Łowczowska Karolina.
Wola filipowska. Zieliński Ant.
Zalas. Stokłosa Jan, prow.
Żarki. Witowski Wincenty.

W powiecie krakowskim.

Szkoły męzkie.

Pierwsza szkoła 4klasowa przy ulicy Brackiej.

Kraków.

Dyr. zast. Szczepański Józef.
Katech. Gumiński Konst. ks.
Naucz. Majewski Józef.
„ Latinik Antoni.
„ Wyrobisz Adam. zast.
„ kaligr. Tarczyński Henr.
„ rysunk. Cercha Maxym.,
„ spiewu. Niemczyk Karol,
„ gimnast. Weiss Leon.
Pomoc. Wojnarski Franciszek Ksawery.
„ Żmuda Franciszek.
1 sługa.

Druga szkoła 4klasowa u św. Barbary.

Dyrek. zast. Żędzianowski Józ.
Katech. X. Wierciszewski Władysław.
Naucz. Knoblauch Ignacy.
„ Boddin Bronisław, zast.
„ MaciołowskiJulian, zast.
„ rysunk. Cercha Maks.

Pomoc. Kruczek Jan.
1 sługa.

Trzecia szkoła 4klasowa
(przy ulicy św. Jana.

Dyrek. Kopacz Stanisław, j. w.
Katech. X. Wołek Zygmunt.
Naucz. Danek Karol, tymcz.
„ Samborski Jan, zast.
„ rysunk. Świerzyński Sat.
„ „ Świerzyński St.
1 posada nieobsadzona.
Pomoc. Cachel Karol.
1 sługa *).

Szkoła przemysłowa.

Dyrek. Józefczyk Andrzej, dyr. męzk. seminar.
Katech. X. Boczkowski Winc.
Naucz. chemii i technol. Rozwadowski Władysław.
„ fizyki i hist. natur. Zgórek Ludwik.
„ matemat. Prysak Piotr.
Naucz. języka polsk., historji i jeografii Gąsiorowski Wilhelm.
„ rysun. Łuszczkiewicz Wł.
„ „ Szynalewski Fel.
„ mechaniki. Bagiński Fr.
„ rysunk. machin i budow. Zieleniewski Leon.
„ modelowania. Müller Mieczysław.
„ języka polsk. i rachunk. Maciołowski Julian.
„ języka polsk. i rachunk. Miaskowski Leopold.

Szkoła 3klasowa początkowa.
u św. Floryana na Kleparzu.

Naucz. dyryg. Rudnicki Tom.
Katech. Kolstrąg Jan, ks.
Naucz. Klimonda Tomasz.
„ Balcarczyk Józef.

*) Czwartą szkołę obacz w dodatku.

Nauczycielka rob. ręczn. Rudnicka Józefa.

Szkoła 3klasowa początkowa.
w parafii św, Szczepana
na Piasku.

Naucz. dyryg. Balcarczyk Jan,
Katech. Przybylski Władysł., ks.
Naucz. Zasadni Jan.
„ Cześnikiewicz Stefan.
Nauczycielka rob. ręczn. Balcarczykowa Agniészka.
1 sługa.

Szkoła 4klasowa ewangiel.
przy ulicy Grodzkiej.

Naucz. Senft Karol.
Katech. Badura Jerzy.
Naucz. rysunk. Gąsiorowski L.

Szkoła 3klasowa męzka
i żeńka
w Kolletkach.

Przełoż. Dr. Hoszowski Konst.
Naucz. Maliszewski Antoni.
Katech. X. Boczkowski Winc.
Nauczycielka rob. ręczn. Włościańska Maryanna.

Szkoły żeńskie.
Miejska 4klasowa szkoła
na Podwalu.

Przewodnicz. Rychlicka Stanisława.
Katech. X. Midowicz Bogumił. kust. katedr.
Naucz. Wyrobisz Maryanna.
„ Pochwalska Marya.
„ Stypkowska Augusta.
Pomoc. Friedlein Ludwina.

Pomoc. Mokrzycka Ludwika.
„ Kopacz Marya.
1. sługa.

Szkoła 6klasowa u pp. Franciszkanek przy kościele św. Andrzeja.

Przełoż. Tużyńska Anastazya, xieni.
Katech. dyryg. X. Chmielewski Marceli.
Naucz. Bednarska Maryanna, prefekta, zakonnica.
„ Lekszycka Zofia, mistrz. zakon.
„ Majewska Klement. zak.
„ Przybylska Anton. „
„ Paszkowska Leopold. „
„ Bugielska Emilia, „
„ Mrozicka Marya, „
„ Surowska Marya, „
„ Kordulasińska Józ. „
„ Szumlakowska Amal. „
Pomoc. Pfeiffer Karol., świecka.
„ Foelke Bronisł. „
„ Ciechańska Zofia, „
„ Doerfler Tekla, „
„ Rouquand Sylwia, „
„ Nemetz Alojza, „
Nauczyciel. Wandasiewicz Paweł j. w.
„ Knoblauch Ignacy, j. w.
„ Stroka Henryk j. w.
„ języka francuz. Erard Wiktor.
„ Walczak Jan, Dr. filoz., naucz. gimnaz.
„ Tułasiewicz Józef, naucz. gimnaz.
„ Dr. Bylicki Franciszek,
„ Popławski Jan, naucz. gimnaz.
„ rysunk. Swierzyński Saturnin, j. w.
„ Vopalko Antoni, dyrek. „Muzy“.

Szkoła 5klasowa u pp. Kanoniczek Duchaczek de Saxia przy kościele św. Tomasza.

Przełoż. Wrońska Franciszka.
Katech. X. Przybyś Andrzej.
„ X. Lambert Józef.
„ Starczewska Salezya, pref. zakon.
„ Ogorzalska Aniela, zak.
„ Quendel Maryanna, „
„ Wąsikiewicz Stanisł., „
„ Kłyczek Bronisława, „
„ Zarska Anna. „
„ Wrońska Augustyna. „
Naucz. Cholewiński Wacław. ks. j. w.
Pomoc. Ogorzalska Kunegunda,
„ Miaskowska Antonina.
„ Szulz Maryanna.
„ Bertha Anna.
„ Ajsen Emilia.

Szkoła 4klasowa u pp. Augustyanek przy kościele św. Katarzyny na Kazimierzu.

Przełoż. Cafalka Antonina.
Katech. i naucz. X. Sutor Ant.,
Naucz. Gorecka Monika, prefekta, zakon.
„ Kozakiewicz Hilar. zak.
„ Bok Maryanna, „
„ Cichoń Józefa, „
„ Sikora Weronika.
„ Konarzewska August., „
„ Górska Tekla, „
„ Grzesiewicz Helena, „
Pomoc. Mazurek Helena.

Szkoła 3klasowa u pp. Szarytek na Kleparzu.

Przełożona. Talbot Marya.
Katech. X. Mirucki Filip.
Naucz. Konwicka Bronisława, zakonnica.
„ Waltz Gabryela, zakon.
„ Waltz Karolina, „

Szkoła 5klas. żeńska u pp. Prezentek przy kościele św. Jana.

Przełożona. Waligórska Józ.
Katech. X. Kwieciński Piotr.
Naucz. Gralewski Ignacy, prof. gimnaz.
Naucz. Rzesińska Emilia, zak.
„ Drezler Maryanna, „
„ Nowakowska Stanisł. „
„ Burzyńska Helena, „
„ Trojanska Jadwiga, „
„ Morska Rafaela. „
„ Skarzewska August. „

Szkoły trywialne.

Balice. Liptak Piotr.
Bibice. Kołodziejski Ludwik.
Bielany. Bielecki Mateusz.
Bińczyce. Przylibski Jan.
Bolechowice. Willimek Leonar.
Bronowiec. Bociański Piotr.
Brzezie narodowe. Gibas Józ.
Czernichów. Jasieński Ferdyn.
Czułów. Spyrzyński Antoni. pr.
Giebułtów. Pobudkiewicz Józ.
Kaszów. N. Górski Felix.
Kobylany. Będkowski Antoni.
Kościelniki. Nodzeński Franc.
Krowodrza. Appelt Otmar.
Liszki. Rembacz Marcin.
Lubocza. Więcław Jędrzej.
Łobzów. Dąbrowski Józef.
Modlnica wielka. Kłosiński Rom.
Mogiła. Zalesiński Franciszek.
Morawica. Tabor Antoni.
„ Naucz. rob. ręcz. Tabor Józefa.
Olszanica. Orzechowski Józef.
Półwsie zwierzynieckie. Brzeszczyński Napoleon.
Prądnik Czerwony. Pająk Aleks.
Raciborowice. Sierosławski Józ.
Rączna Kałuski Jan.
Ruszcza. Miecik Tomasz.
Rybna. Batorski Wiktor.
„ Naucz. rob. ręcz. Batorska Alojza.
Stryjów. Zygmuntowicz Stanisł.
Tonie. Klimała Jan.
Wędrzce. Madej Wojciech, prow.
Wola justowska. Lach Antoni.
Wołowice. Pajor Jan.
Wyciąż. Urbański Ludwik.
Zabierzów. Myszal Jędrzej.
Zielonki. Sołtysek Stanisław.
Zwierzyniec. Naucz. pp. Norbertanki.

W powiecie wielickim.

Szkoła 7-klasowa miejska.

Wieliczka.

Dyr. Łapiński Jędrzej.
Katech. X. Kalczyński Józef.
Naucz. Duchowicz Aleksand.
„ Osirowski Józef.
„ Groele Franciszek.
„ Kowalczyk Jan.
„ Ablewicz Aleksander.
„ Olkusznik Wojciech.
„ Tabisz Jan, prow.
Pomoc. Fornagel Sebastyan, pr.

Szkoła główna.

Podgórze.

Dyr. Bednarski Wojciech.
Naucz. Mikosz Stanisław.
„ Szwed Franciszek.
„ Stępień Józef, prow.
„ Droszcz Piotr.

Szkoła dla dziewcząt.

Staniątki.

Dyr. Radwański Klemens, ks.

Nauczycielki. Zakonnice pp. Benedyktynek.

Wieliczka.

Naucz. Dobrzańska Justyna.
„ Biber Amalia.
Naucz. Menschik Amalia.
„ Menschik Teresa.

Podgórze.

Naucz. Chmelik Emilia.
„ Dobrzańska Felicya.
„ Kozłowska Bronisława.

Szkoły trywialne.

Biskupice. Rudnicki Michał.
Brzezowa. Kłapa Ferdynand.
Dobczyce. Pankiewicz Feliks.
Pomoc. Dziewoński Jan.
Naucz. rob. ręcz. Pankiewicz Franciszka.
Dziekanowice. Kołczyński Józ.
Gaj. Sikorski Aleksander.
Gdów. Flis Jan.
Niegowice. Marek Józef.
Płaszów. Salawa Wojciech.
Raciechowice. Zborowski Ant.
Skawina. Gigoń Jan.
Pomoc. Kużma Jan.
Naucz. rob. ręcz. Gigoń Marya.
Skotniki. Mendyk Jan.
Świątniki górne. Malicki Jan.
Naucz. rob. ręcz. Malicka Sylw.
Tyniec. Kukulski Jan.
Wieliczka. Zieliński Roman.
„ Borucki Antoni.
„ Mamak Franciszek.
Zakliczyn. Dymek Stanisław.

8.

Rada szkolna okręgowa miejska

we Lwowie.

Przewodn. Jasiński Aleks.
Zast. Wild Karol del. rady m.
Inspek. Nieobsadz.
Człon. Dr. Czerkawski Julian, del. rady miejsk.
„ X. Formanios Michał, rz. kat.
„ X. Pawlików Teofil, gr. k.
„ Graffl Emil. ewang.
„ Kohn Józef, staroz.
„ Łuczkiewicz Antoni, dyr. sem. żeńsk.
„ Jurkiewicz Filemon, b. Dyr. szk gł.

SZKOŁY LUDOWE.

we Lwowie.

Szkoła główna wzorowa rz. kat.

Dyr. Gątkowski Jan.
Naucz. Wohlthal Stanisław.
" Ficałowicz Alexander.
" Zwierkowski Łukasz.

Pomocnik. Zawadzki August.
Katech. X. Hausmann Jan, obrz. rzym.
" Tkaczunek Szymon ob. gr.

Szkoła główna wzorowa grec. kat.

Dyr. Boos Jędrzej.
Naucz. Mochnacki Józef.
" Dyliński Tytus.
" Fedorowicz Adam.
Zastęp. naucz. Matkowski Em.
" Topolnicki Emil.

Pomoc. Diakowicz Onufry.
Katech. X. Prześlakiewicz Jan, obrz. łac.
" X. Wieliczko Jan. obrz. gr.

Szkoła główna u OO. Dominikanów.

Dyr. X. Żaak Antoni.
Naucz. X. Obrzud Jędrzej.
" X. Majer Dominik.
" X. Ptaszek Alfons.

Pomoc. Nowomiejski Emil.
Katech. X. Jaremowicz Winc. obrz. łac.
" X. Mielnicki Józ. ob. gr.

Szkoła główna imienia Elżbiety.

Dyr. Jachimowski Eustachy.
Naucz. Majcher Jędrzej.
" Stupnicki Jędrzej.
" Kościuk Edward.
Pomoc. Gamota Jan.
" Nester Tomasz.

Pomoc. Zygmuntowski Julian.
Katech. X. Korzeniowski Stan. obrz. łac.
" X. Łopatyński Jan, ob. gr.
Naucz. rys. Cybulski Karol.
Naucz. śpiewu. Bieńkowski Aloj.

Szkoła ludowa u św. Marji Magdaleny.

Dyr. zast. Kula Dominik.
Pomoc. Korpak Józef.
" Kropiński Władysł.
" Piórkiewicz Józef.

Katech. X. Zakrzewski Tomasz, obrz. łac.
" X. Kustynowicz Józef, obrz. gr.

U św. Anny.

Dyr. Górkiewicz Piotr.
Naucz. Rachwał Franciszek.
" Frydrych Jan.

Pomoc. Monseu Władysław.
Katech. X. Świsterski Jędrzej.

U św. Marcina.

Dyr. Brzezicki Mikołaj.
Pomoc. Sobczyński Mikołaj.
Pomoc. Borecki Filip.
„ Gergowicz Edmund.

U św. Antoniego.

Dyr. Kisielewski Alexander.
Naucz. Bermes Jan.
Pomoc. Bojarski Michał.
Pomoc. Jaworski Marjan.
„ Krzaczkowski Francisz.
Katech. X. Wiliński Karol.

Na dworcu kolei Karola Ludwika.

Dyr. Rybowski Mikołaj.
Naucz. Adamczuk Jan.
„ Aroni Wiktor.
Katech. X. Urysz Marcin.
Naucz. Fabrycy Sydonia.

Ewangielicka.

Dyr. Schneider Teodor.
Naucz. Auerswald Edward.
Naucz. Dommer Robert.
Pomoc. Dłużniewski Marceli.

Szkoły dziewcząt.

Wyższa 7 kl. u pp. Benedyktynek orm.

Dyr. X. Axentowicz Antoni kan. orm.
9 nauczycielek zak., 6 nauczycieli szk. śr. i 4 pomocnice.

Wyższa 5 kl. u pp. Benedyktynek rz. kat.

Dyr. X. Zieliński.
7 nauczycielek zak. 3 nauczycieli szk. śr. i 4 pomocnice.

Szkoła główna imienia Elżbiety.

Naucz. dyryg. Nikorowicz An.
Pomoc. Hoffmann Sabina.
„ Wex Wilhelmina.
Pomoc. Morawska Antonina.
„ Straźnicka Biala.
Katech. X. Korzeniowski Stan.

U św. Maryi Magdaleny.

Naucz. dyryg. Winiarzowa Apol.
Pomoc. Pach Józefa.
„ Franz Adela.
Pomoc. Kuliczkowska Eleonora.
„ Kwiatkowska Helena.

U św. Anny.

Naucz. dyryg. Blachut Karol.
Pomoc. Langner Kamila.
Pomoc. Klos Filomena.
„ Morstadt Emilia.

U św. Marcina.

Naucz. dyryg. Walter Anna.
Pomoc. Grabowska Marja.
Pomoc. Seligówna Marja.
„ Tychowska Marja.

U św. Antoniego.

Naucz. dyryg. Gloizner Leont.
Pomoc. Litwinówna Marja.
Pomoc. Mayerowna Paulina.
„ Milska Julja.

9.

Rada szkolna okręgowa zamiejska
we Lwowie.

Na powiaty: bobrecki, grodecki i lwowski.

Przewod. Horwath Karol, c. k. starosta.
Zast. X. Szwedzicki Jakób, zast. wyz. gr. kat.
Insp. Czapelski Jakób.
Człon. X. Siekanowicz Józef, del. rady pow. lwowsk.
„ X. Wiśniewski Szczepan, del. rady pow. grodeck.
„ Wybranowski Roman, del. rady pow. bobreck.
Człon. X. Pertak Henryk, zast. wyz. rzymsk. kat.
„ Lodner Karol, zast. wyz. izrael.
„ Dr Rodecki Czesław, dyr. szkoł. real. repr. zawodu naucz.
„ Danilewicz Jan, repr. zaw. naucz.
„ Graffl Emil, kaznodz. ew. zast. wyzn ewang.

W powiecie bobreckim.

Szkoły trywialne i parafialne.

Berteszów. Kuźma Jan.
Bóbrka. Danilewicz Jan.
Bortniki. Drohomirecki Hilar.
Brzozdowce. Dębicki Kazim.
Budków. Kostyrka Ignacy.
Borynicze. Szaran Jan.
Chlebowice wielkie. Danilewicz Leon.
Chodorów. Czajkowski Edw.
Czartorja. Nieobsadz.
Duliby. Chowański Juljan.
Drohowyże. Kuzynów Grzeg.
Dziewiętniki. Sandurski Mik.

Dzwinogród. Błoński Antoni.
Holeszów. Sawicki Klemens.
Hołtawice. Baluk Michał.
Horodysławice. Hudyma Piotr.
Hryniów. Domiszewski Paweł.
Juszkowice. Koczorowski Mich.
Kniesioło. Sztogryn Szczepan.
Kocurów. Skibiński Wojciech.
Kołohury. Kudlik Jędrzej.
Laszki dolne. Monaczyński Jan.
Łany. Faryniak Eliasz.
Leszczyn. Kwasiński Szczepan.
Łopuszna. Hurkiewicz Jan.
Lubeszka. Fatała Leontyn.
Łuczany. Baluk Daniel.
Mikołajów. Rosiński Jędrzej.
Mołodyńce. Borszczyk Szczep.
Mołotów. Sluzar Michał.
Nowosielce. Stögermayer Jan.
Olchowiec. Klimków Grzegorz.
Ostrów. Mak Jan.
Ottyniowice. Stokal Jan.
Podhorodyszcze. Nieobsadz.
Podjarków. Poturaj Wawrzyn.
Poddniestrzany. Nieobsadz.
Rehfeld. Nieobsadzone.
Repechów. Fickiewicz Tomasz.
Romanów. Maksymiak Mikołaj.
Ruda. Diaków Michał.
Rusiatycze. Szeptycki Franc.
Sarniki. Nieobsadzone.
Siedliska. Pryjma Bazyli.
Sokołówka. Korczyński Jan.
Stańkowce. Pitulaj Tytus.
Stoki. Nieobsadz.
Strzeliska nowe. Prokopowicz Filemon.
Strzeliska stare. Nieobsadz.
Suchodoł. Wiśniewski Józef.
Suchrów. Zarzkiewicz Koźma.
Szołomyja. Rybak Grzegorz.
Trybuchowce. Danilewicz Anast.
Wierzbica. Iwaszkiewicz Bazyli.
Wodniki. Rzymski Stanisław.
Wołoszczyzna. Lewicki Hilary.
Wybranówka. Zaleski Władysł.
Zagóreczko. Kaszyński Ignacy.
Zalesce. Nieobsadz.
Żyrawa. Kozłowski Jan.

W powiecie grodeckim.

Szkoła główna.
Gródek.

Dyr. Przeszlakiewicz Łukasz.
Naucz. Tyrawski Celestyn.
„ Pollo Ferdynand.
„ Bachowski Roman, dla rysunków i gimnastyki.
Pomocn. Łopuszański Antoni.

4klasowa szkoła dziewcząt.

Naucz. dyr. Dmochowski Baz.
Naucz. Kłosińska Julja.
„ Zawałkiewicz Franc.
„ Jeryń Karolina.

Szkoły trywialne.

Bar. Nieobsadzone.
Bartatów. Kamiński Karol.
Brundorf. Debald Frydryk.
Burgthal. Dörre Karol.
Dąbrowica. Jezierski Dymitr.
Dobrzany. Nieobsadzone.
Dołhomościska. Bajcar Piotr.
Ebenau. Nieobsadz.
Hartfeld. Bretz Jan Filip.
Janów. Mazurek Teodor.
Jaśniska. Olexin Teodor.
Łozina. Nieobsadz.
Lubień wielki. Szuł Michał.
Małkowice. Fościuk Bazyli.
Milatyn. Lachowicz Bazyli.
Mszana. Kurczyński Cyryl.
Obroszyn. Dydyk Apolinary.
Ottenhausen. Kraus Józef.
Rodatycze. Nieobsadz.
Rokitno. „
Rzeczyczany. Olearnik Jędrzej.
Stawczany. Fandurys Tomasz.

Uherce niezabitów. Laurynów Wojciech.
Weissenberg. Lang Jan.
Wroców. Dolnicki Jan.
Zawidowice. Kuzyk Wincenty.

W powiecie lwowskim.

Szkoły trywialne i parafialne.

Biłohorszcze. Wołoszynowicz Antoni.
Biłka schlachecką. Czerniecki Leopold.
Brodki. Dopart Jan.
Ceperów. Nieobsadz.
Chrusno nowe. Szram Jan.
Chrusno stare. Nieobsadz.
Czarnuszowice. Buczma Maks.
Czyszki. Kotowicz Jan.
Czyżyków. Jarocki Jan.
Dawidów. Boratyński Michał.
Dmytrowice. Koch Edmund.
Dublany. Pisarczuk Emil.
Dornfeld. Munz Grzegorz.
Einsiedel. Kühner Daniel.
Falkenstein. Wendel Walenty.
Gaje. Skorobohaty Antoni.
Glinna. Andryjów Jan.
Grzęda. Skarbek Szymon.
Hermanów. Czech Mikołaj.
Hodowice. Sąsiada Józef.
Hołosko wielkie. Wolański Piot.
Humieniec. Petrów Aleksander.
Jaryczów nowy. Szemlij Jakób.
„ stary. Myronik Jerz.
Jastrzębków. Nieobsadz.
Kleparów Jaworski Jan.
Kościejów. Nieobsadz.
Krasów. „
Krotoszyn. Młotek Jan.
Krzywczyce. Feit Rudolf.
Kukizów. Roman Jan.
Laszki Sterniuk Gabrjel.
Lesienice. Pawlikowicz Juljan.
Leśniowice. Prokopowicz Jan.
Lubiana. Czornij Stefan.
Malechów. Kowalski Józef.
Mikłaszów. Sawicki Teodor.
Milatycze. Nieobsadz.
Miłoszowice. Wynar Daniel.
Nawarja. Wojnarowski Błażej.
Nikonkowice. Nieobsadz.
Pikułowice. Wielkopolski Alek.
Podbereżce. Abrysowski Emil.
Podborce. Nieobsadz.
Podliski wielkie. Semuta Mich.
Polana. Nieobsadz.
Porszna. „
Prusy. „
Pustomyty. Gaj Teodor.
Rakowiec. Łakomski Feliks.
Remenów. Kliczewski Dymitr.
Reichenbach. Wendel Ludwik.
Rosenberg. Laufersweiler Wilh.
Rudańce. Nieobsadz.
Rudno. „
Rzęsna polska. Dębowski Henr.
Siemianówka. Ławrów Paweł.
Skniłów. Dudar Joachim.
Sokolniki. Gajda Paweł.
Sołonka wielka. Korczuk Jan.
Sroki koło Lwowa. Nieobsadz.
Sroki koło Szczerca. Kinarz Maksymiljan.
Stroniatyn. Hodowański Józefat.
Sygniówka. Schwarz Jan.
Szczerzec Sawicki Mikołaj.
Pomoc. Petrów Mikołaj.
Tołszczów. Nazarewicz Teod.
Unterbergen. Nieobsadz.
Weinbergen. Hargesheimer Michał.
Winniki. Lewicki Wojciech.
Pomoc. Dyhdalewicz Antoni.
Wisłoboki. Szczurkiewicz Grz.
Wołków. Wojtowicz Karol.
Zapytów. Mielniczuk Teodor.
Zarudce. Kluk Jan.
Zaszków. Marmorosz Michał.
Zboiska. Budziński Antoni.
Zimnowoda. Pupa Karol.
Zimnowoda. (Kaltwasser.) Martin Ludwik.

Zniesienie. Przedrzymirski Szcz.
Zubrza. Krokaj Józef.
Pomoc. Stadnicki Franciszek.
Zuchorzyce. Sijak Michał.
Żydatycze. Buła Szczepan.
Żyrawka. Bartosz Aleksander.

10.

Rada szkolna okręgowa

w Nowym Sączu.

Na powiaty: grybowski, nowosądecki i nowotarski.

Przewod. Kurowski Stanisław, c. k. star.
Zast. Matuziński Józef, ks. dz.
Inspek. Śliwiński Ludwik.
Człon. Skrzyński Aleksander, del. rad. pow. nowosądeckiej.
„ Zajkowski Edward, Dr., właśc. dóbr., del. rady pow. grybowskiej.
Człon. Tetmajer Adolf, właśc. dóbr, del. rad. pow. nowotarskiej.
„ Jaworski Franciszek, ks. prob., zast. wyzn. rz. kat.
„ Halberstam Aron, zast. wyzn. izrael.
„ Aroni Franciszek, dyr. szk. real., repr. zaw. naucz.

W powiecie grybowskim.

Szkoły trywialne.

Berest. Posada nieobsadzona.
Bobowa. Eustachiewicz Michał.
Bruśnik. Zalasiński Michał.
Ciężkowice męzk. Misiewicz Ferdynand.
„ szk. żeńsk. Lukaszewska Anna.
Grybów. Wittek Maksymilian.
Pomocn. Marcisz Józef.
Mochnaczka niżna. Jacenik Onufry.
Wilczyska. Czapliński Franc

Szkoły parafialne.

Brunary. Wisłocki Konstanty.
Florynka. Posypanko Dymitr.
Kąclowa. Kumorkiewicz Józef.
Kamionka wielka. Bojarski Jan.
Korzenna. Baran Antoni.
Krużlowa. Szotowicz Kazim.
Mogilno. Syntyrz Bartłomiej.
Mystków. Czernecki Ludwik.
Ptaszkowa. Buczyński Jan, ks.
Pomocn. Michalik Wawrzyn.

W powiecie nowosądeckim.

Szkoła główna w połączeniu z niższą realną.

Nowy Sącz.

Dyr. Aroni Franciszek.
Naucz. tech. Zurowski Julian.
2 posady nieobsadzone.
Naucz. szk. główn. Bieszczad Floryan.
„ Kostynek Jan.
„ Kosman Jan.
„ Kraszewski Waleryan.

Szkoła ludowa ewangielicka.

Naucz. Kiński Jan,
„ Daum Konrad.

Szkoła główna męzka.

Stary Sącz.

Dyr. Sadłowski Kazimierz
Katech. Duchowieństwo miejsc.
Naucz. Mościcki Wojciech.
„ Migdał Stanisław.
„ Reinfuss Feliks.
Pomoc. Chmura Wawrzyniec.

Szkoła główna 6 kl. żeńska klasztorna.

Stary Sącz.

Katech. dyryg. Leśniak Franciszek, ks.
Naucz religii, Kowalkowski Jakób, ks. kapelan klaszt.
Prefekta. Michniewska Anton.
Naucz. Oskard Petronela.
„ Dąbrowska Ludwika.
„ Milżecka Olimpia.
„ Cwieżyk Regina.
„ Gebułtowska Bronisława.
„ Palmarin Eleonora.
„ Górska Krystyna.
„ Fitt Julia.
„ Zmigrodzka Marya.
Naucz. świeck. Walenta Malw.
„ Ścisławska Anna.
„ Mościcka Zofia.

Szkoła trywialna dla dziewcz.

Nowy Sącz.

Naucz. dyryg. Schmidt Julia.
Katech. Duchowieństwo miejsc.
Naucz. Aroni Józefa.
Naucz. Bronikowska Emilia.
„ Kotlarska Walerya.

Szkoły trywialne.

Barcice. Piotrowski Jędrzej.
Chomranice. Ropski Edw., ks.
Pomoc. Osuchowski Franciszek.
Jaworki. Hnatkowicz Jan.
Jazowsko. Wojcikiewicz Tom.
Krynica Fedyna Jakób.
Lipnica wielka. Ptaszkowski Jan Kanty.
Łabowa. Homik Michał.
Łącko. Sośniak Ferdynand.
Muszyna. Szelestak Ignacy.
Pomoc. Filarczyński Leopold.
Naucz. rob. ręcz. Habel Eleon.
Piwniczna. Szczepanik Antoni.
Podegród. Trzecieski Ludwik.
Rożnów. Grzegorczyk Józef.
Stadło. Lang Jędrzej.
Szczawnica. Büchs Augustyn.
Siedlce. Fyda Jędrzej.
Tylicz. Dudryk Piotr.
Zagorzyn. Czarnek Adam.
Zbyszyce. Bomba Jędrzej.

Szkoły parafialne.

Andrzejówka. Waryn Szcze .
Białka. Dorula Wojciech.
Biegonice. Bobowski Stanisł.
Czarnypotok. Kobielski Wojc.
Dubno. Szelestak Jan.
Gołkowice. Posada nieobsadz.
Jakubkowice. Rudnicki Stan.
Jelna, Angerbauer Jerzy.
Leluchow. Kopyściański Daniel.
Maciejowa. Sawczuk Piotr.
Milik. Dudka Porfiry.
Muszynka. Demay Jan.
Nowojowa. Mazurek Antoni.
Nowawieś. Tałpasz Bazyli.
Podole. Miejscowy proboszcz.
Powrożnik. Piróg Adam.
Rostoka wielka. Prokopczak Jan.
Słotwiny. Brunarski Grzegorz.
Szczawnik. Sołtysiak Jędrzej.
Szlachtowa. Bogucki Paweł.
Tęgobórz. Kulig Wojciech.
Tropie. Miejscowy proboszcz.
Tylmanowa. Kowalski Walenty.

Wielogłowy. Paszkowski Stan.
Wirchomla wielka. Wisłocki Konstanty.
Wojkowa. Ciechański Jan.
Zegestow. Hnatkiewicz Paweł.
Żeleźnikowa. Rudnicki Franc.
Złocko. Kopystyński Aleksand.

W powiecie nowotarskim.

Szkoła główna.

Nowytarg.

Naucz. dyryg. SykutowskiLeon.
Katech. Miejscowe duchow.
Naucz. Dudziński Maciej.
„ Konopnicki Alojzy.
„ Marek Jan.
Pomoc. Bugielski Julian.
Naucz. rob. ręcznych. Panczakiewicz Salomea.

Szkoły trywialne.

Czarny dunajec. Kusionowicz Adam.
Krościenko. Druciak Błażej.
Maniowy. Blaut Jan.
Ochotnica. Posada nieobsadz.
Odrowąż. Dudziak Józef.
Ostrowsko. Gołuszczeński Wilh.
Zakopane (przy hutach). Woliński Sylwery.

Szkoły trywialne.

Chochołow. Komperda Wincent.
Grywald. Posada nieobsadzona.
Klikuszowa. Kosiński Edward.
Ludzimierz. Sołtys Edward.
Poronin. Janiczek Karol.
Szaflary. Homelski Jan.
Zakopane. Cubernat Leopold.

11.

Rada szkolna okręgowa

w Przemyślu.

Na powiaty: birczański, jaworowski, mościski i przemyski.

Przewod. Seidler Jędrzej, c. k. starosta.
Zast. X. Łękawski Bogumił, repr. zawodu naucz.
Inspektor. Petryka Eladiusz.
Człon. Frankowski Ignacy, del. rady pow. przemyskiej.
„ Nowosielski Józef, del. rady pow. birczańskiej.
„ Hr. Szeptycki Józef. del. rady powiat. jaworowsk.
„ X. Kulczycki, del. rady powiat. mościskiej.
Człon. X. Pawłowski Franciszek, zast. wyzn. rz. kat.
„ X. Ilnicki Jan, zast. wyz. gr. kat.
„ Dauer Fabian, zast. wyzn. izrael.
„ Kropiwnicki Michał, dyr. szk. główn. repr. zawodu naucz.
„ Jeleń Paweł, doradca dla wyzn. ewang.

W powiecie bireckim.

Szkoły trywialne i parafialne.

Bircza. Kipp Jakób.
Brzezawa. Nieobsadz.
Dobra. Machowski Stanisław.
Dobromil. Radomski Jan.
„ Pałys Jakób.
Falkenberg, Kazio Jan.
Grąziowa. Nieobsadz.
Hłomcza. Morozko Jan.
Jawornik ruski. Nieobsadzone.
Iskań. Nieobsadz.
Kalwarya (Pocław). Konwent OO. Franciszkan. udziela nauki.
Kniażpol Nieobsadz.
Kwaszenica. Nieobsadz.
Lipa. Leżohubski Teoktyst.
Malawa. Nieobsadz.
Makowa. Eberwein Jan.
Mihowa. Nieobsadz.
Nowe miasto, Malik Jan.
Paportno. Holinka Jan.
Piątkowa. Nieobsadz.
Posada nowomiejska. Musakowski August.
Rosenberg. Morawski Michał.
Rybotycze. Boberski Stefan.
Tarnawa. Czopanowski Izydor.
Trzcianiec Nieobsadz.
Ulucz. Darowski Edward.

W powiecie jaworowskim.

Szkoła główna.

Jaworów.

Dyr. Konowalec Jan.
Naucz. Hordyński Piotr.
„ Freund Kornel.
„ Pasławski Jan.
Pomncn. Łopuszański Władysł.

Szkoła dziewcząt.

Naucz. Relikowska Wiktorja.
„ Łomińska Julia.

Szkoły trywialne i parafialne.

Bonów. Kowalczyk Kazimierz.
Bruchnal. Alexiewicz Jan.
Czerczyk. Malec Antoni.
Czernylawa. Krasicki Stanisł.
Gnojnice. Matiasz Michał.
Hruszow. Pawlikowski Aleks.
Jaworów (Nakoneczne). Koronczewski Mikołaj.
Jazów stary (narodowy). Artymowicz Mikołaj.
Jazów stary (kolonia). Iberle Henryk.
Jazów nowy. Gierowski Grzeg.
Krakowiec. Friedmann Henryk.
Kurniki. Kopystyński Leonard.
Kuttenberg. Breivogel Grzeg.
Lubienie. Karpiński Andrzej.
Mołoszkowice. Nieobsadz.
Morańce. Ferenc Dymitr.
Moosberg. Decker Jan.
Mnżyłowice. Friedel Marceli.
Nahaczów. Maxymowicz Modest.
Olszanica. Prystajko Teodor.
Ożomla. Musianowicz Mikołaj.
Przyłbice. Nieobsadz.
Rehberg. Scher Karol.
Rogużno. Nieobsadz.
Sarny. Pietraszkiewicz Jan.
Schomlau. Gans Frydryk.
Siedliska. Nieobsadz.
Starzyska. „
Szkło. Zając Michał.
Trościaniec. Dobrzański Wojc.
Tuczapy. Czajkowski Aleksand.
Wielkie Oczy (męska). Szopa Jan.
„ (żeńska) Kosińska Emilia.
Wierzbiany. Musykiewicz Leon.
Wiszenka mała. Nieobsadz.
Wiszenka wielka. Szeparowicz Mikołaj.
Zawadów. Sachno Bazyli.

W powiecie mościskim.

Szkoła główna.

Mościska.

Zast. dyr. Kulczycki Emil.
Naucz. Staszewski Apolinary.
„ Krzyżanowski Władysł.
„ Medwecki Józef.

Szkoły trywialne i parafialne.

Arłamowska wola. Nieobsadz.
Balice. Bednarz Mikołaj.
Bolanowice. Nieobsadz.
Bortiatyn. Nieobsadz.
Buchowice. Szelestak Bazyli.
Czerniawa. Minkowicz Bazyli.
Dmytrowice. Smereczański Jęd.
Dydyatycze Nieobsadz.
Hodynie. Nieobsadz.
Husaków. Pawlak Bazyli.
Krukienice. Pacuła Teodor.
Lacka wola. Nieobsadz.
Laszki gościńcowe. Hubicki Ant.
Lipniki. Piszko Mikoł.
Małnow. Petryka Apolinary.
Malnowska wola. Szepitka Jan,
Milczyce. Nieobsadz.
Mistyce. Gruszczyński Leon.
Mokrzany wielkie. Nieobsadz.
Nikłowice. Mrzygłocki Adam.
Orchowice. Czosnyk Szczepan.
Ostrożec. Koczyrkiewiez Jan.
Pakość. Oszpar Jan.
Podliska. Fedyk Grzegorz.
Radenice. Woźniak Grzegorz.
Radochońce. Łużecki Eustachy.
Sądowa Wisznia (męzka). Alexiewicz Jan.
„ Swiszczowski Paweł.
Sądowa Wisznia. (żeńska.) Hospodareska Marja.
Sokole. Dziubiński Teodor.
Starzawa. Kohlman Edward.
Stojańce. Niedzielski Franc.
Tamanowice. Wujcik Bronisł.
Tuligłowy. Markiewicz Grzeg.
Twierdza. Zaborski Józef.
Wołczyszczowice. Tysowski Stefan.
Wołostków. Nieobsadz.
Złotkowice. Nieobsadz.

W powiecie przemyskim.

Szkoła główna i niższa realna.

Przemyśl.

Dyr. Kropiwnicki Michał.
Naucz. X. Sieńkiewicz Teofil, katech. obrz. gr. kat.
„ Cymbal Władysław, kat. obrz. rz. kat.
„ Soika Walenty.
„ Rozłucki Bonifacy.
„ Haralewicz Franciszek.
„ Bielawski Jarosław.
„ Koczyrkiewicz Michał.
„ Brzezina Jan.
„ Hampel Władysław.

Szkoła wyższa żeńska (w klasztorze Benedyktynek.)

Przemyśl.

Dyr. Łękawski Teofil.
Naucz. X. Biega Henryk, katech. obrz. rz. kat.
„ X. Sembratowicz Emil, kat. obrz gr. kat.
Nauczycielki. (Zakonnice reguły św. Benedyta

Szkoły trywialne.

Babice. Płonka Gabriel.
Bachorzec. Wiśniewski Mikołaj.

Bachów. Antoniewicz Jakób.
Barycz Kmicikiewicz Józef.
Bolestraszyce. Hyk Anatazy.
Borszowice. Buła Jędrzej.
Buców. Radoń Michał.
Buszkowice. Stańko Bazyli.
Byków. Jaremik Jerzy.
Cyków. Nieobsadz.
Drohojów. Hałęzyka Jędrzej.
Drozdowice. Jakimów Jan.
Dubiecko. Kopczyński Cyprjan.
Fredropol Gudzio Seweryn.
Grabowiec. Kopystyński Teod.
Hnatkowice. Fedewicz Tymot.
Jaksmanice. Trześniowski Grz.
Kaszyce. Mączyński Paweł.
Kłokowice. Malik Jan.
Krasiczyn. Służeb. Bogarodz.
Krowniki. Teleśnicki Jan.
Krzywcza. Kokoszyński Franc.
Maćkowice. Kapuściak Jędrzej.
Małkowice. Wojtów Jan.
Medyka. Skiba Jakób.
Nienadowa. Ficowski Francisz.
Nowosiółki. Misko Jan.
Niżankowice. Hawryszkiewicz Jan.
„ Demkowicz Michał.
Niżyniec. Alexiewicz Emil.
Olszany. Dubyk Jędrzej.
Pozdiacz. Turasz Józef.
Przemyśl za Sanem. Rożałowski Jan.
„ Rejnerowicz Michał.
„ Hanula Józef.
Przemyśl szkoła męzka na Błoniu. Hubicki Michał.
Przemyśl szkoła żeńska na Błoniu Fuss Julja.
Ruska wieś. Olszański Jędrzej.
Siedliska. Kracyła Michał.
Sosnica. Krupa Michał.
Stubno. Stasiniewicz Mieczysł.
Święte. Smuk Mikołaj,
Torki. Męciński Hilary.
Walawa. Marko Mikołaj.
Wyszatyce. Fedewicz Maksym.
Żurawica. Rozumiłowski Michał.

12.

Rada szkolna okręgowa

w Rzeszowie.

Na powiaty: kolbuszowski, nisiecki, rzeszowski, ropczycki i tarnobrzeski.

Przewod. Obertyński Władysław, c. k. star.
Zast. Nizioł Jędrzej, dyr. sem. naucz., repr. zaw. naucz.
Inspek. Kornicki Wojciech, prof. gimn.
Człon. Nowicki Franciszek, ks. deleg. rady pow. tarnobrzeskiej.
„ Padowicz Walenty, ks. dziekan, del. rady pow. nisieckiej.
Człon. Służewski Józef, c. k. kancel., del. rady pow. ropczyckiej.
„ Dymnicki Feliks, ks. kat. gimn. zast. wyzn. rz. kat.
„ Cybulski Wincenty. ks. kan. hon. zast. wyzn. gr. katol.
„ EberhadtFranciszek, prof. sem. naucz. męsk. repr. zaw. naucz.
1 człon. nie wybrano jeszcze.

W powiecie kolbuszowskim.

Szkoły trywialne.

Cmolas. Szczygieł Franciszek.
Dzikowiec. Kotyrcha Jan.
Kolbuszowa. Posada nieobsadz
Pomocnik. Szabatowski Jan.
Lipnica. Chrzan Józef.
Majdan. Skowroński Józef.
Niwiska. Madera Ludwik.
Ostrów tuszowski. Sierosławski Kazimierz.
Raniżów. Peszkowski Józef.
Raniżowska wola. Sapecki Ign.
Sokołów. Lalicki Feliks.
Trzębówka. Maurer Jan.

Szkoła ewangielicka.

Raniżów. Raszke Grzegorz.

Szkoła parafialna.

Nienadówka. Makowski Wojc.

W powiecie nisieckim.

Szkoły trywialne.

Cholewiana góra. Enzinger Władysław.
Łętownia. Dzierzyński Stanisł.
Nisko. Dębowski Jan.
Pysznica. Kłosowski Francisz.
Rauchersdorf. Przemykalski Franciszek.
Rudnik. Krzyszkowski Michał.
Ulanów. Gościszewski Stanisł.

W powiecie rzeszowskim.

Szkoła główna.

Rzeszów.

Dyr. Bugno Mikołaj.
Katech. Więcek Bartłomiej, ks.
Naucz. Zapała Tomasz.
„ Krzemiński Ignacy.
„ Dzierzyński Teofil.

Szkoła dziewcząt.

Dyr. Bugno Mikołaj.
Katech. Posada nieobsadzona.
Naucz. Maliszewska Antonina.
„ Dobrzańska Lubina.
„ Janiszewska Filipina.
2 pomocnice.

Szkoły trywialne.

Błażowa. Wasung Jan. prow.
1 nauczycielka dla robót ręcznych.
Czudec. Kudrzański Józef.
Dobrzechów. Jakiel Jędrzej.
Głogów. Bukietyński Paweł.
1 pomocnik
Grodzisko. Radomski Gracyan.
Kozłówek. Radwański Antoni.
Mrowla. Posada nieobsadzona.
Niebylec. Posada nieobsadz.
Strzyżów. Schmuc Jędrzej.
1 pomocnik.
Tyczyn. Piotrowski Leon.
Wysoka głogowska. Nitka Jan. prow.
Zaczernie. Krakowski Stanisł.
Zgłobień. Cieszanowski Jan.

W powiecie ropczyckim.

Szkoły trywialne.

Brzezina. Lachmann Jan.
Czarna. Maraszewski Ignacy.
Lubzina. Pieczonka Wincenty.
Mała Zieliński Franciszek.
Niedźwiada. Leszczyński Józef.
Niewodna. Szczerbiński Marc.
Ocieka. Królikowski Edward.
Paszczyna. Pełzaczyński Karol.
Ropczyce. Chmura Jan.
 Pomocn. Książek Jan.
Sędziszów. Demkowicz Jan.
Szufnarowa. ChochorowskiMarc.
Wielopole. Biskup Jan.
Witkowice. Surówka Józef.

W powiecie tarnobrzeskim.

Szkoły trywialne.

Baranów. Posada nieobsadz.
Grębów. Mścisz Józef.
Gorzyce. Oskarbski Michał.
Krządka. Kardaszyński Józef.
Miechocin. Wyrwiński Józef.
Radomyśl. Pantera Jędrzej.
Rozwadów. KrzyżanowskiMarc.
Tarnobrzeg. Gorylewicz Ant.
Wola gołego. Staniszewski Stanisław.

Szkoly parafialne.

Wrzawy. Posada nieobsadzona.
Żabno. Gębala Jakób.

13.

Rada szkolna okręgowa
w Samborze.

Na powiaty: drohobycki, rudeński, samborski, staromiejski i turczański.

Przewod. Hordyński Józ., R. N.
Zastęp. Kerekjarto Jan. repr. zawodu naucz.
Inspek. Bartkowski Antoni.
Członk. X. Kulisch Hermann.
 „ Lewicki Mieczysł.
Członk. X. Pasławski Platon.
 „ X. Gross Kalixt.
 „ X. Nehrebecki Juljan.
 „ Hulles Leiba, rabin.
 „ Lisowski Andrzej.
2 członków nie wybrano jeszcze.

W powiecie drohobyckim.

Szkoła główna męzka pod zarządem OO. Bazylianów.

Drohobycz.

Dyr. Niemiłowicz Juljan.
Kate. X. Mazurek Łucj. gr. kat.
Naucz. X. Tucki Marjan.
 „ Kossak Ignacy.
 „ Żukowski Dymitr.
Pomoc. Szymański Józef.
 1 posada nieobsadzona.
 „ Blumenblatt Joachim, dla rel. mojżesz.

„ Mazurkiewicz Jan. naucz. rys. w szkole powtarz.

Szkoła główna żeńska.

Dyr. X. Ostrowski Józef.
Kat. X. Turzański Juljan.
„ X. Mazurek Łucj., gr. k.
Naucz. Kobierska Marja.
„ Walter Zuzanna.
„ Stocka Sabina
„ Starkel Aurelia.
„ Nasalska Celest., pomoc.
„ Merynowicz Kunegunda.
„ Blumenblatt Joach., dla rel. mojż.
„ Korytyński Albin, dla śpiewu i muzyki.

Szkoły trywialne.

Bilcze. Atamańczuk Jan.
Bolechowce. Blij Aleksander.
Bronica. Müller Edmund.
Brigidau Kessler Henryk.
Dobrowlany. Samagalski Onuf.
Dobrohostów. Lewicki Bazyli.
Drohobycz. Dub Dyonizy.
Pomoc. Ostapowicz Michał.
Gaje niżne. Karpiński Józef.
Gassendorf. Wendel Ludwik.
Horucko. Mryć Jan.
Hroszów. Martynowicz Andrz.
Jasienica solna. Kulczycki St.
Josefsberg. Decker Filip.
Königsau. Nieobsadzona.
Lisznia. Gdowski Feliks.
Letnia. Nieobsadzona.
Litynia. Matkowski Teodor.
Medenice. Nikorowicz Piotr.
Modrycz. Szczepan Bazyli.
Nahujowice. X. Siekało Eljasz.
Neudorf. kat. Nieobsadzona.
Neudorf ewang. „
Opaka. Kunaniec Mikołaj.
Orowa. Nieobsadzona.
Podbuż. Biliński Jakób.
Popiele. Kołomyjec Grzegorz.
Rabczyce. Horucki Paweł.
Rolów. Dudycz Mikołaj.
Rychcice po str. polsk. Rybotycki Karol.
Rychcice po str. rusk. Drozdowski Seweryn.
Solec. Łastowiecki Franc.
Stebnik. Doskocz Tytus.
Truskawiec. Łastowiecki Teofil.
Tustanowice. Popiel Antoni.
Tynów. Konstankiewicz Szym.
Ugartsberg. Schlamp Andrzej.
Ułyczne. Męciński Filemon.
Wola jakubowa. Małachowski Andrzej.
Wróblowice. Tymoczków Tym.

W powiecie rudeńskim.

Szkoły trywialne.

Bieńkowa Wisznia. Jędrzejowski Bazyli.
Burczyce nowe. Kaufman Jan.
Chiszewice. Horodyski Teod.
Chłopy. Nieobsadzona.
Czajkowice. Mikułowicz Julj.
Horbacze. Korecki Teodor.
Horożana wielka. Manasterski Alexy.
Horożana mała. Rudawski Kor.
Hoszany. Maksymowicz Modest.
Komarno. Kaudelko Mikołaj.
Kupnowice stare. Hawran Dam.
Kupnowice nowe. Bisanz Jan.
Koropuż. Kokurewicz Emil.
Kołodruby. Leszczyński Korn.
Laszki zawiązane. Konieczny Jan.
Łowczyce. Hlawat Mieczysław.
Michalewice. Hirkawski Erazm.
Nowosiółki gościnne. Ochnicz Hilary.
Podhajczyki. Nieobsadzona.
Podolce. Michniak Jan.
Pohorce. Uhacz Piotr.
Powerchów. Klimkiewicz Konst.

Rudki. Żaba Ignacy.
Rozdziałowice. Kich Jan.
Tatarynów. Kotowicz Jan.
Tuligłowy. Fałat Kazimierz.
Werbiż. Bilikowski Jakób.
Zagórze. Barański Leon.

W powiecie samborskim.

Siedmioklasowa szkoła wydziałowa męzka.

Sambor.

Dyr. Perski Józef.

Nauczyciele szkoły realnej.

X. Biesiadzki Feliks.
X. Ortyński Dymitr.
Łotocki Adrjan.
Chlebek Jan.
Zastęp. Łukaszewicz Emil.
„ Chaszczyński Feliks.

Nauczyciele szkoły głównej.

Głowacki Wawrzyniec.
Pajączkowski Klemens.
Szymonowicz Jan.
Maślankiewicz Ignacy.
Pomoc. Nieobsadzona.

Pięcioklasowa szkoła wydziałowa żeńska.

Sambor.

Dyr. X. Kulisch Hermann.
Naucz. Hoffmann Salomea.
„ Łopuszańska Konst.
„ Madejska Faustyna.
1 posada nieobsadzona.
Pomoc. Gąsiewicz Henryka.
„ Wojtaś Wanda.
„ Tomek Ludwika.

Szkoły trywialne.

Babin. Panek Wojciech.
Barańczyce. Stasyszyn Asafat.
Bilina mała. Prystasz Teodor,
Bilina wielka. Banaszewski Jan.
Biskowice. Janowski Włodz.
Błażów. Nieobsadzona.
Brzegi „
Brześciany. Sochran Piotr.
Buków. Trusz Juljan.
Byków. Czystohorski Andrzej.
Bylice. Markowicz Andrzej.
Czukiew. Rożałowski Ludwik.
Czerchawa. Nieobsadzona.
Dolna (samb. przedm.) Potocki Władysł.
Dorożów. Nestorowicz Jan.
Dublany. Pawlewicz Karol.
Hordynia. Hordyński Grzeg.
Horodyszcze. Nieobsadzona.
Humieniec. Wołosiański Piotr.
Kalinów. Bilikowski Jan.
Kranzberg. Nieobsadzona.
Kulczyce. „
Koniów. Kotowicz Michał.
Łużek dolny. Geła Szczepan.
Mistkowice. Bilikowski Szym.
Olszanik. Kuźniak.
Ortynice. Biliński Aleksander.
Piniany. Sielecki Michał.
Powodowa (samb. przedm.) Lisowski Andrzej.
Prusy. Sielecki Atanazy.
Rakowa. Matkowski Dymitr.
Radłowice. Faryło Jan.
Rajtarowice. Kuźmak Bazyli.
Rogożna. Zarzycki Jan.
Sąsiadowice. Nieobsadz.
Strzałkowice. Janowski Włodz.
Stupnica. Mocio Michał.
Stronna. Hudyk Michał.
Tatary. Budziński Grzegorz.
Torczynowice. Nieobsadzona.
Torhanowice. Michniak Jan.
Uherce zapłatyńskie. Wojnarowski Michał.

Uroż. Charow Bazyli.
Wojutycze. Nieobsadzona.
Wołoszcza. Grzyb Mikołaj.
Wykoty. Grodzki Włodzim.
Zarajsko. Nieobsadzona.

W powiecie staromiejskim.

Szkoła główna.
(Pod zarządem OO. Bazylian.)
Ławrów.

Dyr. X. Pankowicz Narcyz.
Naucz. X. Piliński Paweł, kat.
" X. Kruszelnicki Hilary.
" Suś Barnabasz, brac.
" Hryniewiecki Sylw. brac.
" Łotocki Bazyli, brac.
Pomocn. Maceluch Kornel, br.

Szkoły trywialne.

Bielicz. Hankiewicz Juljan.
Chyrów. Bryk Andrzej.
Felsztyn. Sołtykiewicz Michał.
Grodowice. Nieobsadzona.
Lenina wielka. Zawałkiewicz Michał.
Staremiasto. Kornicki Adam.
Pomocn. Maksymowicz Julj.
Starasól. Zakuta Ludwik.
Pomocn. Szwaj Józef.
Starasól (przedmieście). Wiatrowski Szymon.
Straszewice. Topolnicki Jakób.
Strzelbicz. Buszczakowski Piotr.

W powiecie turczańskim.

Czteroklasowa szkoła wydziałowa.
Turka.

Naucz. Mekler Michał.
Pomocn. Baczyński Piotr.

Szkoły trywialne.

Butla. Liskowacki Hilarjon.
Chaszczów. Antoniewicz Jakób.
Jabłonka wyżna. Topolnicki Atanazy.
Jabłonka niżna. Łużecki Piotr.
Ilnik. Nieobsadzona.
Libuchorz. Mańko Jan.
Łomnia. Leszczyński Antoni.
Wołcze. Kolmann Edward.
Wysocko. Nanowski Bazyli.

14.

Rada szkolna okręgowa
w Sanoku.

Na powiaty: brzozowski, liski i sanocki.

Przewod. Studziński Leon, c. k. star.
Zast. Czaszyński Franciszek, ks. del. rady pow. sanock.
Inspek. Sokoliński Alojzy.
Człon. Winnicki Edward, ks. del. rady pow. brzozowsk.

Człon. Jastrzębski Ludwik, ks. del. rady pow. liskiej.
„ Praszałowicz Ludwik, ks. zast. wyzn. rzym. kat.
„ Sałacki Jan, ks. dziekan, zast. wyzn. gr. kat.
„ Frenkel, Leib, zast. wyz. izrael.

Człon. Czupka Wawrzyniec, naucz. szk. główn., repr. zaw. naucz.
„ Frombach Antoni, doradzca dla wyzn. ewang.
1 członka nie wybrano jeszcze.

W powiecie brzozowskim.

Szkoła główna IV. klasowa. w Brzozowie.

Naucz. dyryg. Czupka Wawrz.
Katech. Kulik Józef, ks.
Naucz. Kałużniacki Józef.
„ Protywiński Adam.
„ Hawrot Jan.

Szkoła dziewcząt trywialn. w Brzozowie.

Naucz. Müller Karolina.
Pomoc. Szałajko Józefa.
Kandydatka. Łobarzewska Józ.

Szkoły trywialne.

Dynów. Batycki Andrzej.
Haczów. Rozumkiewicz Antoni.
Harc. Krynicki Adam.
Wzdów. Zieliński Piotr.

Szkoły parafialne.

Bachórz. Długosz Józef.
Bartków. Kogut Wojciech.
Blizne. Topolski Wojciech.
Domaradz. Gierad Teofil, zast.
Dydna. Bieda Antoni.
Dylągowa. Wanke Klemens, zast.
Golcowa. Girpad Jan, zast.
Gorki. Węgier Adam, zast.
Grabownica. Orłowski Józ., zast.
Grabówka. Posada nieobsadz.
Hłudne.
Humniska. Dobrowolski Michał, zast.
Izdebki. Boberski Józef, zast.
Jasienica. Tabiński Ludwik.
Jasionów. Bargiel Jan, zast.
Lutcza. Piestrak Józef.
Łubna. Petyniak Antoni.
Malinówka. Posada nieobsadz.
Nozdrzec. Dyrdziński Fabian.
Niebocko. Posada nieobsadz.
Przysietnica. Jaslar Paweł.
Pawłokoma. Kruk Teodor, zast.
Siedliska. Pałaszewski Edward, zast.
Starawieś. Antoniewicz Jan, zast.
Trześniów. Mernon Paweł.
Turzepole. Bobrzecki Jan.
Ulanica. Kotłowski Piotr, zast.
Wesoła. Biega Jan, zast.
Wydrna. Posada nieobsadzona.
Zmiennica. Kalasiński Jan, zast.

W powiecie liskim.

Szkoły trywialne.

Baligród. Biega Leopold.
Czarna. Dmuchowski Ambroży.
Lisko. Horniatkiewicz Antoni.
Maniów. Klus Piotr.
Ustrzyki dolne. Barna Jan.

W powiecie sanockim.

Szkoła główna IV. klasowa.
w Sanoku.

Dyryg. naucz. Posada nieobs.
Katech. Pollak Jan, ks. wikar. obrz. łacińsk.
„ Czamarnik Bazyli, ks, proboszcz gr. kat.
Naucz. Dembicki Paweł, tymcz. zast. dyrektora.
„ Kadlewicz Piotr.
„ Budzynowski Konstanty.
Pomocn. Gądylewski Michał, tymcz. zast. naucz.

Szkoła dziewcząt tryw.
w Sanoku.

Naucz star. Posada nieobsadz.
Katech. Puzon Jan, ks., wik. obrz. łac.
Pomocn. Boczarkiewicz Izabela, tymcz. zast. naucz.
„ Kulig Antonina.
Kandydatka. Drewińska Teod., tym. zast. pomocn.

Szkoły trywialne.

Besko. Świątkiewicz Piotr.
Pomocn. Smolik Józef.
Bukowsko. Romerowicz Wojc.
Jaśliska. Wojnarowski Karol.
Rymanów. Burjak Piotr.
Pomocn. Nadraga Paweł.
Zarszyn. Kwolek Wojciech, zast.

Szkoły parafialne.

Bazanówka. Hędrzak Mich. zast.
Bzianka. Posada nieobsadzona.
Czerteż. Dochniak Jakób, zast.
Długie. Jozefowicz Jan, zast.
Falejówka. Baczyński Mich., zas.
Jacmierz. Haduch Stan., zast.
Jurowce. Posada nieobsadzona.
Klimkówka. Pelczar Ludw., zast.
Milcza. Szajna Wojciech. zast.
Mrzygłód. Posada nieobsadz.
Niebieszczany. Wołoszczak Michał, zast.
Nowosielce. Górski Józef, zast.
Nowotaniec. Posada nieobsadz.
Odrzechowa. Chudko Demetr. zast.
Olchowce. Lisowski Mich., zast.
Pakoszówka. Posada nieobsadz.
Pielnia. Posada nieobsadzona.
Płonna. Radecki Rudolf, zast.
Puławy. Posada nieobsadz.
Seńkowa wola. Gizoski Aleks., zast.
Strachocina Radwański Winc.
Surowica. Posada nieobsadz.
Trepcza. Posada nieobsadzona.
Tyrawa solna. Poliwka Teod., zast.
Tyrawa wołoska. Szpakowski Józef.
Wisłok wielki. Posada nieobs.
Zawadka rym. Posada nieobs.

15.

Rada szkolna okręgowa
w Stanisławowie.

Na powiaty: bohorodczański, kałuski, nadworniański i stanisławowski.

Przew. Pajączkowski Narcyz, c. k. star.
Zast. Kamiński Ignacy, burm. i del. rady pow. stanisł.

Inspek. Jarema Grzegorz.
Członk. Cetwiński Klemens, wł. dóbr., del. rady pow. bohor.
„ X. Korszyński Teodat, del. rady pow. kałusk.
„ Bohdan Józef, ks. del. rad. pow. nadw.
„ X. Krasowski Jan, kan. zast. wyzn. rzym. kat.
Członk. X. Szankowski Deodat, kan. zast. wyzn. gr. kat.
„ Halpern Abraham, wł. dóbr. zast. wyzn. izrael.
„ Turczyński Juljusz, dyr. sem. naucz., rep. zaw. naucz.
„ Czapelski Jan, dyr. szk. główn., repr. zaw. naucz.
„ Jakisz Wilhelm, pastor, doradca dla wyzn. ewang.

W powiecie bohorodczańskim.

Szkoły trywialne.

Bohorodczany. Przeszlakiewicz Szczepan.
„ Fiałkowski Julian.
Bohorodczany stare. Czerepaszyński Michał.
Bytków. Suchostalski Stefan.
Drohomirczany. Roszczyński Mikołaj.
Grabowiec. Meniuk Bazyli.
Horocholina. Maryniewicz Grz.
Iwanikówka. Kawecki Konst.
Lachowce. Żytkiewicz Jan.
Lesiówka i Hryniówka. Zderka Szymon.
Łysiec. Skulski Grzegorz.
Łysiec stary. Bilinkiewicz Jan.
Niewoczyn. Howera Teodor.
Pochówka. Hrehorów Ignacy.
Porohy. Drozdiak Jan.
Posiecz. Dubowicki Just
Radcze. Teodorowicz Aleksand.
Rosulna. Łuciow Jan.
Sadzawa. Strumiński Grzegorz.
Sołotwina. Janowicz Konstanty.
Starunia. Jackow Stefan.
Stebnik. Nieobsadz.
Żuraki. Cichocki Jan.

W powiecie kałuskim.

Szkoła główna.

Kałusz.

Dyr. Gromadka Jan.
Naucz. Karpiński Amand.
„ Nittman Julian.
„ Staromiejski Jan, prow.

Szkoła dziewcząt.

Naucz. Jaworowska Marcela.
Pomoc. Nieobsadzona.

Szkoły trywialne.

Babin. Łoziński Michał.
Bereżnica szlachecka. Nieobs.
Berłohy. Wankiewicz Bazyli.
Chocin. Dowbeńko Michał.
Dobrowlany. Waszkiewicz Jan.
Dołha naddniestrzańska. Zubków Roman.
Dołhe kałuskie. Zarzycki Grzeg.
Dołpotów. Kłoczaniuk Dmyter.
Hołyń. Parypa Mikołaj.
Humenow. Gornikiewicz Michał.
Jasień. Łopatyński Aital.
Kadobna. Bosnycz Wasyl.
Kamień. Dmytrasz Hryń.
Kopanki. Psiuk Dawid.
Krasne. Nieobsadz.
Kropiwnik. Kuszlik Prokop.
Landestreu. Zorn Jakób.
Łoziany. Olejnik Ignacy.

Medynia. Zelmanowicz Jan.
Mościska. Tylawski Aleksand.
Mysłow. Dyrow Aleksander.
Niebyłów. Jakimowski Antoni.
Niegowce. Nasada Stefan.
Nowica. Pietrusiewicz Józef.
Nowy Kałusz. Lisiecki Michał.
Petranka. Andruchowicz Mich.
Podhorki. Kuszczak Eliasz.
Podmichajle. Pitulej Tytus.
Pojlo. Kuszlik Tomasz.
Przewoziec. Bełej Michał.
Przysłup et Majdan. Posada nieobsadzona.
Równia. Borynec Atanazy.
Rypianka. Nieobsadzona.
Siwka kałuska. Łazaryszyn Grzegorz.
Siwka naddniestrzańska. Kołubiński Irofim.
Śliwki. Mikulak Jędrzej.
Studzianka. Przestalski Henryk.
Tomaszowce. Halka Mikołaj.
Topolsko. Warwaruk Michał.
Tużyłów. Kelebaj Jan.
Ugartsthal. Messner Piotr.
Uhrynów średni. Hajduk Mich.
Uhrynów stary. Pitulej Michał.
Wierzchnia. Podgórski Piotr.
Wistowa. Rybatczyn Jan.
Wojniłów. Halikowski Antoni.
Zawadka. Smetański Szymon.
Zbora. Lutczak Pawło.

W powiecie nadworniańskim.

Szkoła główna.

Nadwórna.

Dyrek. Żurawski Jan.
Naucz. Sieracki Michał
„ Świdnicki Ignacy.
„ Trodenko Szczepan.

Szkoły trywialne.

Cucyłów. Nieobsadz.
Delatyn. Nieobsadz.
Dobrotów. Matkowski Piotr.
Dora. Kochanowska Tekla.
Hawryłówka. Baran Michał.
Hołosków. Nieobsadz.
Jabłonica. Nieobsadzona.
Kamienna. Nieobsadzona.
Krasne. Starzyński Adolf.
Łanczyn. Daniłowicz Józef.
Majdan średni. Daniłowicz Mich.
Mikuliczyn. Łonkiewicz Józef.
Nazawizów. Połatajko Klemens.
Neudorf. Melchert Jan.
Paryszcze. Jurewicz Bazyli.
Pasieczna. Nieobsadzona.
Pniów. Borkiewicz Alexander.
Przerósl. Odliwany Nykefor.
Sadzawka. Mierzwiak Michał.
Strupków. Botiuk Prokop.
Wołosów. Malinowski Michał.
Zarzycze. Ryniewicz Maurycy.
Zielona. Harasiewicz Teodor.

W powiecie stanisławowsklm.

Szkoła główna i niższo-realna.

Stanisławów.

Dyr. Czapelski Jan.
Naucz. szk. real. Frankowski Fr.
Naucz. Czikiel Teofil.
„ Polończyk Jan.
„ Obst. Józef.
Pomoc. Kański Franciszek.
Naucz. szk. lud. Telichowski Józ
„ Kudelski Władysław.
„ Nowicki Grzegorz.

Naucz. Drost Karol.
„ Panusiewicz Jakób, dla kaligrafii.

Naukę religii udziela duchowieństwo miejscowe.

Szkoła główna.
Halicz.

Dyr. Biliński Jędrzej.
Naucz. Gerenowicz Jan.
„ Prokopowicz Bazyli.
„ Pokuliński Teofil.

Szkoła dla dziewcząt.
Stanisławów.

Naucz. dyr. Kloss Marya.
Naucz. Seferowicz Joanna.
Pomoc. Lewicka Wilhelmina.
„ Grabowiecka Paulina.
„ Wawrzecka Paulina.
„ Nyczaj Emilja.

Halicz.

Naucz. Sosenko Marya.
„ Łuszpińska Karolina.

Szkoły trywialne

Bednarów. Posada nieobsadz.
Błudniki. Dubel Maciej.
Bryń i Sapahów. Katyński Ign.
Ciężów. Ryżewski Klemens.
Chomiaków. Domański Alojzy.
Chryplin. Atamaniuk Piotr.
Czerniejów. Herasimowicz L.
Czukałówka. Robaczewski Ant.
Dobrowlany. Foszczewski Mich.
Dorohów. Psiuk Jakób.
Dubowce. Łukacz Maksym.
Hanusowce. Kozakiewicz Matw.
Jamnica. Nieobsadz.
Jezupol. Petrycki Daniel.
Kołodziejów. Rudy Jan.
Kołodziejówka. Guraluk Łuk.
Komarów. Zajączkowski Józef.
Krechowce. Kokorczuk Wiktor.
Kryłos. Chochotwicki Stefan.
Kurypów. Gurguła Bazyli.
Majdan-Bryń. Leszczyński Leon.
Maryampol. Spirydowicz Ign.
Opryszowce. Jewczuk Grzegorz.
Ostrów. Szular Wasyl.
Pasieczna. Lubieniecki Bazyli.
Pacyków. Kochaniewicz Henryk.
Pawelcze. Łopatyński Michał.
Pobereże. Kawalec Jerzy.
Podłuże. Jaworowski Grzegorz.
Rybno. Kuczerhan Hilary.
Sielec. Posada nieobsadzona.
Temerowce. Wasylczuk Konst.
Tyśmieniczany. Czerepaszyński Bazyli.
Uhorniki. Czerepaszyński Konst.
Uhrynów dolny. Winniczuk Łaz.
Uhrynów górny. Tereszczuk Ol.
Uzin. Gneś Roman.
Wiktorów. Czerny Jan.
Wołczyniec. Wychowanicc Jan.
Zabereże. Demianczuk Stefan.
Zagwoźdź. Barabasz Jan.
Załukiew. Pawliszyn Michał.

16.

Rada szkolna okręgowa miejska
w Stryju.

Na powiaty: doliniański, stryjski i żydaczowski.

Przewod. Lewicki-Rawicz Ign., c. k. starosta.
Zast. Hrehorowicz Józ., dyr szk. realn. repr. zaw. naucz.

Insp. Skwirzyński Julian.
Człon. Korzeliński Seweryn, del. rad. pow. żydacz.
" X. Berwid Franciszek, del. rad. pow. dolin.
" X. Szankowski Leon, del. rad. pow. stryjskiej.
" X Szamota Michał, zast. wyz. rz. kat.
Człon. X. Radzikiewicz Aleks., zast. wyz. gr. kat.
" Landes Nehemiasz, zast. wyz. izrael.
" Łabowski Piotr, dyr. szk. główn. repr. zaw. naucz.
" Zipser Gustaw, pastor, doradca dla wyz. ewang.

W powiecie doliniańskim,

Szkoła główna.

Bolechów.

Dyr. Kamiński Bartłomiej.
Naucz. Czedykowski Ignacy.
" Błonarowicz Apolinary.
" Geciów Józef. pomocn.

Dolina.

Dyr. Sobolewski Jan.
Naucz. Mazurkiewicz Szczepan.
" Bielecki Teodor.
" Przytocki Jan.
Pomocn. Bojarski Jan.
Naucz. rob. ręcz. Tszernek Zof.

Szkoły trywialne.

Belejów. Wasylkowski Józef.
Broczków. Kat. Wiszomirski Emil.
Broczków. Ewang. Senger Filip.
Brzaza. Stasiów Łukasz.
Cerkowna. Bojczyn Bazyli.
Ceniawa. Kamar Mikołaj.
Cisów. Tyrkus Teodor.
Czołhany. Forostyna Nicetas.
Dębelówka. Berges Ludwik.
Duba. Kamar Grzegorz.
Engelsberg Weiss Filip.
Grabów. Łękawski Jakób.
Hoszów. Forostyna Dyonizy.
Hoziejów. Klimowicz Jerzy.
Jelemnia. Hucuł Prokop.
Janówka. Tkaczów Teodor.
Jasieniowiec. Wiszniowski On.
Jaworów. Martyniec Nicetas.
Kalne. Mikulin Grzegorz.
Kamionka. Kondur Jan.
Kniażołuka. Klimowicz Michał.
Kniażowskie. Dyrow Teodor.
Krechowice. Odzierzyński Korn.
Lecowka Koczorowski Emiljan.
Lipowica. Nieobsadzona.
Lisowice. Krechowiecki Jan.
Lolin. Szaszkiewicz Antoni.
Ludwikówka. Czajka Ferdyn.
Łopianka. Nykoluk Michał.
Mizuń. Bielecki Leon.
Nadziejów. Jaworski Jan.
Nieniów dolny. Nieobsadz.
Nowosielica. Kamar Bazyli.
Nowoszyn. Kowalski Antoni.
Olchówka. Matułak Dymitr.
Pacyków. Pawycz Jerzy.
Perehińsko. Legin Grzegorz.
Podbereż. Bielawski Józef.
Polanica. Teleśnicki Teofil.
Rachin. Hawryliszyn Gabriel.
Rakow. Posacki Bazyli.
Rożniatów. Nazarowicz Jakób.
Roztoczki. Iwaszkiewicz Józef.
Seneczów. Nieobsadz.
Słoboda. "
Sołuków. Kobyliński Hipolit.
Spas. Muszka Jędrzej.
Strutyn wyżny. Lewicki Stan.
Strutyn niżny. Złotniak Jakób.
Suchodół. Nieobsadz
Swaryczów Smetański Jędrzej.
Trościaniec. Wasylkowski Plat.
Turza wielka. Nakoneczny Grz.

Wełdzirz. Chomczyński Jędrzej.
Witwica. Jóżków Jan.
Wola zaderewacka. Małanowicz Antoni.
Wyszków. Zarubieniecki Michał.

W powiecie stryjskim.

Szkoła główna 4-klasowa dla chłopców.

Stryj.

Dyr. Hołubowicz Jan.
Naucz. Waimann Jakób.
„ Lubieniecki Juljan.
„ Naucz. Gerus Jakób.
„ Dumin Jan.

Szkoła główna dla dziewcz.

Dyr. Schmidt Wilhelmina.
Naucz. Hrchorowicz Tekla.
„ Bobé Joanna.
„ Utschik Aurelia.

Szkoły trywialne.

Annaberg. Kukurewicz Hieron.
Bereznica. Kosterka Antoni.
Bratkowce. Susłowski Grzeg.
Chaszczowanie. Fedyczak Jac.
Daszawa. Dybyna Józef.
Dobrzany. Hnatyk Piotr.
Dołhe. Nieobsadzone.
Dołhołuka. Suranowicz Jan.
Duliby. Romańczuk Szymon.
Dzieduszyce wielkie. Romanyk Roman.
Felizienthal. Henzel Jan.
Gelsendorf. Nieobsadz.
Grabów. Arendt Adolf.
Hołowiecko. Nabitowicz Jan.
Hurnie. Rudnicki Jan.
Hutara. Kuruba Jan.
Jamelnica. Łagodzic Justyn.
Jelenkowate. Maślanyk Bazyli.
Kalne. Kurceba Szczepan.
Karlsdorf. Günther Ferdynand.
Kawsko. Zrogowski Władysł.
Klimiec. Daniłkowicz Alexy.
Korczyn. Garbasz Konstanty.
Kruszelnica. Nieobsadz.
Libuchora. Makar Grzegorz.
Lisiatycze. Baziuk Jan.
Lubieńce. Sadłowski Izydor.
Ławoczne. Peczara Michał.
Machliniec. Sikora Jędrzej.
Oleksice. Kostiów Michał.
Oporzec. Marucanicz Jan.
Orawczyk Rakowski Bazyli.
Orawa. Leskowicz Jnljan.
Pławie. Chominiec Eustachy.
Pobuk. Murdza Teodor.
Podhorce. Nieobsadzone.
Podhorodce. Winnik Jan.
Rozhurcze. Medwid Piotr.
Rożanka wyższa. Greb Mikołaj.
Rożanka niżna. Koreniewicz Jan.
Siechów. Nieobsadz.
Siemiginow. Nieobsadz.
Skole. Błachowski Antoni.
Sławsko. Maksymowicz Jan.
Smorze. König Jan.
Sokołów. Piotrzkiewicz Antoni.
Stryhańce. Janów Włodzim.
Strzałków. Sołtys Grzegorz.
Stynawa wyżna. Pukacz Jan.
Stynawa niżna. Żelechowski Paweł.
Synowódzko wyżne. Ilnk Grzeg.
Synowódzko niżne. Bobanycz Ignacy.
Tarnawka. Matijcowski Józef.
Tuchla. Matijów Teodor
Tucholka. Daniłowicz Dymitr.
Uhełna. Wihak Stanisław.
Uhersko. Olchowy Jan.
Urycz. Medyński Cyryl.

Wierczany. Taniaczkiewicz Mik.
Wołosianka. Zieliński Jakób.
Wyżłów. Holik Eljasz.
Zawadów. Wreciono Jan.
Żulin. Nieobsadzone
Żupanie. Teliszewski Michał.

W powiecie żydaczowskim.

Szkoła główna.

Mikołajów.

Dyr. Łabowski Piotr.
Naucz. Płoszczak Stanisław.
„ Jaworowski Mikołaj.
„ Koreniec Bazyli.
Pomocn. Hałan Jan.

Szkoła dla dziewcząt.

Mikołajów.

Naucz. Kasprowicz Katarzyna.
2 posada nieobsadzona.

W klasztorze sióstr miłosierdzia.

Rozdół.

Naucz. Chęcisz Zofia.

Szkoły trywialne.

Balicze podrożne. Nieobsadz.
Balicze podgórne. Mazur Maks.
Bereznica królew. Czehryj Jędr.
Brzezina. Chomczyński Orest.
Bujanów. Michałowicz Jędrzej.
Cucułowce. Nieobsadz.
Czernica. Czepiel Szczepan.
Czerteż. Piotrowski Platon.
Demenka leśnia. Attamańczuk Jan.
Demenka naddniestrzańska. Attamańczuk Jan.
Demnia. Nieobsadzona.
Derzow. Sajewicz Michał.
Drohowyże. Aleksandrowicz Jan.
Dubrawka. Zwarycz Grzegorz.
Dzieduszyce małe. Werhanowski Szczepan.
Hanowce. Daniłowicz Stanisł.
Hnizdyczów. Czerniewicz Mich.
Iłów. Binos Jan.
Iuseptycze. Nieobsadzone.
Iwanowce. Lubiński Józef.
Izydorówka. Mareczek Frydryk.
Jajkowce. Dobrzański Michał.
Kijowiec. Fogt Antoni.
Kornelówka. Pittner Jędrzej.
Krupsko. Krewecki Jan.
Lachowice podróżne. Rudkiewicz Jan.
Lachowice zarzeczne. Petryna Bronisław.
Lubsza. Zaremba Wawrzyniec.
Łowczyce. Daniłowicz Michał.
Łyskowa. Uhrynczak Onufry.
Malechów. Nieobsadz.
Monasterzec. Klebowicz Ant.
Mielnicz Szaraniewicz Grzeg.
Międzyrzece. Romanów Michał.
Młyniska. Nieobsadz.
Nadiatycze. Kingij Paweł.
Nowesioło. Kuzio Jan.
Obłaznica. Kostek Aleksander.
Piaseczna. Czepiel Szczepan.
Pczany. Derzko Jerzy.
Pokrowce. Darmochwał Jan.
Protessy. Michałowski Jerzy.
Rogużno. Zasiadkiewicz Bazyli.
Rozdół. Jaworski Dominik.
2 posada nieobsadz.
Rozwadów. Podhorodecki Jan.
Ruda. Grochowski Władysław.
Rudniki. Rudeński Ferdynand.
Stańkowa. Lulczak Paweł.
Stulsko. Wiszniowski Antoni.
Sulatycze. Lewicki Julian.
Tarnawka. Murdza Daniel.
Tejsarów. Nieobsadz.
Turady. Lubieński Józef.
Uście. Korecki Grzegorz.
Weryń. Muzyka Piotr.

Włodzimirce. Kuczeka Jędrzej.
Wola wielka. Biłokur Dymitr.
Wola hnizdyczowska. Duma Michał.
Woleniów. Kawczyński Szczep.
Zabłotowce. Kassaraba Antoni.
Żurawno. Dropiowski Leon.
„ Jarmułowicz Antoni.
„ Tabaka Grzegorz.
Żydaczów. Orłowski Jan.
„ Pitulej Merkury.

17.

Rada szkolna okręgowa
w Tarnopolu.

Na powiaty: husiatyński, skałacki, tarnopolski, trembowelski i zbarazki.

Przewodn. Kosiński Paweł, c. k. radca Namiestn.
Zastęp. X. Jahner Cyryl, zast. wyzn. rzym. kat.
Insp. Kerekjarto Józef.
Członk. hr. Starzyński Edmund, del. rady pow. trembow.
„ Dr. Maliszewski Józef, del. rady pow. zbarazk.
„ Lachowicz Łukasz, dol. rady pow. skałackiej.
Członk. Dr. Koźmiński Leon, del. rady pow. tarnop.
„ X. Oleśnicki Grzegorz, zast. wyzn. gr. kat.
„ Ochs Friedl, zast. wyz. izr.
„ Swiechło Władysław, repr. zawod. naucz.
Dwóch członków nie wybrano jeszcze.

W powiecie husiatyńskim.

Szkoły trywialne.

Celejów. Buchta Grzegorz.
Chłopówka. Rozkosz Aleksand.
Chorostków. Dąbrowski Albin.
Czabarówka. Nieobsadzona.
Czarnokońce małe. Ulwański Jan.
Czarnokońce wielkie. Biliński Zacharjasz.
Hadynkowice. Simowicz Jan.
Horodnica. Łukianowicz Jakób.
Howiłów wielki. Drohomirecki Michał.
Husiatyn. Białecki Leopold.
Jabłonów. Muszyński Władysł.
Iwanówka. Rzeczycki Juljan.
Kluwińce. Sieczyński Włodzim.
Kociubińce. Wakuliński Michał.
Kociubińczyki. Gilnreiner Zygm.
Kopyczyńce. Szarek Antoni, dyr. naucz.
„ Korecki Władysław, pom.
Krogulec. Winiarski Stanisław.
Krzyweńkie. Sawkiewicz Jerzy.
Liczkowce. Gołogórski Hieron.
Mszaniec. Zdański Władysław.
Myszkowce. Dobrowolski Jan.
Nizborg nowy. Żuk Michał
Olchowczyk Gerbrant Karol

Oryszkowce. Chlebowicki Fran.
Peremiłów. Malitowski Jan.
Postołówka. Piłat Teodor.
Probużna. Car Jan.
Samołuskowce. Biliński Piotr.
Sidorów. Kozankiewicz Hilary.
Suchodół. Nieobsadzona.
Suchostaw. Kunicki Emiljan.
Szydłowce. Dąbczewski Hipolit.
Tłusteńkie. Sadowski Zacharj.
Trybuchowce. Niementowski Er.
Tudorów. Hlebowicki Grzeg.
Uwiśl. Lachowicz Faustyn.
Wasylkowce. Przewłocki Jan.
Żabince. Bohdan Florjan.

W powiecie skałackim.

Szkoły trywialne.

Borki małe. Wencek Jan
Dorofiówka. Pelc Michał.
Faszczówka. Pichurski Hilary.
Grzymałów. Halewicz Stanisł.
Hałuszczyńce. Wasylkowski J.
Hlibów. Rudawski Szymon.
Horodnica. Dorożyński Jan.
Iwanówka. Łastowiecki Jan.
Kaczanówka. Bukowski Wojc.
Kałacharówka. LisikiewiczHip.
Kokoszyńce. Stesłowicz Juljan.
Kołodziejówka. Lorch Paweł.
Krasne. Jaców Szczepan.
Łuka mała. Lewicki Emil.
Mysłowa. Skomorowski Maks.
Okno. Leszczyszak Kasjan.
Orzechowce. Rybaczek Antoni.
Ostapłe. Janusiewicz Tomasz.
Poznanka gniła. Siemiasz Ludw.
Poznanka hetmańska. Nieobsadz.
Rasztowce. Łoszniów Paweł.
Rożyska. Doliński Leon.
Sadzawki. Budysz Dmytro.
Skałat. Lang Stanisław.
Soroka. Rudawski Paweł.
Sorocko. Stetkiewicz Mikołaj.
Staromiejszczyzna. Gliński Paw.
Supranówka. Pelc Antoni.
Touste obrz. łac. Rzepiński Józ.
Touste obrz. gr. Rogalski Jan.
Turówka. Kamiński Józef.
Zadniszówka. Kurowski Feliks.
Zarubińce. Majewski Jakób.
Zerebki królewskie. Zahajko Seweryn.
Zielone. Januszewski Maurycy.

W powiecie tarnopolskim.

Szkoła główna męzka.

Tarnopol.

Dyr. Noskowski Edward.
Kat. Nieświatowski Franciszek, rz. kat.
„ Aleksiewicz Eugeniusz, gr. kat.
Naucz. Rzepecki Bazyli.
„ Schmidt Jan.
„ Gliwa Marcin.
Pomocn. Senik Teodor.

Szkoła główna żeńska.

Tarnopol.

Dyrek. Boluchowska Emilja.
Kat. X. Baraniecki Józef, rz. kat.
Kat. X. Nawrocki Eugen., gr. kat.
Naucz. Loos Sabina.
„ Twardowska Marja.
„ Urbańska Wiktorja.
Pomocn. Rzepecka Bazylina.

Szkoły trywialne.

Bajkowce. Szeremeth Leopold.
Baworów. Budzynowski Tytus.
Biała. Szkirpan Damian.
Berezowica wielka. Wierniczny Bazyli.
Borki wielkie. Dorożyński Józ.
Bucniów. Lubieniec Jan.
Cebrów. Balej Maksymiljan.
Chodaczków mały. Lubassowski Stefan.
Chodaczków wielki. Czechowicz Antoni.
Czartorya. Kruszelnicki Józef.
Czerniechów. Rozdolski Anat.
Czerniłów mazow. Dąbrowski Adam.
Czerniłów ruski. Stefanowicz Hilary.
Czystyłów. Borbyło Jan.
Denysów. Borodjewicz Emil.
Dołżanka. Niedzwiecki Eljasz.
Domamorycz. Załużny Szczep.
Draganówka. Szajewski Marc.
Dubowce. Zofijowski Leon.
Dyczków. Korzeniowicz Piotr.
Grabowiec. Sztokała Bazyli.
Hłuboczek wielki. Aleśkiewicz Mikołaj.
Horodyszcze. Taraszczuk Ant.
Ihrowice. Nawrocki Konstanty.
Iwaczów dolny. Dombrowicki Juljan.
Józefówka. Maceluch Xenofon.
Kipiaczka. Mazurkiewicz Kar.
Kozówka. Dunikowski Ignacy.
Kopczyńce. Witkowicki Antoni.
Kurowce. Baraczek Leon.
Kutkowce. Rozkosz Mikołaj.
Ładyczyn. Izdebski Florjan.
Łozowa. Barański Jan.
Łuka wielka. Redkiewicz Teod.
Łuczka. Jaworski Hipolit.
Ludwikówka. Tarabanowicz Jan.
Magdalówka. Ościsławski Julj.
Mikulińce. Stachurski Mikołaj.
Nastasów. Chlebowski Juljan.
Ostów. Kalba Teodor.
Płotycz. Kulka Kazimierz.
Proniatyn. Groszek Stanisław.
Proszowa. Halkowicz Szymon.
Romanówka. Dorożyński Jan.
Skomorochy. Błoński Jan.
Słupki. Czajkowski Paweł.
Smykowce. Kizimowicz Szym.
Stechnikowce. Kardela Wawrz.
Suszczyn. Bunzlauer Jan.
Szlachcińce. Holinaty Szczepan.
Tarnopol. Zieliński Antoni.
Toustoług. Siecinski Włodzim.
Worobijówka. Katow Francisz.
Zabojki. Jaworski Leopold.
Zagrobela. Swiejkowski Maur.
Zarudzie. Klauzek Juljan.
Zaścianka. Baltarowicz Bazyli.

W powiecie trembowelskim.

Szkoła główna męska i żeńska

w Trembowli.

Dyr. Grünberg Józef.
Kat. Duchowieństwo miejsc.
Naucz. Elektorowicz Cyryl.
„ Frenkiewicz Józef.
Zast. naucz. Kulikowski Florj.
Pomocn. Popiel Zenon.
Naucz. Koniuszewska Rozalja.

Szkoły trywialne.

Bernadówka. Nieobsadzona.
Boryczówka. Nieobsadzona.
Brykula nowa. Nikorowicz Mich.
Chmielówka. Seretny Hiacenty.
Darachów. Kamiński Jan.
Dereniówka. Nawrocki Piotr.
Dołhe. Krzyżak Jan.
Hleszczowa. Zarski Konstanty.
Humniska. Kunicki Walery.
Ławcze. Landa Michał.

Janów. Vogel Stanisław.
Kobyłowłoki. Kowalski Daniel.
Krowinka. Hołyński Marjan.
Łoszniów. Biliński Piotr.
Młyniska. Elektorowicz Jan.
Mogielnica. Ostapowicz Konst.
Nałuże. Mrazek Piotr.
Ostrowczyk. Watzulka Karol.
Plebanówka Słupecki Izydor.
Podhajczyki. Władyczyn Ant.
Romanówka. Andrejko Piotr.
Rudźwiany. Harasymowicz Jan.
Słobódka janowska. Biliński Jan.
Słobódka strussowska. Komarnicki Jan.
Strusów. Dobrowolski Tomasz.
Tiutków. Iwiński Jan.
Zastawie. Nieobsadzona.
Zazdrość. Balicki Jan.
Zubów. Warecki Piotr.

W powiecie zbarazkim.

Szkoła główna męska.

Zbaraż.

Dyr. X. Bulsiewicz Ber. } konwent
Naucz. Xięż. i laicy } OO. Ber.
„ Sebastjański Juljan, dla jęz. rusk.

Żeńska.

Naucz. Petter Leopoldyna.

Szkoły trywialne.

Bogdanówka. Bełkot Józef.
Czernichowce. Zacharów Jan.
Dobromirka. Waczków Jan.
Dobrowody. Gottwald Jędrzej.
Jarowce. Wiederbart Antoni.
Klebanówka. Curkowski Jędrz.
Korszyłówka. Bieniawski Jan.
Koszlaki. Janowski Józef.
Krasnosielce. Ozimina Tomasz.
Kujdańce. Madurowicz Tytus.
Nowesiolo. Gliński Sabin.
Ohrymowce. Podgórny Jan.
Romanowe sioło. Zarzycki Jan.
Pałczyńce. Kowalski Paweł.
Stryjówka. Lewicki Leon.
Szelpaki. Nieobsadzona.
Toki. Dewozer Piotr.
Zarudzie. Kulczycki Emil.

Szkoła parafialna.

Opryłowce. Proboszcz miejsc. rz. kat.

Rada szkolna okręgowa w Tarnowie i szkoły p. w Dodat.

18.

Rada szkolna okręgowa

w Wadowicach.

Na powiaty: bielski, myślenicki, wadowicki i żywiecki.

Przew. Tustanowski Jan, c. k. star.
Zast. Dr. fil. Nowakowski Fr., del. rady pow. żywieck.
Insp. Ruciński Alfred.
Członk. X. Balcarczyk Józef, del. rady pow. wadow
„ Majer Emanuel aptekarz, del. rady pow. myślenickiej.

Członk. Dr. pr. Stiasny Edw., c. k, not. del. rady pow. bielskiej.
„ X. Jurkowski Stanisław, zast. wyz. rzym. kat.
„ Glaser Natan, Dr. rabin, zast, wyz. mojż.

Członk. Höul Jakób, superint. zast. wyz. ewang.
„ Dbałowski Fr. dyr. szkoły gł. wad. repr. zaw. naucz.
„ Stahlberger Teodor, dyr. gimn. repr. zaw. naucz.

W powiecie bielskim.

Szkoła wydz. dla wyz. ew. w Białej.

Dyr. Hentschel Wład.
Naucz. Bach Henryk.
„ Arnold Jan.
„ Knopf Robert.
„ Gerlitz Gustaw.
„ Christ Frydr. Wilhelm.

Szkoła główna i niższa realna. w Białej,

Dyr. Kafka Karol.
Katech. X. Merta Jan.
Naucz. techn. Auer Robert.
„ Riese Franciszek.
Naucz. szk. gł. Dudziński Jan.
„ Dworański Roman.
„ Gajczak Wojciech.
1 posada nieobsadzona.
Zast. Kowalewski Jan.
„ Olma Franciszek.

Szkoła główna 5-klasowa dla dziewcząt w Białej.

Dyr. Kukuczka Jan.
Naucz. Sladeczek Ernest.
„ Geiselreiter Leopoldyna.
„ Mogilnicka Anna.
„ Barańska Marya.
1 posada nieobsadzona.

Szkoły trywialne.

Bestwina. Figwer Józef.
Zast. Merta Józef.
Brzeszcze. Żontek Tomasz.
Bulowice. Nieobsadzona.
Czaniec. Schneider Wincenty.
Dankowice. Miodoński Michał.
Grojec. Dbałowski Antoni.
Hałcnów. Rosner Józef.
Hecznarowice. Nieobsadzona.
Komorowice. Olma Jan.
Kozy. Włodyga Jan.
Lipnik. szk. kat. Wojciechowski Konstanty.
„ Bugielski Julian.
„ szk. ewang. Kottas Jan.
Łodygowice. Nieobsadzona.
Międzybrodzie lipnickie. Jaworski Jan.
Mikuszowice. Nieobsadzone.
Pisarzowice. Hernczyrz Jan.
Polanka wielka. Danek Józef.
Porąbka. Zast. Westfalewicz Roman.
Stara wieś. Formas Franciszek.
Straconka. Zast. Stiasny Adolf.
Szczyrk. Bar Marceli.
Wilamowice. Nieobsadzona.
Zast. Rosner Wincenty.
„ Tadrała Rudolf.

Szkoły parafialne.

Bielany. Bitner Jan.
Jawiszowice. Tobiasiewicz Ign.
Łęki. Nieobsadzona.
Osiek. Łuczkosiński Franciszek.
Poręba. Majeranowski Piotr.
Witkowice. Wojewodzic Jun.

W powiecie myślenickim.

Szkoła główna 4-klasowa w Myślenicach.

Zast. Dyr. Dzikowski Franc.
Kat. z duchowieństwa miejsc,
Naucz. Brzezina Jan.
Zast. naucz. Baluk Jan.
„ Górniak Jan.
Naucz. rob. ręcz. Górniakowa M.

Szkoły trywialne.

Bieńkówka. Sławiński Jan.
Droginia. Duszyński Wojciech.
Jachówka. Ceremuga Sebast.
Jawornik. Schünke Gabryel, pr.
Jordanów. Ligaszewski Ignacy.
Zastęp. Mrugacz Karol.
Krzywaczka. Barcik Ludwik.
Lubień. Janicki Tomasz.
Maków. Kocyan Teodor.
Osielec Zabierzewski Francisz.
Pcim. Nieobsadzona.
Polanka. Stanek Józef.
Radziszów. Nieobsadzona.
Skawica. Dyrcz Walenty.
Sułkowice. Kalinowski Wojc.
Wola radziszowska. Wołoch Józ.
Zawoja. Krysta Franciszek.

Szkoły parafialne.

Grzechynia. Balos Jan.
Łętownia. Ceremuga Wincenty.
Sidzina. Pasternak Michał.
Spytkowice. Ciepała Jan.
Trzebunia. Ceremuga Antoni.
Trzemeśnia. Grabkowski Jan.

W powiecie wadowickim.

Szkoła główna 4-klasowa w Wadowicach.

Dyr. Dbałowski Franciszek.
Kat. X. Bułakiewicz Jakób.
Naucz. Prezentkiewicz Franc.
„ Zając Franciszek.
„ Prus Teodor.

Szkoła dla dziewcząt w Wadowicach.

Dyr, Dbałowski Franciszek.
Kat. z duchowieństwa miejsc.
Naucz. Markiewiczowa Ludw.
„ Smidowiczówna Katarz.
Zast. Wichtor Aleksandra.
„ Gołębiowna Tekla.

Szkoła wyższa żeńska

założona przez grono nauczycieli gimnaz. w Wadowicach.

Dyr. Stahlberger Teodor.

Szkoły trywialne.

Andrychów. Zajkowski Bartł.
Zastęp. Mrugacz Michał.
Bachowice. Grzyb Józef, prow.
Chocznia. Gajda Antoni.
Izdebnik. Dwernicki Stanisł.
Kalwarya. Kolloszek Maryan.
Krzęcin. Nieobsadzona.
Lanckorona. Sowiński Michał.
Lencze górne. Sadowski Józ.
Pobiedro. Gębica Wojc. prow.
Przeciszów. Andrusikiewicz T.
Przytkowice. Piekarz Francisz. zast.
Ryczów. Dudziak Józef, zast.
Spytkowice. Czyżewski Winc.
Tłuczań. Mączyński Wincenty.
Wieprz. Pałosz Paweł.
Witanowice. Formas Józef.
Zator. Węgrzynek Karol.
„ Ogórek Józef.
Zembrzyce. Ciembroniewicz Józ

Szkoły parafialne.

Frydrychowice. Nieobsadzone.
Harbutowice. „
Inwałd. Rytko Wojciech.
Marcyporęba. Zychiewicz Mik.
Radocza. Tryboń Wojciech.
Stryszów. Nieobsadzone.
Wozniki. Ziajowski Stanisław.

W powiecie żywieckim.

Szkoła główna 4-klasowa w Żywcu.

Dyr. zast. Szefczyk And.
Kat. z duchowieństwa miejsc.
Naucz. Pollak Józef.
„ Ringer Karol.
„ Seuchter Ignacy, prow.
Zastęp. Nieobsadzona.

Szkoła dla dziewcząt w Żywcu.

Dyr. zast. Szefczyk And.
Kat. z duchowieństwa miejsc.
Naucz. Gołąb Rozalia.
Zast. Heitlinger Marya.

Szkoły trywialne.

Cięcina. Heski Karol.
Cisiec. Milowski Józef.
Jeleśnia. Zipser Jan.
Kamesznica. Nieobsadzona.
Lipowa. Fox Józef.
Milówka. Brzuchański Ant. pr.
Radzichowy. Kudlacik Wojc. pr.
Rajcza. Wojtech Wilhelm, prow.
Rycerka. Ziębiński Fr., prow.
Slemień. Pilarz Franciszek.
Sól. Bicz Andrzej.
Sucha. Rudnicki Antoni.
Ujsoły. Barcik Winc., prow.

Szkoły parafialne.

Koszarawa. Ogórek Maciej.
Szare. Nieobsadzona.

19.

Rada szkolna okręgowa
w Złoczowie.

Na powiaty: brodzki, kamionecki i złoczowski.

Przewodn. Pluschk Ferdynand, c. k. starosta.
Zastęp. Augustynowicz Bolesł., del. rady pow. złocz.
Inspek. Sąsiedzki Józef.
Członk. hr. Dieduszycki Włod. del. rady pow. brodzk.
„ Wasilewski Tadeusz, del. rady pow. kamioneck.
Członk. X. Święcicki Ignacy, zast. wyz. rzym. katol.
„ X. Zajączkowski Leon, zast. wyzn. gr. kat.
„ Dr. Herzel Leopold, zast. wyz. izrael.
„ Fiszer Jan, dyr. gimn. realn. reprezent. zawodu naucz.

Członk. Nowakowski Just., dyr. szk. gł. repr. zaw. naucz.

Członk. Liedeman Józef, past., doradca dla wyzn. ewan.

W powiecie brodzkim.

Szkoła główna.

Brody.

Dyr. i katech. X. Humnicki Aleksander.
Naucz. Antoniewicz Leon.
" Szefer Grzegorz.
" Stupnicki Jan.
" Haładewicz Franciszek.
" Trylowski Włodzim.
" Stankiewicz Piotr.

Szkoła dziewcząt.

Brody.

Naucz. Sokulska Franciszka.
Pomoc. Bartkowska Alojza.
" Bartkowska Ernestyna.

Szkoły trywialne.

Angelówka. Nieobsadzone.
Baryłów. Martyniuk Jan.
Batków. Nieobsadz.
Batyjów. Kurbas Michał.
Berlin. Porzycki Edmund.
Bielawce. Nieobsadz.
Bołdury. Nieobsadz.
Boratyn. Sochacki Paweł.
Ciszki. Nieobsadzona.
Chmielno. Dąbrowski Antoni.
Czechy. Sozański Michał.
Czernica Zalewski Bazyli.
Czystopady. Kulczycki Dymitr.
Dubie. Stojanowski Maciej.
Gaje starobrodz. Mosiewicz Bazyli.
Hołoskowice. Cegielski Józef.
Hołubica. Dołhan Antoni.
Hucisko brodzk. Nieobsadzona.
Hucisko turzańsk. Czerwiński Józef.
Huta pieniacka. Nieobsadz.
Jaśniszcze. Nieobsadzona.
Jasionów. Swidnicki Piotr.
Jazłowczyk. Mykietnik Stefan.
Kadłubiska Kowalski Piotr.
Klekotów. Szewczykowski Mik.
Koniuszków. Nieobsadz.
Konty. Kuźmowicz Plato.
Korolówka. Linkert Karol.
Korsów. Kościuk Leon.
Kustyn. Nieobsadzona.
Kutyszcze. Nieobsadz.
Laszków. Stasiuk Maksymiljan.
Leszniów. Biczaj Bazyli.
Litowisko. Darmopuk Jan.
Łopatyn. Szaraniewicz Joachim.
" Tabaka Grzegorz pomoc.
Łukawiec. Kalinowicz Aleks.
Markopol. Starożynski Bazyli.
Mikołajów. Starosielski Bazyli.
Milno. Jaworowski Aatoni.
Nakwasza. Daszyński Jarema.
Niemiasz. Mojsowicz Bazyli.
Orzechowczyk. Procyk Ołeksa.
Ożydów. Kondratowicz Tomasz.
Palikrowy. Nieobsadz.
Panasówka. Dąbrowski Eljasz.
Pieniaki. Wiszniewski Michał.
Podkamień. Zieliński Jan.
Ponikowice. Czartoryski Tad.
Ponikwa. Kasparski Cyryl.
Popowce. Kowalczuk Jakób.
Ratyszcze. Nieobsadzone.
Rażniów. "
Reniów. Wlasenko Piotr.
Ruda brodz. Nieobsadz.
Rudenko lackie. Popławski Grz.
Seretce. Nieobsadz.
Smarzów. Malfait Rudolf.
Sokołówka. Supranowski Mich.
Stanisławczyk. Bartel Franc.
Strzemilcze. Czuma Maksym.
Styberówka. Nieobsadz.
Suchodoły. Nieobsadz.

Suchowola. Nieobsadz.
Szczurowice. Dmochowski Am.
Szmyrów. Nieobsadz.
Toporów. Frok Jan.
Trościaniec wielki. Hertz Józ.
Turze. Troć Bazyli.
Uwin. Sluz Onufry.
Wierzbowczyk. Nieobsadz
Wysocko. Michałowski Antoni.
Zabłotce. Stachurski Juljan.
Zagórze. Pawluk Konrad.
Załozce nowe. Macewka Eust.
„ stare. Barski Jan.
„ szkoła żeńska. Kowalska Bronisława.
Zawidcze. Medyński Jan.

W powiecie Kamionki strumiłowej.

Szkoła główna.

Busk.

Dyr. Grossmann Rudolf.
Naucz. Finek Mikołaj.
„ Rypiński Aleksander.
1 posada nieobsadzona.

Kamionka strumiłowa.

Dyr. Ilnicki Melchiad.
Naucz, Podhalicz Ludwik.
„ Puszczałowski Adolf.
„ Wysocki Feliks.

Szkoły trywialne.

Babicze. Żyzniewski Eljasz.
Banunin. Wacek Paweł.
Busk na stronie długiej. Makuszyński Michał.
Chreniów. Szaszkiewicz Dyon.
Chołojów. Waszczuk Jan.
Czanyż. Nieobsadz.
Derewlany. Korol Wincenty.
Dernów. Baczyński Jan.
Dmytrów. Lenko Onufry.
Dobrotwór. Biłozor Andrzej.
„ pom. Grabianka Juljan.
Dziedziłów. Daciów Szczepan.
Hanunin (ewang.) Vetter Fryd.
Heinrichsdorf (ewang.) Nieobs.
Horpin. Wilhelm Ludwik.
Humniska. Kowal Piotr.
Jagonia (ewang.) Niemeczek Szymon
Jazienica polska. Jankowski Włodzimierz.
Jozefów. (ewan.) Kaufmann Kar.
Kędzierzawce. Chmiel Jakób.
Kozłów (dziewcz.) Siostry Felicjanki.
„ (męzk.) Andrzejowski St.
Krzywe. Mełeń Piotr.
Kulików. Podhajny Andrzej.
Kupcze. Bałandiuk Paweł.
Lanerówka. Nieobsadz.
Lisko. Kochalewicz Bazyli
Łany niemieckie Mirecki Jan.
Łany polskie. Kaliniewicz Fil.
Majdan stary. Wawra Władysł.
Milatyn stary. Lissowski Jan.
Milatyn nowy. Lewicki Michał.
Mirów (ewang.) Nieobsadz.
Nahorce małe. Spodar Piotr.
Niesłuchów. Rogulski Mikołaj.
Niestanice. Skoplak Bazyli.
Niemiłów. Kostek Ignacy.
Nieznanów. Gawlikowski Franc.
Nowosiółki. Lewicki Hilaryon.
Obydów. Mazur Maciej.
Ohladów. Ferens Szymon.
Opłucko. Bogucki Marceli.
Ordów. Rubacha Teodor.
Ostrów. Damm Izydor.
Pawłów. Bodak Szczepan.
Peratyn. Hrycak Michał.
Płowe. Wityński Szczepan.
Pobużany. Wołoszyński Modest.
Radziechów. Moczarowski Leon.
„ Mysak Szymon.
Rakobuty. Snilik Michał.
Romanówka (ewang.) Schad Jan Walenty.
Ruda. Lisowski Franciszek.
Rusiłów. Wus Stefan.

Rzepniów. Strumieński Arseni.
Sapieżanka (ewang.) Kühner Jan Filip.
Sielec bieńkowy. Szustykiewicz Gabriel.
Sieńków. Sobolta Mikołaj.
Sokoł. Jaśków Stefan.
Sokołów. Bereza Piotr.
Spas. Klimów Szymon.
Srodopolce. Bojarczuk Aleks.
Stanin. Sucharowski Jan.
Stanin (ewang.) Nieobsadz.
Stojanów. Sluzar Izydor.
Streptów. Teśluk Szymon.
Strychańce. Krall Ferdynand.
Suszna. Soniewicki Mikołaj.
Suszna (ewang.) Nieobsadz.
Tadanie. Martyniuk Michał.
Tetewczyce. Nieobsadz.
Ubiń. Kozak Maciej.
Wierzblany. Łuszpiński Feliks.
Witków stary. Bucmaniuk Łuk.
Witków nowy. Borecki Ant.
Wolica baryłowa. Jakubowski Piotr.
Wolica derewlańska Sędziuk Aleksander.
Wyrów. Trzeciak Dymitr.
Żelechów wielki i mały. Łotocki Emiljan.
Żuratyn. Zadolinny Ignacy.

W powiecie złoczowskim.

Szkoła główna.

Złoczów.

Dyr. Nowakowski Justyn.
Naucz. Irauth Franciszek.
„ Skielski Karol.
„ Gulin Juljan.
Pomoc. Sobol Romuald.

Szkoła dla dziewcząt.

Złoczów.

Naucz. dyr. Niedźwiedzka Wilh.
„ Neunteufel Marja.
Pomoc. Eksner Julia.

Szkoły trywialne.

Bałuczyn. Matkowski Onufry.
Białkowce. Trusiewicz Tytus.
Białogłowy. Nieobsadz.
Białykamień. Szablowski Grz.
„ Posada pomocn nieobs.
Bełzec. Domanik Eustachy.
Beremowce. Kozdraszyński Wincenty.
Bezbrudy. Jaremków Jan.
Bogdanówka. Nieobsadz.
Bohutyn. „
Boniszyn. „
Bortków. Nos Grzegorz.
Bubszczany. Kamiński Bazyli.
Buzek. Gulin Paweł.
Bzowica. Kukurudza Eljasz.
Bronisławówka. Laufersweiler Ferdynand.
Czyżów. Kąbarowski Jan.
Daniłowce. Bukało Mikołaj.
Firlejówka. Kotowicz Stanisł.
Gołogóry. Twerd Jan.
Grabkowce. Czehut Nicetas.
Harbuzów. Dąbrowski Bazyli.
Hodów. Mikuliński Juljan.
Horodyłów. Kołodziej Onufry.
Hukałowce. Skurzyński Mich.
Jarosławice. Komorowski Jak.
Jasionowce. Klimkowicz Jan.
Jelechowice. Mazurkiewicz Ant.
Jezierna. Wowianka Szczepan.
Jużkowice. Tarnawski Aleks.
Kabarowce. Madurowicz Jan.
Kalne. Hrehorowicz Teodor.
Kazimirówka. Manz Jakób.
Kniaże. Wyszyński Michał.
Kondratów. Krzyżanowski Łuk.
Kołtów. Żegałłowicz Karol.
Koropiec. Pańkiewicz Bazyli.
Krasne. Swięcicki Szymon.
Krasnosielce. Zwoliński Mikoł.

Kruhow. Nieobsadz.
Kropiwna. Nowacki Władysł.
Kudynowce. Starzyński Alfons.
Kutkorz. Pouch Mikołaj
Lackie. Murzyn Piotr.
Łuka. Nalewajko Szymon.
Łopuszany. Ferens Daniel.
Machnowce. Nieobsadz.
Majdan. Zieliński Jan.
Manajów. Kalinowicz Aleks.
Meteniów. Konarczuk Jan.
Mitulin. Osiadacz Antoni.
Moniłówka. Żukowski Aleks.
Mszana. Pokiedaniec Grzeg.
Nestorowce. Billich Antoni.
Nowosiółki. Nawrocki Ludwik.
Olejów. Sikora Andrzej.
Olesko. Sokalski Jan.
Olszanica. Fediów Teodozy.
Olszanka. Gosowski Jan.
Opaki. Nieobsadz.
Ostaszowce. Dubieński Bened.
Ostrowczyk. Michałowski Mik
Perepelniki. Kwas Jakób.
Pietrycze. Mosz Jan.
Pleśniany. Stebnicki Jan.
Płuchów. Orlecki Edward.
Poczapy. Piasecki Antoni.
Podhajczyki. Malicz Michał.
Podhorce. Wreciono Grzegorz.
Podlesie. Sądowy Grzegorz.
Podlipce. Nalewajko Jakób.
Pomorzany. Pellech Nicetas
„ Pomoc. Kryt Joach.
Presowce. Kabarowski Wawrz.
Remizowce. Mamorski Piotr.
Rozhadów. Lachowicz Onufry.
Rozważ. Strzelecki Piotr.
Ryków. Michajliszyn Dyonizy.
Sassów. Zieliński Józef.
Serwiry. Demianczuk Piotr.
Skniłów. Gosowski Jan.
Skwarzawa. Frycki Jan.
Sławna. Kowalski Piotr.
Stronibaby. Iwanciów Eljasz.
Strutyn. Wołoszyński Alexy.
Szpikłosy. Nalewajko Daniel.
Ścianka. Bukieda Bazyli.
Snowicz. Hawrylinka Bazyli.
Sobolówka. Bender Jan.
Torhów. Iwanciów Damian.
Trędowacz. Kościów Ignacy.
Trościaniec. Zaleski Szczepan.
Tustogłowy. Topolski Józef.
Uciszków. Czornysz Jan.
Uhorce. Wasienko Grzegorz.
Urlow. Jurkiewicz Orest.
Usznia. Mikuliński Edward.
Wercholuż. Czaharyński Leon.
Wicyń. Januszewskl Jozafat.
Zalesie. Zarudzki Franciszek.
Zakomarze. Litwin Paweł.
Zarudzie. Borzemski Romuald.
Zarwanica. Nieobsadz.
Zaszków. Nalewajko Ignacy.
Zborów. Niementowski Konst.
Żabinie. Małaniczuk Michał.
Żuków. Kostruba Piotr.
Żulice. Majkowski Mikołaj.

20.

Rada szkolna okręgowa zamiejska

w Żółkwi.

Na powiaty: rawski, sokalski i żółkiewski.

Przewod. Józef Geringer von Oedenburg.
Zast. Niementowski Antoni, del. rady pow. żółkiew.
Inspektor. Siarkiewicz Filip.
Człon. Hierowski Ludwik, del. rady pow. rawskiej.
„ Rylski Władysław, del. rady powiatowej sokalskiej.

Członu. X. Nowakowski Józef, zast. wyz. rz. kat.
„ X. Szajdzicki Józef, zast. wyz. gr. kat.
„ Ehrlich Hersch, zastęp. wyzn. izrael.
„ X. Kłosowski Ludwik, dyr. szk. główn. repr. zaw. naucz.
„ Siedmiograj Józef, dyr. szk. główn. repr. zawodu naucz.

W powiecie rawskim.

Szkoła 4-klasowa.

Rawa.

Naucz. Przysłopski Onufry.

Szkoły tryw. i parafialne.

Bełzec. Workiewicz Jan.
Bruckenthal. Biłborzyński Stan.
Chlewczany. Ginda Leon.
Czetynia. Nieobsadz.
Einsingen. Uhlrich Wilhelm.
Domaszów. Nieobsadz.
Hrebenne. Nieobsadz.
Horodzów. Mielnik Paweł.
Hujcze. Nieobsadz.
Karów. Martynowicz Andrzej.
Kamionka Bobroidy. Poloszynowicz Wiktor.
Kamionka Pulce. Nieobsadz.
Korczmin. Mirkowski Jan.
Ławryków. Fuń Cyryl.
Lubycza kniazie. Hawlicki Ant.
Machnow. Sajko Jan.
Magierów. Tuz Michał.
Niemirów. Janiszewski Waler.
Potylicz. Ilków Eliasz.
Poddubce. Rudycz Andrzej.
Rzeczyca. Baczyński Mikołaj.
Rzyczki. Łoziński Jan.
Smolin. Müller Henryk.
Staje. Nieobsadz.
Szczepiatyń. Nieobsadzone.
Tarnoszyn. Hemmerling Marc.
Uhnów. Tytła Justyn.
Ulwówek. Sagański Maxym.
Wasylow. Milanowski Jan.
Werchrata. Iwansa Joachim.
Wroblaczyn. Nieobsadz.
Żurawce. Mrzygłocki Adam.

W powiecie sokalskim.

Szkoła główna.

Sokal.

Dyr. Siedmiograj Józef.
Naucz. Sokołowski Wincedty.
„ Skoczyński Dominik.
„ Ostrowercha Szymon.
Zast. naucz. Kawczyński Maks.
„ Kaliciński Ludwik.
„ Czerniewicz Jan.
Pomocn. Chomiński Juljan.

Szkoła dziewcząt.

Uczą siostry Felicjanki.

Szkoła główna.

Bełz.

Dyr. Witowski Hipolit.
Naucz. Winnicki Stanisław.
Zast. naucz. Arzt Franciszek.
„ Dziedzic Walenty.
„ Zombert Józef.
„ Hlawaty Mieczysław.
1 posada nieobsadzona.

Szkoła dziewcząt.

Uczą siostry Felicjanki

Szkoły tryw. i parafialne.

Bobiatyn. Trzaska Roman.
Bojaniec. Bojarski Mikołaj
Boratyn. Rybak Szymon.
Budynin. Kozłowski Benedykt.
Byszów. Szybujsty Jozafat.
Cebłów. Mielnik Jan.
Chłopiatyn. Korolczuk Jan.
Chorobrow. Łubowicz Józef.
Cieląż. Tomaszewski Teodor.
Dobraczyn. Kryłowski Aleksan.
Hatowice. Zacharko Stefan.
Hohołów. Chorąży Grzegorz.
Horbków. Sałyga Onufry.
Horodyszcze. Korolczuk Grz.
Jastrzębica. Lewicki Teodor.
Kłusów. Nieobsadz.
Korczyn. Mielnik Hilary.
Kościaszyn. Szawarski Mikołaj.
Krystynopol Rosołowski Ant.
Leszczatow. Soroka Jan
Leszczków. Lewitowicz Ignacy.
Lubow. Witoszyński Porfir.
Łuczyce. Dżugało Szymon.
Machnowek. Pasiecznik Józef.
Mianowice. Nieobsadz.
Mycow. Łacinik Michał.
Nuśmice. Pisarczuk Jan.
Opulsko. Ohar Bogdan.
Oserdów Kowalczuk Francisz.
Ostrów. Lewicki Alojzy.
Parchacz. Nieobsadz.
Perwiatycze. „
Poturzyca. Chomin Tymoteusz
Perespa. Szyrmiak Grzegorz.
Peretoki Baranie. Kałusz And.
Pozdzimierz. Ostapczuk Grzeg.
Przemysłow. Hawryjew Mikoł.
Radwańce. Nieobsadz.
Rozdziałów. Lewicki Hipolit.
Sawczyn. Spolitakiewicz Grz.
Siebieczów. Szewczyk Daniel.
Sielce. Horyszczuk Jan,
Skomorochy. Nieobsadz.
Spasów. Chomiński Teodor.
Steniatyn. Chomin Wiodzim.
Sulimów. Rowniak Klemens.
Szarpańce. Pomastko Teodor.
Switarzow. Nieobsadz.
Starogrod. Tomaszewski Stef.
Szmitkow (Smitkow). Nieobs.
Tartaków. Grefner Ferdynand.
„ Lach Grzegorz,
Torki. Zieliński Józef.
Tudorkowice. Kurpiak Bazyli.
Tyszyce. Nieobsadz.
Uhrynów. Kmit Grzegorz.
Waręż Popowita Ludwik.
Wierzbiąż. Balko Michał.
Wojsławice. Sklepkiewicz Mich.
Wolica komorowa. Sosnowski Mikołaj.
Wolswin. Balko Łukasz.
Worochta. Nieobsadz.
Załuże. Bandurski Leopold.
Zawisznia. Czajkowski Michał.
Zboiska. Nieobsadz.
Żniatyn. Mylik Teodor.
Zużel. Kozłowski Leon.
Żabcze murowane. Łaszczewski Stanisław.
Zubków. Charak Nicetas.

W powiecie żółkiewskim.

Szkoła główna.

Żółkiew.

Dyr. X. Kłosowski Ludwik.
Naucz. X. Biernat Jacek.
Zast. naucz. X. Hladek.
„ Łużecki
Pomocn. Szewczyk.
Kat. rz. kat. X. Nowacki Aug.
Kat gr. kat. X. Łotocki Marc.
Dla izrael. Ehrlich Herz.

Szkoła dziewcząt.

Naucz. Hićkiewicz Honorata.
„ Ellinger Wincenta.

Szkoły tryw. i parafialne.

Artasów. Senica Antoni.
Batiatycze. Mączałowski And.
Bojaniec. Pych Szymon.
Butyny. Mekietyta Teodor.
Derewnia. Kirczów Tomasz
Doroszów mały. Bawak Grzeg.
Doroszów wielki. Totuch Jędrz.
Dworce. Jaskmanicki Jan.
Dzibułki. Szymak Ferdynand.
Glińsko. Nieobsadzone.
Hrebeńce. Medwid Paweł.
Kłodna. Kwiatkowski Tadeusz.
Krechów. Jarosiewicz Jan.
Kłodzienko. Characzko Jan.
Koszelów. Maciech Jan.
Kulawa. Balko Jan.
Kulików. Petryka Teoktyst.
Posada pomocn. nieobsadz.
Kunin. Workiewicz Władysł.
Lubela Samotyj Mikołaj.
Macoszyn. Kozak Dymitr.
Mierzwica. Wasylkiewicz Jan.
Mohylany. Klimkiewicz Wojc.
Mokrotyn. Kabar Grzegorz
Mokrotyn kolonia Dörr Karol.
Mosty. Hemmerling Mikołaj.
Nahorce, Monczuk Ignaey.
Nowesioło. Lewicki Teodor.
Przemiwółki. Nieobsadz.
Pieczechwosty. Iwaniewicz Grz.
Przystań. Skupkiewicz Emiljan.
Przedrzymichy. Rubel Dymitr.
Rekliniec. Nieobsadz.
Rożanka. Dub Michał.
Skwarzawa nowa. Kaczkowski
Skwarzawa stara. Nieobsadz.
Smereków. Nieobsadz.
Soposzyn. Horodecki Jan.
Sulimów. Czopanowski Józef.
Teodorshof. Kaufmann Jan.
Turynka. Stefanowicz Mikołaj.
Wiązowa. Kantor Jan.
Wiesenberg. Tempiński Sebast.
Wola wysocka. Czopanowski Jerzy.
Zameczek. Żurkowski Jan.
Żełdec. Snilik Piotr.
Żółkiew (przedmieście). Żurkowski Bazyli
Żółtańce. Popowicz Karol.
Zwertów. Kulczycki Jan.

DODATEK DO SZEMATYZMU.

Skład uniwersytetu Jagiellońskiego

w Krakowie.

na rok 1873/4.

I.

C. k. senat akademicki.

Rektor uniw. Piotrowski Gustaw, Dr. med. j. w.
Prorektor. Fierich Edward, Dr. praw j. w.

Dziekani wydziałów.

Teolog. Dr. Schindler Aleksander j. w.
Prawn. Dr. Zatorski Maxymiljan j. w.
Lekars. Dr. Janikowski Stanisław j. w.

Filozof. Dr. Mertens Franciszek j. w.

Zastępcy dziekanów wydziałów.

Teolog. X. Czerlunczakiewicz Józef, j. w.
Prawn. Dr. Bojarski Sas Alexander j. w.
Lekars. Dr. Teichmann Ludw., j. w.
Filozof. Dr. Karliński Franciszek, j w.

Delegaci wydziałów.

Teolog. X. Droździewicz Jan.
Prawn. Dr. Dunajewski Juljan.
Lekars. Dr. Majer Józef.
Filozof. Dr. Czyrniański Emil.

II.

C. k. Zgromadzenia profesorów Uniw..

Wydział teologiczuy.

Dziekan i Zastępca dziekana j. w.
Profesorowie i Zastępcy Prof. jak w Szematyzmie.

Wydział prawniczy.

Dziekan i Zast. Dziekana j. w.
Profesorowie bez odmiany jak w Szemat.
Docenci prywatni. Dr. Bochenek Mieczysław, j. w. Sz.
„ Dr. Hankiewicz - Habdank Hilary j. w. Sz.
„ Roszkowski Gustaw, Dr. filoz., Doc. pr. fil. prawa.
„ Bobrzyński Michał, Dr. praw, Doc. pr. prawa polskiego, Koncypient c. k. Prokurat. Skarbu.
„ Romer Gustaw, Dr. praw, Doc, pr. Praw. rzymsk.

Wydział lekarski.

Dziekan i Prodziekan j. w.
Profesorowie i Zastępcy Prof.:
Dr. Oettinger Józef. Prof. p. n. Historji Medycyny.
Dr. Jakubowski Maciej, Prof. p. n. Pedjatryki.
Docenci prywatni. Dr. Domański Stanisław j. w Szem.
„ Dr. Pareński Stanisław, j. w Szem.
Docent weterynarji jak w Sz.
Asystenci. Dr. Jordan Henryk, jak w Szem.
„ Konarzewski Jan jak w Sz.
„ Jabłoński Stanisław, II-gi Asystent przy kat. Anatomji opisowej.
„ Dr. Krzykowski Marjan, Asyst. p. klinice chirurg.
„ Browicz Tadeusz, Asyst. p. kat Anat. patol.
„ Dębicki Klemens, Asyst. p. kat. nauki o chor skór. Zawilski Juljusz, Asyst. p. Inst. fizjolog.
„ Dr. Muszkiet Karol, Asyst. p. kat. o chorobach oczn.

Wydział filozoficzny.

Dziekan. Zastępca Dziekana j w.
Profesorowie jak w Szemat.
Docenci prywatni. Dr. Rehmann Antoni, j. w Szemat.
„ Dr. Ziemba Teofil, j. w Szem.
„ Dr. Straszewski Maurycy, j. w. Szemat.
„ Olszewski Karol, Dr. fil. Doc. pr. Chemji.
„ Janczewski Edward, Dr. fil. Doc. pr. Anat. roślinnej i Morfologii roślin skrytopłciowych.

„ Godlewski Emil, Dr. fil. Doc. pr. Fizjologji rośl.

Asystenci.

Jaworski Stanisław, j. w. Szem.
Zaręczny Stanisław, „
Kotula Bolesław, „
Dr. Olszewski Karol, jak w Sz.
Giermański Piotr, Asyst p. kat. Botaniki.
Dr Godlewski Emil, jak w Sz.
Dalej jak w Szem.

Kancelarja c. k. Uniwers.

Naczelnik. Dr. Piotrowski Gust. jak wyżej.
Sekretarz i kanceliści jak w Sz.
Pełniący obow. kwestora Stein Ignacy.
Pedele jak w Szem.

Zakłady naukowe Uniwersytetu.

A) Bibljoteka.

Kustosz. Posada nieobsadzona.
Posługacze. Krzyżyk Stanisław i Ruppa Walenty.
Zresztą bez odmiany.

B) Zakłady Wydziału lekarskiego.

1. Zakład Anatomji opisowej.

Asystent II Jabłoński Stanisł. (zamiast Wierciocha Józ.)

2. Gabinet zoologiczny.

Tymcz. Kustosz Dr. Biesiadecki j. w.

3. Zakład fizjologiczny.

Dyrektor. Dr. Piotrowski Gust.
Asystent. Zawilski Juljusz.
Posługacz. Ziębski Józef.

4. Gabinet farmakognostyczny.

Dyrektor. Dr. Skobel jak wyżej.
Posługacz. Frasiński Jan.

5. Zakład Anatomji patolog.

Dyr. Dr. Biesiadecki j. w.
Asystent. Browicz Tadeusz.
Posługacze. Zuber Józef i Bełdowicz Jan.

6. Zakład patologiczno-chemicz.

Dyrektor. Stopczański j. w.
Zast. posługacza. Wojtaszek Ign.

7. Zakład kliniczny.

a) Klinika lekarska.

Zast. Dyrektora. Dr. Pareński Stanisław j. w.
Asyst. Miejsce nieobsadzone.

b) Klinika chirurgiczna.

Dyrektor Dr. Bryk jak w Szem.
Asystent. Dr. Krzykowski Marj.

c) Klinika położnicza jak w Sz.

d) Klinika okulistyczna.

Dyrektor. Dr. Rydel Łucjan, jak w Szem.
Asystent. Dr. Muszkiet Karol, jak w Sz.

e) Klinika doświadczalna.

Dyrektor. Dr. Biesiadecki j. w.

Zarząd Zakładu kliniczn.

Zastępca Zarządcy. Dobiński Józef.
Odźwierny. Molenda Józef.

8. Klinika chorób skórnych jak w Szematyzmie.

9. Zakład Medycyny sądowej.

Dyrektor. Dr. Janikowski j. w.

10. Gabinet weterynkrski.

Zastępca Dyr. Dr. Rasp. j. w.

C) Zakłady Wydziału filoz.

1. Obserwatorjum astronomicz

2. Ogród botaniczny jak w Sz.

3. Gabinet fizyczny.

Dyrektor Dr. Kuczyński j. w.
Asystent. Jaworski Stan. j. w.
Zast. posługacza. Glauch Jan.

4. Gabinet i pracownia chem.

Dyr. Dr. Czyrniański jak wyż.
Asystent. I. Dr. Olszewski j. w.
„ II. Giermański Piotr.
Posługacze. I. Adamczyk Leopold, II Łączkowski Jac.

5. Gabinet mineralogiczny.

Dyrektor. Dr. Alth j. w.
Asystent. Zaręczny Stanisław.
Posługacz. Boy Michał.

6. Gabinet zoologiczny.

Dyrektor. Dr. Nowicki j. w.
Asystent. Kotula Bolesław.
Konserwator. Piotrowski Sew.
Zast. posługacza. Baron Jac.

7. Gabinet archeologiczny.

Dyrektor. Dr. Łepkowski j. w.

8. Seminarjum historyczne.

Dyrektorowie. Dr. Zakrzewski i Dr. Szujski j. w.

9. Seminarjum filologiczne.

Dyrektorowie. Dr. Brandowski i Iskrzycki j. w.

Inni posługacze Uniwers.

Cząstkiewicz August stróż gmachu kolegjum jagiel.
Swida Jan, stróż gmachu kol. fizycznego.
Cholewa Tomasz, stróż gmachu kol. jurydycznego.
Przy zakładzie klinicznym: 3 stróżów, 1 posługacz i 4 posługaczki.

W SZKOŁACH ŚREDNICH.

Lwów. Gimn. Fr. Józ. X. Lux Edward exhortator.

Wadowice. Gimn. Naucz. Lizak Juljan.

W SZKOŁACH LUDOWYCH.

Rada szkolna okręgowa miejska

w Krakowie.

Przew. Dietl Józef, Dr. med., człon. Izby Panów, prez. miasta Krakowa.

Zastęp. Majer Józef, Dr. med., prof. uniw. pos. na sejm krajowy.

Inspekt. Seredyński Hipolit, radny m. Krakowa.
Człon. Wołek Zygmunt, ks, zast. wyzn. rzym. kat.
„ Samelson Szymon, Dr. pr. i adw. kr. zast. wyz. izrael. i del. rady miejsk.
„ Muczkowski Stefan, c. k. not., del. rady miejsk.
Człon. Jabłoński Wincenty, dyr. sem. naucz. repr. zawodu naucz.
„ Kopacz Stanisław, dyr. szk. gł., repr. zaw. naucz.
„ Skobel Frydryk Kazim., Dr. med. i chir., profes. uniw. doradca dla wyzn. ewang.

Rada szkolna okręgowa
w Tarnowie.

Na powiaty: dąbrowski, mielecki, pilznieński, i tarnowski.

Przew. Kalitowski Antoni, c. k. star:
Zast. X. Rybarski Jan, kan., zast. wyz. rzym. kat.
Insp. Tabeau Ferdynand.
Członk. Stojałowski Józef, Dr., deleg. rady pow. tarn.
„ X. Kolbuszowski Jan, del. rady pow. pilznieńskiej.
Członk. X. Kuntelski Józef, del. rady pow. mieleckiej.
„ X. Otowski Henryk, del. rady pow. dąbrowsk.
„ Maschler Jozue, zastęp. wyzn. izrael.
„ Trzaskowski Bronisław, dyr. gim., rep. zaw. naucz.
„ Schütz Jan, dyr. szkoły główn., repr. zaw. naucz.

W powiecie dąbrowskim.

Szkoły trywialne.

Bolesław. Jągielski Władysł.
Dąbrowa. Piranowicz Franc.
Gremboszów. Stohandel Marc.
Luszowice Dobrowolski Ludw.
Oleśna. Styła Jan.
Otfinów. Zieliński Leon.
Radgoszcza. Filar Jędrzej.
Samocice. Nieobsadz.
Szczucin. Tarsiński Walenty.

W powiecie mieleckim.

Szkoła główna
(przemieniona na 4-klasową.)

Dyrek. Andrusikiewicz Roman.
Naucz. Świder Józef.
„ Rózański Jan.
Pomoc. Petrycki Stanisław.

Szkoły trywialne.

Borowa. Grölle Antoni.
Breń. Posada nieobsadzona.
Chorzelów. Stasicki Jan.
Chrzastow. Nieobsadz.
Czermin. Kozak Jan.

Domacyny. Kotulski Adolf.
Dulsza mała. Nieobsadz.
Gawłuszowice. Niklas Francisz.
Grochowa. Nieobsadz.
Hohenbach. Hessler Henryk.
Josefsdorf. Nidecki Józef.
Jaślany. Grzegorz Augustyn.
Książnice. Mroczkowski Wacł.
Otałęż. Komann Szczepan.
Padew. Czerwonka Wojciech.
Pomoc: Skopiński Antoni.
Przecław. Appelt Teodor.
Radomyśl. Hampel Jan.
Reichsheim. Weber Jan.
Rzochów. Sierosławski Jan.
Rzędzianowice. Binduchowski
Schönanger. Hahn Krzystof.
Trzciana. Woliński Szczepan.
Tuszów, kolonia. Ulrych Ludw.
Tuszów narodowy. Domosławski Jan.
Wadowice górne. Ziołowski Er.
Wampierzów. Blarowski Antoni.
Wojsław. Wąsowicz Jan.
Wola mielecka. Jaworski Józ.
Wola wadowska. Stiasny Alojzy.
Złotniki. Maziarski Józef.

W powiecie pilznieńskim,

Szkoły trywialne.

Brzeznica. Willimek Francisz.
Brzostek.*) Opielowski Jan.
Pomoc. Tułecki Stanisław.
Dembica. Miszke Józef.
Dulcza. Nieobsadz.
Pomoc. Siwadłowski Karol.
Dembowa. Lubelski Karol.
Dobrkow. Waszała Michał.
Gumniska Fox. Nieobsadz.
Jastrząbka stara. Piechociński Antoni.
Latoszyn. Kostański Karol.
Łęki górne. Książkiewicz Józ.
Lubcza. Gajewski Franciszek.
Nagoszyn. Sierosławski Konst.
Pilzno. dyryg. Wojcik Wojciech.
„ Barzycki Leopold.
„ Jurczyński Ignacy.
Siedliska. Stiasny Adolf.
Straszęcin. Nieobsadz.
Strzegocicé. Palan Władysław.
Zassow. Szaflarski Michał.
Zawada. Warchałowski Antoni.
Zdziarzec. Wolski Franciszek.
Zwiernik. Gawrón Jakób.

W powiecie tarnowskim.

Szkoła główna.

(Przemieniona w szkołę wydziałową 8-klasową.

Tarnów.

Dyrektor Schütz Jan.
Naucz. Kobiałkiewicz Jakób.
„ Stroka Karol.
„ Szubowicz Jan.
„ Osuchowski Aleksander.
„ Gabryelski Edward.
Zast. naucz. Bigo Mateusz.
„ Albrecht Karol.
Zast. naucz. Wilga Ignacy.
„ Szefczyk Józef.
„ Kubosowicz Józef.
„ Mazurkiewicz Aleksand.
Pomoc. Gutwein Romuald.
„ Małeta Józef.
Katech. X. Gruszka Andrzej.
„ X. Jarkowski Michal.

Szkoła 4-klasowa żeńska w Tarnowie.

Naucz. dyryg. Hołyńska Teofila.
Naucz, Pachucka Aniela.

---

*) Przemieniona w szkołę 3-klasową.

Naucz. Wojciechowska Zofia.
„ Jahn Adela.
Zast. Barańska Franciszka.
„ Proszak Tnresa.
„ Tuzikiewicz Aleksandra.
„ Chodacka Joanna.
„ Ogonkiewicz Paulina
Pomoc Veith Antonina.
Kat. X. Żyła Maciej.

Szkoła żeńska średnia.

w Tarnowie.

Dyr. Trzaskowski Bronisław.
Prof. gimn. Zawadil Wacław.
„ Wimpeler Roman.
„ Nedok Józef.
„ Krygowski Antoni.
Naucz. Kornicki Jan.
„ Hołyński Jan.
„ Martusiewicz Wincenty.
„ Habura Franciszek.
„ Maziarski Wincenty.
Zast. naucz. gimn. Tułasiewicz Józef.
„ Czuliński Teodor.
„ Rudnicki Stanisław.
„ Bittner Józef.
„ Hreczański Roman.
„ Starkl Józef, Dr.
„ Albrecht Karol.
„ Grünner Zygm., dla rys.
Katech. X. Walczyński Stan.
Naucz. Gorajska Aleks.
„ Borkiewicz Hel.
„ Majerberg Korn.
„ Gołębiowska Mar.
„ Brosz Adolfina.
„ Barańska Zofia.
} dla języka francuskiego i robót.

Szkoła główna.

(Przem. w szkołę 4-klasową)
w Tuchowie.

Dyrek. Pankowicz Józef.
Naucz. Miętus Ignacy.
„ Tokarski Stanisław.
„ Warchałowski Waleryan.

Szkoły trywialne.

Brzozowa. Kapłański Jan.
Burzyn. Kukułka Józef.
Chojnik. Nieobsadz.
Gromnik. Gabryel Hermengild.
Janowice. Regiec Franciszek.
Kobierzyn. Nieobsadzone.
Łęg ad Partyn Kuk Jan.
Łękawica. Dąbrowski Józef.
Lichwin. Nieobsadz.
Lisia góra. Prelich Józef.
Mikołajowice. Papierski Jakób.
Piotrkowice. PrzybyszowskiJan.
Pogorskawola. Bronikowski Jan.
Ryglice. Konopiński Jan.
Pomoc. Cycoń Ananias.
Rzędzin. Bereczkowski Józef.
Rzuchowice. Nieobsadz.
Siemiechów. Zalasiński Feliks.
Skrzyszów. Zegleń Paweł.
Strusina. Sobecki Józef.
Szynwałd. Kaim Grzegorz.
Trzemesna. Koza Bronisław.
Wierzchosławice. PaciorekPiotr.
Wola rzędzińska Michniewski Jan.
Wróblowice. Gajewski Feliks.
Żabno. Wilczkiewicz Wawrz.
Zaczarnie. Nieobsadz.
Zalasowa. Dudzik Alojzy,
Zbyltowska góra. Rzeszułko Ant
Żukowice stare. Frączkiewicz Jan.

Uwaga. Co do szkół średnich jest stan tychże podany tak jakim był z rozpoczęciem roku szkolnego 1873/4 późniejszych zmian niebyliśmy w możności podać.

Co do Rad szkolnych okręgowych i szkół ludowych jest stan ich podany według informacji otrzymanych od Rad

szkolnych okręgowych; w okręgach zaś tych Rad szk. okr. od których nie otrzymaliśmy żadnej wiadomości, podany jest stan jaki był w r. 1872/3.

Dziękując wszystkim Radom szkolnym tak krajowej jak okręgowym za udzielone nam łaskawie wiadomości upraszamy o przygotowanie dla nas materjału do przyszłego kalendarza na r. 1875, który spodziewamy się że się nam uda wydać z początkiem roku szkolnego, gdyż nie napotkamy już takich trudności, jak przy tym pierwszym roczniku.

Jeżeliśmy nie korzystali z danych statystycznych udzielonych przez niektóre Rady szk., to stało się to tylko dla braku miejsca i czasu. Prosimy jednak tem się nie zrażać i na przyszły rok obok zmian w etacie nauczycieli udzielić nam także jak najdokładniejszych danych statystycznych.

Porządek

artykułów zamieszczonych w Kalendarzu dla nauczycieli.
